

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

BAĞLANMA STİLLERİ VE KİŞİLİK BOZUKLUKLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİDE DUYGU TANIMA VE
MENTALİZASYONUN ARACI ROLÜNÜN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatma ŞENEL

İstanbul
Temmuz-2024

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

BAĞLANMA STİLLERİ VE KİŞİLİK BOZUKLUKLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİDE DUYGU TANIMA VE
MENTALİZASYONUN ARACI ROLÜNÜN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatma ŞENEL

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Gülşah BALABAN

İstanbul
Temmuz-2024

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Bilim Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Gülşah BALABAN

(İmza)

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ALTUNKAYA
ERDOĞMUŞ

(İmza)

Üye

Doç. Dr. Yıldız BİLGE

(İmza)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım

Prof. Dr. Erhan İÇENER
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “**Bağlanma Stilleri Ve Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Ve Mentalizasyonun Aracı Rolünün İncelenmesi**” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

İmza

Fatma ŞENEL

ÖN SÖZ

Tanıştığımız günden itibaren her zaman beni destekleyen, motive eden, her süreci kolaylaştıran ve keyifli hale getiren, her zaman desteğini hissettiren kıymetli tez danışmanım Dr. Gülşah BALABAN'a,

Her zaman öğrencileri için en iyisini düşünen, otoriter ama sıcak, derslerinin bitmesini asla istemediğim hayranlıkla dinlediğim, hayatımda bana çok şey katan, lisans ve yüksek lisans eğitim sürecimde başarılı olma noktasında motivasyon kaynağım olan kıymetli hocam Doç. Dr. Yusuf BİLGE'ye

Lisans döneminde yaşadığım zorluklarda beni teselli eden, destekleyen, derslerinden çok keyif aldığım değerli hocam Dr. Zekeriya KÖKREK'e,

Kendimi tanıma ve anlama sürecimde yolumu aydınlatan değerli hocam Volkan KOÇ'a,

Lisans ve Yüksek Lisans eğitimim sürecinde dersime girmiş olan tüm hocalarıma,

Eğitim öğretim sürecimizin sorunsuz geçmesi için emek harcayan, karşılaştığımız sorunlarda bizlere destek olan başta Faik TAŞÇI ve İsa ÇAKIR olmak üzere tüm araştırma görevlisi hocalarıma,

Tez savunmam esnasında değerli katkılarından ve önerilerinden ötürü Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ALTUNKAYA ERDOĞMUŞ ve Doç. Dr. Yıldız BİLGE'ye

Üniversite hayatım boyunca her zaman yanımda olan beni destekleyen, birlikte gülebildiğim arkadaşlarım Huriye FİDAN, İbrahim GÖK, Osman Cuma TÜRKMEN, Huriye UZUNÖMEROĞLU ve Lamia ÇATKAL'a,

Hayallerimi gerçekleştirebilmem için beni her zaman destekleyen Şükriye KILIÇ ve Tuğba ÇERİK'e

Bana dünyanın en değerli varlığı gibi hissettiren, sevgilerini ve desteklerini her zaman hissettiğim kıymetli aileme,

Son olarak bu bilimsel çalışmaya gönüllü katılmış olan tüm katılımcılara emeklerinden ve desteklerinden ötürü sonsuz teşekkürlerimle...

Fatma ŞENEL

ÖZET
BAĞLANMA STİLLERİ VE KİŞİLİK BOZUKLUKLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİDE DUYGU TANIMA VE
MENTALİZASYONUN ARACI ROLÜNÜN İNCELENMESİ

Fatma ŞENEL

Yüksek Lisans, Klinik Psikoloji

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Gülşah BALABAN

Temmuz-2024, 344 Sayfa

Bu tez çalışmasında bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişkinin duygu tanıma ve mentalizasyonu da içeren bir model kapsamında incelenmesi hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (ÜBBSÖ), Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe Kısa Formu (CATI+TR-KF), Türk Toplumunda Sağlıklı Bireylerin Yüz İfadelerinden Oluşan Duyguları Tanıma Testi Kısa Formu (TTDDT-KF) ve Zihinselleştirme Ölçeği (ZÖ) kullanılmıştır. Çalışma, toplum örnekleminde 18-70 yaş aralığında 288'i kadın (%54.6) ve 239'u erkek (%45.5) olmak üzere toplam 527 kişinin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulgularından elde edilen veriler; kişilik bozuklukları, bağlanma stilleri, mentalizasyon ve duygu tanıma puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler bulunduğunu göstermektedir. Yapılan regresyon analizleri sonucunda; kişilik bozukluklarının farklı kombinasyonlardaki bağlanma stilleri, mentalizasyon ve duygu tanıma puanları ile istatistiksel açıdan anlamlı derecede öngörülebileceği ortaya konmuştur. Yapılan aracılık analizleri sonucunda, kişilik bozuklukları ile bağlanma stilleri arasındaki bağlantıda mentalizasyon ve duygu tanıma yeteneğinin aracılık rolü üstlendiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, Kişilik Bozuklukları, Bağlanma Stilleri, Mentalizasyon, Duygu, Duygu Tanıma

ABSTRACT
**THE INVESTIGATION OF THE MEDIATING ROLE OF EMOTION
RECOGNITION AND MENTALIZATION IN THE RELATIONSHIP
BETWEEN ATTACHMENT STYLES AND PERSONALITY
DISORDERS**

Fatma SENEL

Master, Clinical Psychology

Thesis Advisor: Asst. Prof. Dr. Gülşah BALABAN

July-2024, 344 Pages

In this thesis study, it is aimed to examine the relationship between attachment styles and personality disorders within the scope of a model that also includes emotion recognition and mentalization. In line with this goal, Three Dimensional Attachment Styles Scale (TDASS), Coolidge Axis II Inventory Plus Turkish Short Form (CATI+TR-SF), Emotion Recognition Test Consisting of Facial Expressions of Healthy Individuals in Turkish Society Short Form (TTDDTT-SF) and Mentalization Scale (MentS) were used. The study was carried out with the voluntary participation of a total of 527 people from the community sample, 288 women (54.6%) and 239 men (45.5%) between the ages of 18-70. Research findings show that there are statistically significant relationships between personality disorders, attachment styles, mentalization and emotion recognition scores. As a result of the regression analysis; it has been revealed that personality disorders can be predicted statistically significant by different combinations of attachment styles, mentalization and emotion recognition. As a result of the mediation analyses, it was determined that mentalization and emotion recognition abilities have a mediating role in the relationship between personality disorders and attachment styles.

Keywords: Personality, Personality Disorders, Attachment Styles, Mentalization, Emotion, Emotion Recognition

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
ÖN SÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLO LİSTESİ	xii
ŞEKİL LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xxiv
BİRİNCİ BÖLÜM	
GİRİŞ	1
1.1. Problem ve Amaç.....	1
1.2. Araştırmanın Önemi.....	2
1.3. Varsayımlar	2
1.4. Sınırlılıklar	3
1.5. Tanımlar	3
İKİNCİ BÖLÜM	
LİTERATÜR.....	4
2.1. Bağlanma.....	4
2.1.1. Bağlanma Kuramları.....	6
2.1.1.1. John Bowlby ve Bağlanma Kuramı	6
2.1.1.2. Mary Ainsworth ve Üçlü Bağlanma Modeli	11
2.1.1.3. Hazan ve Shaver'in Üçlü Bağlanma Modeli	16
2.1.2. Bağlanma Teorisi Üzerine Yapılan Çalışmalar	18

2.1.2.1. Bağlanma Stilinin Gelişimi ve Nesiller Arası Aktarımı Hakkında Yapılan Çalışmalar	18
2.1.2.2. Bağlanma Stilinin Sürekliliği ve Değişimi Hakkında Yapılan Çalışmalar	20
2.1.2.3. Bağlanma Stillerinin Psikopatolojiler Üzerindeki Etkisi Hakkında Yapılan Çalışmalar	22
2.2. Kişilik	23
2.3.1. Psikodinamik kuramlar	25
2.3.2. Davranışçı kuramlar	28
2.3.2.1. Sosyal Bilişsel Kuram	29
2.3.3. Bilişsel kuramlar	29
2.4. Kişilik Bozuklukları	30
2.4.1. Kişilik Bozuklukları Türleri	30
2.4.1.1. A Kümesi Kişilik Bozuklukları	31
2.4.1.2. B Kümesi Kişilik Bozuklukları	34
2.4.1.3. C Kümesi Kişilik Bozuklukları	37
2.4.2. Kişilik Bozukluklarının Epidemiyolojisi	39
2.4.3. Kişilik Bozukluklarının Etiyolojisi	40
2.4.4. Kişilik Bozuklukları ve Bağlanma Arasındaki İlişki	41
2.5. Mentalizasyon	41
2.5.1. Mentalizasyonun Gelişimi	44
2.5.1.1. Mentalizasyonun Gelişiminde Bağlanmanın Rolü	45
2.5.2. Mentalizasyon ve Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişki	46
2.6. Duygu Tanıma	47
2.6.1. Duygu	47
2.6.1.1. Temel Duygular	49
2.6.2. Duygusal Yüz İfadeleri	50
2.6.3. Yüz İfadelerinden Duygu Tanıma	52
2.6.4. Duygu Tanıma ve Bağlanma	54
2.6.5. Duygu tanıma ve Kişilik Bozuklukları	54

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM.....	56
3.1. Örneklem.....	56
3.2. Veri Toplama Araçları	56
3.2.1. Bilgilendirilmiş Onam ve Demografik Bilgi Formu	57
3.2.2. Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe Kısa Formu (CATI+TR-KF).....	57
3.2.3. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (ÜBBSÖ)	57
3.2.3. Zihinselleştirme Ölçeği (ZÖ).....	58
3.2.4. Türk Toplumunda Sağlıklı Bireylerin Yüz İfadelerinden Oluşan Duyguları Tanıma Testi Kısa Formu (TTDTT-KF)	58
3.3. İşlem ve Veri Analizi	59

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR.....	61
4.1. Betimsel Bulgular	61
4.1.1. Örneklem Grubunun Demografik Özellikleri.....	61
4.1.2. CATI+TR-KF, ZÖ, TTDTT ve ÜBBSÖ Alt Ölçeklerinin Araştırmamızdaki Güvenilirlik Katsayıları, Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Normallik Katsayıları	63
4.2. Değişkenlerin Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular 65	
4.2.1. Kişilik Bozuklukları, Zihinselleştirme, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stilleri Alt Ölçeklerinin Ortalama Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması.....	65
4.2.2. Kişilik Bozuklukları, Zihinselleştirme, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stilleri Alt Ölçeklerinin Ortalama Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması.....	66
4.3. Kişilik Bozuklukları, Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular	69
4.4. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Kişilik Bozukluklarını Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları.....	74
4.4.1. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Paranoid Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları	74

4.4.2. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Şizotipal Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları	75
4.4.3. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Şizoid Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları	77
4.4.4. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Antisosyal Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları	78
4.4.5. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Borderline Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları	80
4.4.6. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Histrionik Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları	82
4.4.7. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Narsisistik Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları.....	83
4.4.8. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları	84
4.4.9. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Çekingen Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları.....	85
4.4.10. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Bağımlı Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları	86
4.5. Aracılık Analizine İlişkin Bulgular.....	87
4.5.1. Model-1.....	88
4.5.1.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu	89
4.5.1.2. Şizotipal Kişilik Bozukluğu	91
4.5.1.3. Şizoid Kişilik Bozukluğu	94
4.5.1.4. Antisosyal Kişilik Bozukluğu	97
4.5.1.5. Borderline Kişilik Bozukluğu	100
4.5.1.6. Histrionik Kişilik Bozukluğu	103
4.5.1.7. Narsisistik Kişilik Bozukluğu	106
4.5.1.8. Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu.....	109
4.5.1.9. Çekingen Kişilik Bozukluğu.....	112

4.5.1.10. Bağımlı Kişilik Bozukluğu	115
4.5.2. Model-2.....	118
4.5.2.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu	119
4.5.2.2. Şizotipal Kişilik Bozukluğu	122
4.5.2.3. Şizoid Kişilik Bozukluğu	125
4.5.2.4. Antisosyal Kişilik Bozukluğu	128
4.5.2.5. Borderline Kişilik Bozukluğu	131
4.5.2.6. Histrionik Kişilik Bozukluğu	134
4.5.2.7. Narsisistik Kişilik Bozukluğu	137
4.5.2.8. Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu.....	140
4.5.2.9. Çekingen Kişilik Bozukluğu	143
4.5.2.10 Bağımlı Kişilik Bozukluğu	146
4.5.3. Model-3.....	149
4.5.3.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu	150
4.5.3.2. Şizotipal Kişilik Bozukluğu	153
4.5.3.3. Şizoid Kişilik Bozukluğu	156
4.5.3.4. Antisosyal Kişilik Bozukluğu	159
4.5.3.5. Borderline Kişilik Bozukluğu	162
4.5.3.6. Histrionik Kişilik Bozukluğu	165
4.5.3.7. Narsisistik Kişilik Bozukluğu	168
4.5.3.8. Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu.....	171
4.5.3.9. Çekingen Kişilik Bozukluğu	174
4.5.3.10. Bağımlı Kişilik Bozukluğu	177
4.5.4. Model-4.....	180
4.5.4.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu	181
4.5.4.2. Şizotipal Kişilik Bozukluğu	183
4.5.4.3. Şizoid Kişilik Bozukluğu	185
4.5.4.4. Antisosyal Kişilik Bozukluğu	187
4.5.4.5. Borderline Kişilik Bozukluğu	189
4.5.4.6. Histrionik Kişilik Bozukluğu	191
4.5.4.7. Narsisistik Kişilik Bozukluğu	193

4.5.4.8. Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu.....	195
4.5.4.9. Çekingen Kişilik Bozukluğu.....	197
4.5.4.10. Bağımlı Kişilik Bozukluğu.....	199
4.5.5. Model-5.....	201
4.5.5.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu.....	201
4.5.5.2. Şizotipal Kişilik Bozukluğu.....	204
4.5.5.3. Şizoid Kişilik Bozukluğu.....	206
4.5.5.4. Antisosyal Kişilik Bozukluğu.....	208
4.5.5.5. Borderline Kişilik Bozukluğu.....	210
4.5.5.6. Histrionik Kişilik Bozukluğu.....	212
4.5.5.7. Narsisistik Kişilik Bozukluğu.....	214
4.5.5.8. Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu.....	216
4.5.5.9. Çekingen Kişilik Bozukluğu.....	218
4.5.5.10. Bağımlı Kişilik Bozukluğu.....	220

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA.....222

5.1. Demografik Özelliklere Yönelik Analiz Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....222

5.2. Kişilik Bozuklukları, Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Analiz Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....225

5.3. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin birlikte Kişilik Bozukluklarını Yordama Gücüne Yönelik Analiz Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....229

5.4. Aracılık Analizine İlişkin Analiz Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....231

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER.....245

KAYNAKÇA.....248

EKLER.....308

ÖZGEÇMİŞ.....319

TABLO LİSTESİ

Tablo 2.1: Yabancı Durumda Etkileşimli Davranış ve Ağlama Kalıpları	15
Tablo 2.2. DSM-5 Kişilik Bozuklukları.....	31
Tablo 2.3. Mentalizasyon Kavramı İçin Kullanışlı Tanımlar	42
Tablo 2.4. Mentalizasyonun Örtüşen Terimlerden Ayırımı.....	42
Tablo 2.5. Mentalizasyonun Dört Boyutu ve Ayırt Edici Özellikleri	43
Tablo 2.6. Önde Gelen Duygu Teorisyenleri ve Önerdikleri Temel Duygular	49
Tablo 2.7. Temel Duyguların Karakteristik Özellikleri	51
Tablo 2.8. Duygusal Yüz İfadelerinin Evrenselliğine Dair Yapılan Çalışmalar.....	51
Tablo 2.9. Asgari Evrensellik Düzeyi.....	52
Tablo 4.1: Örneklem Grubunun Demografik Özellikleri.....	62
Tablo 4.2: CATI+TR-KF, ZÖ, TDDTT ve ÜBBSÖ Alt Ölçeklerinin Araştırmamızdaki Güvenilirlik Katsayıları, Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Normallik Katsayıları.....	63
Tablo 4.3: CATI+TR-KF, ZÖ, TDDTT ve ÜBBSÖ Alt Ölçeklerinin Ortalama Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması.....	65
Tablo 4.4: CATI+TR-KF, ZÖ, TDDTT ve ÜBBSÖ Alt Ölçeklerinin Ortalama Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması	67
Tablo 4.5: Kişilik Bozuklukları, Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular	73
Tablo 4.6: Paranoid KB Regresyon Analizi Sonuçları	75
Tablo 4.8: Şizoid KB Regresyon Analizi Sonuçları	78
Tablo 4.9: Antisosyal KB Regresyon Analizi Sonuçları	79
Tablo 4.10: Borderline KB Regresyon Analizi Sonuçları	80
Tablo 4.11: Histrionik KB Regresyon Analizi Sonuçları	82
Tablo 4.12: Narsisistik KB Regresyon Analizi Sonuçları	84
Tablo 4.13: Obsesif-Kompulsif KB Regresyon Analizi Sonuçları.....	85
Tablo 4.14: Çekingen KB Regresyon Analizi Sonuçları	86
Tablo 4.15: Bağımlı KB Regresyon Analizi Sonuçları.....	87

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1: Bağlanma Aktarım Modeli	5
Şekil 2.2: Bağlanmanın Tanımlayıcı Özellikleri.....	9
Şekil 2.3: Bağlanmanın Aşamaları.....	10
Şekil 2.4: Yabancı Ortam Deneyi Bölümleri	13
Şekil 2.5: Tipik Bir Çift İlişkinin Bileşenleri	18
Şekil 2.6: Kişiliğe Dair Ortak Özellikler	24
Şekil 2.7: Kişiliğin Oluşumuna Etki Eden Faktörler	25
Şekil 2.8: Mentalizasyon Öncesi Deneyim Modları	44
Şekil 2.9: Mentalizasyonun Gelişiminde Belirgin Yansıtmanın Rolü.....	45
Şekil 2.10: Zihinsel Durumları Yeterince Yansıtamama, Mentalizasyon ile İlgili Sorunlar ve Yabancı Benlik Parçalarının Ortaya Çıkması.....	46
Şekil 4.1: Bağlanma Stilleri ile Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolünü Değerlendirmek Amacıyla Tasarlanan Model	88
Şekil 4.2: Güvenli Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	89
Şekil 4.3: Kaçınan Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	90
Şekil 4.4: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	91
Şekil 4.5: Güvenli Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	92
Şekil 4.6: Kaçınan Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	93
Şekil 4.7: Kaygılı/Kararsız Bağlanmanın, Şizotipal Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Etkisinde Mentalizasyona Ait Bileşenlerin Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	94
Şekil 4.8: Güvenli Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	95
Şekil 4.9: Kaçınan Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	96
Şekil 4.10: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	97

Şekil 4.11: Güvenli Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	98
Şekil 4.12: Kaçınan Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	99
Şekil 4.13: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	100
Şekil 4.14: Güvenli Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	101
Şekil 4.15: Kaçınan Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	102
Şekil 4.16: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	103
Şekil 4.17: Güvenli Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	104
Şekil 4.18: Kaçınan Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	105
Şekil 4.19: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	106
Şekil 4.20: Güvenli Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	107
Şekil 4.21: Kaçınan Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	108
Şekil 4.22: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	109
Şekil 4.23: Güvenli Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	110
Şekil 4.24: Kaçınan Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	111
Şekil 4.25: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	112

Şekil 4.26: Güvenli Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	113
Şekil 4.27: Kaçınan Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	114
Şekil 4.28: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	115
Şekil 4.29: Güvenli Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	116
Şekil 4.30: Kaçınan Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	117
Şekil 4.31: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	118
Şekil 4.32: Bağlanma Stilleri ile Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolünü Değerlendirmek Amacıyla Tasarlanan Model	119
Şekil 4.33: Güvenli Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	120
Şekil 4.34: Kaçınan Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	121
Şekil 4.35: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	122
Şekil 4.36: Güvenli Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	123
Şekil 4.37: Kaçınan Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişki Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	124
Şekil 4.38: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	125
Şekil 4.39: Güvenli Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	126
Şekil 4.40: Kaçınan Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	127
Şekil 4.41: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	128
Şekil 4.42: Güvenli Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	129

Şekil 4.43: Kaçınan Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	130
Şekil 4.44: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	131
Şekil 4.45: Güvenli Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	132
Şekil 4.46: Kaçınan Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	133
Şekil 4.47: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	134
Şekil 4.48: Güvenli Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	135
Şekil 4.49: Kaçınan Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	136
Şekil 4.50: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	137
Şekil 4.51: Güvenli Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	138
Şekil 4.52: Kaçınan Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	139
Şekil 4.53: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	140
Şekil 4.54: Güvenli Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	141
Şekil 4.55: Kaçınan Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	142
Şekil 4.56: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	143
Şekil 4.57: Güvenli Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	144

Şekil 4.58: Kaçınan Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	145
Şekil 4.59: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	146
Şekil 4.60: Güvenli Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutları Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	147
Şekil 4.61: Kaçınan Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	148
Şekil 4.62: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	149
Şekil 4.63: Bağlanma Stilleri ile Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolünü Değerlendirmek Amacıyla Tasarlanan Model	150
Şekil 4.64: Güvenli Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	151
Şekil 4.65: Kaçınan Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	152
Şekil 4.66: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü	153
Şekil 4.67: Güvenli Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	154
Şekil 4.68: Kaçınan Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	155
Şekil 4.69: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	156
Şekil 4.70: Güvenli Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	157
Şekil 4.71: Kaçınan Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	158
Şekil 4.72: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	159
Şekil 4.73: Güvenli Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	160
Şekil 4.74: Kaçınan Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	161

Şekil 4.75: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	162
Şekil 4.76: Güvenli Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	163
Şekil 4.77: Kaçınan Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki Etkisinde Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları ...	164
Şekil 4.78: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	165
Şekil 4.79: Güvenli Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	166
Şekil 4.80: Kaçınan Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	167
Şekil 4.81: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	168
Şekil 4.82: Güvenli Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	169
Şekil 4.83: Kaçınan Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	170
Şekil 4.84: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	171
Şekil 4.85: Güvenli Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	172
Şekil 4.86: Kaçınan Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	173
Şekil 4.87: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	174
Şekil 4.88: Güvenli Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	175
Şekil 4.89: Kaçınan Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Alt Boyutlarının Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	176

Şekil 4.90: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	177
Şekil 4.91: Güvenli Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	178
Şekil 4.92: Kaçınan Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	179
Şekil 4.93: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	180
Şekil 4.94: Bağlanma Stilleri ile Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolünü Değerlendirmek Amacıyla Tasarlanan Model	181
Şekil 4.95: Güvenli Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	181
Şekil 4.96: Kaçınan Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	182
Şekil 4.97: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	183
Şekil 4.98: Güvenli Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	183
Şekil 4.99: Kaçınan Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	184
Şekil 4.100: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	185
Şekil 4.101: Güvenli Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	185
Şekil 4.102: Kaçınan Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	186
Şekil 4.103: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	187
Şekil 4.104: Güvenli Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	187
Şekil 4.105: Kaçınan Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	188

Şekil 4.106: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	189
Şekil 4.107: Güvenli Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	189
Şekil 4.108: Kaçınan Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	190
Şekil 4.109: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	191
Şekil 4.110: Güvenli Bağlanma ile Histriyonik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	191
Şekil 4.111: Kaçınan Bağlanma ile Histriyonik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	192
Şekil 4.112: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Histriyonik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	193
Şekil 4.113: Güvenli Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	193
Şekil 4.114: Kaçınan Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	194
Şekil 4.115: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	195
Şekil 4.116: Güvenli Bağlanma ile Obsesif-kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	195
Şekil 4.117: Kaçınan Bağlanma ile Obsesif-kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	196
Şekil 4.118: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Obsesif-kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	197
Şekil 4.119: Güvenli Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	197
Şekil 4.120: Kaçınan Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	198

Şekil 4.121: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	199
Şekil 4.122: Güvenli Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	199
Şekil 4.123: Kaçınan Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	200
Şekil 4.124: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	201
Şekil 4.125: Bağlanma Stilleri ile Kişilik Bozuklukları Arasındaki ilişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolünü Değerlendirmek Amacıyla Tasarlanan Model.....	201
Şekil 4.126: Güvenli Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	202
Şekil 4.127: Kaçınan Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	203
Şekil 4.128: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	203
Şekil 4.129: Güvenli Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	204
Şekil 4.130: Kaçınan Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	205
Şekil 4.131: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	205
Şekil 4.132: Güvenli Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	206
Şekil 4.133: Kaçınan Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları.....	207
Şekil 4.134: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	207
Şekil 4.135: Güvenli Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	208
Şekil 4.136: Kaçınan Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	209

Şekil 4.137: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	209
Şekil 4.138: Güvenli Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	210
Şekil 4.139: Kaçınan Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	211
Şekil 4.140: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	211
Şekil 4.141: Güvenli Bağlanma ile Histriyonik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	212
Şekil 4.142: Kaçınan Bağlanma ile Histriyonik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	213
Şekil 4.143: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Histriyonik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	213
Şekil 4.144: Güvenli Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	214
Şekil 4.145: Kaçınan Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	215
Şekil 4.146: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	215
Şekil 4.147: Güvenli Bağlanma ile Obsesif-kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	216
Şekil 4.148: Kaçınan Bağlanma ile Obsesif-kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	217
Şekil 4.149: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Obsesif-kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	217
Şekil 4.150: Güvenli Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	218
Şekil 4.151: Kaçınan Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	219

Şekil 4.152: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	219
Şekil 4.153: Güvenli Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	220
Şekil 4.154: Kaçınan Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	221
Şekil 4.155: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları	221

KISALTMALAR LİSTESİ

APA	:	Amerikan Psikiyatri Birliği
ASKB	:	Antisosyal Kişilik Bozuklukları
CATI+TR-KF:		Coolidge Eksen II Envanteri+Türkçe Kısa Formu
DSM	:	Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı
IBM SPSS	:	Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi (Statistical Package for the Social Science
KB	:	Kişilik Bozuklukları
OKKB	:	Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozuklukları
TTDTT-KF	:	Türk Toplumunda Sağlıklı Bireylerin Yüz İfadelerinden Oluşan Duyguları Tanıma Testi Kısa Formu
ÜBBSÖ	:	Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği
ZÖ	:	Zihinselleştirme Ölçeği
Akt	:	Aktaran
ark	:	arkadaşları
Çev	:	Çeviren
Ed	:	Editör
N	:	Örnekleme
Ort.	:	Ortalama
SH	:	Standart Hata
Ss	:	Standart Sapma

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem ve Amaç

Kişilik bozuklukları, bireylerin düşünce, duygu ve davranış kalıplarında belirgin sapmalara neden olarak genel yaşam kalitesini, işlevselliği ve kişiler arası ilişkileri olumsuz etkileyebilen tedaviye dirençli ve komorbitesi yüksek olan psikiyatrik hastalıklar arasında yer almaktadır (APA, 2013; Moran ve ark., 2016; Samuels, 2011; Torgersen ve ark., 2001). Bağlanma teorisi, bireyler ve toplum için ciddi maliyetleri olan kişilik bozukluklarını anlamlandırmada kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır. Yenidoğan ile temel bakım veren arasında oluşan duygusal bağ sonucu geliştirilen bağlanma stiline yetişkinlik hayatında da devamlılığını sürdüreceği ve güvensiz bağlanma stillerinin kişilik bozukluklarına sebep olabileceği düşünülmektedir (Bowlby, 1973; Brennan ve Shaver, 1988; Westen ve ark., 2006; Widiger ve Frances, 1985). Güvensiz bağlanmanın mentalizasyon ve duygu tanıma yeteneklerinde eksikliklere sebep olduğu, kişilik bozukluğuna sahip kişilerin ise bu yeteneklerden mahrum olduğu yapılan birçok çalışma ile desteklenmiştir (Durtette ve ark., 2023; Fonagy ve Luyten, 2009; Marissen ve ark., 2012; Meehan ve ark., 2017).

Alanyazında yer alan bu çalışmalar doğrultusunda mevcut tez çalışmasında bağlanma stilleri ile kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide duygu tanıma ve mentalizasyonun aracılık etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu çerçevede, tez çalışması kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

S_1 : Bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasında ilişki var mıdır?

S_2 : Bağlanma stilleri, duygu tanıma ve mentalizasyon kişilik bozukluklarını yordamakta mıdır?

S_3 : Bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide mentalizasyonun aracı rolü var mıdır?

S_4 : Bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide duygu tanımanın aracı rolü var mıdır?

Yukarıda yer alan sorular doğrultusunda aşağıda yer alan hipotezlerin sınanması hedeflenmiştir.

H_1 : Bağlanma stilleri ile kişilik bozuklukları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir ilişki vardır.

H_2 : Bağlanma stilleri, duygu tanıma ve mentalizasyonun kişilik bozukluklarını yordayıcı etkisi vardır.

H_3 : Bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide mentalizasyonun aracı rolü vardır.

H_4 : Bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide duygu tanımanın aracı rolü vardır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Billers (1993); işsizlik, savaş, medya, politika ve teknoloji gibi faktörlerin bağlanma süreçlerinde etkili olduğunu belirtmektedir. Yakın geçmişte yaşanan covid-19 pandemisi ve geniş ölçekli depresyonlar, günümüzde hala devam eden savaşlar, ekonomik sorunlar ve artan işsizlik oranları düşünüldüğünde bağlanma kavramı daha da önem kazanmaktadır. Güvensiz bağlanma stilleriyle ilişkilendiren kişilik bozukluklarının kişinin kendisinde ve toplumda oluşturduğu yükün boyutu göz önüne alındığında bu ilişkinin anlamlandırılabilmesinin, kişilik bozukluklarının önlenmesi ve prevelansının azaltılabilmesi için önemli olduğu düşünülmektedir (Levy ve ark., 2015; Newton-Howes ve ark., 2015). Bu ilişkide duygu tanıma ve mentalizasyon yeteneğinin rolünün belirlenmesinin etkili tedavi yöntemlerinin geliştirilmesinde klinisyenlere yardımcı olabileceği düşünülmektedir (Luten ve ark., 2020; Simcock ve ark., 2020).

1.3. Varsayımlar

1. Çalışmada yer alan ölçme araçlarının ve kullanılan yöntemlerin hem geçerli hem de amaca uygun olduğu kabul edilmiştir.

2. Çalışmaya gönüllü olarak katılım sağlayan bireylerin ölçeklerde yer alan soruları dikkatli bir şekilde okuduğu ve samimi bir şekilde kendi düşüncelerini en iyi yansıtan seçenekleri belirterek işaretleme yaptıkları kabul edilmiştir.

1.4. Sınırlılıklar

1. Duygu tanıma testinde zaman sınırının konulmaması bir sınırlılık olarak görülmektedir.
2. Çalışmada değerlendirme yapılırken sadece öz bildirim ölçeklerinin kullanılması bir sınırlılık olarak görülmektedir.
3. Çalışmada kullanılan duygu tanıma testinin statik yüz ifadelerinden oluşması bir sınırlılık olarak görülmektedir.

1.5. Tanımlar

Kişilik: Bireyin değişen çevre şartlarına uyum sağlamasını kolaylaştıran psikobiyojik sistemlerin dinamik organizasyonudur (Cloninger ve ark., 975-977).

Kişilik Bozukluğu: Kültürel beklentilerden belirgin bir şekilde sapan ve kişilerarası işlevsellikte önemli sorunlara neden olan yaygın, esnek olmayan, kalıcı deneyim ve davranış kalıplarıdır (APA, 2013: 646-647).

Bağlanma: Bireyin kendisi için değerli bir konumda bulunan bireylere karşı geliştirdiği derin ve duygu yüklü bir bağı içeren davranış biçimidir (Bowlby, 1977: 202-204).

Mentalizasyon: Bireyin kendisinin ve diğer kişilerin zihinsel durumlarını (duygular, düşünceler, niyetler) anlamak ve yorumlamaktır (Fonagy ve ark., 2019: 95).

Duygu: Bireyin içsel veya çevresel faktörlerle etkileşiminden kaynaklanan psikofizyolojik değişikliklere verilen tepkidir (Krishna ve ark., 2019: 375).

Duygu Tanıma: Belirli bir ifadenin en çok benzediği duyguyu tespit etmek amacıyla yüz kası yönelimlerinin ve hareketlerinin konfigürasyonunu görsel olarak analiz etmektir (Wilhelm ve ark., 2014: 3).

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR

Bu tez çalışması, bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişkinin anlaşılmasında duygu tanıma ve mentalizasyonun aracılık rolünü araştırmayı hedeflemektedir. Bu amaç doğrultusunda, bağlanma, kişilik bozuklukları, duygu tanıma ve mentalizasyon kavramlarına dair literatürde yer alan bilgiler sunulacak ve bu değişkenler arasındaki ilişkiler detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

2.1. Bağlanma

1950’li yılların ortalarına kadar psikanalistler ve öğrenme teorisyenleri arasında duygusal bağların doğası ve kökenine ilişkin yaygın görüş; insanlar arasındaki bağların gelişiminde yemek, seks gibi birincil dürtülerin yanı sıra bağımlılık ve kişilerarası ilişkiler gibi ikincil dürtülerin de etkili olduğu yönündedir (Bowlby, 1977: 202). Bowlby ise bağlanma davranışının insan yaşamında en az beslenme ve cinsellik kadar önemli olduğunu; bağımlılığın, bağlanmanın tam zıttı bir anlam içerdiğini ve aşağılayıcı bir kavram olduğunu ifade ederek (Ainsworth, 1969: 970; Bowlby, 1977: 204) bağlanmayı, önemli görülen bireyler için geliştirilen derin ve duygu yüklü bir bağ olarak tanımlamıştır (Bowlby, 1973: 6). Bağlanma, dünyayla daha iyi başa çıkabileceği düşünülen başka bir kişiyle yakınlık kurulması ve sürdürülmesiyle karakterize, özellikle korku, yorgunluk, hastalık veya teselli ihtiyacı olduğu durumlarda belirginleşen ve insan doğasının ayrılmaz bir parçası olarak tanımlanan bir davranış biçimidir (Bowlby, 1988: 27).

Bowlby ve Masterson’a göre bağlanma, doğum ile başlayan ve bireyin yaşamı boyunca kurduğu yakın ilişkilerinin niteliğini etkileyebilen bir olgudur (Bowlby, 1969: 194; Masterson, 2013: 52). Ancak henüz tam olarak kanıtlanmasa da yirmi altıncı haftadan itibaren fetüsün algılama, tepki gösterebilme ve işitme yeteneklerinin gelişmesi, annenin bedenindeki değişimleri ve duygularını anlayabilmesi gibi faktörler bağlanma sürecinin doğumdan önce başlayabileceğini düşündürmektedir (Altuğ ve Özkan, 1996; Bloom, 1995; Kaplan ve ark. 1994; Akt. Kesebir ve ark., 2011: 328). Yapılan çalışmalar, oluşan ilk bağlanma ilişkisinin annenin bağlanma stili ile paralellik gösterdiğini ve bağlanma

stilinin nesiller arası aktarımının olabileceğini göstermektedir (Van IJzendoorn, 1995: 398; Verhage ve ark., 2018: 393). Bu aktarım sürecinde annenin erken bağlanma deneyimlerinin; sonradan kurulan ilişki deneyimlerinden, sosyal bağlamdan ve çocuğun özelliklerinden (ciddi bir fiziksel engele sahip olma, sınırlı mizaca sahip olma gibi) etkilenecek ebeveynlik davranışlarına yansıtılabileceği ve bu durumun bebeğin bağlanma deneyimlerini etkileyebileceği düşünülmektedir (Şekil 2.1) (Van IJzendoorn ve Bakermans-Kranenburg, 1997: 138-139). Temelde annenin bağlanma örüntüsünün etkili olduğu düşünülen bağlanma sürecinde; çocuğun kişilik özelliklerinin (cinsiyet, mizaç gibi), aile sisteminin ve sosyo-kültürel etkenlerin (cinsiyet rolleri, etnik köken, işsizlik oranları, savaş, eğitim, medya, teknoloji gibi) de etkili olabileceği düşünülmektedir (Biller, 1993; Akt. Soysal ve ark., 2005: 95).

Şekil 2.1: Bağlanma Aktarım Modeli

Kaynak: Van IJzendoorn ve Bakermans-Kranenburg, 1997: 139

Anne ve bebek arasındaki bağlanma ilişkisinin sağlanamaması veya kesintiye uğraması durumunda ise bebek aşamalı olarak protesto, umutsuzluk ve kopma reaksiyonları göstermektedir. Protesto evresinde, annesinin karşılık vereceği beklentisiyle ağlayarak

annesini çağırmakta ve annesini aramaktadır. Umutsuzluk evresinde, ağlama davranışı azalmakta ve artık aktif olarak anneyi aramamaktadır. Kopma aşamasında ise çocuk artık annenin mevcut olmadığını kabul ederek bununla baş edebilmek için etrafa daha fazla ilgi göstermeye başlamaktadırlar (Robertson ve Bowlby, 1952: 132).

Bowlby, anne ve bebek arasındaki bu duygusal etkileşimin yetişkinlikteki etkilerini açıklamak istemiş ve etoloji, gelişim psikolojisi, sibernetik, bilgi işleme teorileri, psikanaliz gibi disiplinlerden faydalanarak bağlanma kuramını oluşturmuştur (Bretherton, 1998: 132, Holmes, 2015: 208).

2.1.1. Bağlanma Kuramları

2.1.1.1. John Bowlby ve Bağlanma Kuramı

Bağlanma kuramının kurucusu olarak görülen John Bowlby (Santrock, 2012: 191; Van Rosmalen ve ark., 2020: 228), 1907’de İngiltere’de varlıklı ve iyi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Çocukluk döneminde annesiyle yeterince vakit geçirememiş, dört yaşındayken bakıcısı tarafından terk edilmiş ve yedi yaşından itibaren yatılı okula gönderilmiştir. Yaşadığı bu deneyimlerin kariyer planlamasında etkili olduğu ve erken çocukluk döneminde temel bakıcıya bağlanma konusunda çalışmalar yapmasına zemin hazırladığı düşünülmektedir (Bıyık, 2019: 6-7).

Cambridge Üniversitesi mezuniyetinden sonra Bowlby, uyumsuz çocuklara yönelik eğitim veren bir okulda gönüllü olarak çalışmaya başlamıştır ve bu süreçte iki çocuk dikkatini çekmiştir. İlki istikrarlı bir anne figürü olmayan ve önceki okulundan hırsızlık sebebiyle kovulan, izole, mesafeli, sevgisiz bir genç; diğeri de 7-8 yaşları civarında istikrarlı bir şekilde Bowlby’i takip eden ve onun gölgesi olarak bilinen endişeli bir erkek çocuktur (Ainsworth, 1974; Akt. Bretherton, 1992: 759). Bu iki çocuğun yetersiz ebeveynlerine karşı sergiledikleri farklı tutumları gözlemledikten sonra erken aile ilişkilerinin kişilik gelişimi üzerinde etkili olduğunu düşünmüş ve profesyonel yaşantısına çocuk psikiyatristi olarak devam etmeye karar vermiştir (Senn, 1977; Akt. Griffin, 2019: 26). Bu süreçte tıp ve psikiyatri çalışmalarıyla ek olarak İngiliz Psikanaliz Enstitüsünde de eğitimini sürdürmüştür. Nesne ilişkileri ekolünün temsilcisi olan Melanie Klein’ın öğrencisi olmuş ve Joan Riviere’nin analizinden geçmiştir (Mikulincer ve Shaver, 2007:

6). Bu süreçte bakıcılarla erken ilişkilerin önemini fark etmiş ve sorunlu çocukların acı verici deneyimlerle başa çıkma stratejilerine yönelik bilgiler edinme fırsatı olmuştur. Ancak Klein'in çocukların duygusal problemlerini açıklarken temel dürtüleri ön planda tutmasının ve gerçek yaşam deneyimlerini göz ardı etmesinin kendi klinik gözlemleriyle çeliştiğini belirterek Klein'in yanından ayrılmış ve araştırma yoluyla elde ettiği bilgiler doğrultusunda Klein'in uygulamalarında değişikliğe gitmesini sağlamayı hedeflemiştir (Bowly, 1940: 23; Bowly, 1979: 5; Hazan ve Shaver, 1994: 2).

Londra'da Çocuk Rehberliği Kliniği'nde 5 ile 10 yaşları arasında kırk dört çocuk hırsızın psikiyatrik durumunu değerlendirmiş ve "Forty-Four Juvenile Thieves: Their Characters and Homes Lives" isimli makalesinde erken anneden ayrılma ve suç davranışı arasında güçlü bir ilişki olduğuna dair bulgularını paylaşmıştır. Vakaların kısa hayat hikayelerinin de yer aldığı bu çalışmadan elde ettiği veriler sonucunda bireyin sosyal yaşamını, psikolojik durumunu ve kişilik özelliklerini etkileyebilecek olan erken dönem olumsuz anne-çocuk ilişkilerini tanımanın önemli olduğunu vurgulamıştır (Bowly, 1944; Akt. Canatar, 2020: 34-35). Bu çalışmasıyla dikkat çeken Bowlby, II.Dünya savaşı sonrası sonrasında savaş ve zorunlu göç nedeniyle ailelerinden ayrılmak zorunda kalan çocukların bu durumdan nasıl etkilendiğini değerlendirmesi amacıyla Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından davet edilmiştir (Bowlby, 1988: 21; Hendrick, 2009:5; Holmes, 1993: 432). Yaptığı çalışmalar sonucunda elde ettiği veriler kapsamında hazırladığı raporda erken çocukluk döneminde anne yoksunluğu yaşayan çocukların fiziksel ve ruhsal hastalıklara karşı risk altında olduğunu belirtmiş fakat bu ilişkideki nedenselliği açıklayamamıştır (Bowly, 1952: 157). Yetiştirme yurtlarında kalırken temel ihtiyaçları karşılanan çocukların fiziksel ve kişilik gelişimindeki geriliklerin açıklanmasında psikoanalitik kuramın yetersiz kalması üzerine Bowlby etoloji bilimine yönelmiş, (Hazan ve Shaver, 1994: 4; Holmes, 1993: 27; Yörükkan, 2011: 38) Lorenz ve Harlow'un hayvanlar üzerinde yaptığı çalışmaları incelemiştir (Soykan, 2019: 20).

Harlow maymunlarda bağlanmanın nasıl oluştuğunu anlamaya çalışırken farklı durumlar içeren düzenekler hazırlamıştır. Bunlardan birinde, yeni doğmuş maymunları iki farklı anne maketin olduğu kafeslere koymuştur. İlk maket yumuşak kumaşlarla kaplı diğeri ise sert tel örgülerden yapılmış fakat beslenme ihtiyacını karşılayabilecek şekilde tasarlanmıştır. Yavru maymunların yumuşak kumaşlarla kaplı maketi tercih ettiği sadece

acıktıklarında tel makete giderek karınlarını doyurdukları sonrasında ise tekrar yumuşak kumaşlarla kaplı makete gittikleri gözlemlenmiştir. Bu deney sadece beslenmenin değil rahatlığında önemli olduğunu ortaya koymuştur (Harlow, 1958: 667). Başka bir deneysel tasarımda, bebek maymunların korkutucu bir nesneye maruz bırakıldığında yumuşak kumaşlarla kaplı maketi tercih ettiği gözlemlenmiştir. Ayrıca yavru maymunların bilmedikleri ve farklı nesnelere bulunduğu bir ortamda bırakıldıklarında korktukları fakat yumuşak kumaşlarla kaplı maket ortama getirildiğinde önce ona sarıldıkları daha sonrasında ise meraklı bir şekilde ortamı keşfettikleri belirlenmiştir (Harlow ve Zimmermann, 1959: 423). Başka bir düzenekte ise kumaş kaplı bir maket ve ısıtılmış demir maket sunulduğunda yavru maymunların ısıtılmış teli tercih ettiği gözlemlenmiştir (Harlow ve Suomi, 1970: 165). Başka bir araştırmada ise anneden uzak ve tek başına kafeste büyütülen yavru maymunların sosyal ilişkilerde yetersiz oldukları, çiftleşmede sorun yaşadıkları ve yavrularına karşı ilgisiz oldukları tespit edilmiştir (Harlow ve Harlow, 1962: 137). Bu çalışmalardan elde edilen veriler ışığında duygusal yakınlığın, sıcaklığın ve güven duygusunun beslenme ihtiyacından daha önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Bowlby,2013; Akt. Kırçali, 2022: 49).

Yapılan bu çalışmalar Bowlby üzerinde etkili olmuş ve bağlanmanın tanımlayıcı özelliklerini (yakınlığı koruma, güvenli sığınak ve güvenli üs) belirlerken yol gösterici olmuştur (Şekil 2.2). Yakınlığı koruma, bebeğin bakım verenine yakın olma arzusu ve ilişki kurmak için ağlama, gülümseme, sarılma, emme, takip etme gibi bağlanma davranışlarında bulunması olarak tanımlanmaktadır. Güvenli sığınak, bebeğin tehlikeli ve rahatsız edici bir ortamda veya durumda kaldığında bakım verenine güvenmesini ifade etmektedir. Güvenli üs ise bebeğin güvenli sığınağının yanında olduğuna eminken bulunduğu ortamı keşfedebileceğine dair düşüncelerini temsil etmektedir (Hazan ve Shaver, 1994: 4).

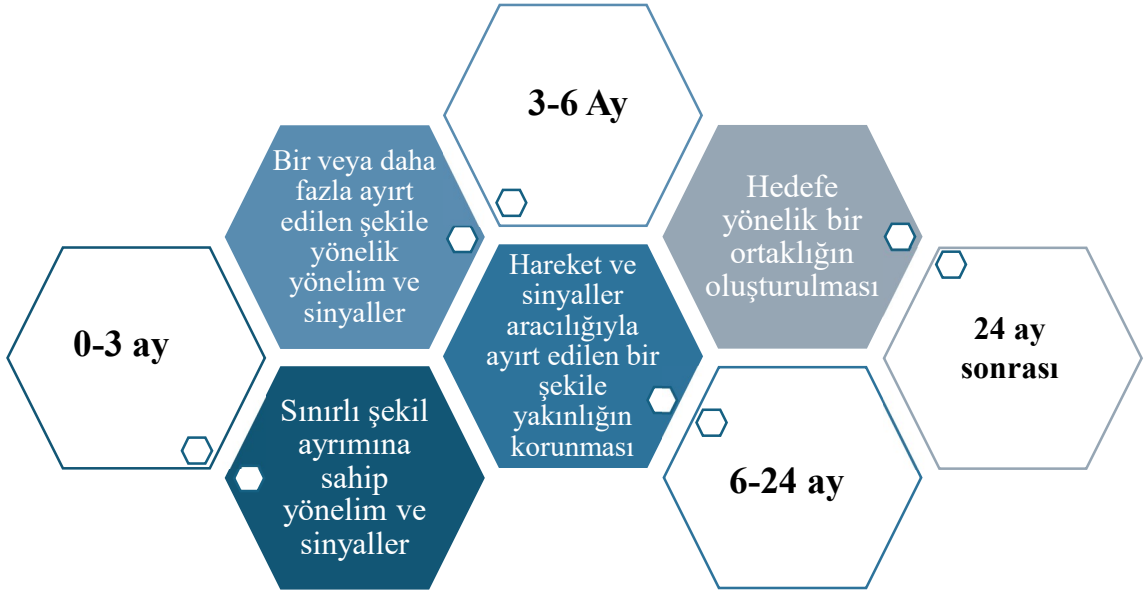
Şekil 2.2: Bağlanmanın Tanımlayıcı Özellikleri

Kaynak: Hazan ve Shaver, 1994: 4

Lorenz (1935-1937), yavru kazların yumurtadan çıktıktan sonra güvenlik arayışı içinde olduğunu yemek sunulmasa bile karşılaştıkları ilk hareketli ve büyük olan nesneyi takip ettiğini gözlemlemiştir (Brigandt, 2005: 577; Dalgıç ve ark., 2022: 86) ve bunu “damgalama” olarak tanımlamıştır. Damgalamanın yumurtadan çıktıktan sonraki 13 ila 16 saat arasında yer alan 3 saatlik zaman dilimi süresince daha güçlü olduğunu gözlemlemiştir ve bu dönemi “kritik dönem” olarak adlandırmıştır. Yapılan çalışmalar, kritik dönemin kronolojik sınırlarının türden türe değiştiğini göstermektedir (Gray, 1958: 157). Gray, insanlarda damgalama için kritik dönemin (6 hafta- 6 ay) öğrenme yeteneğinin gelişmesiyle başladığını, gülümseme tepkisinin kazanılmasıyla devam ettiğini ve yabancılarla karşı korkunun gelişmesiyle sona erdiğini belirtmektedir (Gray, 1958: 160). Bu çalışmalardan etkilenen Bowlby (1969: 223), kritik dönemler yerine hassas dönemler kavramını tercih etmiş (Robledo ve ark., 2022: 6) ve bağlanma sürecinin birbirleri arasında keskin sınırları olmayan 4 farklı aşamadan oluştuğunu belirtmiştir (Şekil 2.3) (Bowlby, 2012: 266-267).

Birinci aşama doğumla başlayıp 8-12 haftaya kadar sürmektedir. Bu süreçte bebeğin bir kişiyi diğerinden ayırabilme yeteneğinin koku ve işitsel uyarılarla sınırlı olduğu;

çevresindeki herhangi bir kişiye karşı yönelme, gülümseme, dokunma, tutma gibi yakın davranışlarda bulunabileceği ve ağladığında bir ses veya yüz görürse ağlamayı durduracağı belirtilmektedir. İkinci aşama, 6. aya kadar sürmektedir ve bu süreçte bebek etrafındaki kişilere yakın davranmaya devam etmektedir. Ancak diğerlerini temel bakıcısından ayırabilmekte ve ona karşı daha yakın davranışlar sergilemektedir. Üçüncü aşama, 24. aya kadar devam etmektedir ve bebek ayrılan anneyi takip etme, dönüşünde onu selamlama, dış uyaranları keşfetmek için anneyi merkezi bir üs olarak kullanma gibi çeşitli davranışlar sergilemektedir. İkincil bağlanma figürü olarak seçilmeyen yabancılara karşı olan yakın davranışların ise azaldığı ve onlara karşı daha tedbirli yaklaşıldığı belirtilmektedir. Dördüncü aşama ise 24. aydan sonra başlamaktadır. Bebek artık annesinin kendisinden bağımsız bir varlık olduğunu kabul etmektedir ve annesini gözlemleyerek, annesinin duygularına ve davranışlarına dair iç görü kazanmaya çalışmaktadır. Bu süreçte anne ve bebek arasında oluşacak olan kompleks ilişkinin temelleri atılmaktadır.

Şekil 2.3: Bağlanmanın Aşamaları

Kaynak: Bowlby, 2012: 266-267

Temel bakıcı ve bebek arasında kurulan bu ilişkinin niteliğine bağlı olarak, bebeğin zihninde kendisi ve diğerlerine dair gelişen bilişsel temsiller "içsel çalışan modeller (internal working models)" olarak adlandırılmaktadır (Baldwin, 1995: 548; Bowlby, 1988: 165). Bu temsiller bebeğin ihtiyaç duyduğunda annesine ulaşabilmesi ve geri dönüt alabilmesi ile şekillenmektedir (Bowlby, 1973: 204). Oluşan bu modellerin hayat boyu devam edeceği ve dramatik değişimlere karşı dirençli olacağı belirtilse de işlevselliğinin devamı için özellikle yeni deneyimlerin yoğun olduğu çocukluk döneminde yeniden şekillenebileceği belirtilmektedir (Bretherton, 1985: 12).

Bowlby'nin ortaya koyduğu fikirleri sistemli bir şekilde araştıran ve test edilmesini sağlayarak bağlanma teorisinin gelişmesine katkı sağlayan kişi, bağlanma kuramının önde gelen isimlerinden biri olarak kabul edilen Mary Ainsworth'tur.

2.1.1.2. Mary Ainsworth ve Üçlü Bağlanma Modeli

Ainsworth, 1935'te Toronto Üniversitesinden mezun olduktan sonra lisans ve doktora derecesini gelişim psikolojisi alanından almıştır. William Blatz'dan aldığı derslerin etkisiyle güvenlik teorisi ilgisini çekmiştir. "Güvenlik Kavramına Dayalı Uyum Değerlendirmesi" adlı tezinde güvenlik teorisinin temel ilkelerinden biri olan, bebeklerin ve küçük çocukların alışılmadık durumlara girmeden önce ebeveynlerine güvenli bir bağlılık geliştirmesinin gerekliliğini incelemiştir (Salter, 1940: 45). II. Dünya Savaşı sırasında Kanadalı Kadın Ordusu birliklerinde görev yapmıştır. Savaştan sonra ise Toronto Üniversitesine öğretim üyesi olarak dönmüş ve kişilik değerlendirme üzerine dersler vermek için hazırlanmaya başlamıştır. Bu süreçte Rorschach testinin yorumlanmasında tanınmış bir uzman olan Bruno Klopfer ile ortak çalışmalar yürütmüş ve birlikte hala basımı devam etmekte olan bir kitap yazmışlardır. Leonard Ainsworth ile evlendikten sonra Londra'ya taşınan Mary Ainsworth, London Times Gazetesinde Bowlby'nin erken çocukluk döneminde anneden uzun süreli ayrı kalmanın kişilik gelişimi üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik çalışmasında görev alabilecek bir araştırmacı aradığını görmüş ve Bowlby'nin ekibine dahil olmuştur. Ancak eşinin görevi nedeniyle Tavistock Çalışma grubundan ayrılarak Uganda'ya yerleşmiş ve çalışmalarına burada devam etmiştir (Ainsworth, 1999: 217).

Uganda'daki araştırmasında, anne ile bebek arasındaki ilişkide kişisel farklılıkları ve bebeklerin iletteği sinyallere karşı annelerin duyarlılığını değerlendirmeyi amaçlamıştır. Bu sũreçte, 1-24 aylık bebekleri ve annelerini 9 ay boyunca evlerinde gözlemleyerek bilgi toplamıştır. Gözlemler genellikle annelerin öğleden sonra misafir ağırladığı oturma odalarında gerçekteşirilmıştir. Ainsworth, bu sũreçte özellikle yakınlığı teşvik eden sinyal ve davranışların başlangıcını, ne zaman bilinçli olarak anneye yönlendirildiklerini belirlemeye odaklanmıştır. Çalışmanın sonunda çocuklarda üç çęřit bağlanma (güvenli, güvensiz ve henüz bağlanmamış) örutüsü gözlenmiştir ve bağlanma örutüsünde anne duyarlılığının önemli bir etken olabileceği düşünölmüştür. (Bretherton, 1992: 764). Bu gözlemler, önce Uganda'da siyah anne ve bebeklerle başlamış, daha sonra Baltimore'daki beyaz orta sınıftan oluşan bir örneklemele pekiştirilmış ve anne duyarlılığı kavramsallaştırılmıştır. Anne duyarlılığı, bebeğin davranışlarında örtük olan sinyallerin ve iletişimlerin doğru bir şekilde algılanması ve yorumlanmasıyla birlikte bunlara uygun ve hızlı bir şekilde yanıt verme yeteneği olarak tanımlanmıştır (Ainsworth, 1967, 1969, 1978; Akt. Stern ve ark, 2022: 397). Yapılan bu gözlemler yabancı ortam deneyi (strange situation) ile test edilmiş ve çocuklardaki bağlanma stilleri sınıflandırılmıştır (Ainsworth ve Bell, 1972: 20).

Sekiz bölümden oluşan yabancı ortam deneyinde, 26 annenin 12-18 aylık bebekleriyle ilişkileri laboratuvar ortamında gözlenmiştir (Ainsworth ve Bell, 1970: 54) (şekil 2.4).

Şekil 2.4: Yabancı Ortam Deneyi Bölümleri

Kaynak: Ainsworth ve Bell, 1970: 54

Deney düzeneğinin bu şekilde tasarlanmasındaki amaç, stres düzeyi artan bebeklerin sıkıntılı oldukları durumlarda bir yabancıya tepkilerini, ayrılık ve yeniden bir araya gelme sürecindeki tepkilerini, sağlıklı bağlanmanın önemli kriterlerinden biri olan anneyi güvenli üs olarak kullanabilme yeteneklerini değerlendirmektir (Ainsworth, 1964: 53;

Ainsworth ve Witting, 1969: 112). Değerlendirmede yakınlık veya temas arayışı, teması sürdürme, direnç, kaçınma, arama ve mesafe etkileşimi olmak üzere altı kriter puanlanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre bebeklerin davranışlarına ilişkin genel yargıyı temsil eden 3 ana grup (A, B, C) ve 8 alt grup (A₁, A₂, B₁, B₂, B₃, B₄, C₁, C₂) oluşturulmuştur (Ainsworth ve Bell, 1972: 20) (Tablo 2.1). Yeniden bir araya geldiklerinde yakınlık ve temas kurarak veya uzaktan etkileşim yoluyla (gülümseyerek, el sallayarak...) annelerini karşılayan bebekler B grubuna atanmış ve güvenli bağlandıkları kabul edilmiştir. Bebeklerin aradıkları yakınlık ve temas ihtiyaçlarının derecesine göre B grubu, dört alt gruba ayrılmıştır. B1 grubundaki bebeklerin ayrılık döneminde çok az sıkıntılı oldukları, anneleri geri döndüğünde onu gülümseyerek karşıladıkları ve özellikle yakınlık aramasalar da iletişim kurmakla ilgilendikleri; B2 grubundakilerin ayrılık döneminde çok az sıkıntılı oldukları, anneleri geri döndüğünde gülümsedikleri ve onunla yakın temasta bulunmaya istekli oldukları, kucağa alındıklarında ise B3 grubundaki bebekler kadar serbest bırakılmaya direnç göstermedikleri belirtilmiştir. Ayrıca B3 grubundakilerin annelerinin geri dönüşüne ağlayarak tepki verdikleri ve aktif olarak yaklaşma eğiliminde oldukları gözlenmiştir. B4 grubundaki bebeklerin ise ayrılık döneminden açıkça rahatsızlık duyduğu, anneleriyle yakınlaşmayı sadece birleşme anında değil sürekli talep etikleri ve serbest bırakılmaya direnerek anneleriyle fiziksel teması sürdürmeye çalıştıkları gözlenmiştir. A ve C grubuna atanan bebeklerin güvensiz bağlandıkları kabul edilmiştir. Yeniden bir araya geldiklerinde etkileşim aramak yerine annelerinden kaçma veya onları görmezden gelme eğiliminde olan bebekler A grubuna atanmış ve kaçınan bağlanma stiline sahip oldukları kabul edilmiştir. A1 grubundaki bebeklerin bariz bir şekilde kaçınan olduğu, A2 grubundaki bebeklerin ise kaçınma ve yakınlık arama davranışlarını karıştırdıkları belirlenmiştir. Özellikle kısa ayrılıklardan sonra tekrar bir araya geldiklerinde yakınlık ve temas arama davranışlarını öfkeli ve reddedici davranışlarla karıştıranlar ise C grubuna atanmış ve kaygılı/kararsız bağlanma stiline sahip oldukları kabul edilmiştir. C2 grubundaki bebeklerin yakınlık arayışı davranışlarının pasif olduğu, C1 grubundakilerin ise hem yakınlık arayışında hem de dirençte çok daha aktif oldukları belirtilmiştir (Ainsworth ve ark., 1969: 5-7; Ainsworth, 1979a, 932-933; Ainsworth, 1979b: 9; Ainsworth, 1985: 775-776; Ainsworth ve ark. 1978; Akt. Duschinsky, 2020: 137-138; Lamb ve ark., 1984: 128).

Tablo 2.1: Yabancı Durumda Etkileşimli Davranış ve Ağlama Kalıpları

	Kavuşma esnasında anneye davranış				Ağlama	Ek özellikler
	Yakınlık arayışı	Teması sürdürme	Yakınlıktan kaçınma	Temasa direnme	Hazırlık/Ayrılık/Yeniden birleşme	
A Grubu						
A₁	Az	Az	Fazla	Az	Az/Az veya Fazla/Az	2.buluşmada kaçınma aynı veya daha fazladır.
A₂	Orta ila Fazla	Az	Fazla	Az ila orta	Az/Az veya Fazla/Az	2.buluşmada kaçınma aynı veya daha fazladır.
B Grubu						
B₁	Az ila Orta	Az	Az	Az	Az / Az / Az	2.birleşme ve aktif mesafede anneyi olumlu karşılar.
B₂	Az ila Orta	Az ila Orta	Az ila Orta	Az	Az / Az veya Orta/Az	2.buluşmada kaçınma azalır. Ayrılık öncesinde yakınlık arayışı gösterebilir.
B₃	Fazla	Fazla	Az	Az	Az /Orta veya Fazla / Az	Yakınlık arayışı ve teması sürdürme, ayrılık sıkıntısıyla farklılık gösterir. 2dk da sıkıntıdan kurtulmak ve oyuna geri dönmek tipiktir
B₄	Fazla	Fazla	Az	Az	Az / Fazla / Az veya Orta	Anneye yakınlık ve dikkat süreci
C Grubu						
C₁	Fazla	Fazla	Az	Fazla	Az veya orta/ Fazla /Orta veya Fazla	Yeniden buluşma konusunda teselli zordur, yabancı ile temasa direnç gösterir. Anne geldiğinde öfkelenir.
C₂	Az ila Orta	Az ila Orta	Az	Fazla	Az veya Orta/ Fazla /Orta veya Fazla	Keşif davranışı zayıftır. Yeniden buluşma konusunda teselli zordur.

Kaynak: Sroufe ve Waters, 1977: 1192

Ainsworth'ün öğrencisi olan Mary Main 1968-1973 yılları arasında doktora çalışması kapsamında yürüttüğü araştırmasında bebeklerin bazı davranışlarının yabancı ortam deneyiyle oluşturulan sınıflandırmada yeri olmadığını fark etmiş ve çalışma grubundaki arkadaşlarından bu durumları not etmelerini istemiştir (Main, 1977: 70-71). Çalışmanın sonunda 49 bebekten beşinin sınıflandırılmasında zorlanılmış ve tam olarak kriterleri karşılamasalar da bebeklerin ikisi B grubuna, üçü ise A veya C grubuna dahil edilmiştir (Main ve Solomon, 1990: 126). Fakat Main doktora tezinde anormal vakalara ilişkin bu tekniğin pragmatik açıdan yararlı olsa da onaylanmayabileceğini belirtmiştir (Main, 1973: 21). Yapılan çalışmaların artmasıyla birlikte sınıflandırılmayan bebeklerle ilişkili kanıtlarda artmıştır ve bu durum Ainsworth sisteminin kullanımının sorgulanmasına neden olmuştur (Main ve Weston, 1981: 933). Main ve Salomon tarafından mevcut sisteme dördüncü bir grup (D grubu) eklenmesi önerilmiştir. Ebeveynleriyle birlikte çok çeşitli açıklanamayan, tuhaf, düzensiz, yönünü şaşırması veya açıkça çelişen davranışlar sergileyen bebeklerin D grubuna dahil edilebileceği düşünülmüş ve bu bebeklerin düzensiz/yönelimsiz bağlanma stiline sahip oldukları belirtilmiştir (Main ve Solomon, 1986; Akt. Duschinsky, 2015: 32)

Erken çocuklukta gelişen bağlanma örüntülerinin, yetişkinlikte yaşanan romantik ilişkilerde ve iş yaşamında benzerlik gösterdiğini düşünen Hazan ve Shaver yetişkinlerin bağlanma stillerini belirlemek üzere çalışmalara başlamıştır (Hazan ve Shaver, 1990: 270).

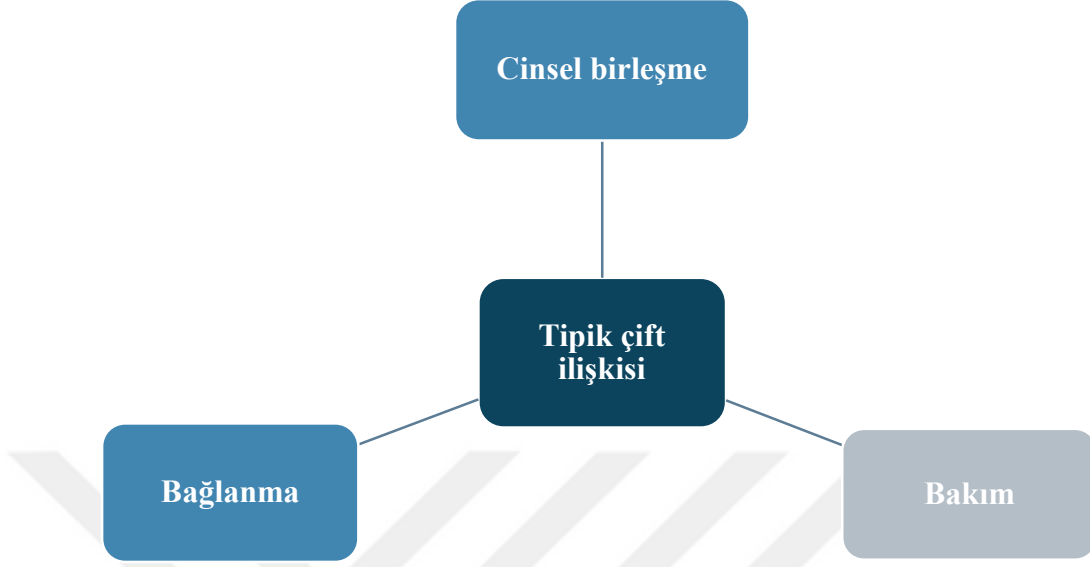
2.1.1.3. Hazan ve Shaver'in Üçlü Bağlanma Modeli

Hazan ve Shaver, erken dönemde anne-bebek arasında oluşan sevgi bağlarının romantik ilişkilerdeki çiftler arasında oluşan sevgi bağlarıyla benzerlik gösterdiğini düşünmüş ve bebeklik döneminde duygusal bağların gelişimini açıklamak amacıyla bağlanma teorisinin temel bileşenlerini yetişkin romantik aşkına uygun terimlere çevirerek bir aşk deneyimi anketi hazırlamıştır (1987: 511-514). Anketi oluştururken bebeklik dönemi bağlanma stillerinin ve ilişki stili sürekliliğinin kısmen içsel çalışan modellere bağlı olduğu fikrini göz önünde bulundurmışlardır. Araştırmanın sonucunda; Ainsworth ve arkadaşları tarafından tanımlanan üç bağlanma stiline yaygınlığının görece yetişkinlikte

de benzer olduğu, bağlanma stillerinin yetişkin romantik aşkı deneyimleme şekillerinde farklılık oluşturduğu, bağlanma stilinin kendilik ve sosyal ilişkilerin zihinsel modelleri ve ebeveynlerle olan ilişki deneyimleriyle anlamlı ilişkisi olduğu belirtilmiştir. Erken dönemde ebeveynleri ile güvenli bir bağlanma ilişkisi kuran bebeklerin, yetişkinlik dönemindeki ilişkilerinde mutlu ve güvende hissettiği; güvenli bağlanma ilişkisi kuramayanların ise yetişkinlik dönemindeki ilişkilerinde yakınlık kurmaktan kaçındığı, istikrarlı davranmadığı, güven problemi yaşadığı ve ilişki doyumlarının daha az olduğu gözlenmiştir (Hazan ve Shaver, 1987; 521).

Hazan ve Shaver, yetişkinlik dönemi romantik ilişkilerinde bağlanma stillerini Ainsworth'ün bağlanma sınıflandırmasını baz alarak; güvenli, kaygılı/kararsız ve kaçınan olarak tanımlamıştır. İlişkilerinde mutlu, terk edilme korkusu veya kaygısı yaşamayan, yakın ilişki kurmakta zorlanmayan ve yakın ilişki kurmaktan kaçınmayan bireylerin güvenli bağlandığı; terkedilmeye dair yoğun korku ve kaygı yaşayan, ilişkide aşırı talepkâr olan, ilişki bağlılığını sorgulayan ve ilişkiye dair fazla düşünme eğiliminde olanların kaygılı/kararsız bağlandığı; ilişkinin kendisinden veya ilişkide yakın olmaktan sakınan, kendini açmakta ve güvenmekte zorlanan, ilişkilerde olumsuz inançlara sahip ve kıskanç olan bireylerin ise kaçınan bağlandığı belirtilmiştir (Hazan ve Shaver, 1987; 515).

Weiss (1982) bazı temel benzerliklere rağmen bebeklik bağlanmasıyla yetişkin bağlanması arasında farklılıklar olduğunu belirtmiştir. Birincisi bebeklik dönemindeki bağlanma ilişkisinde bakım verme ebeveyn tarafından tek taraflı karşılırken, yetişkin bağlanma ilişkisinde karşılıklı bakım verme söz konusudur. İkincisi bebekler kendilerini tam anlamıyla güvende hissedebilmek için bağlanma figürüyle fiziksel temasa ihtiyaç duyarken, yetişkinler için ihtiyaç duyduklarında bağlanma figürü ile temasa geçebilecekleri bilgisi yeterlidir. Üçüncüsü ise bebeklerin genellikle birincil bağlanma figürleri ebeveynleriyken, yetişkinlerin birincil bağlanma figürlerinin çoğunlukla bir akran genellikle de cinsel partner olmasıdır (Hazan ve Shaver, 1994: 8). Bu bilgiler ışığında yetişkin bağlanma ilişkilerinin bağlanma, bakım verme ve cinsel birleşme olmak üzere üç davranışsal sistemin entegrasyonunu içerdiği belirtilmiştir (Shaver ve Hazan, 1988: 482) (Şekil 2.5).

Şekil 2.5: Tipik Bir Çift İlişkisinin Bileşenleri

Kaynak: Shaver ve Hazan, 1988: 482

Bowlby'nin bağlanma konusunda yaptığı çalışmalar psikoloji alanında büyük ilgi toplamış ve başta Ainsworth, Hazan ve Shaver olmak üzere birçok psikolog bu konu üzerinde çalışmaya başlamıştır.

2.1.2. Bağlanma Teorisi Üzerine Yapılan Çalışmalar

2.1.2.1. Bağlanma Stilinin Gelişimi ve Nesiller Arası Aktarımı Hakkında Yapılan Çalışmalar

İlk çocuğunu bekleyen 100 anneye Yetişkin Bağlanma Görüşmesi uygulanmış ve 1 yıllık takip sonrasında 12 aylık olan 96 bebeğin bağlanma stillerini öğrenmek amacıyla yabancı ortam prosedürü uygulanmıştır. Yürütülen çalışma sonunda güvenli bağlanma stiline sahip annelerin %75'inin güvenli bağlanan çocuklara, kaçınan ya da saplantılı bağlanan annelerin %73'ünün ise güvensiz çocuklara sahip oldukları belirlenmiştir (Fonagy ve ark., 1991: 901).

2-5 yaşları arasındaki 57 çocuğun (20 erkek, 37 kız) ve annelerinin dahil edildiği doktora tezi kapsamında yürütülen çalışmada, çocukların geliştirdiği bağlanma stillerinin annenin bağlanma stilinden etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır (İlaslan, 2009: 82).

Ebeveyn tutumlarının bağlanma stillerinin gelişimi üzerindeki etkisini araştıran 241 kız ve 263 erkek üniversite öğrencisinin dahil edildiği çalışmada, ebeveynlerinin gösterdikleri tutumları demokratik olarak algılayan bireylerin güvenli, otoriter olarak algılayan bireylerin ise korkulu bağlanma stili geliştirdikleri belirlenmiştir (Erözkan, 2011: 69).

36 bebeğin (20 kadın, 16 erkek) dahil edildiği boylamsal bir çalışmada bebekler 18 aylıkken annelerinin bakım verme kalitesini değerlendirebilmek amacıyla yarı yapılandırılmış bir oyun tasarlanmış ve Çocuk Yetişkin İlişkileri Deneysel İndeksi kullanılmıştır. Değerlendirmenin sonucunda hassas bakım veren annelerin çocuklarının güvenli, kontrolcü annelerinin çocuklarının kaçınan, tepkisiz annelerin çocuklarının ise kaygılı/kararsız bağlanma stiline sahip olma eğiliminde oldukları bildirilmiştir. Katılımcılar 22 yaşına geldiklerinde yetişkin bağlanması ve öz düzenlemenin değerlendirilmesi için posta gönderilmiştir. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde erken çocuklukta gelişen bağlanma stiline, yetişkinlik döneminde bireylerin akranlarıyla ve partnerleriyle geliştirdikleri bağlanma stilini öngördüğü sonucuna ulaşılmıştır (Zayas ve ark., 2011: 291-293).

162 anne-çocuk ikilisinin dahil olduğu çevrenin bebek gelişimi üzerine etkisini ölçmek amacıyla tasarlanan boylamsal bir çalışmada 23 bebek doğumdan sonra özel bakıma (kuvöz veya yenidoğan yoğun bakım) alınmıştır. 36 ay sonra çocukların bağlanma stili değerlendirildiğinde özel bakıma alınan çocukların düzensiz bağlanma geliştirme olasılıklarının bu deneyimi yaşamayan çocuklara göre daha fazla olduğu bulunmuştur (Pennestri ve ark., 2015: 602-603).

37 yıldır devam eden boylamsal bir çalışma olan Minnesota Risk ve Adaptasyon Çalışmasından elde edilen veriler kullanılarak bağlanmanın kuşaklar arası sürekliliği incelenmiştir. 1975-1977 yılları arasında yoksulluk sınırı altında yaşayan ailelerin çocukları olarak dünyaya gelen 55 kadın katılımcının dahil edildiği bu çalışmada, anne düzensiz bağlanma stiline sahip olduğunda çocukların da düzensiz bağlanma geliştirme olasılıklarının yükseldiği belirlenmiştir (Raby ve ark., 2015: 423).

Ortaöğretimde eğitimini sürdüren 2879 kız ve 3163 erkekten oluşan toplam 6061 katılımcının dahil edildiği çalışmada, ergen bireylerin anne ve babalarına bağlanma seviyelerinin cinsiyete ve ülkemizdeki coğrafi bölgelere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bağlanma stillerini belirlemek için Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri-Kısa Formu (EABE) uygulanmıştır. Değerlendirme sonucunda; ergenlerin anne ve babalarına bağlanmalarının coğrafi bölgelere göre değişiklik gösterdiği, Karadeniz, İç ve Doğu Anadolu bölgelerinde bağlanma seviyelerinin diğer bölgelere oranla daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bu farklılıkların gözlemlenmesinde ise; aile yapılarının, aile modellerinin, çevresel faktörlerin, geçim kaynaklarının ve ekonomik şartların da dahil olduğu birçok değişkenin etkili olduğu düşünülmektedir (Doğan, 2016: 411-416).

İstanbul'da ikamet eden, 17-35 yaş aralığında, bir veya daha fazla ilişki yaşamış 307 kadının ve 154 erkeğin dahil edildiği çalışmada, genç yetişkinlerde kaygılı bağlanma stillerinin gözlenmesinde ebeveynlerin kendi bağlanma stillerinin ve çocuk yetiştirme tutumlarının etkili olabileceği sonucuna ulaşılmıştır (Cansever, 2022: 56).

2.1.2.2. Bağlanma Stilinin Sürekliliği ve Değişimi Hakkında Yapılan Çalışmalar

Ekonomik açıdan dezavantajlı 100 bebek ve annesinin dahil edildiği çalışmada, yabancı ortam prosedürü uygulanarak 12 aylık bebeklerin bağlanma stilleri sınıflandırılmış ve 18 aylık olduklarında prosedür tekrarlanmıştır. Ek olarak oluşturulan 44 maddelik kontrol listesi ile 12-18 aylık dönemde yetiştirme ortamının istikrarı sorgulanmıştır. Mevcut veriler değerlendirildiğinde bebeklerin %62'sinin bağlanma stilinin değişmediği gözlenmiştir. Bu sonuçlar 12-18 aylık dönemde bağlanma stillerinin stabil kaldığı varsayımını desteklemektedir. Bununla birlikte bebeklerin %38'inin bağlanma stilinin değişimi bazı durumlarda bağlanma ilişkilerinin zaman içinde değişebileceği hipotezini de desteklemektedir (Vaughn, 1979: 974).

Erken dönemde gelişen bağlanma stillerinin yetişkinlik dönemindeki istikrarını belirlemek amacıyla 155 kadının dahil edildiği iki aşamalı çalışmada, stresli yaşam olayı deneyimleyen kadınların bağlanma dalgalanmalarına yatkın olabileceği ve bağlanma dalgalanmaları gösteren kadınların istikrarlı güvensiz bağlanma stiline sahip olan

kadınlarla benzer örüntülere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Davila ve ark., 1997: 826).

Orta sınıfa mensup beyaz 12 aylık 60 bebeğin bağlanma stilleri yabancı ortam prosedürü ile belirlenmiştir. 20 yıl sonra bağlanma stillerinin sürekliliğini değerlendirmek amacıyla katılımcıların 50'si (21 kadın, 29 erkek) ile tekrar iletişime geçilmiş ve Berkeley Yetişkin Bağlanma Görüşmesi yapılmıştır. Bağlanma sınıflandırılması güvenli-kaçıngan-dirençli olarak değerlendirildiğinde katılımcıların %64'ünün, güvenli-güvensiz olarak değerlendirildiğinde ise %72'sinin aynı bağlanma sınıflandırmasında kaldığı gözlemlenmiştir (Waters ve ark., 2000: 686).

Yoksulluk nedeniyle yüksek risk altında olduğu düşünülen 125 (54 kadın, 71 erkek) katılımcının dahil edildiği çalışmada bağlanma stillerinin sürekliliği incelenmiştir. Bu amaçla anne ve çocuklar, çocuğun doğumundan 19 yaşına gelene kadar ki süreçte düzenli olarak değerlendirilmişlerdir. Bağlanma stillerini belirlemek için 12 ve 18 aylıkken yabancı ortam prosedürü, 19 yaşındayken ise Berkeley Yetişkin Bağlanma Görüşmesi uygulanmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda, yüksek riskli bir örneklem grubunda bebeklikten geç ergenliğe kadar organize bağlanma güvenliğinde çok az süreklilik olduğu ancak düzensiz bağlanmanın geç ergenlik güvensizliğiyle önemli ölçüde ilişkili (%86) olduğu bulunmuştur. Korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bağlanma süreksizliği; anne deneyimleri ve çocuğun özellikleri-deneyimleri ile ilişkilendirilmiştir (Weinfield ve ark., 2004: 83-85).

Bebeklikten ergenliğe kadar bağlanma stillerinin istikrarın incelendiği 15 yıllık boylamsal çalışmaya 47 ergen (22 kız, 25 erkek) ve anneleri dahil edilmiştir. Çocuklar 1 yaşından 16 yaşına kadar yılda 2 kez değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler sonucunda bebeklikte gelişen bağlanma stillerinin düşük düzeyde istikrar gösterdiği belirtilmiştir (Aikins ve ark., 2009: 495-504).

Erken dönemde evlat edinilmiş olan 125 ergenin (69 kız, 56 erkek) dahil edildiği boylamsal bir çalışmada, bağlanma stillerinin sürekliliği ve bu sürece anne duyarlılığının etkisi incelenmiştir. 1 ve 14 yaş arasında yapılan değerlendirmeler sonucunda bağlanma sürekliliğinin çocuk yetiştirme ortamı ve anne duyarlılığı ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Beijersbergen ve ark., 2012: 1278-1280).

2.1.2.3. Bağlanma Stillerinin Psikopatolojiler Üzerindeki Etkisi Hakkında Yapılan alışmalar

Hazan ve Shaver'in yetişkin bağlanma stillerini tanımlamasıyla birlikte başlayan süreçte bağlanma stilleri ile ruh sağlığı arasındaki ilişkiyi araştıran birçok çalışma yapılmış ve bu çalışmaların sonucunda, anne-bebek bağlanmasında yaşanmış olan kesilme veya aksamaların hem içinde bulunulan dönemde hem de sonraki dönemlerde bebeğin psikolojik zorlanmalar yaşamasına sebep olabileceği belirlenmiştir (Tüzün ve Sayar, 2006: 32).

1985-2008 yılları arasında klinik ve klinik olmayan grupların karşılaştırıldığı, 200'den fazla yetişkin bağlanma temsili çalışmasının sonuçlarının incelediği bir meta-analiz çalışmasında 10.000'den fazla katılımcının Yetişkin Bağlanma Görüşmesi değerlendirilmiş ve psikiyatrik bozuklukların güvensiz bağlanma stilleri ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Bakermans-Kranenburg, ve van IJzendoorn, 2009: 246-249).

Hem klinik hem de klinik olmayan örneklemlerle yapılan yüzlerce kesitsel, boylamsal ve ileriye dönük çalışma gözden geçirilmiş ve güvensiz bağlanmanın hafif sıkıntılardan şiddetli kişilik bozukluklarına kadar şizofrenide dahil olmak üzere birçok psikiyatrik bozuklukla ilişkilendirilebileceği tespit edilmiştir (Mikulincer ve Shaver, 2007; Akt. Mikulincer ve Shaver, 2012: 12).

İlişkisel tarama yönteminin kullanıldığı 17-27 yaş aralığında 323 öğrencinin (227 kız, 96 erkek) dahil edildiği çalışmada; Kısa Semptom Envanterinde (KSE) yer alan tüm psikiyatrik belirtilerle güvenli bağlanma stilinin negatif yönde, kaygılı-kararsız bağlanmanın ise pozitif yönde anlamlı derecede ilişki olduğu bulunmuştur. Kaçıngan bağlanma stilinin ise depresyonla, fobik anksiyeteyle, psikotizmle ve rahatsızlık ciddiyeti indeksiyle pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı derecede ilişkili olduğu belirlenmiştir (Bilge, 2019: 4-10).

Bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişkileri inceleyen 1407 üniversite öğrencinin (820 kadın, 520 erkek) dahil edildiği çalışmanın sonucunda, bağlanma stillerinin tüm kişilik bozuklukları ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Brennan ve Shaver, 1998: 843-864).

Kişilik bozukluklarının gelişiminde bağlanma stillerinin rolünün araştırıldığı çalışmaya 18-84 yaşları arasında 78 kişilik bozukluğu hastası ve 360 sağlıklı gönüllü seçilmiştir. Yapılan analizler sonucunda; güvenli bağlanmanın kişilik bozuklukları için negatif, kaygılı/karasız ve kaçınan bağlanmanın ise pozitif bir yordayıcı olduğu ortaya konmuştur (Emami ve ark., 2024: 82-85).

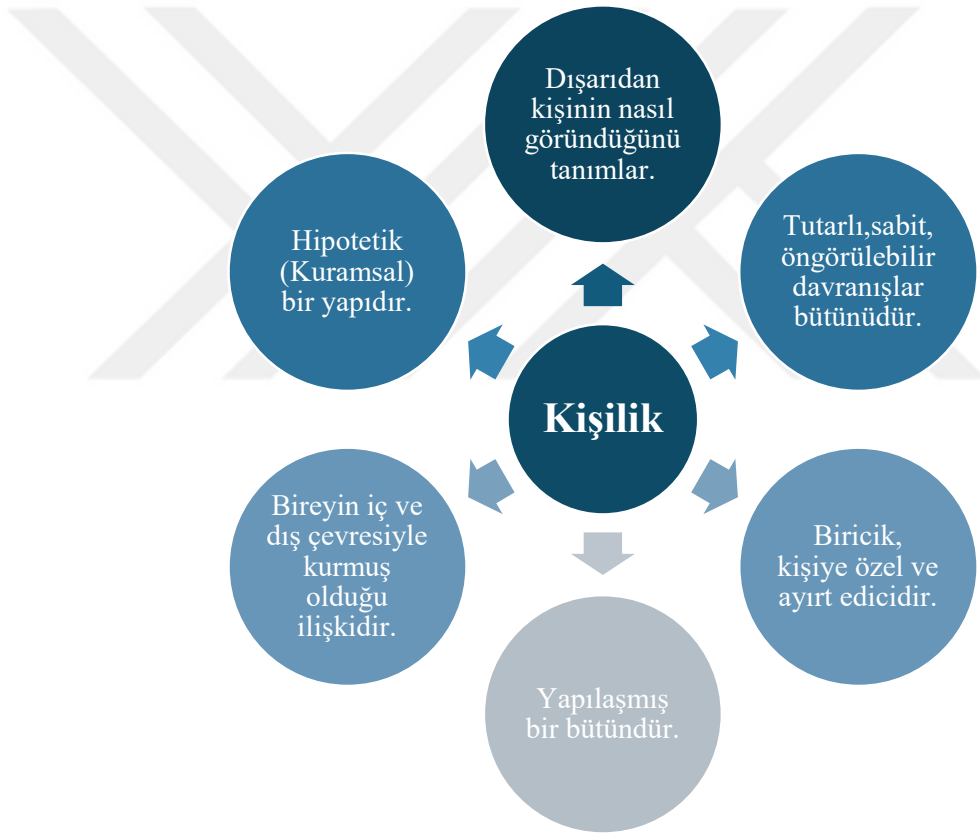
Yapılan çalışmalar bağlanma stillerinin ruh sağlığı üzerinde etkili olduğunu ve güvensiz bağlanma stillerinin birçok psikopatoloji ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Yürütülen tez çalışması kapsamında ise bağlanma stilleri ile kişilik bozuklukları arasındaki ilişkiye yoğunlaşılacaktır.

2.2.Kişilik

Kişilik (personality) kelimesinin kökeni, antik Yunan tiyatrolarında rol alan oyuncular tarafından kullanılan maskeleri temsil eden Latince kökenli "persona" kelimesine dayanmaktadır (Gençtanrı-Kurt ve Çetinkaya-Yıldız, 2017: 2; Schultz ve Schultz, 2005: 9). Antik Yunan tiyatrolarında sahne ve seyircilerin arasındaki mesafenin fazla olması nedeniyle oyuncuların mimiklerini ve canlandırdıkları karakterleri niteleyen bazı özellikleri gösterebilmek amacıyla yüzlerine taktıkları maske, zamanla gerçek anlamını kaybederek kişinin gerçek anlamdaki gözlemlenebilir ve belirgin özelliklerini temsil etmek amacıyla kullanılmaya başlanmıştır (Luthans, 2010: 125; Akt., Taşçı, 2021: 7; Millon, 2016: 290; Millon ve ark., 2019: 2).

Kişilik kavramı eski çağlardan günümüze kadar birçok kuramcı tarafından tanımlanmaya ve açıklanmaya çalışılmıştır (Atkinson ve ark., 1995: 523; Feist ve Feist, 2009: 9-10). Kişilik olgusunu net bir şekilde tanımlayan kuramcılarının başında ise Allport yer almaktadır. Allport' a göre kişilik; insanın çevre ile uyum sürecinde edindiği karakteristik duyguları, düşünceleri ve davranış örüntülerini şekillendiren psikofiziksel sistemlerin dinamik olarak örgütlenmesidir (Allport, 1961; Akt. Bilge, 2014: 5). Cloninger ve arkadaşları (1993: 975-977) kişiliği, bireyin değişen çevre şartlarına uyum sağlamasını kolaylaştıran psikobiyolojik sistemlerin dinamik organizasyonu olarak; Fromm (1996: 24), bireylere özgü olan ve onları benzersiz kılan, doğumla birlikte kazanılan ve yaşam deneyimleriyle elde edilen tinsel özelliklerin bütünü olarak; Adler (1998: 29), bireylerin

kendilerine, başka insanlara ve topluma yönelik tutumları olarak; Cüceloğlu (2006: 404), bireylerin iç ve dış çevreleri ile kurdukları, belirgin, tutarlı ve yapılandırılmış ilişki biçimi olarak; Jung ise (2014: 192), kişisel bilinç ve toplum arasındaki ilişkilerin karmaşık bir sistemi olarak tanımlamaktadır. Literatürde kişilik kavramına ilişkin birçok tanım olmasına rağmen herkes tarafından kabul edilen net bir tanım olmasa da (Özsoy ve Yıldız, 2013: 2) literatürde yer alan tanımlar incelendiğinde kişiliğe dair bazı ortak özelliklerin bulunduğu görülmektedir (Şekil 2.6) (Kırcali, 2023: 63).

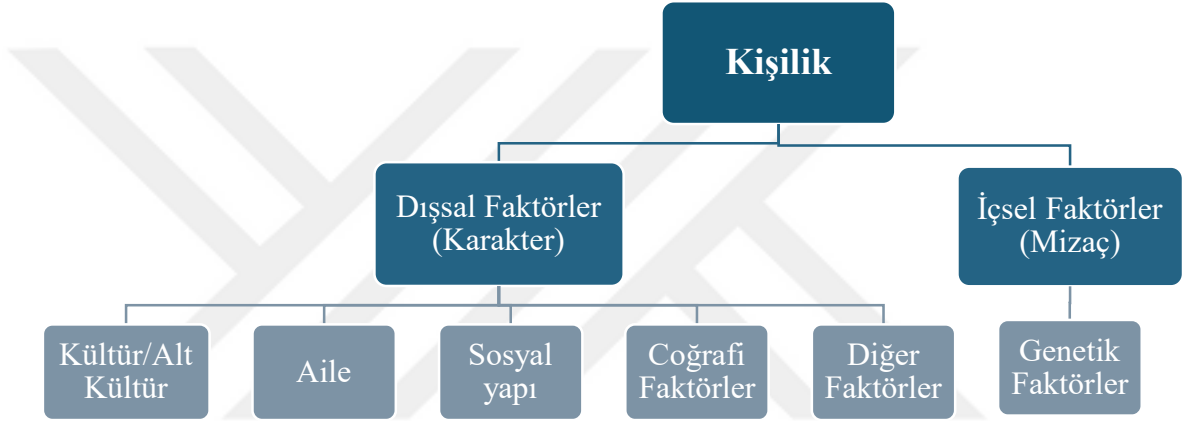

Şekil 2.6: Kişiliğe Dair Ortak Özellikler

Kaynak: Kırcali, 2023: 63

Kişilik kavramı, bireyin doğuştan sahip olduğu (genetik yani içsel faktörler) ve sonradan edindiği donanımlar (çevre yani dışsal faktörler) olmak üzere iki yapıdan meydana gelmektedir (Schermerhorn ve ark., 2002: 19-20). Kişiliğin doğuştan gelen, görece sabit

ve değişmeyen yönünü oluşturan bileşen Arapça kökenli "mazaca (karıştırmak)" fiilinden türeyen "mizaç (karışım)" kelimesi ile (Bee ve Boyd, 2009: 500-535; Kulaksızoğlu, 2002: 106); kişiliğin çevresel etkiler sonucu şekillenen ve daha değişebilir yönünü oluşturan bileşen ise Yunanca kökenli "charassein (oyarak şekil vermek)" fiilinden türeyen "karakter (şekil verilebilen)" kelimesi ile ifade edilmektedir (Aslan, 2008: 9; Çakır, 2021: 5, Sayın ve Aslan, 2005: 276-277). Kişiliğin oluşumunda etkili olan faktörler şekil 2.7'de gösterilmektedir (Luthans, 2005: 200; Akt. Üngören, 2011: 17).

şekil 2.7: Kişiliğin Oluşumuna Etki Eden Faktörler

Kaynak: Luthans, 2005: 200; Akt. Üngören, 2011: 17

Alanyazında kişilik kavramına dair birçok tanım olmasının yanı sıra kişiliğin yapısını ve nasıl oluştuğunu açıklamaya çalışan birçok kuramın yer aldığı görölmektedir. Bu doğrultuda, kişilik kavramının daha iyi anlaşılması adına öne çıkan bazı yaklaşımlara ve farklı yaklaşımları benimseyen kuramcıların kişilik kavramına ilişkin görüşlerine yer verilecektir.

2.3. Kişilik Kuramları

2.3.1. Psikodinamik kuramlar

Psikoanalitik kavram ve yöntemlere dayanan psikodinamik kuramın temelleri modern psikolojinin kurucusu olarak anılan Sigmund Freud tarafından atılmıştır (İnanç ve

Yerlikaya, 2012:15). Freud kişilik teorisini oluştururken; dürtü modeli, topografik model, yapısal model ve psikoseksüel gelişim modeli olmak üzere birbiriyle tutarlı ve birbirini destekleyen dört model geliştirmiştir (Millon ve Lerner, 2003: 119).

Dürtü modeline göre; hayatta kalma ve çoğalma ile ilişkili yaşam dürtüsü (eros) ve bireyin kendisine veya başkalarına zarar verme gibi yıkıcı eğilimlerle ilişkili ölüm dürtüsü (thanatos) insan davranışlarını etkileyen temel güdüleyiciler arasında yer almaktadır (Schultz ve Schultz, 2017: 43-44).

Freud dürtü teorisini gözden geçirirken ruhsal yapıyı; bilinç, bilinç öncesi ve bilinçdışından oluşan üç farkındalık düzeyine ayırdığı topografik modeli oluşturmuştur. Bilinç, anın içinde farkında olunan duyum ve yaşantılarının tümünü içermektedir. Bilinç öncesi, anlık farkındalık seviyesinin altında olan ancak yeterli bir çaba ile bilince getirilebilen yaşantı ve bilgilerin yer aldığı, bilinç ve bilinç dışı arasında bir köprü görevi gören alanı temsil etmektedir. Bilinç dışı ise farkında olunmayan ancak davranışları ve duyguları yönlendirebilen dinamik olarak bastırılmış istek, dürtü ve güdülerini içeren, varlığı doğal yollarla kanıtlanamayan ancak rüyalar ve dil sürçmeleri ile ortaya çıkabilen alanı temsil etmektedir (Cervone ve Pervin, 2016: 78-79; Freud, 1963; Akt. İnanç ve Yerlikaya, 2012: 15-20; Mitchell ve Black, 2012: 6; Tuna, 2013: 70).

Freud, normal ve anormal kişilik gelişiminin açıklanmasında topografik modelin eksik kalan yönlerini tamamlayabilmek için id (alt benlik), ego (benlik) ve süperegoda (üst benlik) oluşan yapısal modeli oluşturmuştur (Freud, 2011: 31- 32). İd, sosyal normları göz ardı ederek hazza odaklanan ve bilinçdışı düzeyde işlev gösteren kişiliğin biyolojik yönünü temsil etmektedir (Carson ve ark., 2016: 107). Ego, gerçeklik ilkesi doğrultusunda idin istekleri ve dış dünyanın talepleri arasında dengeyi sağlayan yapı olarak tanımlanmaktadır (Freud, 1955; Akt. İnanç ve Yerlikaya; 2012: 16; Freud, 2020: 76-78). Süperegoda ise doğuştan var olmayan ve topluma uyum sürecinde gelişen, toplumsal normlara uyum sağladığı ve idin isteklerine boyun eğmediğinde egoyu ödüllendirirken idin istekleri doğrultusunda toplumsal normlara uygun olmayan şekilde hareket ettiğinde ise cezalandıran bir yapı olarak tanımlanmaktadır (Allen, 1997: 13; Freud, 1962 Akt. İnanç ve Yerlikaya; 2012: 20).

Psikoseksüel gelişim modeline göre ise bireyin gelişimi, yaşamın erken evrelerinde oral (0-18 ay), anal (1,5- 3 yaş), fallik (3-6 yaş), latent (6-12 yaş) ve genital dönem (ergenlik ve sonrası) olmak üzere vücudun belirli erojen bölgeleri ile adlandırılan beş evreden meydana gelmektedir (Geçtan, 2003: 73).

Adler, Freud'dan farklı olarak kişiliği bölünmez bir bütün şeklinde ele almış (Ewen, 2003: 23), bilinç ve bilinçdışı kavramlarını ise birbirinin karşıtı olarak değil birbirlerini tamamlayan süreçler olarak değerlendirmiştir. Bilinçli olmayan düşünceler ve eğilimlerin bilinçdışı olarak değerlendirilebileceğini ancak bu düşünce ve eğilimlerin anlaşılabilir hale geldiği takdirde bilinç düzeyine çıkabileceğini ifade etmiştir (Adler,1964: 163). Yaşama kuvvetli aşağılık ve yetersizlik duygularıyla başlayan insanın yaşadığı bu aşağılık duygularından kurtulmak amacıyla üstünlük çabasına girdiğini ve bu süreçte gösterilen çabanın insanın gerçek potansiyeline ulaşmasına katkı sağlayabileceğini belirtmiştir (Adler, 1938: 145; Adler, 1969: 11-12). Sağlıklı bir kişiliğin oluşmasında toplumsal hayatla kurulan ilişkinin önemli olduğunu, bu süreçte bireyin aktif ve belirleyici bir rolü bulunduğunu ifade etmiştir (Eker, 2012: 158-173). Ek olarak kişilik gelişimi sürecinde; organ eksikliklerin, çocuklukta geçirilmiş olan hastalıkların, ebeveyn tutumlarına bağlı olarak ihmal veya şımartılmaya maruz kalmanın ve doğum sırasının etkili olduğunu vurgulamıştır (Adler, 1956; Akt. İhtiyar, 2021: 6).

Jung, kişiliğin etkileşim içerisindeki bilinç, kişisel bilinçdışı ve kolektif bilinçdışı olmak üzere üç farklı seviyede işlev gören bir sistemden oluştuğunu belirtmektedir (İnanç ve Yerlikaya, 2012: 62). Bilinç, bireyin farkında olduğu alanı; kişisel bilinçdışı, bilinç düzeyinde olmayan ancak kolayca bilince ulaşılabilecek bilgilerin olduğu alanı; kolektif bilinçdışı ise geçmişten kalıtımla gelen arketiplerin (persona, anima, animus, gölge gibi) yer aldığı alanı temsil etmektedir. Atalarımızın mirası olan ve nesilden nesile aktarılan deneyim, düşünce ve davranış kalıplarının bilinç düzeyine çıkamadığını ancak bireyin duygu, düşünce ve davranışlarını etkileyebildiklerini belirtmektedir (Jung,1992: 52; Jung, 2006: 39-40; Tuna, 2013: 73-74; Zel, 2011: 31). Jung, bireyleri dünyayı algılama biçimleri ve bir duruma karşı sergiledikleri tutumları doğrultusunda içedönük ve dışadönük olarak sınıflandırmıştır. Ayrıca kişilikte var olan ve kişiliği etkileyen durumları tespit etmek amacıyla içedönük ve dışadönük davranış tiplerini düşünme, hissetme, sezgi ve duyumdan

oluşan işlevsel türlerle birlikte incelemiştir (İnanç ve Yerlikaya, 2012: 62; Jung, 1946: 412).

Horney, kadın ve erkeğin doğuştan farklı kişiliklere sahip olarak dünyaya geldiği fikrine karşı çıkmış bu farklılığın çevresel etmenler ve toplumsal normlardan kaynaklandığını savunmuştur (Horney, 1950/1991: 13-17). Horney, biyolojik faktörlerin yanında sosyal ve kültürel etkilerinde kişilik gelişiminde önemli bir rol oynadığını belirtmektedir (Ellis ve ark., 2009:198; Horney, 1942: 52; Schultz ve Schultz, 2005: 155). Çocukların doğdukları andan itibaren, dış dünyada yer alan çeşitli tehlikelerle karşılaştığını ve bunun sonucunda kendisini yalnız ve çaresiz hissettiği için kaygı duyduğunu, ebeveynlerin bu kaygıyı giderememesine karşı bebeğin temel düşmanlık geliştirdiğini ve bu düşmanlığın bastırılması sonucunda temel kaygının ortaya çıktığını ifade etmektedir (Horney, 1994/1995: 34). Bu kaygıyla başa çıkmaya çalışan çocuğun, yaşam boyu kullanacağı geçici olmayan üç farklı savunma mekanizması geliştirdiğini belirterek bu mekanizmaları; insanlara yönelme (boyun eğme), insanlara yönelik düşmanca tavırlar sergileme (saldırganlık) ve insanlardan kaçınma (yalnız kalabilme) olmak üzere üç tip nevrotik eğilim olarak tanımlamaktadır (Burger, 2006: 174-175; Schultz ve Schultz, 2005: 159; Tuna, 2013: 76).

2.3.2. Davranışçı kuramlar

Davranışçı kuramlara göre kişilik, bireyin öğrenme tarihçesini yansıtan davranış alışkanlıkları ile şekillenmektedir. İnsanı bir makine olarak değerlendiren davranışçılar, insanların duygularını, tercihlerini, kişilik özelliklerini ve tutumlarını anlamaya çalışmanın gereksiz olduğunu, insanların bir davranışı karar verdikleri için değil çevresel şartların etkisi ile gerçekleştirdiklerini belirtmektedir (Cervone ve Pervin, 2013: 351-355).

Pavlov, davranışın nasıl ortaya çıktığını belirlemek amacıyla tasarladığı deney düzeneği ile bir organizmanın doğal olarak sahip olduğu tepkilerin, belirli bir uyarıcıyla bağlantı kurarak farklı bir uyarıcı tarafından da tetiklenebileceğini keşfetmiş ve bunu klasik koşullanma olarak adlandırmıştır (Türkçapar, 2017: 37). Thorndike tasarladığı deneysel tasarımı; ödüle götüren davranışların tekrarlandığını, olumsuz sonuçlanan veya cezalandırılan davranışların ise azaldığını keşfetmiş ve etki yasası kavramını öne

sürmüştür (Thorndike, 1927: 222). Thorndike'nin öne sürdüğü etki yasası kavramı, Skinner tarafından sistematik hale getirilmiş ve edimsel koşullanma olarak son halini almıştır (Gerrig ve Zimbardo, 2015:442). Skinner, kişiliğin koşullu davranışların bir örüntüsü olarak kabul edilebileceğini vurgulamıştır. Ayrıca, çocukluk deneyimlerinin kişiliğin oluşumunda kalıcı etkilere sahip olabileceğini ve bu etkilerin koşullu şartlanmalar yoluyla gerçekleşebileceğini öne sürmüştür (Schultz ve Schultz, 2005: 393; Skinner, 1965: 71).

2.3.2.1. Sosyal Bilişsel Kuram

Bandura, klasik davranışçılardan farklı olarak uyaran-tepki arasındaki ilişkide bilişsel süreçlerin varlığına ve bilişsel süreçlerin davranışın devamında etkili olduğuna vurgu yapmaktadır (Bandura, 1977: 10). Kişiliğin gelişiminde yalnızca dışsal uyaranların değil sosyal etkinin de önemli olduğunu, gözlemleyerek öğrenmenin pekiştiriciler vasıtasıyla öğrenmeden daha kalıcı ve etkileyici olduğunu ancak en etkili öğrenmenin gözlemleyerek öğrenme ve pekiştirme ilkelerinin birlikte kullanılmasıyla gerçekleşeceğini ifade etmektedir (Bandura ve Walters, 1963: 128-130, Bandura, 1971:5).

2.3.3. Bilişsel kuramlar

Bilişsel kuram; insanların çevreden gelen uyaranları seçerek algıladığını, bu uyaranları zihinlerinde işlediklerini ve bu süreç sonucunda kendilerine özgü kalıp ve yargılar oluşturduklarını vurgulamaktadır. Oluşturulan bu kalıp ve yargıların kişiliğin temel bir parçası haline geldiğini, durumları anlama, değerlendirme ve verilecek tepkilerin şekillendirilmesi sürecinde önemli bir rol oynadıklarını belirtmektedir (Bilge, 2014: 15-16; Dweck, 2008: 391).

Kelly; insan kişiliğini ele alırken içgüdü, psişik enerji, motivasyon gibi kavramları reddederek bireyin kendisi tarafından oluşturulan çevre hakkındaki bilişsel tasarımların önemine dikkat çekmiştir (Kelly, 2017:3-25). İnsanların dünyayı kendilerine özgü bir şekilde yorumlayarak anlamlandırıldığını ve organize ettiğini, bu nedenle insanların kendilerini anlayabilmek için öncelikle hayatı organize etme ve inşa etme biçimlerini keşfetmeleri gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca insan doğasının aktif olduğunu, kendi

sorumluluğunu alabilme ve seçimlerine göre hareket edebilme yeteneğine sahip olduğunu vurgulamıştır (Cervone ve Pervin, 2013: 391-421; Feist ve Feist, 2009: 553-563).

Beck; kişiliğin genetik yatkınlıkların, biyolojik etmenlerin ve çevresel deneyimlerin birleşimi sonucunda erken dönemde gelişen şemalar doğrultusunda şekillendiğini belirtmektedir (Beck ve ark., 2015: 5). Yaşanılan durumların algılanmasında, değerlendirilmesinde ve bu durumlar sonucunda oluşan duygusal ve davranışsal tepkilerde bu şemaların etkili olduğunu ifade etmektedir (Beck, 1964: 562). Psikolojik problemlerin kaynağının ise bilgilerin yanlış işlenmesi sonucunda gelişen işlevsiz şemalardan kaynaklandığını düşünmektedir (Ellis ve ark., 2009:464).

2.4. Kişilik Bozuklukları

Amerikan Psikiyatri Birliği (APA) tarafından geliştirilen mental bozuklukları sınıflandırma sistemi DSM-5'te kişilik bozukluğu; zihinsel işlevler, duygusal tepkiler, kişilerarası işlevsellik ve dürtü yönetimi alanlarından en az ikisinde belirginleşen, içinde bulunduğu kültürün normlarına uymayan, sürekli ve kalıcı sorunlara neden olan içsel davranış örüntüleri olarak tanımlanmaktadır. Bu örüntü ergenlik veya erken yetişkinlik dönemiyle birlikte başlamaktadır ve çeşitli alanlarda uzun süreli klinik açıdan belirgin sıkıntı ya da işlevsellikte düşüş ile kendini göstermektedir (APA, 2013: 646-647).

Kişilik bozukluğuna sahip olan bireyler; empati kurma yeteneklerinin kısıtlı olması, uyumsuz ve değişime kapalı etkileşim biçimlerinin farkında olmamaları nedeniyle, bir sorunla karşılaştıklarında genellikle çevreyi değiştirmeye çalışmaktadırlar. Bu durum çevreyle çatışmalarına, sosyal yaşamlarında strese ve işlevsellikte bozulmalara neden olarak tedavi arayışına girme olasılıklarını arttırmaktadır (Bilge, 2014: 76; Dobbert, 2007: 3; Kraus ve Reynolds, 2001: 346; Pincus, 2005: 285, Sadock ve Sadock, 2000: 1322).

2.4.1. Kişilik Bozuklukları Türleri

Kişilik bozuklukları, gösterdikleri ortak temalar sayesinde üç gruba ayrılarak sınıflandırılmıştır. Paranoid, şizoid ve şizotipal kişilik bozuklukları, "tuhaf ve eksantrik" davranış örüntüleri sergiledikleri için, bu küme İngilizce "awkward" kelimesinin baş harfi

olan "A" ile temsil edilmektedir. Antisosyal, borderline, histrionik ve narsisistik kişilik bozuklukları, "dramatik, duygusal ve dengesiz" davranış örüntüleri sergiledikleri için, bu küme İngilizce "ballistic" kelimesinin baş harfi olan "B" ile temsil edilmektedir. Çekingen (Kaçınan), bağımlı ve obsesif-kompulsif kişilik bozuklukları "korku ve kaygı" içeren davranış örüntüleri sergiledikleri için, bu küme İngilizce "covardice" kelimesinin baş harfi olan "C" ile temsil edilmektedir (Tablo 2.2) (Ruben, 2015:8).

Tablo 2.2: DSM-5 Kişilik Bozuklukları

	Ayırıcı Özellikler
A Kümesi Kişilik Bozuklukları	
Paranoid Kişilik Bozukluğu	Şüphencilik
Şizoid Kişilik Bozukluğu	Sosyal Kayıtsızlık
Şizotipal Kişilik Bozukluğu	Tuhaflik
B Kümesi Kişilik Bozuklukları	
Antisosyal Kişilik Bozukluğu	Uyuşmazlık
Borderline Kişilik Bozukluğu	Dengesizlik
Histrionik Kişilik Bozukluğu	İlgi Arayışı
Narsisistik Kişilik Bozukluğu	Benmerkezcilik
C Kümesi Kişilik Bozuklukları	
Çekingen Kişilik Bozukluğu	Ketlenmişlik
Bağımlı Kişilik Bozukluğu	İtaatçilik
Obsesif Kişilik Bozukluğu	Mükemmelliyetçilik

Kaynak: Ruben, 2015:8

2.4.1.1. A Kümesi Kişilik Bozuklukları

a) Paranoid Kişilik Bozukluğu

Paranoid kişilik bozukluğu, klinik olarak göz ardı edilen veya semptomları komorbid kişilik bozuklukları ile açıklanan, tedavisi zor, ciddi ve nispeten yaygın bir bozukluktur (Lee, 2017: 151; Triebwasser, 2013: 795). Tanısal karmaşası, teröpatik kötümserliği de beraberinde getirmektedir (Caroll, 2009: 40). Paranoid kişilik bozukluğu prevalansına ilişkin tahminler %1,21 ile %4,4 arasında değişmektedir (Lee, 2017: 152). Türkiye'nin de dahil olduğu yedi farklı ülkeden (toplam 113.998 kişi) araştırmaların dahil edildiği meta-analiz çalışmasında paranoid kişilik bozukluğu prevalansı %3,02 olarak bulunmuştur (Volkert ve ark., 2018: 710-713). Evsizlerde bağlanma ve kişilik bozukluğunu

değerlendirmek amacıyla 14 makalenin dahil edildiği başka bir çalışmada ise en yaygın kişilik bozukluğunun paranoid kişilik bozukluğu (%14-74) olduğu ve güvensiz bağlanma stillerinin (%62-%100) baskın olduğu belirlenmiştir (Neves Horácio, 2023: 1312). Epidemiyolojik araştırmalar kadınlarda daha yüksek oranlar bulurken (Grant ve ark., 2004: 948), klinik örneklerde erkeklerde daha yüksek oranlar bulunmaktadır (Bernstein, 2006; Akt. Lee, 2017: 153).

Belirgin bir neden olmaksızın diğer insanların kendilerine zarar vereceğine veya aldatacağına yönelik yaygın ve sürekli bir şüphe içinde olmaları sosyal ve kişisel ilişkilerinde sorunlara sebep olabilmektedir (McMartin, 2015/2020: 233-235; Morrison, 2016: 540). Eleştiriye aşırı duyarlı, alıngan ve hassas oldukları için kendilerini korumak adına düşmanca eğilimler gösterebilmektedirler (Bernstein ve ark., 1993: 53; Veague ve ark., 2007:15). Bu davranış kalıpları nedeniyle içine kapanık ve korkak görünümüne rağmen dışarıya karşı güvensiz, kendini beğenmiş ve kinci gibi algılanabilmektedirler (Tatlıdil ve Turan, 2007: 17).

Paranoid kişilik bozukluklarına sahip bireyler; yansıtma ve yansıtımlı özdeşim başta olmak üzere rasyonalizasyon, bölme ve yadsıma savunma mekanizmalarını kullanmaktadırlar (Geçtan, 2004: 58; McWilliams, 1994/2010: 249-274; Öztürk ve Uluşahin, 2011: 567; Tatlıdil ve Turan, 2007: 17).

b) Şizoid Kişilik Bozukluğu

Ailesi de dahil olmak üzere kendilerini başkalarının yanında rahatsız hissettikleri için ilişki kurmaktan kaçınmayı veya yüzeysel ilişkiler kurmayı tercih etmektedirler (Doksat, 2008:248-249; Köroğlu ve Bayraktar, 2010: 28). Duyguların tanınması ve ifade edilmesinde güçlük yaşadıkları için diğer insanlar tarafından soğuk, mesafeli ve tuhaf olarak nitelendirilmektedirler (Butcher ve ark., 2013: 643; Göker ve ark., 2007:24). Romantik ilişkilere ve cinselliğe karşı olan ilgileri kısıtlı olmakla birlikte kadınlar nadiren de olsa evlenmeyi tercih edebilmektedir (Köroğlu, 2007: 102). Sessiz ve göz önünde olmayan bir yaşam sürmek istedikleri için genellikle yalnız yapabilecekleri faaliyetleri tercih etmektedirler (Millon ve ark., 2004: 372; Veague ve ark., 2007: 19).

Şizoid kişilik bozukluğunun prevalansına ilişkin tahminler değişiklik göstermektedir. Johnson ve arkadaşları tarafından yapılan bir çalışmada toplumdaki yaygınlığının %1-3 olduğu (Johnson ve ark. 2000: 177) belirlenmiş ve bu oranların %7.5'e kadar çıkabileceği bildirilmiştir (Koroğlu ve Bayraktar, 2010: 22). Türkiye'de normal örnekleme yapılan çalışmada ise prevalansın %7.9 olduğu bulunmuştur (Dereboy ve ark., 2014: 139-147). Norveç kişilik odaklı tedavi programı ağında yer alan 2.619 katılımcını dahil edildiği çalışmada şizoid kişilik bozukluğu prevalansının %0.7 olduğu ve kadın hastalara oranla erkek hastalarda daha fazla görüldüğü tespit edilmiştir (Hummelen ve ark., 2015: 339). En az yatarak tedavi oranına sahip olmakla birlikte diğer kişilik bozukluklarıyla ortak özellikler göstermesinden dolayı teşhis oranının düşük olduğu düşünülmektedir (Kapfhammer, 2017: 155).

Şizoid kişilik bozukluklarına sahip bireyler; içsel geri çekilme, otistik fantezi, yansıtma, mantıksallaştırma ve değersizleştirme savunma mekanizmalarını kullanmaktadırlar (McWilliams, 1994/2010: 229-245).

c) Şizotipal Kişilik Bozukluğu

Şizotipal kişilik bozukluğundan mustarip olan bireyler, diğer insanlara güvenmekte sorun yaşadıkları için genellikle samimi ilişkiler kurmakta güçlük yaşamakta ve yalnız kalmayı tercih etmektedirler (APA, 2013; 330).

Şizotipal kişilik bozukluğuna sahip bireyler, giyim tarzları, davranışları, metaforik ve belirsiz konuşmaları, duygusal tepkileri, olağandışı düşünce süreçleri, kendine özgü ve genellikle batıl inançlara sahip olmaları nedeniyle başkaları tarafından tuhaf, garip ve eksantrik olarak algılanmaktadırlar (Maróthi, R. ve Kéri, 2018: 434; Meehl, 1962; Akt. Debbané ve Mohr, 2015; 363). Aşırı stresli durumlarda psikotik özellikler gösterebilmektedirler (McGlashan vd., 2005: 883-889).

İsviçre'de 1940-2000 yılları arasında doğan 2292 katılımcının dahil edildiği çalışmada şizotipal kişilik bozukluğunun prevalansı %0.044 olarak bulunmuştur (Kendler ve ark., 2024: 3). Amerika'da yürütülen farklı bir araştırmada ise yaşam boyu prevalansın %3.9 olduğu ve erkeklerde (%4.2) kadınlardan (%3.7) daha yaygın olduğu belirlenmiştir (Pulay, 2009: 53).

2.4.1.2. B Kümesi Kişilik Bozuklukları

a) Antisosyal Kişilik Bozukluğu

Antisosyal kişilik bozukluğuna sahip insanlarda genellikle çocukluk veya ergenlik döneminde başlayan ve yetişkinlik döneminde de devam eden davranış bozuklukları gözlenmektedir. Bu bireyler, başkalarının duygularına ve ihtiyaçlarına karşı duyarsızdır ve kendi duygularını anlama ve ifade etme konusunda da zorluk yaşamaktadır (Sadock ve Sadock, 2000: 1325; Sardoğan ve Kaygusuz, 2006; Akt. Balaban, 2023: 40). Empati eksikliği ve ahlaki değerlerden yoksun olmaları, başkalarının haklarına saygı duymamalarını, kendi çıkarları ve istekleri doğrultusunda insanları manipüle etmelerini, yalan söylemelerini ve bu davranışlarından dolayı pişmanlık duymamalarını kolaylaştırmaktadır (Meloy, 2009: 775; McMartin, 2015/2020: 238-240). Başkalarına karşı sergilemiş oldukları özensiz ve büyülenmeci tavırlar nedeniyle kişilerarası ilişkilerde sorun yaşamaktadırlar (APA, 2013: 660). Kumar oynama, uyuşturucu bağımlılığı, hırsızlık, gasp, kavgaya karışma ve cinsel suçlar gibi eylemleri neticesinde yasal sorunlarla karşı karşıya gelmektedirler (Glenn ve ark., 2013: 427; Öztürk ve Uluşahin, 2011: 569). Cezaevinde yürütülen bir çalışmada mahkûmların %50-80'ninin antisosyal kişilik bozukluğu tanı kriterlerini karşıladıkları tespit edilmiştir (Ogloff, 2006: 519). 12 farklı ülkeden 22.790 mahkûmun dahil edildiği bir çalışmada, antisosyal kişilik bozukluğunun prevalansı erkekler için %47 kadınlar için ise %21 olarak belirlemiştir (Fazel ve Danesh, 2002: 545). Mahkûmların dahil edildiği başka bir araştırmada ise antisosyal kişilik bozukluğu prevalansı %35.3 olarak bulunurken, cinsiyetler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık belirlenmiştir (Black ve ark., 2010: 113). Islah evinde yürütülen bir çalışmada ise antisosyal kişilik bozukluğu prevalansı %30.6 olarak bulunmuştur (Seid ve ark., 2022: 53).

Antisosyal kişilik bozukluğu prevalansının yaşla birlikte değişime uğrayıp uğramadığını belirlemek amacıyla yapılan çalışmada, antisosyal kişilik bozukluğu prevalansının genç erişkinlerde %3.91 ile zirve yaptığı 65 yaş sonrası yetişkinlerde ise %0.78'lere düştüğü belirlenmiştir (Holzer ve ark., 2022: 169).

b) Borderline Kişilik Bozukluğu

Borderline kişilik bozukluğunda; duygu düzenlemede, dürtü kontrolünde, kişilerarası ilişkilerde ve benlik imajında belirgin bir istikrarsızlık gözlemlenmektedir. Bu bozukluktan mustarip olan insanlar, şiddetli ve süreklilik gösteren bir boşluk duygusu yaşamaktadırlar ve gerçek veya hayali terkedilme korkusuyla mücadele etmektedir. Kimliklerinde ve kendilik algılarında yaşadıkları dalgalanmalar tercihleri ve davranışlarını etkilemektedir (APA, 2013: 663-665; Gunderson ve Links, 2009: 806; Lieb ve ark., 2004: 453). İntihar ve intihar dışı kendine zarar verme davranışlarında bulunabilmektedirler (Brown ve ark., 2002: 198-200; Reichl ve Kaess, 2021: 139-142).

Yaşlanmayla birlikte dürtüsellik ve kimlik bozuklukları azalırken duygusal düzensizlik, istikrarsız kişiler arası ilişkiler, öfke ve bağlanma güvensizliği devam etmektedir, Kendine zarar verme davranışları ise tıbbi rejimlere uymama veya ilacın kötüye kullanılması gibi şekillerde kendini göstermektedir (Winsper, 2021: 94-96; Beatson ve ark., 2016: 1139-1143).

‘Alkol ve İlgili Durumlar Ulusal Epidemiyolojik Araştırmasına’ (NESARC) katılan 34.481 kişi dahil edildiği çalışmada, borderline kişilik bozukluğu prevalansının %2.7 olduğu ve kadınlarda (%3) erkeklerden (%2.4) daha yaygın olduğu belirlenmiştir (Tomko ve ark., 2014: 739). Bir meta analiz çalışmasında ise borderline kişilik bozukluğu prevalansının %0.5-2.7 arasında değiştiği tespit edilmiştir (Eaton ve Greene, 2018: 29).

c) Histrionik Kişilik Bozukluğu

Histrionik kişilik bozukluğu, aşırı duygusal tepkiler ve dikkat çekme ihtiyacıyla karakterize bir bozukluktur. Bu bozukluğa sahip olan bireyler, dış görünüşlerine aşırı derecede önem vermektedirler ve ilgi odağı olmadıkları durumlarda belirgin bir rahatsızlık hissetmektedirler. Flörtöz ve baştan çıkarıcı davranışlarını, kişisel ilişkilerine ek olarak sosyal ve profesyonel ilişkilerine de taşıyabilmektedirler. Kendilerini teatral bir şekilde ifade etmeleri ve duygularını abartılı bir biçimde göstermeleri başkaları tarafından samimiyetsiz olarak algılanabilmektedir. Ayrıca ilişkilerini gerçekte olduğundan daha samimi olarak algılamaları kişilerarası ilişkilerinde sorunlara yol açabilmektedir (APA, 2013: 667-668).

Epidemiyolojik çalışmalarda histrionik kişilik bozukluğu prevalansının %2-3 arasında olduğu raporlanmıştır (Widiger ve Bornstein, 2002: 509-531; Akt. Taşçı, 2021:). 6 kıtaya yayılan 21 farklı ülkeden toplam 46 çalışmanın dahil edildiği bir araştırmada histrionik kişilik bozukluğu, prevalansı (%0.6) en düşük kişilik bozukluğu olarak belirlenmiştir (Winsper ve ark., 2020: 69-73). Genel kabul kadınlarda daha çok gözlendiği şeklinde olsa da cinsiyetler arası ayrımın olmadığını belirten çalışmalarda bulunmaktadır (Lynam ve Widiger, 2007: 583-602).

d) Narsisistik Kişilik Bozukluğu

Narsisistik kişilik bozukluğundan mustarip bireyler, kendilerini aşırı derecede önemli görmekte ve çevrelerinde sürekli olarak ilgi ve övgü beklemektedirler. Bu beklentileri karşılayabilmek için kendilerini sürekli geliştirme eğiliminde olup, yeteneklerini abartılı bir şekilde sunmaktadırlar. Kendilerine özgü olduğunu düşündükleri özel ilgiyi talep etmekte, bu talep karşılanmadığında ise impulsif davranışlar sergileyebilmektedirler. Diğer insanların duygularını ve ihtiyaçlarını anlamakta zorluk çekmelerine karşın başkalarının kendilerini anlamalarını ve ihtiyaçlarını karşılamalarını talep etmekte, bu doğrultuda insanları kullanmaktan ve yalan söylemekten çekinmemektedirler. Başkalarının sorunlarına karşı gösterdikleri ilgisizlik ve sabırsızlık, etkileşimlerindeki duygusal soğukluğun ve empati eksikliğinin göstergeleri arasında yer almaktadır (Akhtar, 2009: 11-12; APA, 2013: 670-671; Thomaes ve ark., 2009: 1233).

Narsisistik kişilik bozukluğunun klinik görünümündeki karışıklığı çözmek amacıyla farklı tipler tanımlanmıştır (Lewy, 2012: 886-895; Pincus ve Lukowitsky, 2010: 421-444). Büyüklenmeci/kötücül narsisizm; büyüklenme, kibir, önemini abartma, kişilerarası ilişkilerde güç ve kontrol arayışı, problemleri için başkalarını suçlama, aşırı öfke ve kıskançlık gibi davranışları içermektedir. Kırılgan narsisizm; yetersizlik, değersizlik ve yalnızlık gibi zorlayıcı duygularla başa çıkmak için büyüklenmeci tavırlar sergileyen, ancak savunmaları kalktığında bu duygularla başa çıkamayıp öfke duyan bireyler arasında görülmektedir (Ackerman ve ark., 2019: 32-35; Jauk ve ark., 2022: 703-724; Russ ve ark., 2008: 1473). Yüksek işlevsellikli (teşirci) narsisizm ise; büyüklenmeci özelliklere sahip olmalarına rağmen düşüncelerini kolayca belirtebilen, dinamik, çevresiyle uyum

sağlayabilen ve narsisistik özelliklerini hedeflerine ulaşmak için bir motivasyon aracı olarak kullanan bireyleri kapsamaktadır. (Russ ve ark., 2008: 1473). Narsisizm ve intihar düşünceleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bir meta-analiz çalışmasında kırılğan narsisizme ait özellikler arttıkça intihar düşüncelerinin arttığı belirlenmiştir. Büyüklenmeci narsisizmle ilgili olarak ise tutarsız sonuçlar elde edilmiştir (Sprio ve ark., 2024: 307-310).

Ruh sağlığı merkezinde ayaktan tedavi hizmeti alan 1402 katılımcının dahil edildiği çalışmada narsisistik kişilik bozukluğu prevalansının %4.0 olduğu ve erkeklerde istatistiksel açıdan anlamlı derecede daha sık görüldüğü belirlenmiştir (Jian ve ark., 2019: 213-2016). Narsisistik kişilik bozukluğunda yaş ve cinsiyet farklılıklarını incelemek amacıyla yürütülen bir çalışmada 270,029 katılımcı yer almıştır. Çalışmanın sonuçları, narsisizmin genç yetişkinlik döneminde en yüksek seviyelerde olduğunu ve erkeklerde kadınlara göre daha sık rastlandığını ortaya koymuştur (Weidmann ve ark., 2023: 1277-1296).

2.4.1.3. C Kümesi Kişilik Bozuklukları

a) Çekingen Kişilik Bozukluğu

Çekingen (kaçınan) kişilik bozukluğuna sahip bireyler, kişisel yetersizlik duyuları ve olumsuz değerlendirmelere karşı aşırı hassasiyetleri nedeniyle, yoğun kişilerarası iletişim gerektiren etkinliklerden kaçınmaktadırlar. Zihinleri eleştirilme ve reddedilme korkusuyla sürekli meşgul olduğu için sosyal mesajları algılama eşikleri düşebilmektedir. Kendilerine yönelen her türlü dikkati aşağılayıcı ve reddedici olarak algıladıkları için genellikle utangaç, sessiz ve görünmez olmayı tercih etmektedirler. Sosyal açıdan beceriksiz olduklarını ve çekici olmadıklarını düşünmektedirler. Sonuçlarının utanç verici olabileceği endişesi ile kişisel riskler almaktan kaçınmaktadırlar (APA, 2013: 672-673).

1980-2020 yılları arasında yapılan ampirik çalışmalar incelenerek çekingen kişilik bozukluğunun toplum prevalansının %0.8 ile %5.0 arasında değiştiği belirlenmiştir. Sadece 25 yaşından büyük kadınları içeren araştırmalarda yaşam boyu prevalans %9.3 olarak bulunmuştur. Hem erkek hem de kadınları kapsayan çalışmalarda ise prevalans genellikle %3.3 olarak rapor edilmiştir (Reich ve Schatzberg, 2021: 764).

b) Bağımlı Kişilik Bozukluğu

Bağımlı kişilik bozukluğundan mustarip bireyler, aşırı derecede bakım ve destek ihtiyacı hissettikleri için sürekli başkalarına bağımlı hale gelmektedirler. Bu durum basit kararları bile başkalarının rehberliği olmadan verememelerine, önemli yaşam kararlarını başkalarının almasına izin vermelerine ve yalnız kaldıklarında kendilerini aşırı derecede çaresiz hissetmelerine sebep olmaktadır. Anlaşmazlık durumlarında dahi başkalarının desteğini kaybetmekten korktukları için itiraz etmemeyi tercih etmektedirler. Yalnız kalma korkusu, ilişkilerinde aşırı ve uyumlu olmalarına neden olmakta hatta bazen kötü muamele ve istismarı kabullenmelerine yol açabilmektedir (APA, 2013: 675-677).

Türkiye'nin de dahil olduğu yedi farklı ülkeden (toplam 113.998 kişi) araştırmaların dahil edildiği bir meta-analiz çalışmasında en düşük prevalansın (%0.78) bağımlı kişilik bozukluğuna ait olduğu bulunmuştur (Volkert ve ark., 2018: 710-713).

c) Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu

Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğundan mustarip bireylerde; mükemmeliyetçi bir tutum, yaygın bir düzen ve tüm alanlarda kontrol takıntısıyla karakterize bir davranış örüntüsü gözlenmektedir. Bir karar verirken veya bir iş yaparken detaylara, kurallara, düzene fazla odaklanmaları asıl amacı gözden kaçırmalarına neden olabilmektedir. Aşırı mükemmeliyetçilik ve katı standartları yapılan işlerin bitirilmesini zorlaştırabilmektedir. Aşırı iş ve üretkenlik odaklı yaşamaları, kendilerini, arkadaşlarını ve ailelerini ihmal etmelerine neden olmaktadır. Aşırı vicdanlı, titiz, ahlaki ve etik değerler konusunda katı ve esnek olmayan bir tavır sergilemektedirler. Görevleri başkalarına devretme konusunda zorlanmaktadırlar ancak iş birliği içerisinde oldukları bireyler onların yöntemlerini kullanacağını belirttikleri zaman iş birliği yapabilmektedirler. Başkalarının fikirlerine açık değillerdir ve her şeyin kendi doğrularına göre yapılmasını istemektedirler (APA, 2013: 679-680; Manchebo ve ark., 2005: 198; McMartin, 2015/2020: 249-251).

Obsesif kompulsif kişilik bozukluğu en çok görülen kişilik bozukluğudur (de Reus ve Emmelkamp, 2012: 1-20; Grant ve Kushner, 2012: 469-472) ve toplum prevalansı %0.9-2 arasında değişmektedir (Eisen, 2006: 295). Yapılan başka bir epidemiyolojik çalışmada ise obsesif kompulsif kişilik bozukluğunun toplumda görülme oranının %1.9 olduğu ve

erkeklerde kadınlardan iki kat fazla olduğu bulunmuştur (Coid ve ark., 2006: 427). Daha yakın tarihli Türkiye'nin de dahil olduğu yedi farklı ülkeden (toplam 113.998 kişi) araştırmaların dahil edildiği bir meta-analiz çalışmasında ise en yüksek prevalansın (%4.32) obsesif kompulsif kişilik bozukluğuna ait olduğu bulunmuştur (Volkert ve ark., 2018: 710-713).

2.4.2. Kişilik Bozukluklarının Epidemiyolojisi

Kişilik bozukluklarının toplumdaki sıklığı ve yaygınlığı; toplumun kültürel yapısına, sosyoekonomik duruma, sosyodemografik gruplara ve değerlendirme araçlarına göre değişiklik göstermektedir (Hedemann ve ark., 2023; Klonsky ve ark., 2002: 302; Samuels, 2011: 223). DSM-5'te kişilik bozuklukları prevalansları; A kümesi kişilik bozuklukları için %5,7, B kümesi kişilik bozuklukları için %1,5, C kümesi kişilik bozuklukları için %6,0 ve herhangi bir kişilik bozukluğu için %9,1 olarak belirtilmiştir (APA,2013: 646). Endülüs'te yapılan, 4.518 katılımcının yer aldığı kesitsel bir çalışmada kişilik bozukluğu prevalansının %10,8 olduğu tespit edilmiştir (Muñoz-Negro, 2024: 209-214). Türkiye de yapılan bir araştırmaya göre ise kişilik bozukluğu prevalansının %13,8 olduğu, kümelere göre dağılımında ise A kümesi için %7.7, B kümesi için %4.1 ve C kümesi için ise %6.5 oranları tespit edilmiştir (Şenyuva, 2007: 128).

6 kıtaya yayılan 21 farklı ülkeden toplam 46 çalışmanın dahil edildiği araştırmada herhangi bir kişilik bozukluğunun küresel prevalansının %7,8, A kümesinin %3,8, B kümesinin %2,8 ve C kümesinin %5,0 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca düşük gelirli ülkelerde prevalans %4,3 iken yüksek gelirli ülkelerde %9,6 olarak tespit edilmiştir (Winsper ve ark., 2020: 69-75). Türkiye de yapılan bir çalışmaya göre ise narsisistik kişilik bozukluğu dışındaki tüm kişilik bozukluklarında gelir değişkeninin anlamlı bir etkisi olduğu ve gelir durumu düştükçe kişilik bozukluğu oranlarının arttığı bildirilmiştir (Öztunç ve ark., 2015: 78).

Cinsiyete göre kişilik bozukluklarının yaygınlığına ilişkin yapılan çalışmaların sonuçları tutarsızlık göstermektedir. (Gander ve ark., 2024: 458). Paris, tarafından yürütülen çalışmalarda kişilik bozuklukları prevalansının cinsiyete göre farklılaştığı (Paris, 2004: 71; Paris, 2007: 14), Lenzenweger ve arkadaşları tarafından yürütülen çalışmada ise

farklılaşmadığı yönünde bulgular edinilmiştir (Lenzenweger ve ark., 2008: 401). Bu tutarsızlığın büyük ölçüde çalışma popülasyonuna ve kullanılan yöntemlere bağlı olduğu belirtilmektedir. Ayrıca klinisyenlerin sosyal ve toplumsal cinsiyet klişelerinin etkisi ile tanısal yanlılık gösteriyor olmasının da etkili olabileceği düşünülmektedir (Braamhorst ve ark., 2015: 804; Crosby ve Sprock, 2004: 583; Ford ve Widiger; 1989: 301).

Kişilik bozukluklarında eş tanı üzerine yapılan çalışmalarda; kişilik bozukluklarının madde bağımlılığı (Trull ve ark., 2010: 420), depresyon (Carlier ve ark., 2014: 322), kaygı bozukluğu (Lates ve Milovanovic, 2014: 57), travma sonrası stres bozukluğu (Fairfax, 2011: 313), somatoform bozukluklar (Carlier ve ark., 2014: 322), obsesif-kompulsif bozukluk (Thamby ve Khanna, 2019: 114) gibi psikiyatrik bozukluklarla veya epilepsi (Kiss ve ark., 2023: 297), polikistik over (Ahmadi ve ark., 2020: 1241), meme kanseri (Karveli ve ark., 2023: 724), tip 2 diyabet (Lindekilde ve ark., 2023), miyokard enfarktüsü ve iskemik inme (Park ve ark., 2023: 1582), alzheimer (Henriques-Calado, 2023) gibi genel tıbbi durumlarla birlikte görülebildiği belirlenmiştir.

2.4.3. Kişilik Bozukluklarının Etiyolojisi

Kişilik bozukluklarına neden olan faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmalar sonucunda, kişilik bozukluklarının ortaya çıkmasında rol alan biyolojik, psikolojik ve sosyolojik faktörlerin birbirinden bağımsız olmadıkları ve karmaşık bir şekilde etkileşim halinde oldukları belirlenmiştir (Bilge ve Sertel Berk, 2017: 459; Gabbard, 2005: 648; Millon, 2012/2020: 94; Paris, 2005: 1579; Svrakic ve Cloninger, 2010: 153).

Kişilik bozukluklarına neden olan biyolojik faktörler genetik yatkınlıkları (Lilenfeld, 2011: 3; Reichborn-Kjennerud, 2008: 421; Torgersen; 2009: 624), mizaç (Crocq, 2013: 147) ve beyin anomalilerini (Jackowski ve ark., 2012: 207); sosyolojik faktörler sosyoekonomik statüyü (Torgersen; 2001: 590), sosyal izolasyonu (Reinhard ve ark., 2022: 603), kültürel ve sosyal değerleri (Ronningstam ve ark., 2018: 22), şiddet ve suç ortamlarına maruziyeti (Muñoz-Negro, 2024: 209; Samuels, 2011: 223); psikolojik faktörler ise bağlanma deneyimlerini (Crawford ve ark., 2007: 191; Lorenzini ve Fonagy, 2013: 155), patolojik savunma mekanizmaları (Bilge, 2018b: 145) ve uyumsuz şemaları (Bilge ve Balaban, 2021: 12), çocukluk çağı travmalarını (Çakır ve Bilge, 2022: 1518;

Kounou ve ark., 2013: 1095), erken çocukluk dönemi istismar ve ihmalini (Bandelow ve ark., 2005: 169-179), ebeveyn tutumlarını (Steele ve ark., 2019) içermektedir.

Kişilik bozukluğu gelişiminin kültürler arasında farklılık gösterip göstermediğini değerlendiren bir çalışmada; aile ve sosyal normlarda yaşanan bozulmaların fazla olduğu kültürlerde kişilik bozukluğu geliştirme riskinin fazla olduğu belirlenmiştir (Zweig-Frank, 2001; Akt. Taşçı, 2021).

2.4.4. Kişilik Bozuklukları ve Bağlanma Arasındaki İlişki

Kişilerarası ilişkiler için kalıcı bireysel şablonlar sunan bağlanma teorisinin; kişilik bozuklukların gelişimini, prognozunu ve tedavi sürecini anlamada etkili bir çerçeve sunduğu düşünülmektedir (Levy ve ark, 2015: 197; Weinstein ve ark., 2014: 425). Güvenli bağlanmanın koruyucu, güvensiz bağlanma stillerinin ise kişilik bozukluklarının gelişiminde bir risk faktörü olduğu birçok çalışma tarafından gösterilmiştir (Brennan ve Shaver, 1998: 851; MacDonald ve ark., 2013: 935). Kaçınan bağlanmanın A kümesi kişilik bozuklukları ile; kaygılı/kararsız bağlanmanın ise B ve C kümesi kişilik bozuklukları ile ilişkili olduğu belirlenmiştir (Bender ve ark., 2001: 559-561; Cascio ve Alaimo, 2016: 270; Crawford ve ark., 2006: 344-347; Timmerman ve Emmelkamp, 2006: 53-54).

2.5. Mentalizasyon

Mentalizasyon terimi ilk olarak Pierre Marty ve Pierre Luquet tarafından 1960'larda Fransa'da psikanalitik bir kavram olarak ele alınmıştır (Freeman, 2016: 190) ve Fransız teorisyenler tarafından "özellikle dürtü-duygulanım deneyimlerinin giderek daha organize fenomenlere ve yapılara dönüştürülmesine ve detaylandırılmasına yol açan temsil ve sembolleştirmede dahil olmak üzere genel zihinsel işlemler" olarak tanımlanmıştır (Lecours ve Bouchard, 1997: 858). Sonrasında ise Peter Fonagy ve meslektaşları mentalizasyonu "bireyin kendisinin ve başkalarının davranışlarını kişisel arzular, ihtiyaçlar, duygular, inançlar ve nedenler gibi kasıtlı zihinsel durumlarla bağlantılı olarak yaratıcı bir şekilde algılaması ve yorumlaması" olarak tanımlamışlardır (Bateman ve Fonagy, 2012: 514; Fonagy ve ark., 1998: 6; Fonagy ve ark., 2019: 95). Ayrıca

mentalizasyon kavramı için oluşturulan bazı tanımlar Tablo 2.3.'te verilmiştir (Allen ve ark., 2008: 3).

Tablo 2.3: Mentalizasyon Kavramı İçin Kullanışlı Tanımlar

- Zihni zihinde tutmak
- Kendinin ve başkalarının zihinsel durumlarıyla ilgilenmek
- Anlamak ve yanlış anlaşılmayı anlamak
- Kendini dışardan görmek ve başkalarını içerden görmek
- Zihinsel bir nitelik kazandırmak veya zihinsel olarak geliştirmek

Kaynak: Allen ve ark., 2008: 3

Mentalizasyon; empati, mindfulness (bilinçli farkındalık), zihin kuramı, perspektif alma, aleksitimi, içgörü gibi sosyal bilişin farklı yönlerine odaklanan birçok yapıyı kapsayan şemsiye kavram olarak kabul edilmektedir (Choi-Kain ve Gunderson, 2008: 1129-1132). Tablo 2.4'te bu kavramlar arasındaki kritik farklar verilmektedir (Allen ve ark., 2008: 41).

Tablo 2.4: Mentalizasyonun Örtüşen Terimlerden Ayrımı

Terim	Ayrımlar
Mentalizasyon	Kendisinin ve diğerlerinin zihinsel durumlarına dikkat etmek ve davranışları bu doğrultuda yorumlamak olarak tanımlanmaktadır.
Zihin Körlüğü	Mentalizasyonun zıttı; başlangıçta otizmi tanımlamak için kullanılmıştır.
Zihin Okuma	Başkalarına uygulanır ve bilişsel süreçlere odaklanır.
Zihin Kuramı	Bilişsel süreçlere odaklanır ve mentalizasyon için kavramsal bir çerçeve sağlar.
Üstbiliş	Öncelikle kendilikteki bilişe odaklanır.
Yansıtıcı İşlevsellik	Mentalizasyonun genel seviyesini operasyonel hale getirir.
Bilinçli Farkındalık	Şu ana odaklanır ve zihinsel durumlarla sınırlı değildir.
Empati	Başkalarına odaklanır ve duygusal durumları vurgular.
Duygusal Zekâ	Kendisinin ve diğerlerinin duygularını mentalize etmeyle ilgilidir.
Psikolojik Farkındalık	Geniş bir şekilde mentalize etme eğilimini niteler.
İçgörü	Mentalizasyon sürecinin ürünü olan zihinsel içeriği ifade eder.

Kaynak: Allen ve ark., 2008: 41

Empati ve zihin kuramı, diğerlerine yönelik zihinselleştirme becerilerine odaklanırken; farkındalık ve aleksitimi, benliği zihinselleştirmenin temel özelliklerine yani bireyin kendi zihinsel durumlarının farkında olması ve bunlara katılma kapasitesine odaklanmaktadır. Empati ve bilinçli farkındalık zihinselleştirme becerilerinin duygusal boyutunu, zihin kuramı ise bilişsel boyutunu (inanç, arzu, akıl yürütme gibi) kapsamaktadır (Luyten ve ark., 2020: 303).

Mentalizasyon kavramı; otomatik (örtük) ve kontrollü, benlik ve diğerleri, içsel ve dışsal, bilişsel ve duygusal olmak üzere dört boyutta değerlendirilmektedir (Tablo 2.5) (Luyten ve Fonagy, 2015: 368). Etkili bir mentalizasyon sürecinin, bu boyutlar arasında bir denge kurulmasına ve bu boyutların bağlama göre devreye girmesine bağlı olduğu belirtilmektedir (Bateman ve Fonagy, 2016: 8).

Tablo 2.5: Mentalizasyonun Dört Boyutu ve Ayırt Edici Özellikleri

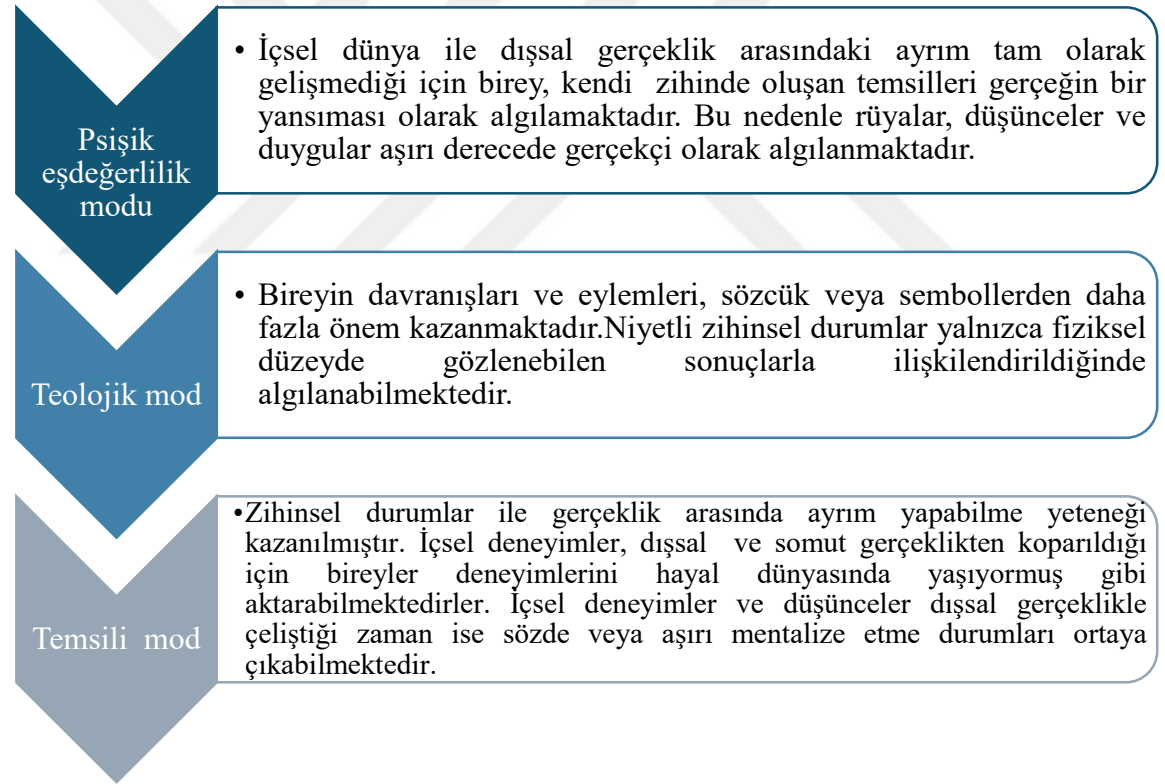
Boyut	Özellikler
Otomatik	Sosyal bilgilerin bilinçdışı düzeyde, sözsüz ipuçlarına dayalı, paralel, hızlı ve refleksif bir şekilde işlenmesiyle gerçekleşen ve düşük düzeyde bilişsel çaba gerektiren işlemlerdir. Özellikle karmaşık kişilerarası etkileşimlerde (örneğin uyarılmanın yüksek olduğu durumlarda) önyargı ve çarpıtmalara eğilim olabilmektedir.
Kontrollü	Sosyal bilgilerin bilinç düzeyinde, sözlü, yavaş ve yansıtımlı bir şekilde işlenmesiyle gerçekleşen ve daha yüksek düzeyde bilişsel çaba gerektiren işlemlerdir.
Benlik	Bireyin kendi zihinsel süreçlerine yönelik mentalizasyon kapasitesinin temelini oluşturur.
Diğerleri	Bireyin diğerlerinin zihinsel süreçlerine yönelik mentalizasyon kapasitesinin temelini oluşturur.
İçsel	Bireyin doğrudan duygu, düşünce ve tecrübelerine dayanarak hem kendisinin hem de diğerlerinin içsel deneyimlerini anlamaya çalışmasıyla ilişkilendirilmektedir.
Dışsal	Bireyin yüz ifadeleri, beden duruşu, ses tonu gibi dış göstergelere bağlı olarak kendisinin ve diğerlerinin zihinsel durumlarına dair çıkarım yapmasıyla ilişkilendirilmektedir.
Bilişsel	Bireylerin hem kendi zihinsel durumlarını hem de diğerlerinin zihinsel durumlarını anlamlandırma, tanıma ve bu durumlar hakkında mantıklı çıkarımlar yapma yeteneklerini ifade etmektedir. Bilişsel boyut daha çok kontrollü zihinselleştirme ile ilişkilendirilmektedir.
Duygusal	Zihinsel duygulanım (duyguyu hissetme ve düşünme) ve duygusal empati deneyimi süreçlerini kapsamaktadır ve bireyin hem kendisinin hem de

diğerlerinin hissettiklerini anlayabilme kapasitesini içermektedir. Duygusal boyut büyük ölçüde otomatik zihinselleştirmeyle ilişkilendirilmektedir.

Kaynak: Luyten ve Fonagy, 2015: 368

2.5.1. Mentalizasyonun Gelişimi

Mentalizasyon kapasitesi tam anlamıyla gelişmeden önce meydana gelen üç farklı deneyim modu tanımlanmıştır. Bu modlar gelişimsel açıdan sırasıyla; psişik eşdeğerlilik modu (psychic equivalence mode), teolojik mod (theological mode) ve temsili mod (pretend mode) olarak sınıflandırılmaktadır (Şekil 2.8) (Allen ve ark., 2008: 91; Luyten ve ark., 2020: 304; Target ve Fonagy, 1996: 459-476).

Şekil 2.8: Mentalizasyon Öncesi Deneyim Modları

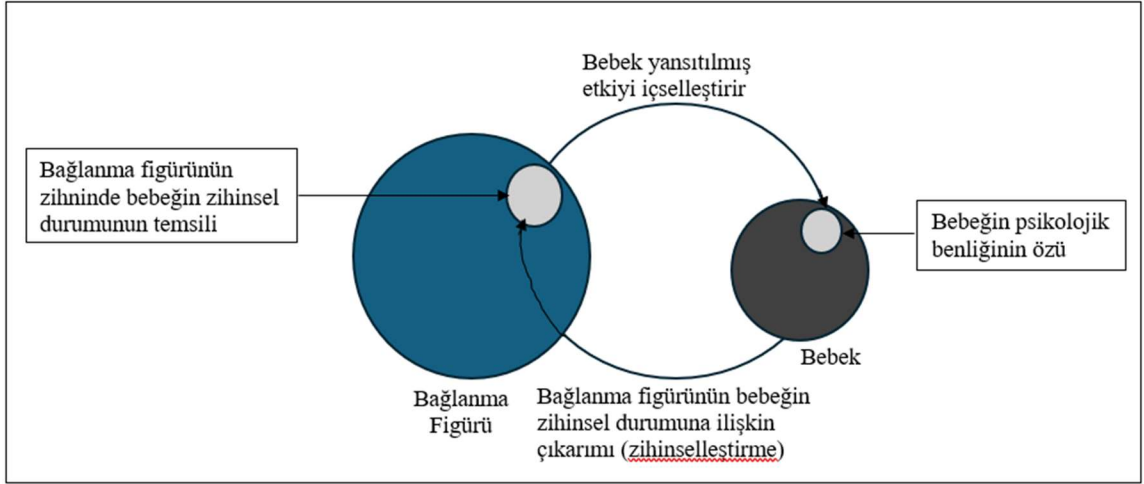
Kaynak: Allen ve ark., 2008: 91; Luyten ve ark., 2020: 304; Target ve Fonagy, 1996: 459-476

Birey bu aşamaları geçerek mentalizasyon yeteneğini kazanmış olsa da yüksek stres veya uyarılmışlık durumlarında tekrar bu modlar ortaya çıkabilmektedir. Bu durum bireyin

uygun ve dengeli mentalizasyon yapamadığının bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Bateman ve Fonagy, 2008: 183; Bateman ve Fonagy, 2016: 16).

2.5.1.1. Mentalizasyonun Gelişiminde Bağlanmanın Rolü

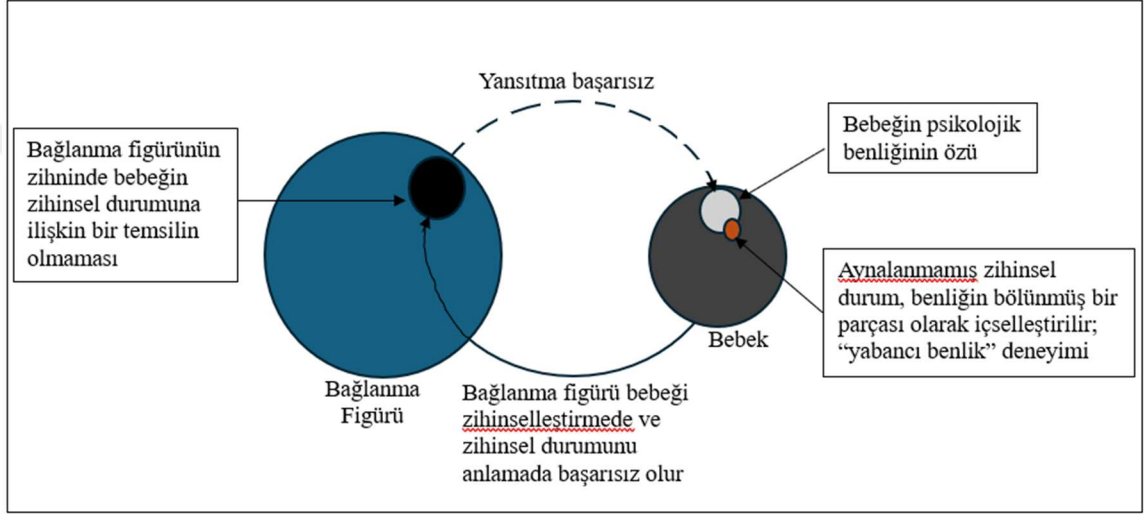
Mentalizasyon kapasitesi, temelde doğumla kazanılan bir yetenek değildir ve büyük ölçüde bireyin erken dönemdeki bağlanma ilişkilerinin kalitesiyle şekillenmektedir (Bouchard, 2008: 62; Fonagy, 2001: 6; Fonagy, 2008: 3; Slade 2005; Fonagy ve ark., 2007; Sharp ve Fonagy 2008; Ensink ve Mayes, 2010; Akt. Luyten ve ark., 2017: 175). Spesifik olarak bağlanma figürlerinin, bebeğin öznel deneyimlerine yanıt olarak kendi deneyimlerinin koşullu ve belirgin duygusal gösterimiyle yanıt vermelerinin, çocuğun mentalizasyon kapasitesini geliştirme yeteneğiyle yani kendi öznel deneyimlerinin ikinci dereceden temsilleriyle pozitif yönde ilişkili olduğu varsayılmaktadır (Şekil 2.9). Bu durum, içsel zihinsel süreçler üzerinde düşünme kapasitesinin gelişimini ve bireyin duygu düzenleme kapasitesindeki büyük sıçramayı temsil etmektedir. Ayrıca öz kontrolü de olumlu yönde etkilemektedir (Fonagy ve ark., 2002: 349; Fonagy ve Target, 1996: 230; Luyten ve Fonagy, 2015: 367).

Şekil 2.9: Mentalizasyonun Gelişiminde Belirgin Yansıtmanın Rolü

Kaynak: Luyten ve Fonagy, 2015: 367

Erken bağlanma figürlerinin yansıtma sürecindeki başarısızlığı, bireyin deneyimlerinin doğrulanmadığı ve bu nedenle benliğe yabancı olarak hissedilen “yabancı benlik” olarak da isimlendirilen zihinselleştirilememiş benlik deneyimlerine yol açmaktadır (Şekil 2.10). Bu durum benlik ve başkaları üzerinde düşünme kapasitesinde bozulmalara sebep olmaktadır (Gergely ve Watson, 1996: 1197; Fonagy ve ark., 2002: 320; Fonagy ve Target, 2000: 858; Luyten ve Fonagy, 2015: 367-368).

Şekil 2.10: Zihinsel Durumları Yeterince Yansıtamama, Mentalizasyon ile İlgili Sorunlar ve Yabancı Benlik Parçalarının Ortaya Çıkması

Kaynak: Luyten ve Fonagy, 2015: 368

2.5.2. Mentalizasyon ve Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişki

Kişilik bozuklarının anlaşılması için çeşitli teorik ve klinik modeller geliştirilmiştir. Bu modellerin kesiştiği ortak nokta ise bireylerin istikrarlı ve tutarlı bir benlik geliştirebilmeleri, kişiler arası ilişkiler kurabilmeleri ve bu ilişkileri sürdürebilmeleri için kendilerinin ve diğerlerinin zihinsel süreçlerini anlamaları yani mentalizasyon yeteneklerinin olması gerektiğidir (Bateman ve Fonagy, 2004: xxi; Bateman ve Fonagy, 2010: 11-12; Bateman ve Fonagy, 2019: 133-134; Choi-Kain, 2022: 2; Dimaggio ve ark., 2007: 386).

Kişilik bozukluğundan mustarip bireylerin mentalizasyonun belirli boyutlarında belirgin bir bozukluğa veya dengesizliğe sahip olma eğiliminde olması mentalizasyon sürecinde

başarısız olmalarına yol açabilmektedir (Bateman ve ark., 2013: 178-182; Bateman ve Fonagy, 2016: 14; Beeney, 2015: 213; Gagliardini ve ark., 2018: 173-175). Örneğin, narsisistik kişilik bozukluğunda mentalizasyonun bilişsel boyutunda belirgin bir artış görülse de duygusal deneyimlerin işlenmesinde veya dengelenmesinde bir eksiklik gözlenebilmektedir. Bu hastalarda mentalizasyonun bilişsel boyutunda bir dengesizlik olduğu ve bunun sonucu olarak da duygusal boyutta bir işlev bozukluğu görülebileceği öne sürülmektedir (Drozek ve Unruh, 2020: 182). Borderline ve Histrionik kişilik bozukluğuna sahip bireylerin mentalizasyonun hem duygusal boyutunda hem de diğerlerine karşı otomatik zihinselleştirmede bir dengesizlik gösterdiği düşünülmektedir (Gagliardini ve ark., 2018: 173; Blatt, 2008; Lowyck ve ark., 2016; Semerari ve ark., 2014; Akt. Gagliardini ve ark., 2023: 516). Antisosyal kişilik bozukluğuna sahip hastaların mentalizasyonun kendilik boyutunda ve otomatik mentalizasyonda bir dengesizlik yaşayabileceği ve bu dengesizliğin içsel zihinsel durumlardan ziyade dışsal ipuçları ile ilişkili olduğu düşünülmektedir (Bateman ve ark., 2013: 179-181). Şizotipal kişilik bozukluğuna sahip olan hastaların diğer insanların duygularını özellikle de olumsuz duyguları anlamakta güçlük çekmelerinin mentalizasyonun benlik boyutundaki bir dengesizlikle ilişkili olduğu düşünülmektedir (Ripoll ve ark., 2013: 238-239). Bağımlı, obsesif-kompulsif ve kaçınan kişilik bozukluğuna sahip hastaların mentalizasyonun bilişsel boyutunda dengesizlikler yaşadıkları düşünülmektedir (Gagliardini ve ark., 2018: 166; Lysaker ve ark., 2014: 559-560).

2.6. Duygu Tanıma

2.6.1. Duygu

Duygular; fizyolojik, bilişsel, motivasyonel ve deneyimsel sistemlerin etkileşiminden doğan, insan davranışını ve deneyimini yönlendiren organize tepkiler olarak tanımlanmaktadır (Barrett, 2006: 28; Nesse, 1990: 268; Salovey ve Mayer, 1989-1990: 186). Bu tepkilerin genellikle motor davranışları, fizyolojik değişiklikleri ve bilişsel süreçlerdeki değişiklikleri içerdiği ve kısa süreli olarak ortaya çıktıkları kabul edilmektedir (Ekman, 1977: 58-59; Ekman, 1993: 30; Hess ve Thibault, 2009: 120; LeDoux, 1991: 50).

İnsanların hem fizyolojik hem de psikolojik durumları üzerinde etkili olan ve sosyal hayatın her alanında mevcut oldukları için insan yaşamında çok önemli bir rol oynayan duygular (Shu ve ark., 2018: 1; Ekman, 2003b: xii), birincil (temel) ve ikincil (karmaşık) duygular olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır (Plutchik, 1980: 8-9). Temel duyguların diğer duygulardan ayrılmasında teorisyenler tarafından birbirini dışlamayan sadece duygunun çeşitli yönlerine odaklanan farklı yaklaşımlar benimsenmiştir (Lorette ve Dewaele, 2020: 2). Bu yaklaşımlar; biyolojik olarak temel görüş, psikolojik olarak temel görüş ve kavramsal olarak temel görüş olarak kategorize edilmiştir (Ortony, 2022: 42).

Biyolojik olarak temel görüş, duyguların evrimsel kökenlerini anlamaya odaklanmaktadır ve bu anlayışın bireysel organizmalar ve türler için duyguların işlevsel önemini anlamaya katkıda bulunabileceğini varsaymaktadır. Temel duyguların insan kültürlerinde ve diğer türlerde daha yaygın olduğu, diğer duyguların ise kültürler arasında farklılık gösterebileceği ve türe özgü olabileceği düşünülmektedir (Ortony ve Turner, 1990: 317). Ayrıca temel duyguların beyindeki belirli bölgelerle ilişkilendirilebileceği ve her duygunun benzersiz bir nörofizyolojik ve anatomik alt yapıya sahip olduğu öne sürülmektedir (Ekman, 1999:50; Celeghin ve ark., 2017: 8).

Psikolojik olarak temel (Elemental) görüş; biyolojik olarak temel görüşten farklı olarak temel duyguları, tüm diğer duyguların nihai ve azaltılamaz yapı taşları olarak tanımlamaktadır. Temel duygular ile temel olmayan duygular arasındaki ilişkiyi ele alan üç yaklaşım bulunmaktadır. Birincisi, Plutchik'in psiko-evrimsel duygu teorisidir. Plutchik; sevinç-üzüntü, kabul-tiksinme, şaşkınlık-beklenti ve korku-öfke olmak üzere dört çift (zıt kutuplu) birincil duygu önererek diğer tüm duyguların bu birincil duyguların çeşitli kombinasyonlarından şekillendirilebileceğini ifade etmiştir (Plutchik, 1960: 160). İkinci yaklaşım; tüm temel olmayan duyguları, varsayılan temel duyguların psikolojik olarak detaylandırılmış formları olarak görmektedir. Johnson-Laird ve Oatley; temel duyguların insanların yaşamlarında önemli anlarda ortaya çıkan beş duygu modunu (mutluluk, üzüntü, korku, öfke ve tiksinme) içerdiğini, evrensel olduğunu ve bu duyguların yüz ifadelerinden kültürler arasında tanımlanabilir olduğunu belirterek, temel duyguların biyolojik temellere dayandığı fikrini desteklemiştir (Johnson-Laird ve Oatley, 1989:81; Oatley ve Johnson-Laird, 1987: 35). Üçüncü yaklaşım ise; duygu aileleri

kavramına dayanmaktadır ve karmaşık duygular, temel duygu prototipi tarafından örneklenen bir tema etrafındaki değişkenler olarak ele alınmaktadır (Ekman, 1992: 173). Kavramsal olarak temel görüş, duyguların nasıl algılandığını ve kavramsallaştırıldığını açıklamaya çalışmaktadır. Duygusal kavramların miras hiyerarşisine benzer bir yapı içinde düzenlendiği ve bu hiyerarşide genellikle dikkat çekici ve bilişsel olarak erişilebilen temel düzey olarak adlandırılan bir seviye bulunduğu belirtilmektedir (Fodor, 1983: 94-96; Ortony, 2022: 44).

2.6.1.1. Temel Duygular

Farklı yaklaşımlar neticesinde temel duyguların hangileri olduğuna dair teorisyenler tarafından farklı iddialar ortaya atılmıştır. Bunlardan bazıları Tablo 2.6’da verilmiştir (Ortony ve Turner, 1990: 316).

Tablo 2.6: Önde Gelen Duygu Teorisyenleri ve Önerdikleri Temel Duygular

Teorisyenler	Temel Duygular	Temel Alınma Nedeni
Arnold (1960)	Öfke, isteksizlik, cesaret, keder, arzu, umutsuzluk, korku, nefret, umut, sevgi, üzüntü	Eylem eğilimleri ile ilişki
Ekman, Frishen ve Ellsworth (1982)	Öfke, tikslenme, korku, mutluluk, üzüntü, şaşkınlık	Evrensel yüz ifadeleri
Frijda (1986)	Arzu, mutluluk, ilgi, şaşkınlık, merak, üzüntü	Eyleme hazır olma biçimleri
Gray (1982)	Öfke, dehşet, endişe, neşe	Doğuştan gelen ve kalıcı bir şekilde yapılandırılmış
Izard (1971)	Öfke, küçümseme, tikslenme, sıkıntı, korku, suçluluk, ilgi, sevinç, utanç, şaşkınlık	Doğuştan gelen ve kalıcı bir şekilde yapılandırılmış
James (1884)	Korku, keder, aşk, öfke	Bedensel katılım
McDougall (1926)	Öfke, tikslenme, hassas duygu/sevgi, korku, merak, boyun eğme, sevinç	İçgüdülerle ilişki
Mowrer (1960)	Acı, zevk	Öğrenilmemiş duygusal durumlar
Oatley ve Johnson-Laird (1987)	Öfke, tikslenme, kaygı, mutluluk, üzüntü	Teklif içeriği gerektirmez
Panksepp (1982)	Beklenti, korku, öfke, panik	Doğuştan gelen ve kalıcı bir şekilde yapılandırılmış

Plutchik (1980)	Kabullenme, öfke, beklenti, sevinç, tikslenme, korku, üzüntü, şaşkınlık	Adaptif süreçlerle ilişki	biyolojik
Tomkins (1984)	Öfke, ilgi, küçümseme, tikslenme, sıkıntı, korku, sevinç, şaşkınlık, utanç	Nöral yoğunluğu	ateşlemenin
Watson (1930)	Korku, aşk, öfke	Doğuştan gelen ve kalıcı bir şekilde yapılandırılmış	
Weiner ve Graham (1984)	Mutluluk, üzüntü	İlişkilendirmeden bağımsız	

Kaynak: Ortony ve Turner, 1990: 316

2.6.2. Duygusal Yüz İfadeleri

Charles Darwin'in, Fransız nörolog Guillaume-Benjamin-Amand Duchenne tarafından yayınlanan fotoğraflardan etkilenerek yirmiden fazla kişiye hiçbir açıklama yapmadan resimdeki insanların yüzlerine yansıyan duygu ifadelerini sormuş ve ifadelerin hemen hemen herkes tarafından doğru yanıtlandığını belirlemiştir. Bu sonuç, duyguların evrensel olarak yüz ifadelerinden tanınabileceği fikrinin oluşmasına zemin hazırlamıştır (Darwin, 1872/1965: 21).

Kültürden bağımsız olarak aynı yüz davranışlarının aynı duygu olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceğini belirleyebilmek amacıyla okuryazar ve okuryazarlık öncesi altı farklı kültürün üyelerine mutluluk, üzüntü, korku, şaşkınlık, tikslenme, öfke ifadelerini içeren yüzlerin fotoğrafları gösterilmiş ve her ne kadar okuryazar kültürün üyeleri daha başarılı olsa da tüm gruplarda aynı yüz ifadelerinin aynı duygu sözcükleri ile eşleştirildiği belirlenmiştir. Bu durum yüz ifadeleri ile temel duygular arasındaki ilişkinin kültürler arası bir öge olduğunu göstermektedir (Ekman ve ark., 1969: 87; Ekman, 1980: 137; Ekman, 1984: 330). Kültürel farklılıkların ise öğrenme süreciyle belirli duyguların ortaya çıkmasına neden olan uyarıcılardan, sosyal ortamlarda yüz ifadelerini kontrol etme kuralları ve duygusal tepkilerin sonuçlarından dolayı ortaya çıktığı düşünülmektedir (Ekman ve Friesen, 1971: 124).

Ekman, duyguları kategorize ederken temel duyguları diğer duygulardan ayıran bazı karakteristik özellikler tanımlamıştır ve bu özelliklerin neredeyse tüm temel duygularda

yer aldığını belirtmiştir. Sonrasında ise Cordaro ile bu özelliklere eklemeler yapmıştır (Tablo 2.7) (Ekman, 1999: 175; Ekman ve Cordaro, 2011: 365).

Tablo 2.7: Temel Duyguların Karakteristik Özellikleri

1. Ayırt edici evrensel sinyaller
2. Diğer primatlardaki varlığı
3. Ayırt edici fizyoloji
4. Öncül olaylarda ayırt edici evrensel özellikler
5. Hızlı oluşur.
6. Kısa süreli oluşur.
7. Otomatik değerlendirme
8. İstemsiz ortaya çıkar.
9. Belirleyici düşünce, hatıra ve imgeler
10. Belirleyici kişisel deneyimler
11. Pasif dönem, duygusal erişimi kısıtlayan bir zaman dilimidir.
12. Duyguların kapsamı sınırlandırılmamıştır.
13. Duygular, olumlu veya olumsuz bir biçimde ifade edilebilir.

Kaynak: Ekman, 1999: 175; Ekman ve Cordaro, 2011: 365

Duyguların evrensel olarak yüz ifadelerinden tanımlanabileceği fikri birçok araştırmacı tarafından desteklenmektedir (Tablo 2.8) (Matsumoto, 1990: 195; Russell, 1994: 103).

Tablo 2.8: Duygusal Yüz İfadelerinin Evrenselliğine Dair Yapılan Çalışmalar

Araştırmacı	Çalışma Sonuçları
Izard (1980: 185-201)	Temel duyguların tüm insanlar tarafından tanınması ve onlara atfedilen deneyimsel önemin aynı olması bu duyguların doğuştan geldiğine ve evrensel olduğuna dair etkileyici kanıtlar sunmaktadır.
Frijda (1986: 67)	Dünyanın her yerinde her insan ırkında ve kültüründe meydana gelen yüz ifadelerinin aynı duyguları temsil ettiği belirtilmektedir.
Fridlund ve ark. (1987: 157)	Kültürden bağımsız olarak belirli duygusal yüz ifadeleri gözlemciler tarafından aynı şekilde etiketlenmiştir.
Gudykunst ve Ting-Toomey (1988: 182)	Temel duyguları temsil eden yüz ifadelerinin evrensel olarak tanındığı gösterilmiştir.
Buck (1988: 351)	Duygunun yüz ifadesi yoluyla tanınmasında belirli ifadelerin farklı kültürlerde doğru bir şekilde tanındığı öne sürülmüştür.

Izard ve Saxton (1988: 651-652)	Darwin'in hipotezini davranış biliminin kurulmuş bir aksiyomu olarak değerlendirmek için temel duygu ifadelerinin doğuştan ve evrensel olmasıyla ilgili kanıtların yeterli olduğu düşünülmektedir.
Oster ve ark. (1989: 114)	Gözlemcilerin, fotoğraflarda yer alan yüz ifadelerinden duyguları tanımları belirli yüz ifadelerinin evrenselliği konusunda kesin kanıtlar sağlamaktadır.
Brown (1991: 26)	Evrensel duygu ifadelerinin varlığı kaçınılmaz bir sonuçtur.
Mesquita ve Frijda (1992: 14)	Bazı yüz ifadelerinin kültürler arasında ortak olabileceği görülmektedir.
Turner ve Ortony (1992: 566)	Belirli duygularla ilişkili evrensel yüz ifadeleri bulunmaktadır.

Kaynak: Matsumoto, 1990: 195; Russell, 1994: 103

Russell ve Fernandez-Dols ise yüz ifadelerinde beliren duyguların evrensel olduğunu belirterek, evrenselliğin asgari düzeyi ile ilgili varsayımlarda bulunmuştur (Tablo 2.9) (Russell ve Fernandez-Dols, 1997: 17).

Tablo 2.9: Asgari Evrensellik Düzeyi

1. Tüm insanlar belirli yüz kas hareketlerine sahiptir.
2. Yüz hareketleri psikolojik durumlarla (eylemler, eylemlere hazırlık, fiziksel durumlar, duygusal durumlar, bilişsel durumlar ve diğer psikolojik koşullar) uyumlu olarak koordine edilir.
3. Dünyanın her yerindeki çoğu insan, başka birinin yüz hareketlerinden o kişinin psikolojik durumu hakkında bir şeyler çıkarabilir.
4. Batı kültürüne mensup insanlar, belirli türdeki yüz hareketlerinin belirli türdeki duyguların ifadeleri olduğuna dair bir dizi inanca sahiptir.

Kaynak: Russell ve Fernandez-Dols, 1997: 17

2.6.3. Yüz İfadelerinden Duygu Tanıma

Evrensel bir insan yeteneği olan yüz ifadelerinden duygu tanıma yeteneği, günlük iletişimde taşıdığı önemli sinyaller (kimlik, cinsiyet, yaş, ırk, duygusal ve zihinsel durum, kişilik özellikleri gibi) vasıtasıyla kişilerarası iletişimin geliştirilmesinde ve sürdürülmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Bänziger, 2016: 23; Bek ve ark., 2020:

1892; Blair, 2003: 567; Izard, 1994: 188; Jack ve Schyns, 2015: 621; Lawrence ve ark., 2015: 761; Meinhardt-Injac, 2020: 1; Yan ve ark, 2016:423). Sosyal yaşamın ve toplumsal düzenin sağlanmasında kritik bir rol üstlenen yüz ifadelerinin doğru bir şekilde işlenmesi ve yorumlanması sürecinde, yüz ifadelerinin duygusal yoğunluğunun duygu tanımının duyarlılığını arttırdığı düşünülmektedir (Israelashvili ve ark., 2019: 1461; Jung ve ark., 2021: 6; Rutter ve ark., 2019:5; Leppänen ve ark., 2007: 106-107; Wells ve ark., 2016: 1).

Yüz ifadesinden duygu tanıma yeteneğinin doğuştan gelen bir yetenek olduğu ancak duygu tanıma yeteneğinin gelişimi sürecinde öğrenmenin de etkili olduğu belirtilmektedir (Serrano ve ark., 1992: 418). Yürütülen gelişimsel çalışmalar, yüz ifadelerinden duygu tanıma yeteneğinin yaş ilerledikçe geliştiğini, ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde büyük ölçüde tam potansiyeline ulaştığını, yaşlanmayla ise duygu tanıma yeteneğinde zayıflamaların ortaya çıktığını göstermektedir (Covic ve ark., 2020: 273; Hayes ve ark., 2020: 295; Herba, C. ve Phillips, 2004: 1195; Meinhardt-Injac, 2020: 8; West ve ark., 2012: 162; Wieck ve Kunzmann, 2017: 401).

Duygu tanıma, birden fazla stratejinin kullanıldığı karmaşık bir süreç olarak tanımlanmaktadır ve süreçte farklı beyin yapıları (amigdala, orbitofrontal korteks gibi) görev almaktadır. Yüz ifadelerinden duyguları tanıma sürecinde görev alan beyin yapılarında meydana gelen hasarlar yüz ifadelerinden duygu tanıma yeteneğinde bozulmalara neden olabilmektedir (Adolphs, 2002: 38-48). Duygu tanıma sürecinde yaşanan zorluklar ve bozulmalar, sosyal durumların yanlış yorumlanmasına sebep olarak kişilerarası ilişkileri ve yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir (Khosdelazad ve ark., 2020: 9; Kyranides ve ark., 2022: 245; Rigon, 2018: 483. Shimokawa, 2001: 429; Vasconcellosa ve ark., 2014: 772). Ayrıca panik bozukluk (Bottinelli ve ark., 2021: 174-177), anksiyete bozuklukları (Sabino ve ark., 2016: 802), depresyon (Wang ve ark., 2021: 250), bipolar bozukluk (Furlong ve ark., 2022: 353), şizofreni (Bordon ve ark., 2017: 8-11), otizm (Yeung, 2022: 1), kişilik bozuklukları (Durtette ve ark., 2023: 60; Ritzl ve ark., 2018: 158-159; Zouraraki ve ark., 2023: 121) gibi psikiyatrik tanıları olan popülasyonlarda daha kötü sonuçlarla ilişkilendirilmektedir (De la Torre-Luque ve ark., 2022:1; De Prisco ve ark., 2023: 12; Oliva ve ark., 2022: 40-43).

2.6.4. Duygu Tanıma ve Bağlanma

Erken anne-çocuk bağlanma ilişkisinin karmaşık duygu ifadelerinin tanınmasında etkili olduğu belirtilmektedir (Arango de Montis ve ark., 2013: 95; Đorđević ve Đorđević, 2019: 8; Ekman, 2003a: 6-7; Steele ve ark., 1999: 172-273).

Güvenli bağlanma stillerine sahip bireylerin bebeklik döneminde anneleriyle kurdukları ilişki sayesinde yüz ifadelerinden duygu tanıma kapasitelerinin daha fazla geliştiği düşünölmektedir (Steele ve ark., 2008: 381). Bununla birlikte güvenli bağlanma ilişkisinin özellikle olumsuz duyguların anlaşılması sürecinde daha etkili olduğu görölmektedir (Laible ve Thompson, 1998: 1043-1044).

Güvensiz bağlanma biçimleri olarak tanımlanan kaygılı/kararsız bağlanma ve kaçınan bağlanma stillerine sahip bireylerin, belirli duyguları yüz ifadelerinden tanımakta zorlandıkları belirlenmiştir (English ve ark., 2018: 148-149; Huang ve ark., 2019: 651; Steele ve ark., 2008: 387; Van Heel ve ark., 2019: 738). Yetişkin bağlanma stillerinin duygu tanıma yetenekleri üzerindeki etkisini değerlendiren bir çalışmada, kaygılı/kararsız bağlanma stillerine sahip olan yetişkin bireylerin yüz ifadelerinden duyguları algılama sürecinin daha hızlı olduğu ve bu artan uyanıklık durumunun duyguların doğru tanınmasını olumsuz etkilediği belirlenmiştir (Chris Fraley ve ark., 2006: 1183).

2.6.5. Duygu tanıma ve Kişilik Bozuklukları

Kişilik bozukluklarından mustarip olan bireyler, yüz ifadelerinden duyguları tanımakta zorlanmaktadır (Ritzl ve ark., 2018: 158; Ruiz-Tagle ve ark., 2015: 4; Snowden ve ark., 2013: 158; Zheng ve ark., 2011: 649). Bu zorluğun yaşanmasında, nötr veya belirsiz uyarıları olumsuz değerlendirme eğilimlerinin etkili olduğu düşünölmektedir (Baer ve ark., 2012: 359).

Sosyal tehdit ve reddedilmenin ince ipuçları için aşırı duyarlı olan borderline kişilik bozukluğuna sahip olan hastaların, duygu tanıma yeteneği ile ilgili bulgular tutarsızlık göstermektedir (Herr ve Meier, 2021: 150). Bu durumun, yüz ifadelerinden duygu tanıma yeteneğinin değerlendirilmesinde kullanılan araçlardan ve borderline kişilik bozukluğunun hetorejen yapısından kaynaklandığı düşünölmektedir (Herpertz ve Bertsch,

2014: 74; Meehan ve ark., 2017: 347). Ön yargılı dikkatin borderline kişilik bozukluğunda duygu tanımayla ilişkili anormalliklerin gelişiminde etkili olabileceği düşünülmektedir (Kaiser ve ark., 2019: 671).

Şizotipal kişilik bozukluğu örüntülerine sahip olan bireylerin yüz ifadelerini (özellikle nötr olanları) daha olumsuz algılama eğiliminde oldukları ve bu nedenle sağlıklı bireylere kıyasla yüz ifadelerini etiketlemede daha düşük doğruluk oranları sergiledikleri belirlenmiştir (Brown ve Cohen, 2010: 474). Yürütülen başka bir çalışmada ise negatif şizotipi özelliklerinin, olumsuz duyguların tanınmasında daha düşük performans sergilenmesinde etkili olduğu pozitif duyguların tanınmasında ise performans farklılığı gözlenmediği belirtilmiştir (Dawes ve ark., 2021:1). Bir diğer çalışmada ise şizotipal kişilik bozukluğu özellikleri taşıyan bireylerin sürpriz ifadesini tanımakta zorlandığı belirlenmiştir. Ayrıca üzüntü ifadelerinin işlenmesinde yaşanan sorunların, diğer insanların davranışlarını başarılı bir şekilde yorumlayabilmek için bilgilerin hızla işlenmesi gereken günlük sosyal durumlarda zorlanmalara yol açabileceği düşünülmektedir (Durtette ve ark., 2023: 60).

Antisosyal kişilik bozukluğu olan bireylerde gözlemlenen saldırganlık davranışlarında yetersiz duygu tanıma becerilerinin etkili olabileceği düşünülmektedir (Timmermann ve ark., 2017: 158). Yürütülen bir çalışmada antisosyal kişilik bozukluğuna sahip bireylerde, tikslenme ve nötr yüz ifadelerinin sağlıklı kontrollere göre daha uzun sürede işlendiği ve bu ifadelerin tanınmasında daha fazla zaman harcandığı tespit edilmiştir. Ayrıca nötr yüz ifadelerindeki bozulmaların anormal davranışların ortaya çıkmasında etkili olabileceği düşünülmektedir (Bagcioglu ve ark., 2014: 1155).

Sosyal geri bildirimlere karşı hem duyarlılıkla hem de aşırı duyarsızlıkla karakterize olan Narsisistik kişilik bozukluğuna sahip bireylerin yüz ifadelerinden duygu tanıma görevlerinde daha kötü performans sergiledikleri, özellikle de korku ve iğrenmeyi temsil eden yüz ifadelerini tanımakta zorlandıkları belirlenmiştir (Marissen, ve ark., 2012: 269). Yüksek düzeyde Narsisistik kişilik bozukluğuna sahip olan bireylerin nötr ve düşük yoğunluklu yüz ifadelerini tanımakta hızlı oldukları belirtilmektedir (De Panfilis ve ark., 2019: 433).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde; çalışmanın örneklemini, veri toplama yöntemini ve verilerin istatistiksel analizlerini içeren bilgiler sunulmaktadır.

3.1. Örneklem

Mevcut çalışmada, Google forms aracılığıyla hazırlanmış çevrimiçi bir anket linkinin örnekleme ulaşılabilirlik-elverişlilik ilkesine göre olasılık temelli kolay örnekleme yöntemiyle Türkiye'nin farklı şehirlerinde yaşayan katılımcılara ulaşması sağlanmıştır. Çalışmaya 18-70 yaş aralığında 288'i kadın (%54.6) ve 239'u erkek (%45.4) olmak üzere toplam 527 kişi gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcıların 166'sı (%31.5) 18-27 yaş aralığında, 133'ü (%25.2) 28-39 yaş aralığında, 121'i (%23) 40-50 yaş aralığında ve 107'si (%20.3) 51-70 yaş aralığındadır. Eğitim durumları ise 67'si (%12.7) ilköğretim, 116'sı (%22) lise, 67'si (%12.7) ön lisans, 230'u (%43.6) lisans, 41'i (%7.8) yüksek lisans ve 6'sı (%1.1) doktora düzeyindedir.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama araçları; Bilgilendirilmiş Onam, Demografik Bilgi Formu, Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe Kısa Formu (CATI+TR-KF), Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (ÜBBSÖ), Zihinselleştirme Ölçeği (ZÖ) ve Türk Toplumunda Sağlıklı Bireylerin Yüz İfadelerinden Oluşan Duyguları Tanıma Testi (TTDDT) olarak belirlenmiştir ve oluşturulan anketin katılımcılar tarafından doldurulması yaklaşık 30 dakika sürmüştür.

3.2.1. Bilgilendirilmiş Onam ve Demografik Bilgi Formu

Bilgilendirilmiş Onam aracılığıyla katılımcılara çalışmanın amacı, konusu ve gönüllülük esasına dayandığı bilgisi verilmiş ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul ettiklerine dair bir onam alınması sağlanmıştır. Onamın alınmasının ardından araştırmacı tarafından oluşturulmuş yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, kaçınıcı kardeş olduğu, medeni durum, anne-babanın hayatta olup olmaması, ekonomik durum, önceden veya şu an psikolojik veya psikiyatrik destek alma veya yardım ihtiyacı hissetme durumuyla ilgili bilgilerin sorulduğu demografik bilgi formu sunulmuştur.

3.2.2. Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe Kısa Formu (CATI+TR-KF)

Bu ölçek kişilik bozukluklarını belirleyebilmek amacıyla seçilmiştir. Coolidge (2006) tarafından geliştirilen CATI+'nın Türkçe adaptasyonunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Bilge (2014) tarafından yapılmıştır. DSM-5'te bulunan kişilik bozukluklarını ölçen, 78 maddeden ve 10 alt ölçekten meydana gelen, dördümlü likert tipindeki (1: Kesinlikle yanlış, 4: Kesinlikle doğru) kısa form Bilge (2018) tarafından oluşturulmuştur. Formun geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasına 648 kişilik toplum örneklemini [325'i kadın (%50.2) ve 323'ü erkek (%49.8), ortalama yaş 34.89±11.08] ve 138 kişilik klinik örnekleme [89'u kadın (%64.5) ve 49'u erkek (%35.5), ortalama yaş 31.01±10.03] dahil edilmiştir. CATI+TR-KF olarak adlandırılan kısa formun alt ölçeklerinin Cronbach alpha değerleri .66- .77, test-tekrar test analizinde ise korelasyon katsayıları .77-.89 olarak hesaplanmıştır. Yakınsak geçerlilik analizlerinden elde edilen verilere göre CATI+TR-KF'nin alt ölçekleriyle KİÖ-KTF'nin alt ölçekleri arasındaki korelasyon katsayılarının .35-.64, SCID-II-KA'nın alt ölçekleriyle arasındaki korelasyon katsayıları ise .27-.78 olarak hesaplanmıştır. CATI+TR-KF alt ölçeklerinden alınan puanlardaki artış kişilik bozukluğunun düzeyini ifade etmektedir.

3.2.3. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (ÜBBSÖ)

Bu ölçek bağlanma stillerinin değerlendirilmesi için kullanılmıştır. Erzen (2016) tarafından oluşturulan ölçek 5'li Likert tipinde (1: Kesinlikle katılmıyorum, 5: Kesinlikle

katılıyorum), 18 madde ve 3 alt boyuttan (güvenli, kaçınan ve kaygılı-kararsız bağlanma stilleri) meydana gelmektedir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin dil ve anlam geçerliliğini belirlemek için hesaplanan Cohen kappa puanı 0.87, içerik geçerliliği için ise 0.72'dir. Ölçeğin alt boyutları için Chronbach alpha iç tutarlılık katsayıları güvenli bağlanma stili için 0.69, kaçınan bağlanma stili için 0.80, kaygılı-kararsız bağlanma stili için ise 0.71 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutları hem olumlu (güvenli bağlanma stili) hem de olumsuz (kaçınan ve kaygılı-kararsız bağlanma stili) özellikleri ölçtüğü için ölçeğin toplam Chronbach alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanamamıştır.

3.2.3. Zihinselleştirme Ölçeği (ZÖ)

Bu ölçek zihinselleştirme kapasitesini değerlendirmek amacıyla seçilmiştir. Dimitrijević ve arkadaşları (2018) tarafından geliştirilen ölçek 5'li Likert tipinde (1: Tamamen yanlış, 5: Tamamen doğru), 28 madde ve 3 alt boyuttan (kendilik, ötekiler ve motivasyon) meydana gelmektedir. Ölçekten alınan puanın yüksek olması zihinselleştirme kapasitesinin gelişmiş olduğunu belirtmektedir. Ölçeğin Cronbach alpha iç tutarlık katsayısı 0.84, alt boyutlarının Cronbach alpha değerleri ise kendilik için 0.76, ötekiler ve motivasyon için 0.77 olarak hesaplanmıştır. Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Törenli Kaya ve arkadaşları (2023) tarafından gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda istatistiksel ölçütleri sağlamadığı için 3 madde çıkarılmış ve 25 maddeden oluşan yeni formun Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0.84, alt boyutlarının Cronbach alpha değerleri ise kendilik için 0.78, ötekiler için 0.80 ve motivasyon için 0.79 olarak hesaplanmıştır.

3.2.4. Türk Toplumunda Sağlıklı Bireylerin Yüz İfadelerinden Oluşan Duyguları Tanıma Testi Kısa Formu (TTDDT-KF)

Bu ölçek yüz ifadelerinden duygu tanıma yeteneğini değerlendirmek amacıyla seçilmiştir. Test ve fotoğraf seti, İstanbul'da ikamet eden 18-60 yaş aralığında gönüllü kadın ve erkek katılımcılara ait 6 temel duygu ve nötr yüz ifadesinin fotoğraflarının çekilmesiyle oluşturulmuştur (Turan, 2016). 70 fotoğraftan oluşan testte her bir duygu ifadesi için 10 fotoğraf yer almaktadır. Doğru puanlar için 1, yanlış puanlar için 0 puan olmak üzere

katılımcının alabileceği maksimum puan 70'tir ve yüksek puan yüz ifadesinden duygu tanıma yeteneğinin fazla olmasına işaret etmektedir. Turan ve arkadaşları (2020) tarafından yapılan test-tekrar test puanlarının korelasyon değeri .58 olarak bulunmuştur. Ölçeğin kısa formu ise Turan ve arkadaşları (2024) tarafından oluşturulmuştur. Yapılan pilot çalışmada açıklayıcı faktör analizinde, faktör yükü 0.30'un altında veya negatif olan fotoğraflar veri setinden çıkarılmıştır. Her bir duygu alt boyutu için 3 tane erkek ve 3 tane kadın olmak üzere toplam 6 fotoğraf seçilmiştir. Oluşturulan yeni formun Cronbach alpha iç tutarlık katsayısı 0.90, alt boyutlarının Cronbach alpha değerleri ise Mutluluk için 0.90, Üzüntü için 0.65, Korku için 0.66, Öfke için 0.69, Tiksinme için 0.60, Şaşkınlık için 0.82, Nötr için 0.79 bulunmuştur. Yoğunluk boyutunda ise Cronbach alpha değerleri yoğunluk toplam puanı için 0.95, Mutluluk için 0.90, Üzüntü için 0.78, Korku için 0.85, Öfke için 0.74, Tiksinme için 0.77, Şaşkınlık için 0.82, Nötr için 0.92 olarak saptanmıştır. Test-tekrar test analizi sonucunda korelasyon katsayılarının duygu tanıma boyutu için 0.22-0.71 arasında anlamlı düzeyde olduğu ($p<0.05$), Yoğunluk boyutu için ise test-tekrar test korelasyon değerlerinin 0.48-0.75 arasında değiştiği ve anlamlı düzeyde olduğu ($p<0.01$) görülmüştür. Yakınsak geçerlik analizi sonucunda korelasyon katsayıları; duygu tanıma boyutu toplam puanı ile Toronto Empati Ölçeği arasında 0.43, Tromso Sosyal Zekâ Ölçeği toplam puanı ile 0.30 ve Gözlerden Zihin Okuma Testi ile 0.60 olarak hesaplanmıştır ($p<0.01$). Yoğunluk boyutu toplam puanı ile Toronto Empati Ölçeği arasında 0.20, Tromso Sosyal Zekâ Ölçeği toplam puanı ile 0.17 ve Gözlerden Zihin Okuma Testi ile 0.24 korelasyon tespit edilmiştir ($p<0.01$).

3.3. İşlem ve Veri Analizi

Çalışmaya katılan 527 kişinin demografik bilgileri ve ölçek yanıtlarının istatistiksel analizinde Sosyal Bilimler için İstatistiksel Paket Programı (Statistical Package for the Social Sciences; SPSS) v.25 sürümü kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik analizleri yapılmış ve verilerin normal dağılıp dağılmadığı kontrol edilmiştir. Normal dağılım için referans olarak Jondeau ve Rockinger'in (2003: 1702-1707) çalışması baz alınmış, çarpıklık ve basıklık değerleri -3.00 ve +3.00 arasında olan değişkenlerin normal olarak dağıldığı kabul edilmiştir. Veri setinde bu kabule uymayan

veriler olması nedeniyle parametrik testlerin kullanılabilmesi için IDF dönüşümü yapılmıştır. IBM SPSS v.25.0 kullanılarak araştırmadaki hipotezleri test edebilmek amacıyla; Bağımsız Gruplar t-testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Pearson Korelasyon Analizi ve Çoklu Regresyon Analizi yapılmıştır. Ayrıca PROCESS Macro'da yer alan model 4 uygulanarak aracılık analizi yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, çalışma kapsamında elde edilen verilerin analiz sonuçlarına odaklanılmıştır. Öncelikle araştırmanın örneklem grubuna ilişkin demografik bilgiler, sonrasında ise çalışmanın hipotezlerine yönelik bulgular sunulmuştur.

4.1. Betimsel Bulgular

4.1.1. Örneklem Grubunun Demografik Özellikleri

Çalışma, toplum örnekleminde 18-70 yaş aralığında 288'i kadın (%54.6) ve 239'u erkek (%45.4) olmak üzere toplam 527 kişinin gönüllü katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Tablo 4.1'de belirtildiği üzere katılımcıların 166'sının (%31.5) 18-27 yaş aralığında, 133'ünün (%25.2) 28-39 yaş aralığında, 121'inin (%23) 40-50 yaş aralığında ve 107'sinin (%20.3) 51-70 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Medeni durum dağılımına göre; katılımcıların 227'si (%43.1) bekar, 274'ü (%52) evli, 18'i (%1.5) ayrılmış ve 8'i (53.4) eşi vefat etmiş olarak sınıflandırılmıştır. Eğitim düzeyi incelendiğinde; katılımcıların 67'sinin (%12.7) ilköğretim, 116'sının (%22) lise, 67'sinin (%12.7) ön lisans, 230'unun (%43.6) lisans, 41'inin (%7.8) yüksek lisans ve 6'sının (%1.1) doktora düzeyinde eğitim aldığı tespit edilmiştir. Katılımcıların evlerinin toplam gelir miktarına bakıldığında; 39'unun (%7.4) aylık gelirinin 0-10.000 tl aralığında, 211'inin (%40) 10.001-30.000tl aralığında, 156'sının (%29.6) 30.001-50.000 tl aralığında, 61'inin (%11.6) 50.001-70.000 tl aralığında, 60'ının (%11.4) ise 70.001 tl ve üzerinde olduğu görülmektedir. Ekonomik durumlarına ilişkin algılarına göre; katılımcıların 128'i (%24.3) düşük, 354'ü (%67.2) orta, 42'si (%8) ise yüksek sosyoekonomik düzeye sahip olduklarını düşünmektedir. Katılımcıların 154'ü (%29.2) önceden psikolojik veya psikiyatrik yardım aldığını, 373'ü (%70.8) ise önceden herhangi bir psikolojik veya psikiyatrik yardım almadığını; 42'si (%8) şuan psikolojik veya psikiyatrik destek aldığını, 485'i ise şuan herhangi bir psikolojik destek almadığını; 232'si (%44) psikolojik veya psikiyatrik destek alma ihtiyacı hissettiğini, 295'i (%56) ise ihtiyaç hissetmediğini belirtmiştir.

Tablo 4.1: Örneklem Grubunun Demografik Özellikleri

Değişkenler	Kişi sayısı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	288	54.6
Erkek	239	45.4
Yaş		
18-27	166	31.5
28-39	133	25.2
40-50	121	23.0
51-70	107	20.3
Medeni durum		
Bekar	227	43.1
Evli	274	52.0
Ayrılmış	18	1.5
Eşi vefat etmiş	8	3.4
Eğitim Durumu		
İlköğretim	67	12.7
Lise	116	22.0
Ön lisans	67	12.7
Lisans	230	43.6
Yüksek Lisans	41	7.8
Doktora	6	1.1
Evinizin toplam gelir miktarı ne kadardır?		
0-10.000 tl /ay	39	7.4
10.001 tl – 30.000 tl / ay	211	40.0
30.001 tl – 50.000 tl /ay	156	29.6
50.001 tl – 70.000 tl / ay	61	11.6
70.0001 tl ve üstü	60	11.4
Sizce ekonomik durumunuz nasıldır?		
Düşük	128	24.3
Orta	354	67.2
Yüksek	45	8.5
Daha önce psikolojik veya psikiyatrik destek aldınız mı?		
Evet	154	29.2
Hayır	373	70.8
Şu an psikolojik veya psikiyatrik destek alıyor musunuz?		
Evet	42	8.0
Hayır	485	92.0
Psikolojik veya psikiyatrik destek alma ihtiyacı hissediyor musunuz?		
Evet	232	44.0
Hayır	295	56.0

4.1.2. CATI+TR-KF, ZÖ, TTDDT ve ÜBBSÖ Alt Ölçeklerinin Araştırmamızdaki Güvenilirlik Katsayıları, Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Normallik Katsayıları

Çalışmada kullanılan CATI+TR-KF, ZÖ, TTDDT ve ÜBBSÖ alt ölçeklerinin güvenilirliğini anlamak amacıyla Cronbach alpha değerleri hesaplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda elde edilen verilere göre CATI+TR-KF alt ölçeklerinin Cronbach alpha değerleri 0.56 (Şizoid KB) ile 0.79 (Borderline KB) arasında; ZÖ alt ölçeklerinin Cronbach alpha değerleri 0.65 (Güdülenme), 0.84 (Ötekiler) ve 0.73 (Kendilik) olarak; Duygu tanıma alt ölçeklerinin Cronbach alpha değerleri 0.52 (Tiksinme) ile 0.89 (Duygu toplam puanı) arasında; Duygu yoğunluğu alt ölçeklerinin Cronbach alpha değerleri 0.81 (Tiksinme, Üzgün) ile 0.96 (Yoğunluk toplam puanı) arasında; ÜBBSÖ alt ölçeklerinin Cronbach alpha değerleri 0.69 (Güvenli), 0.79 (Kaçınan) ve 0.76 (Kaygılı/Kararsız) olarak bulunmuştur. CATI+TR-KF, ZÖ, TTDDT ve ÜBBSÖ alt ölçek puanlarının normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri hesaplanmıştır. Verilerin dağılımlarının değerlendirilmesinde Jondeau ve Rockinger'in (2003: 1702-1707) çalışması baz alınarak çarpıklık ve basıklık değerleri -3.00 ve +3.00 arasında olan değişkenlerin normal olarak dağıldığı kabul edilmiştir. Tablo 4.2'de gösterilen skewness ve kurtosis değerleri incelendiğinde TTDDT alt ölçeklerinden mutlu (Skewness= -4.66, Kurtosis= 22.52), şaşkın (Skewness= -3.60, Kurtosis= 13.16), nötr (Skewness= -2.44, Kurtosis= 5.63) ve duygu tanıma (Skewness= -2.62, Kurtosis= 8.38) toplam puanı hariç tüm verilerin normal dağıldığı tespit edilmiştir. Normallik kriterini karşılamayan verilerin olması nedeniyle parametrik testlerin kullanılabilmesi için IDF dönüşümü yapılmıştır.

Tablo 4.2: CATI+TR-KF, ZÖ, TTDDT ve ÜBBSÖ Alt Ölçeklerinin Araştırmamızdaki Güvenilirlik Katsayıları, Ortalama, Standart Sapma Değerleri ve Normallik Katsayıları

Ölçek	Değişkenler	α	Ort.	Ss.	Skewness	Kurtosis
CATI-KF	Paranoid	0.71	18.34	4,50	0.16	-0.17
	Şizotipal	0.75	15.16	4.55	0.43	-0.52
	Şizoid	0.56	19.40	3.75	0.36	-0.23
	Antisosyal	0.72	14.28	4.42	0.49	-0.57

	Borderline	0.79	18.94	5.59	0.29	-0.46
	Histrionik	0.65	16.38	3.94	-0.04	-0.39
	Narsisistik	0.73	20.11	4.70	-0.13	-0.14
	OKKB	0.69	20.98	4.73	-0.03	-0.36
	Çekingen	0.71	18.14	4.35	0.21	-0.34
	Bağımlı	0.75	13.35	4.06	0.41	-0.31
ZÖ	Güdülenme	0.65	27.87	4.71	-0.90	-0.02
	Ötekiler	0.84	33.37	5.86	-0.56	0.52
	Kendilik	0.73	26.06	5.66	0.14	0.04
TTDDT	Dt_Tiksinme	0.52	4.71	1.23	-0.36	-0.37
	Dt_Korku	0.65	2.69	1.75	0.27	-0.93
	Dt_Üzgün	0.66	4.53	1.52	-1.00	0.24
	Dt_Mutlu	0.87	5.76	0.91	-2.95	7.30
	Dt_Öfke	0.75	5.24	1.31	-1.07	-0.01
	Dt_Şaşkın	0.84	5.61	1.10	-2.02	2.68
	Dt_Nötr	0.80	5.32	1.35	-1.25	0.30
	Dt_Toplam	0.89	33.86	6.31	0.02	-0.67
	Y_Tiksinme	0.81	33.83	6.61	-1.23	2.19
	Y_Korku	0.88	33.97	6.86	-1.24	2.31
	Y_Üzgün	0.81	28.54	7.65	-0.38	-0.17
	Y_Mutlu	0.94	34.38	9.46	-1.69	2.30
	Y_Öfke	0.86	30.78	7.82	-0.56	-0.21
	Y_Şaşkın	0.90	33.90	7.31	-1.19	1.77
	Y_Nötr	0.92	30.44	11.13	-0.91	-0.29
	Y_Toplam	0.96	195.39	39.80	0.02	-0.07
	ÜBBSÖ	Güvenli	0.69	18.71	3.71	-0.76
Kaçınan		0.79	15.86	5.55	0.56	0.18
Kaygılı/Kararsız		0.76	15.43	5.04	0.15	-0.11

4.2. Değişkenlerin Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

4.2.1. Kişilik Bozuklukları, Zihinselleştirme, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stilleri Alt Ölçeklerinin Ortalama Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Kişilik bozuklukları, zihinselleştirme, duygu tanıma, duygu yoğunluğu ve bağlanma stilleri alt ölçeklerinin ortalama puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan Bağımsız Gruplar t-Testi Analizi sonuçları Tablo 4.3'te sunulmuştur. Yapılan analiz sonuçlarına göre kadınların CATI+TR-KF alt ölçeklerinden Narsisistik KB ($t_{(525)} = 2.00, p = 0.046$), OKKB ($t_{(525)} = 2.35, p = 0.02$) ve Çekingen KB ($t_{(525)} = 2.21, p = 0.03$) ortalama puanlarının erkeklerin ortalama puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu; erkeklerin Antisosyal KB ortalama puanlarının ($t_{(525)} = -2.85, p < 0.001$) ise kadınların ortalama puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kadınların ZÖ alt ölçeklerinden Güdülenme ($t_{(525)} = 3.83, p < 0.001$) ve Ötekiler ($t_{(525)} = 2.47, p = 0.01$) ortalama puanlarının erkeklerin ortalama puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kadınların TTDDT alt ölçeklerinden Mutlu ($t_{(398.9)} = 2.78, p = 0.01$), Öfke ($t_{(458.13)} = 3.10, p = 0.002$), Şaşkın ($t_{(446.6)} = 2.67, p = 0.01$) ve Duygu toplam ($t_{(525)} = 2.53, p = 0.01$) ortalama puanlarının erkeklerin ortalama puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 4.3: CATI+TR-KF, ZÖ, TTDDT ve ÜBBSÖ Alt Ölçeklerinin Ortalama Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

DEĞİŞKENLER	KADIN N=288		ERKEK N=239		t	df	p	%95 Güven Aralığı		
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.				Düşük	Yüksek	
CATI-KF	Paranoid	18.27	4.48	18.44	4.54	-0.43	525.00	0.67	-0.94	0.61
	Şizotipal	14.86	4.48	15.52	4.61	-1.67	525.00	0.10	-1.44	0.12
	Şizoid	19.33	3.80	19.50	3.69	-0.50	525.00	0.62	-0.81	0.48
	Antisosyal	13.79	4.22	14.88	4.59	-2.85	525.00	0.005	-1.85	-0.34
	Borderline	19.38	5.52	18.42	5.65	1.96	525.00	0.051	0.00	1.92
	Histrionik	16.68	3.80	16.02	4.07	1.92	525.00	0.06	-0.01	1.34
	Narsisistik	20.48	4.58	19.66	4.81	2.00	525.00	0.046	0.02	1.63

	OKKB	21.42	4.57	20.45	4.87	2.35	525.00	0.02	0.16	1.78
	Çekingen	18.52	4.28	17.68	4.40	2.21	525.00	0.03	0.09	1.58
	Bağımlı	13.47	3.94	13.21	4.20	0.74	525.00	0.46	-0.44	0.96
ZÖ	Güdülenme	28.57	4.72	27.01	4.57	3.83	525.00	<0.001	0.76	2.36
	Ötekiler	33.94	5.67	32.68	6.03	2.47	525.00	0.01	0.26	2.27
	Kendilik	25.97	5.41	26.18	5.96	-0.42	525.00	0.68	-1.18	0.77
TTDDT	Dt_Tiksinme	0.51	0.22	0.47	0.26	1.88	468.06	0.06	0.00	0.08
	Dt_Korku	2.73	1.76	2.63	1.73	0.69	525.00	0.49	-0.20	0.41
	Dt_Üzgün	4.64	1.39	4.41	1.66	1.72	464.60	0.09	-0.03	0.50
	Dt_Mutlu	0.50	0.07	0.48	0.10	2.78	398.9	0.01	0.01	0.04
	Dt_Öfke	0.51	0.18	0.46	0.22	3.10	458.13	0.002	0.02	0.09
	Dt_Şaşkın	0.50	0.11	0.47	0.14	2.67	446.60	0.01	0.01	0.05
	Dt_Nötr	0.49	0.17	0.47	0.19	1.10	478.78	0.27	-0.01	0.05
	Dt_Toplam	0.53	0.27	0.47	0.30	2.53	525.00	0.01	0.01	0.11
	Y_Tiksinme	33.85	6.64	33.79	6.58	0.11	525.00	0.91	-1.07	1.20
	Y_Korku	34.01	6.73	33.93	7.04	0.13	525.00	0.90	-1.10	1.26
	Y_Üzgün	28.39	7.66	28.72	7.66	-0.48	525.00	0.63	-1.64	0.99
	Y_Mutlu	34.26	9.77	34.51	9.10	-0.31	525.00	0.76	-1.88	1.37
	Y_Öfke	31.05	7.73	30.45	7.93	0.88	525.00	0.38	-0.74	1.95
	Y_Şaşkın	33.83	7.47	33.99	7.11	-0.25	525.00	0.80	-1.42	1.10
	Y_Nötr	29.90	11.79	31.10	10.27	-1.25	523.74	0.21	-3.09	0.68
	Y_Toplam	195.39	40.17	195.38	39.43	0.00	525.00	1.00	-6.84	6.85
ÜBBSÖ	Güvenli	18.90	3.68	18.50	3.74	1.24	525.00	0.22	-0.24	1.04
	Kaçınan	15.43	5.51	16.37	5.57	-1.94	525.00	0.05	-1.89	0.01
	Kaygılı/Kararsız	15.79	4.96	15.01	5.11	1.77	525.00	0.08	-0.08	1.64

4.2.2. Kişilik Bozuklukları, Zihinselleştirme, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stilleri Alt Ölçeklerinin Ortalama Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Kişilik bozuklukları, zihinselleştirme, duygu tanıma, duygu yoğunluğu ve bağlanma stilleri alt ölçeklerinin ortalama puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini anlamak için uygulanan tek yönlü ANOVA analizi ve Post Hoc testinden elde edilen sonuçlar Tablo 4.4'te sunulmaktadır. Analiz sonuçlarına göre 18-27 yaş grubundakilerin Paranoid KB ($F_{(3,523)} = 6.48, p < 0.001$), Şizotipal KB ($F_{(3,523)} = 6.03, p < 0.001$), Borderline KB ($F_{(3,523)} = 16.00, p < 0.001$), Histrionik KB ($F_{(3,523)} = 11.59, p < 0.001$), Narsisistik KB ($F_{(3,523)} = 14.05, p < 0.001$), OKKB ($F_{(3,523)} =$

6.01, $p < 0.001$) ve Bağımlı KB ($F_{(3,523)} = 7.05$, $p < 0.001$) ortalama puanlarının 28-39, 40-50 ve 51-70 yaş gruplarındakilere kıyasla anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 18-27 yaş grubundakilerin Antisosyal KB ($F_{(3,523)} = 5.76$, $p < 0.001$) ortalama puanlarının hem 28-39 hem de 40-50 yaş grubundakilerin ortalama puanlarından ve Çekingen KB ($F_{(3,523)} = 6.44$, $p < 0.001$) ortalama puanlarının hem 28-39 hem de 51-70 yaş grubundakilerin ortalama puanlarından istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Zihinselleştirme ölçeği alt puanlarına bakıldığında 18-27 yaş grubundakilerin Güdülenme ($F_{(3,523)} = 5.68$, $p < 0.001$) ortalama puanlarının hem 40-50 hem de 51-70 yaş grubundakilerden; Kendilik ($F_{(3,523)} = 2.89$, $p = 0.03$) ortalama puanlarının ise 28-39 yaş grubundakilerin ortalama puanlarından istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Duygu tanıma ölçeği alt puanlarına bakıldığında 28-39 yaş grubundakilerin Tiksinme ($F_{(3,523)} = 3.65$, $p = 0.048$) ortalama puanlarının 40-50 yaş grubundakilerden; 18-27, 28-39 ve 40-50 yaş grubundakilerin Üzgün ($F_{(3,523)} = 6.40$, $p < 0.001$) ve Nötr ($F_{(3,523)} = 9.23$, $p < 0.001$) ortalama puanlarının 51-70 yaş grubundakilerden; 28-39 yaş grubundakilerin Mutlu ($F_{(3,523)} = 3.99$, $p = 0.01$), Öfke ($F_{(3,523)} = 2.92$, $p = 0.03$) ve Şaşkın ($F_{(3,523)} = 2.82$, $p = 0.04$) ortalama puanlarının 51-70 yaş grubundakilerden; 18-27 yaş grubundakilerin duygu toplam ($F_{(3,523)} = 8.81$, $p < 0.001$) ortalama puanlarının 51-70 grubundakilerden ve 28-39 yaş grubundakilerin ortalama puanlarının hem 40-50 hem de 51-70 yaş grubundakilerin ortalama puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Diğer alt ölçek ortalama puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 4.4: CATI+TR-KF, ZÖ, TDDT ve ÜBBSÖ Alt Ölçeklerinin Ortalama Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Değişkenler	18-27 N=166		28-39 N=133		40-50 N=121		51-70 N=107		F	p	Fark	
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.				
CATI-KF Paranoid	19.57	4.82	17.84	4.41	17.98	4.19	17.47	4.11	6.48	<0.001	1>2 1>3 1>4	
	Şizotipal	16.36	4.74	14.80	4.20	14.67	4.57	14.30	4.31	6.03	<0.001	1>2 1>3 1>4
												Şizoid

	Antisosyal	15.40	4.51	13.85	3.91	13.42	4.44	14.07	4.56	5.76	0.001	1>2 1>3
	Borderline	21.30	5.65	18.23	4.99	17.79	5.20	17.48	5.27	16.00	<0.001	1>2 1>3 1>4
	Histrionik	17.83	3.86	15.76	3.52	15.69	3.92	15.67	4.01	11.59	<0.001	1>2 1>3 1>4
	Narsisistik	21.99	4.87	19.38	4.25	19.29	4.74	19.01	4.09	14.05	<0.001	1>2 1>3 1>4
	OKKB	22.23	4.82	20.60	4.30	20.27	4.81	20.29	4.68	6.01	<0.001	1>2 1>3 1>4
	Çekingen	19.27	4.62	17.43	4.24	18.13	4.35	17.29	3.68	6.44	<0.001	1>2 1>4
	Bağımlı	14.52	4.14	12.86	4.00	12.66	3.88	12.93	3.89	7.05	<0.001	1>2 1>3 1>4
	Güdülenme	28.87	4.96	28.17	4.63	27.07	4.74	26.83	4.06	5.68	0.001	1>3 1>4
ZÖ	Ötekiler	33.94	5.68	34.15	5.55	32.64	6.57	32.36	5.51	3.04	0.03	
	Kendilik	25.38	5.71	27.17	5.70	26.26	6.00	25.52	4.95	2.89	0.03	1>2
	Dt_Tiksinme	0.50	0.24	0.54	0.22	0.46	0.24	0.47	0.27	2.65	0.048	2>3
	Dt_Korku	2.84	1.66	2.94	1.69	2.46	1.86	2.37	1.77	3.21	0.02	
	Dt_Üzgün	4.54	1.41	4.87	1.36	4.60	1.46	4.03	1.81	6.40	<0.001	1>4 2>4 3>4
	Dt_Mutlu	0.49	0.08	0.51	0.06	0.50	0.08	0.47	0.11	3.99	0.01	2>4
	Dt_Öfke	0.49	0.19	0.51	0.17	0.48	0.19	0.44	0.23	2.92	0.03	2>4
	Dt_Şaşkın	0.49	0.13	0.51	0.10	0.49	0.12	0.46	0.16	2.82	0.04	2>4
TTDTT	Dt_Nötr	0.51	0.16	0.50	0.16	0.50	0.17	0.40	0.22	9.23	<0.001	1>4 2>4 3>4
	Dt_Toplam	0.53	0.28	0.57	0.26	0.48	0.27	0.39	0.31	8.81	<0.001	1>4 2>3 2>4
	Y_Tiksinme	33.51	6.60	34.18	6.24	33.96	6.97	33.72	6.70	0.28	0.84	
	Y_Korku	34.06	6.84	34.29	6.39	33.73	7.71	33.71	6.51	0.21	0.89	
	Y_Üzgün	27.72	7.31	28.98	7.18	28.51	8.88	29.28	7.22	1.12	0.34	
	Y_Mutlu	34.43	9.18	34.82	9.54	33.86	9.84	34.33	9.48	0.22	0.88	
	Y_Öfke	29.78	7.86	31.26	7.16	30.88	8.79	31.62	7.31	1.48	0.22	
	Y_Şaşkın	33.44	7.51	34.43	6.81	33.83	7.88	34.03	6.95	0.46	0.71	
	Y_Nötr	29.96	11.05	31.48	11.21	29.95	11.93	30.46	10.24	0.57	0.64	
	Y_Toplam	192.95	39.37	197.96	37.55	194.77	43.63	196.68	38.93	0.44	0.72	

ÜBBSÖ	Güvenli	18.56	3.52	18.97	3.39	18.74	3.97	18.62	4.08	0.33	0.80
	Kaçıman	16.21	5.67	16.34	4.71	15.17	5.73	15.50	6.08	1.33	0.26
	Kaygılı/ Kararsız	15.92	5.49	15.57	4.63	14.95	4.87	15.06	4.96	1.12	0.34

4.3. Kişilik Bozuklukları, Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Kişilik bozuklukları, mentalizasyon, duygu tanıma, duygu yoğunluğu ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkileri değerlendirmek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi uygulanmıştır ve sonuçları Tablo 4.5'te sunulmuştur. Yapılan analiz sonuçlarına göre, kişilik bozuklukları alt boyutlarıyla kendilik arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu ve en yüksek korelasyonun Borderline KB ($r = -0.45, p < 0.001$) ile en düşük korelasyonun ise Şizoid KB ($r = -0.26, p < 0.001$) ile olduğu bulgulanmıştır. Güdülenme alt boyutuyla Şizoid KB ($r = -0.23, p < 0.001$) ve Antisosyal KB ($r = -0.19, p < 0.001$) arasında negatif yönde; Borderline KB ($r = 0.09, p < 0.05$), Histrionik KB ($r = 0.16, p < 0.001$), Narsisistik KB ($r = 0.25, p < 0.001$) ve Obesesif-kompulsif KB ($r = 0.17, p < 0.001$) arasında ise pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Ötekiler alt boyutuyla Şizotipal KB ($r = -0.11, p < 0.05$), Şizoid KB ($r = -0.25, p < 0.001$), Antisosyal KB ($r = -0.24, p < 0.001$), Borderline KB ($r = -0.09, p < 0.05$), Çekingen KB ($r = -0.15, p < 0.001$) ve Bağımlı KB ($r = -0.22, p < 0.001$) arasında negatif yönde; Narsisistik KB ($r = 0.13, p < 0.001$) ile pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Kişilik bozuklukları ile kaçınan bağlanma arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ve en yüksek korelasyonun Antisosyal KB ($r = 0.47, p < 0.001$) ile en düşük korelasyonun ise Çekingen KB ($r = 0.18, p < 0.001$) ile olduğu; kaygılı/kararsız bağlanma ile arasında pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu ve en yüksek korelasyonun Paranoid KB ($r = 0.50, p < 0.001$) ile en düşük korelasyonun ise Histrionik KB ($r = 0.30, p < 0.001$) ile olduğu; güvenli bağlanmanın ise Histrionik KB, Narsisistik KB ve Obesesif-kompulsif KB haricindeki tüm kişilik bozuklukları ile arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulgulanmıştır. Duygu tanıma alt boyutlarından tikslenme ile Narsisistik KB ($r = 0.09, p < 0.05$) arasında pozitif yönde; korku ile Şizoid KB ($r = -0.13, p < 0.001$) arasında negatif yönde; üzgün ile Şizotipal KB ($r = -0.17, p < 0.001$), Şizoid KB ($r = -0.12, p < 0.001$), Antisosyal KB ($r = -0.13, p < 0.001$), Çekingen KB ($r = -0.11, p < 0.001$) ve Bağımlı KB ($r = -0.12, p < 0.001$) arasında negatif yönde;

mutlu ile Şizotipal KB ($r = -0.21, p < 0.001$), Şizoid KB ($r = -0.19, p < 0.001$), Antisosyal KB ($r = -0.22, p < 0.001$), Borderline KB ($r = -0.13, p < 0.001$), Çekingen KB ($r = -0.14, p < 0.001$) ve Bağımlı KB ($r = -0.16, p < 0.001$) arasında negatif yönde; öfke ile Şizotipal KB ($r = -0.15, p < 0.001$), Şizoid KB ($r = -0.16, p < 0.001$), Antisosyal KB ($r = -0.12, p < 0.001$), Çekingen KB ($r = -0.10, p < 0.001$) ve Bağımlı KB ($r = -0.13, p < 0.001$) arasında negatif yönde; şaşkın ile Şizotipal KB ($r = -0.23, p < 0.001$), Şizoid KB ($r = -0.18, p < 0.001$), Antisosyal KB ($r = -0.26, p < 0.001$), Borderline KB ($r = -0.16, p < 0.001$), Histrionik KB ($r = -0.10, p < 0.05$), Çekingen KB ($r = -0.18, p < 0.001$) ve Bağımlı KB ($r = -0.24, p < 0.001$) arasında negatif yönde; nötr ile Şizotipal KB ($r = -0.11, p < 0.05$), Şizoid KB ($r = -0.12, p < 0.001$) ve Antisosyal KB ($r = -0.13, p < 0.001$) arasında negatif yönde Narsisistik KB ($r = 0.09, p < 0.05$) ile ise pozitif yönde; duygu toplam puanı ile Şizotipal KB ($r = -0.12, p < 0.001$), Şizoid KB ($r = -0.18, p < 0.001$), Antisosyal KB ($r = -0.10, p < 0.05$), Çekingen KB ($r = -0.10, p < 0.05$) ve Bağımlı KB ($r = -0.13, p < 0.001$) arasında negatif yönde Narsisistik KB ($r = 0.10, p < 0.05$) ile ise pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulgulanmıştır. Duygu yoğunluğu alt boyutlarından tikslenme ile Şizotipal KB ($r = -0.12, p < 0.001$), Şizoid KB ($r = -0.16, p < 0.001$), Antisosyal KB ($r = -0.15, p < 0.001$), Çekingen KB ($r = -0.11, p < 0.05$) ve Bağımlı KB ($r = -0.15, p < 0.001$) arasında negatif yönde; korku ile Şizotipal KB ($r = -0.14, p < 0.001$), Şizoid KB ($r = -0.13, p < 0.001$), Antisosyal KB ($r = -0.13, p < 0.001$), Histrionik KB ($r = -0.09, p < 0.05$), Obesesif-kompulsif KB ($r = -0.09, p < 0.05$), Çekingen KB ($r = -0.09, p < 0.05$) ve Bağımlı KB ($r = -0.14, p < 0.001$) arasında negatif yönde; Mutlu ile Şizotipal KB ($r = -0.09, p < 0.05$), Antisosyal KB ($r = -0.14, p < 0.001$) ve Bağımlı KB ($r = -0.11, p < 0.05$) arasında negatif yönde; öfke ile Şizotipal KB ($r = -0.12, p < 0.001$), Şizoid KB ($r = -0.11, p < 0.001$), Antisosyal KB ($r = -0.10, p < 0.05$) ve Bağımlı KB ($r = -0.10, p < 0.05$) arasında negatif yönde; şaşkın ile Şizotipal KB ($r = -0.17, p < 0.001$), Şizoid KB ($r = -0.12, p < 0.001$), Antisosyal KB ($r = -0.15, p < 0.001$), Borderline KB ($r = -0.12, p < 0.001$), Histrionik KB ($r = -0.12, p < 0.001$), Obesesif-kompulsif KB ($r = -0.12, p < 0.001$), Çekingen KB ($r = -0.13, p < 0.001$) ve Bağımlı KB ($r = -0.16, p < 0.001$) arasında negatif yönde; nötr ile Borderline KB ($r = -0.98, p < 0.05$), Histrionik KB ($r = -0.09, p < 0.05$), Narsisistik KB ($r = -0.09, p < 0.05$), Obesesif-kompulsif KB ($r = -0.12, p < 0.001$), Çekingen KB ($r = -0.10, p < 0.05$) ve Bağımlı KB ($r = -0.13, p < 0.001$) arasında negatif yönde; yoğunluk toplam puanı ile Şizotipal KB ($r = -0.14, p < 0.001$), Şizoid KB ($r = -0.13, p < 0.001$), Antisosyal KB ($r = -0.14, p < 0.001$), Borderline KB ($r = -0.087, p < 0.05$),

Obesesif-kompulsif KB ($r = -0.09, p < 0.05$), Çekingen KB ($r = -0.09, p < 0.05$) ve Bağımlı KB ($r = -0.14, p < 0.001$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Güvenli bağlanma ile mentalizasyon alt boyutları arasında pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu ve en yüksek korelasyonun ötekiler ($r = 0.49, p < 0.001$) alt boyutu ile en düşük korelasyonun ise kendilik ($r = 0.27, p < 0.001$) alt boyutu ile olduğu bulgulanmıştır. Güvenli bağlanma ile duygu tanıma alt boyutlarından tikslenme ($r = 0.10, p < 0.05$), korku ($r = 0.13, p < 0.001$), üzgün ($r = 0.19, p < 0.001$), mutlu ($r = 0.17, p < 0.001$), öfke ($r = 0.16, p < 0.001$), şaşkın ($r = 0.22, p < 0.001$), nötr ($r = 0.16, p < 0.001$) ve duygu tanıma toplam puanı ($r = 0.23, p < 0.001$) arasında pozitif yönde; duygu yoğunluğu alt boyutlarından tikslenme ($r = 0.14, p < 0.001$), korku ($r = 0.14, p < 0.001$), üzgün ($r = 0.14, p < 0.001$), mutlu ($r = 0.10, p < 0.05$), öfke ($r = 0.13, p < 0.001$), şaşkın ($r = 0.11, p < 0.05$) ve nötr ($r = 0.11, p < 0.001$) arasında pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulgulanmıştır. Kaçınan bağlanma ile mentalizasyon alt boyutları arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu ve en yüksek korelasyonun güdülenme ($r = -0.32, p < 0.001$) alt boyutu ile en düşük korelasyonun ise ötekiler ($r = -0.18, p < 0.001$) alt boyutu ile olduğu bulgulanmıştır. Kaçınan bağlanma ile duygu tanıma alt boyutlarından tikslenme ($r = -0.10, p < 0.05$), korku ($r = -0.15, p < 0.001$), üzgün ($r = -0.15, p < 0.001$), mutlu ($r = -0.10, p < 0.001$), öfke ($r = -0.17, p < 0.001$), şaşkın ($r = 0.19, p < 0.001$), nötr ($r = -0.11, p < 0.001$) ve duygu tanıma toplam puanı ($r = -0.20, p < 0.001$) arasında negatif yönde; duygu yoğunluğu alt boyutlarından tikslenme ($r = -0.10, p < 0.05$), korku ($r = -0.09, p < 0.05$), öfke ($r = -0.09, p < 0.05$), şaşkın ($r = -0.09, p < 0.05$) ve nötr ($r = -0.10, p < 0.05$) arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulgulanmıştır. Kaygılı/kararsız bağlanma ile mentalizasyon alt boyutlarından kendilik ($r = -0.40, p < 0.001$) arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulgulanmıştır. Kaygılı/kararsız bağlanma ile duygu tanıma alt boyutlarından korku ($r = -0.12, p < 0.001$), üzgün ($r = -0.10, p < 0.05$) ve duygu tanıma toplam puanı ($r = -0.12, p < 0.001$) arasında negatif yönde; duygu yoğunluğu alt boyutlarından öfke ($r = -0.09, p < 0.05$) arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulgulanmıştır.

Mentalizasyon alt boyutlarından güdülenme ile duygu tanıma alt boyutlarından tikslenme ($r = 0.11, p < 0.05$), korku ($r = 0.12, p < 0.001$), üzgün ($r = 0.12, p < 0.001$),

mutlu ($r = 0.16, p < 0.001$), öfke ($r = 0.19, p < 0.001$), şaşkın ($r = 0.21, p < 0.001$), nötr ($r = 0.16, p < 0.001$) ve duygu tanıma toplam puanı ($r = 0.20, p < 0.001$) arasında pozitif yönde; duygu yoğunluğu alt boyutlarından tikslenme ($r = 0.10, p < 0.05$), korku ($r = 0.14, p < 0.001$), üzgün ($r = 0.10, p < 0.05$), öfke ($r = 0.11, p < 0.05$) ve nötr ($r = 0.09, p < 0.05$) arasında pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Mentalizasyon alt boyutlarından ötekiler ile duygu tanıma alt boyutlarından tikslenme ($r = 0.17, p < 0.001$), korku ($r = 0.12, p < 0.001$), üzgün ($r = 0.16, p < 0.001$), mutlu ($r = 0.26, p < 0.001$), öfke ($r = 0.22, p < 0.001$), şaşkın ($r = 0.31, p < 0.001$), nötr ($r = 0.13, p < 0.001$) ve duygu tanıma toplam puanı ($r = 0.21, p < 0.001$) arasında pozitif yönde; duygu yoğunluğu alt boyutlarından tikslenme ($r = 0.16, p < 0.001$), korku ($r = 0.22, p < 0.001$), üzgün ($r = 0.18, p < 0.001$), öfke ($r = 0.14, p < 0.001$), şaşkın ($r = 0.10, p < 0.05$) ve nötr ($r = 0.17, p < 0.001$) arasında pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Mentalizasyon alt boyutlarından kendilik ile duygu tanıma alt boyutlarından üzgün ($r = 0.09, p < 0.05$) ve şaşkın ($r = 0.12, p < 0.001$) arasında pozitif yönde; duygu yoğunluğu alt boyutlarından üzgün ($r = 0.09, p < 0.05$), öfke ($r = 0.09, p < 0.05$), nötr ($r = 0.12, p < 0.001$) ve duygu yoğunluk toplam puanı ($r = 0.13, p < 0.001$) arasında pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 4.5: Kişilik Bozuklukları, Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

	Paranoid	Şizotipal	Şizoid	ASKB	Border	Histrionik	Narsisistik	OKKB	Çekingen	Bağımlı	Güdülenme	Ötekiler	Kendilik	Güvenli	Kaçınan	Kaygılı/ Kararsız
Güdülenme	0.05	-0.03	-0.23**	-0.19**	0.09*	0.16**	0.25**	0.17**	0.07	0.00	1	0.65**	0.12**	0.35**	-0.32**	-0.01
Ötekiler	0.02	-0.11*	-0.25**	-0.24**	-0.09*	0.03	0.13**	0.05	-0.15**	-0.22**	0.65**	1	0.20**	0.49**	-0.18**	-0.03
Kendilik	-0.37**	-0.39**	-0.26**	-0.35**	-0.45**	-0.34**	-0.29**	-0.43**	-0.44**	-0.44**	0.01**	0.20**	1	0.27**	-0.31**	-0.40**
Güvenli	-0.13**	-0.23**	-0.31**	-0.31**	-0.21**	-0.04	0.03	-0.08	-0.14**	-0.22**	0.35**	0.49**	0.27**	1	-0.17**	-0.08
Kaçınan	0.40**	0.42**	0.46**	0.47**	0.31**	0.23**	0.20**	0.28**	0.18**	0.22**	-0.32**	-0.18**	-0.31**	-0.17**	1	0.51**
Kaygılı/ Kararsız	0.50**	0.46**	0.43**	0.36**	0.45**	0.30**	0.33**	0.44**	0.41**	0.40**	-0.07	-0.03	-0.40**	-0.08	0.51**	1
Dt_Tiksinme	0.01	-0.03	-0.08	-0.07	0.00	0.08	0.09*	0.07	-0.02	-0.04	0.11*	0.17**	-0.06	0.10*	-0.10*	-0.02
Dt_Korku	-0.01	-0.01	-0.13**	-0.03	0.02	0.04	0.05	0.03	-0.03	-0.05	0.12**	0.12**	-0.01	0.13**	-0.15**	-0.12**
Dt_Üzgün	-0.04	-0.17**	-0.12**	-0.13**	-0.06	0.02	0.04	-0.04	-0.11**	-0.12**	0.12**	0.16**	0.09*	0.19**	-0.15**	-0.10*
Dt_Mutlu	-0.07	-0.21**	-0.02**	-0.22**	-0.13**	-0.07	0.02	-0.02	-0.14**	-0.16**	0.16**	0.26**	0.06	0.17**	-0.10*	-0.06
Dt_Öfke	-0.01	-0.15**	-0.16**	-0.12**	-0.02	-0.01	0.08	-0.03	-0.10*	-0.13**	0.19**	0.22**	0.05	0.16**	-0.17**	-0.04
Dt_Şaşkın	-0.08	-0.23**	-0.18**	-0.26**	-0.16**	-0.10*	0.00	-0.06	-0.18**	-0.24**	0.21**	0.31**	0.12**	0.22**	-0.19**	-0.08
Dt_Nötr	0.00	-0.11*	-0.12**	-0.13**	0.00	0.04	0.09*	0.02	-0.05	-0.08	0.16**	0.13**	0.04	0.16**	-0.11*	-0.03
Dt_Toplam	-0.02	-0.12**	-0.18**	-0.10*	-0.01	0.06	0.10*	0.02	-0.10*	-0.13**	0.20**	0.21**	0.04	0.23**	-0.20**	-0.12**
Y_Tiksinme	0.00	-0.12**	-0.16**	-0.15**	-0.07	-0.06	0.04	-0.06	-0.11*	-0.15**	0.10*	0.16**	0.08	0.14**	-0.10*	-0.06
Y_Korku	-0.02	-0.14**	-0.13**	-0.13**	-0.07	-0.09*	0.01	-0.09*	-0.09*	-0.14**	0.14**	0.22**	0.06	0.14**	-0.09*	-0.01
Y_Üzgün	0.02	-0.08	-0.08	-0.07	-0.07	-0.07	-0.03	-0.06	-0.03	-0.07	0.10*	0.18**	0.09*	0.14**	-0.08	-0.05
Y_Mutlu	-0.02	-0.09*	-0.08	-0.14**	-0.06	-0.04	-0.01	-0.06	-0.06	-0.11*	0.04	0.05	0.01	0.10*	-0.05	-0.02
Y_Öfke	-0.01	-0.12**	-0.11*	-0.10*	-0.06	-0.06	0.00	-0.08	-0.07	-0.10*	0.11*	0.14**	0.09*	0.13**	-0.09*	-0.09*
Y_Şaşkın	-0.03	-0.17**	-0.12**	-0.15**	-0.12**	-0.12**	-0.03	-0.12**	-0.13**	-0.16**	0.07	0.10*	0.04	0.11*	-0.09*	-0.07
Y_Nötr	-0.05	-0.04	0.02	-0.07	-0.10*	-0.09*	-0.09*	-0.12**	-0.10*	-0.13**	0.09*	0.17**	0.12**	0.11**	-0.10*	-0.05
Y_Toplam	-0.01	-0.14**	-0.13**	-0.14**	-0.09*	-0.08	-0.01	-0.09*	-0.09*	-0.14**	-0.04	0.05	0.13**	0.03	0.00	0.01

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

4.4. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Kişilik Bozukluklarını Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları

Mentalizasyon, duygu tanıma, duygu yoğunluğu ve bağlanma stilleri puanlarının kişilik bozuklukları puanlarını yordama düzeyini ölçmek amacıyla yapılan çoklu doğrusal regresyon analizinde mentalizasyon puanları (kendilik, güdülenme ve ötekiler), duygu tanıma puanları (tiksinme, korku, üzgün, mutlu, öfke, şaşkın, nötr), duygu yoğunluğu puanları (tiksinme, korku, üzgün, mutlu, öfke, şaşkın ve nötr) ve bağlanma stilleri puanları (güvenli, kaçınan ve kaygılı/kararsız) yordayıcı değişkenler; kişilik bozuklukları puanları (Paranoid, Şizotipal, Şizoid, Antisosyal, Borderline, Histrionik, Narsisistik, Obsesif-Kompulsif, Çekingen ve Bağımlı KB) ise yordanan değişken olarak ele alınmıştır. Yapılan çoklu doğrusal regresyon analizinde stepwise yöntemi kullanılmış ve korelasyon analizinde kişilik bozuklukları ile ilişkili olmayan veya 0.20 altı korelasyona sahip olduğu tespit edilen değişkenler analize dahil edilmemiştir (Clark ve Watson, 1995: 316). Duygu tanıma alt boyutlarından mutlu, şaşkın, nötr ve duygu tanıma toplam puanları normal dağılım göstermediği için “ters dağılım işlevi (interve distribution function)” yöntemi ile normalizasyon işlemi yapılmış ve ortaya çıkan yeni değişkenlerin dahil edildiği regresyon modelleri aşağıda verilmiştir (Tablo 4.6 – 4.15).

4.4.1. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Paranoid Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları

Paranoid KB'nin yordayıcılarını belirlemek için uygulanan çoklu doğrusal regresyon analizi neticesinde; Paranoid KB'yi yordayan değişkenler "kaygılı/kararsız bağlanma" ($\beta = 0.31, t = 6.91, p < 0.001$), "kendilik" ($\beta = -0.18, t = -4.42, p < 0.001$), "kaçınan bağlanma" ($\beta = 0.23, t = 5.10, p < 0.001$), "güdülenme" ($\beta = 0.17, t = 4.27, p < 0.001$) ve "güvenli bağlanma" ($\beta = -0.08, t = -1.97, p < 0.05$) olarak belirlenmiş ve birlikte Paranoid KB'ye ait varyansın %32.4'ünü açıkladıkları tespit edilmiştir (Düz. $R^2 = 0.324, F_{(5,521)} = 51.33, p < 0.001$) (Tablo 4.6).

Tablo 4.6: Paranoid KB Regresyon Analizi Sonuçları

	Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	95 % Güven Aralığı		Doğrusallık İstatistikleri		Düz. R ²	F
							Düşük	Yüksek	Tolerans	VIF		
Model 1	Sabit	11.46	0.55		20.88	<0.001	10.38	12.54			0.248	174.06
	Kaygılı/Kararsız	0.45	0.03	0.50	13.19	<0.001	0.38	0.51	1.00	1.00		
Model 2	Sabit	16.94	1.18		14.30	<0.001	14.61	19.27			0.283	104.77
	Kaygılı/Kararsız	0.37	0.04	0.42	10.32	<0.001	0.30	0.44	0.84	1.19		
	Kendilik	-0.17	0.03	-0.21	-5.19	<0.001	-0.23	-0.10	0.84	1.19		
Model 3	Sabit	15.39	1.23		12.47	<0.001	12.96	17.81			0.302	76.90
	Kaygılı/Kararsız	0.30	0.04	0.34	7.69	<0.001	0.23	0.38	0.68	1.47		
	Kendilik	-0.15	0.03	-0.19	-4.67	<0.001	-0.21	-0.09	0.82	1.21		
	Kaçınan	0.14	0.03	0.17	3.92	<0.001	0.07	0.20	0.73	1.37		
Model 4	Sabit	11.37	1.61		7.07	<0.001	8.21	14.53			0.320	62.85
	Kaygılı/Kararsız	0.27	0.04	0.31	6.85	<0.001	0.19	0.35	0.65	1.53		
	Kendilik	-0.16	0.03	-0.20	-5.01	<0.001	-0.22	-0.10	0.82	1.22		
	Kaçınan	0.19	0.04	0.23	5.08	<0.001	0.11	0.26	0.64	1.57		
	Güdülenme	0.14	0.04	0.15	3.83	<0.001	0.07	0.21	0.86	1.16		
Model 5	Sabit	12.05	1.64		7.35	<0.001	8.83	15.27			0.324	51.33
	Kaygılı/Kararsız	0.27	0.04	0.31	6.91	<0.001	0.20	0.35	0.65	1.53		
	Kendilik	-0.14	0.03	-0.18	-4.42	<0.001	-0.21	-0.08	0.77	1.29		
	Kaçınan	0.19	0.04	0.23	5.10	<0.001	0.11	0.26	0.64	1.57		
	Güdülenme	0.17	0.04	0.17	4.27	<0.001	0.09	0.24	0.77	1.29		
	Güvenli	-0.095	0.05	-0.08	-1.97	<0.05	-0.19	0.00	0.82	1.22		

4.4.2. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Şizotipal Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları

Şizotipal KB'nin yordayıcılarını belirlemek için uygulanan çoklu doğrusal regresyon analizi neticesinde; Şizotipal KB'yi yordayan değişkenlerin "kaygılı/kararsız bağlanma" ($\beta = 0.26$, $t = 5.98$, $p = 0.03$), "kaçınan bağlanma" ($\beta = 0.25$, $t = 5.82$, $p = 0.04$), "kendilik" ($\beta = -0.16$, $t = -3.96$, $p < 0.001$), "Dt_mutlu" ($\beta = -0.15$, $t = -4.23$, $p < 0.001$), "güvenli bağlanma" ($\beta = -0.16$, $t = -4.11$, $p < 0.001$), "güdülenme" ($\beta = 0.15$, $t = 3.69$, $p < 0.001$), "Y_şaşkın" ($\beta = -0.16$, $t = -3.36$, $p < 0.001$), "Dt_korku" ($\beta = 0.08$, $t = 2.22$, $p = 0.03$) ve "Y_mutlu" ($\beta = 0.10$, $t = 2.12$, $p = 0.04$) olduğu ve birlikte Şizotipal KB'ye ait varyansın %36.1'ini açıkladıkları tespit edilmiştir (Düz. R² = 0.361, $F_{(9,517)} = 34.09$, $p < 0.001$) (Tablo 4.7).

Tablo 4.7: Şizotipal KB Regresyon Analizi Sonuçları

	Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	95 % Güven Aralığı		Doğrusallık İstatistikleri		Düz. R ²	F
							Düşük	Yüksek	Tolerans	VIF		
Model 1	Sabit	8.73	0.57		15.39	<0.001	7.61	9.84			0.212	142.38
	Kaygılı/Kararsız	0.42	0.03	0.46	11.93	<0.001	0.35	0.49	1.00	1.00		
Model 2	Sabit	7.19	0.61		11.84	<0.001	6.00	8.38			0.26	93.47
	Kaygılı/Kararsız	0.30	0.04	0.33	7.63	<0.001	0.22	0.38	0.75	1.34		
	Kaçınan	0.21	0.04	0.26	5.94	<0.001	0.14	0.28	0.75	1.34		
Model 3	Sabit	13.02	1.25		10.41	<0.001	10.56	15.48			0.296	74.85
	Kaygılı/Kararsız	0.24	0.04	0.26	5.91	<0.001	0.16	0.32	0.68	1.47		
	Kaçınan	0.19	0.04	0.23	5.30	<0.001	0.12	0.25	0.73	1.37		
	Kendilik	-0.17	0.03	-0.21	-5.29	<0.001	-0.23	-0.11	0.82	1.21		
Model 4	Sabit	17.30	1.58		10.98	<0.001	14.21	20.40			0.32	62.79
	Kaygılı/Kararsız	0.24	0.04	0.26	6.03	<0.001	0.16	0.31	0.68	1.47		
	Kaçınan	0.17	0.03	0.21	5.02	<0.001	0.11	0.24	0.73	1.38		
	Kendilik	-0.17	0.03	-0.21	-5.23	<0.001	-0.23	-0.10	0.82	1.21		
	Dt_Mutlu	-8.58	1.97	-0.16	-4.35	<0.001	-12.45	-4.70	0.99	1.01		
Model 5	Sabit	18.80	1.65		11.39	<0.001	15.55	22.04			0.329	52.54
	Kaygılı/Kararsız	0.25	0.04	0.27	6.29	<0.001	0.17	0.32	0.68	1.48		
	Kaçınan	0.16	0.03	0.20	4.72	<0.001	0.10	0.23	0.72	1.39		
	Kendilik	-0.14	0.03	-0.18	-4.41	<0.001	-0.21	-0.08	0.77	1.29		
	Dt_Mutlu	-7.74	1.98	-0.14	-3.91	<0.001	-11.64	-3.85	0.97	1.03		
	Güvenli	-0.13	0.05	-0.11	-2.85	0.005	-0.22	-0.04	0.89	1.12		
Model 6	Sabit	15.79	1.81		8.70	<0.001	12.22	19.35			0.345	47.27
	Kaygılı/Kararsız	0.22	0.04	0.24	5.55	<0.001	0.14	0.30	0.65	1.54		
	Kaçınan	0.21	0.04	0.25	5.77	<0.001	0.14	0.28	0.64	1.57		
	Kendilik	-0.14	0.03	-0.18	-4.45	<0.001	-0.21	-0.08	0.77	1.29		
	Dt_Mutlu	-8.44	1.96	-0.15	-4.30	<0.001	-12.30	-4.58	0.96	1.04		
	Güvenli	-0.19	0.05	-0.15	-3.90	<0.001	-0.28	-0.09	0.81	1.23		
	Güdülenme	0.15	0.04	0.15	3.77	<0.001	0.07	0.22	0.77	1.30		
Model 7	Sabit	16.99	1.87		9.08	<0.001	13.31	20.67			0.352	41.76
	Kaygılı/Kararsız	0.22	0.04	0.24	5.61	<0.001	0.14	0.30	0.65	1.54		
	Kaçınan	0.21	0.04	0.25	5.70	<0.001	0.13	0.28	0.64	1.57		
	Kendilik	-0.14	0.03	-0.17	-4.27	<0.001	-0.20	-0.07	0.77	1.30		
	Dt_Mutlu	-7.72	1.98	-0.14	-3.90	<0.001	-11.60	-3.83	0.94	1.07		
	Güvenli	-0.18	0.05	-0.15	-3.80	<0.001	-0.28	-0.09	0.81	1.24		

	Güdülenme	0.15	0.04	0.15	3.85	<0.001	0.07	0.22	0.77	1.31		
	Y_Şaşkın	-0.05	0.02	-0.09	-2.45	0.015	-0.10	-0.01	0.95	1.05		
	Sabit	16.59	1.87		8.86	<0.001	12.91	20.27				
	Kaygılı/Kararsız	0.23	0.04	0.25	5.82	<0.001	0.15	0.31	0.65	1.55		
	Kaçınan	0.21	0.04	0.26	5.86	<0.001	0.14	0.28	0.63	1.58		
	Kendilik	-0.13	0.03	-0.16	-4.01	<0.001	-0.19	-0.07	0.76	1.32		
Model 8	Dt_Mutlu	-8.09	1.98	-0.15	-4.09	<0.001	-11.97	-4.21	0.93	1.07	0.357	37.53
	Güvenli	-0.19	0.05	-0.16	-4.01	<0.001	-0.29	-0.10	0.80	1.25		
	Güdülenme	0.14	0.04	0.15	3.75	<0.001	0.07	0.22	0.76	1.31		
	Y_Şaşkın	-0.06	0.02	-0.09	-2.61	0.009	-0.10	-0.01	0.95	1.06		
	Dt_Korku	0.22	0.09	0.08	2.33	0.02	0.03	0.40	0.94	1.06		
	Sabit	16.54	1.87		8.87	0.001	12.88	20.21				
	Kaygılı/Kararsız	0.23	0.04	0.26	5.98	0.03	0.16	0.31	0.64	1.56		
	Kaçınan	0.21	0.04	0.25	5.82	0.04	0.14	0.28	0.63	1.58		
	Kendilik	-0.13	0.03	-0.16	-3.96	<0.001	-0.19	-0.06	0.76	1.32		
Model 9	Dt_Mutlu	-8.34	1.97	-0.15	-4.23	<0.001	-12.21	-4.46	0.93	1.08	0.361	34.09
	Güvenli	-0.20	0.05	-0.16	-4.11	<0.001	-0.29	-0.10	0.80	1.25		
	Güdülenme	0.14	0.04	0.15	3.69	<0.001	0.07	0.22	0.76	1.31		
	Y_Şaşkın	-0.10	0.03	-0.16	-3.36	0.001	-0.16	-0.04	0.52	1.90		
	Dt_Korku	0.21	0.09	0.08	2.22	0.03	0.02	0.39	0.94	1.07		
	Y_Mutlu	0.05	0.02	0.10	2.12	0.04	0.00	0.09	0.52	1.91		

4.4.3. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Şizoid Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları

Şizoid KB'nin yordayıcılarını belirlemek için uygulanan çoklu doğrusal regresyon analizi neticesinde; Şizoid KB'yi yordayan değişkenlerin "kaçınan bağlanma" ($\beta = 0.27$, $t = 6.39$, $p < 0.001$), "güvenli bağlanma" ($\beta = -0.22$, $t = -6.07$, $p < 0.001$), "kaygılı/kararsız bağlanma" ($\beta = 0.28$, $t = 6.69$, $p < 0.001$), "Dt_mutlu" ($\beta = -0.09$, $t = -2.35$, $p = 0.02$) ve "Y_tikslenme" ($\beta = -0.09$, $t = -2.34$, $p = 0.02$) olduğu ve birlikte Şizoid KB'ye ait varyansın %34,2'sini açıkladıkları tespit edilmiştir (Düz. $R^2 = 0.342$, $F_{(5,521)} = 54.18$, $p < 0.001$) (Tablo 4.8).

Tablo 4.8: Şizoid KB Regresyon Analizi Sonuçları

	Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	95 % Güven Aralığı		Doğrusallık İstatistikleri		Düz. R ²	F
							Düşük	Yüksek	Tolerans	VIF		
Model 1	Sabit	14.48	0.44		32.98	<0.001	13.62	15.35			0.21	141.10
	Kaçınan	0.31	0.03	0.46	11.88	<0.001	0.26	0.36	1.00	1.00		
Model 2	Sabit	19.54	0.89		21.94	<0.001	17.79	21.29			0.267	96.79
	Kaçınan	0.28	0.03	0.42	11.08	<0.001	0.23	0.33	0.97	1.03		
	Güvenli	-0.25	0.04	-0.24	-6.45	<0.001	-0.32	-0.17	0.97	1.03		
Model 3	Sabit	17.93	0.89		20.10	<0.001	16.18	19.68			0.325	83.95
	Kaçınan	0.19	0.03	0.28	6.69	<0.001	0.13	0.25	0.73	1.37		
	Güvenli	-0.25	0.04	-0.25	-6.76	<0.001	-0.32	-0.18	0.97	1.03		
	Kaygılı/Kararsız	0.20	0.03	0.27	6.54	<0.001	0.14	0.26	0.75	1.34		
Model 4	Sabit	19.99	1.15		17.41	<0.001	17.74	22.25			0.335	65.80
	Kaçınan	0.18	0.03	0.27	6.54	<0.001	0.13	0.24	0.73	1.38		
	Güvenli	-0.23	0.04	-0.23	-6.30	<0.001	-0.31	-0.16	0.95	1.05		
	Kaygılı/Kararsız	0.20	0.03	0.27	6.56	<0.001	0.14	0.26	0.74	1.34		
Model 5	Dt_Mutlu	-4.61	1.63	-0.10	-2.82	<0.001	-7.81	-1.40	0.97	1.03	0.342	54.18
	Sabit	21.15	1.25		16.97	<0.001	18.70	23.59				
	Kaçınan	0.18	0.03	0.27	6.39	<0.001	0.12	0.24	0.72	1.39		
	Güvenli	-0.22	0.04	-0.22	-6.07	<0.001	-0.30	-0.15	0.94	1.06		
	Kaygılı/Kararsız	0.21	0.03	0.28	6.69	<0.001	0.14	0.27	0.74	1.35		
	Dt_Mutlu	-3.89	1.65	-0.09	-2.35	0.02	-7.14	-0.65	0.93	1.07		
Y_Tiksinme	-0.05	0.02	-0.09	-2.34	0.02	-0.09	-0.01	0.94	1.06			

4.4.4. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillерinin Antisosyal Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları

Antisosyal KB'nin yordayıcılarını belirlemek için uygulanan çoklu doğrusal regresyon analizi neticesinde; Antisosyal KB'yi yordayan değişkenlerin "kaçınan bağlanma" ($\beta = 0.32$, $t = 7.68$, $p < 0.001$), "güvenli bağlanma" ($\beta = -0.19$, $t = -4.93$, $p < 0.001$), "kendilik" ($\beta = -0.13$, $t = -3.11$, $p = 0.002$), "Dt_mutlu" ($\beta = -0.13$, $t = -2.84$, $p = 0.005$), "kaygılı/kararsız bağlanma" ($\beta = 0.13$, $t = 3.01$, $p = 0.003$), "Dt_toplam" ($\beta = 0.15$, $t = 3.45$, $p = 0.001$), "Dt_şaşkın" ($\beta = -0.11$, $t = -2.45$, $p = 0.002$) ve "Y_tiksinme" ($\beta = -0.07$, $t = -1.97$, $p = 0.05$) olduğu ve birlikte Antisosyal KB'ye ait varyansın %34,3'ünü açıkladıkları tespit edilmiştir (Düz. R² = 0.343, $F_{(8,518)} = 35.35$, $p < 0.001$) (Tablo 4.9).

Tablo 4.9: Antisosyal KB Regresyon Analizi Sonuçları

	Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	95 % Güven Aralığı		Doğrusallık İstatistikleri		Düz. R ²	F
							Düşük	Yüksek	Tolerans	VIF		
Model 1	Sabit	8.32	0.51		16.19	<0.001	7.31	9.33			0.222	150.82
	Kaçınan	0.38	0.03	0.47	12.28	<0.001	0.32	0.44	1.00	1.00		
Model 2	Sabit	14.09	1.04		13.49	<0.001	12.04	16.14			0.275	100.58
	Kaçınan	0.34	0.03	0.43	11.49	<0.001	0.29	0.40	0.97	1.03		
	Güvenli	-0.28	0.04	-0.24	-6.27	<0.001	-0.37	-0.19	0.97	1.03		
Model 3	Sabit	17.38	1.27		13.73	<0.001	14.90	19.87			0.30	76.04
	Kaçınan	0.31	0.03	0.39	9.99	<0.001	0.25	0.37	0.90	1.12		
	Güvenli	-0.23	0.05	-0.20	-5.17	<0.001	-0.32	-0.15	0.92	1.09		
	Kendilik	-0.14	0.03	-0.18	-4.45	<0.001	-0.20	-0.08	0.85	1.17		
Model 4	Sabit	20.66	1.52		13.57	<0.001	17.67	23.65			0.317	62.02
	Kaçınan	0.30	0.03	0.37	9.80	<0.001	0.24	0.36	0.89	1.12		
	Güvenli	-0.21	0.05	-0.18	-4.62	<0.001	-0.30	-0.12	0.90	1.11		
	Kendilik	-0.14	0.03	-0.18	-4.51	<0.001	-0.20	-0.08	0.85	1.17		
	Dt_Mutlu	-7.32	1.94	-0.14	-3.77	<0.001	-11.14	-3.51	0.97	1.03		
Model 5	Sabit	19.22	1.61		11.94	<0.001	16.06	22.38			0.325	51.57
	Kaçınan	0.26	0.03	0.33	7.69	<0.001	0.19	0.32	0.72	1.39		
	Güvenli	-0.22	0.05	-0.18	-4.85	<0.001	-0.31	-0.13	0.89	1.12		
	Kendilik	-0.11	0.03	-0.14	-3.51	<0.001	-0.17	-0.05	0.77	1.29		
	Dt_Mutlu	-7.28	1.93	-0.14	-3.77	<0.001	-11.07	-3.48	0.97	1.03		
	Kaygılı/Kararsız	0.10	0.04	0.11	2.64	0.01	0.03	0.18	0.68	1.48		
Model 6	Sabit	19.52	1.60		12.18	<0.001	16.37	22.67			0.333	44.81
	Kaçınan	0.27	0.03	0.34	8.02	<0.001	0.20	0.34	0.71	1.41		
	Güvenli	-0.24	0.05	-0.20	-5.27	<0.001	-0.33	-0.15	0.87	1.15		
	Kendilik	-0.10	0.03	-0.13	-3.28	0.001	-0.17	-0.04	0.77	1.30		
	Dt_Mutlu	-9.82	2.13	-0.19	-4.62	<0.001	-14.00	-5.64	0.79	1.27		
	Kaygılı/Kararsız	0.11	0.04	0.12	2.78	0.01	0.03	0.18	0.67	1.48		
	Dt_Toplam	1.77	0.64	0.11	2.77	0.01	0.52	3.02	0.75	1.34		
Model 7	Sabit	19.73	1.60		12.35	<0.001	16.59	22.87			0.339	39.62
	Kaçınan	0.26	0.03	0.33	7.77	<0.001	0.20	0.33	0.70	1.43		
	Güvenli	-0.23	0.05	-0.19	-5.06	<0.001	-0.32	-0.14	0.86	1.16		
	Kendilik	-0.10	0.03	-0.13	-3.16	0.002	-0.16	-0.04	0.77	1.30		
	Dt_Mutlu	-7.23	2.37	-0.14	-3.05	0.002	-11.88	-2.58	0.63	1.59		
	Kaygılı/Kararsız	0.11	0.04	0.13	2.90	0.004	0.04	0.18	0.67	1.49		
	Dt_Toplam	2.09	0.65	0.13	3.22	0.001	0.82	3.37	0.72	1.40		

	Dt_Şaşkın	-3.84	1.57	-0.11	-2.44	0.02	-6.93	-0.75	0.63	1.59		
	Sabit	20.88	1.70		12.31	<0.001	17.55	24.21				
	Kaçınan	0.26	0.03	0.32	7.68	<0.001	0.19	0.32	0.70	1.43		
	Güvenli	-0.22	0.05	-0.19	-4.93	<0.001	-0.31	-0.13	0.86	1.17		
	Kendilik	-0.10	0.03	-0.13	-3.11	0.002	-0.16	-0.04	0.77	1.31		
Model 8	Dt_Mutlu	-6.74	2.37	-0.13	-2.84	0.005	-11.41	-2.08	0.62	1.61	0.343	35.35
	Kaygılı/Kararsız	0.11	0.04	0.13	3.01	0.003	0.04	0.19	0.67	1.49		
	Dt_Toplam	2.25	0.65	0.15	3.45	0.001	0.97	3.53	0.71	1.42		
	Dt_Şaşkın	-3.84	1.57	-0.11	-2.45	0.002	-6.93	-0.76	0.63	1.59		
	Y_Tikslenme	-0.05	0.02	-0.07	-1.97	0.05	-0.10	0.00	0.93	1.08		

4.4.5. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stilllerinin Borderline Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları

Borderline KB'nin yordayıcılarını belirlemek için uygulanan çoklu doğrusal regresyon analizi neticesinde; Borderline KB'yi yordayan değişkenlerin "kendilik" ($\beta = -0.27$, $t = -6.76$, $p < 0.001$), "kaygılı/kararsız bağlanma" ($\beta = 0.25$, $t = 5.71$, $p < 0.001$), "güdülenme" ($\beta = 0.30$, $t = 6.22$, $p < 0.001$), "güvenli bağlanma" ($\beta = -0.15$, $t = -3.55$, $p < 0.001$), "kaçınan bağlanma" ($\beta = 0.17$, $t = 3.92$, $p < 0.001$), "Dt_mutlu" ($\beta = -0.14$, $t = -3.46$, $p = 0.001$), "Dt_toplam" ($\beta = 0.13$, $t = 3.10$, $p = 0.002$) ve "ötekiler" ($\beta = -0.11$, $t = -2.25$, $p = 0.03$) olduğu ve birlikte Borderline KB'ye ait varyansın %36,4'ünü açıkladıkları tespit edilmiştir (Düz. $R^2 = 0.364$, $F_{(8,518)} = 38.58$, $p < 0.001$) (Tablo 4.10).

Tablo 4.10: Borderline KB Regresyon Analizi Sonuçları

	Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	95 % Güven Aralığı		Doğrusallık İstatistikleri		Düz. R^2	F
							Düşük	Yüksek	Tolerans	VIF		
Model 1	Sabit	30.60	1.03		29.84	<0.001	28.59	32.61			0.203	135.36
	Kendilik	-0.45	0.04	-0.45	-11.63	<0.001	-0.52	-0.37	1.00	1.00		
Model 2	Sabit	21.91	1.47		14.92	<0.001	19.02	24.79			0.287	106.73
	Kendilik	-0.32	0.04	-0.33	-8.12	<0.001	-0.40	-0.24	0.84	1.19		
	Kaygılı/Kararsız	0.35	0.04	0.32	7.89	<0.001	0.26	0.44	0.84	1.19		

Model 3	Sabit	18.05	1.80		10.05	<0.001	14.52	21.58					
	Kendilik	-0.34	0.04	-0.34	-8.60	<0.001	-0.42	-0.26	0.83	1.21	0.303	77.24	
	Kaygılı/Kararsız	0.35	0.04	0.31	7.82	<0.001	0.26	0.43	0.84	1.19			
	Güdülenme	0.16	0.04	0.13	3.64	<0.001	0.07	0.24	0.99	1.02			
<hr/>													
Model 4	Sabit	19.91	1.82		10.96	<0.001	16.34	23.48					
	Kendilik	-0.30	0.04	-0.30	-7.47	<0.001	-0.38	-0.22	0.78	1.28			
	Kaygılı/Kararsız	0.35	0.04	0.31	8.05	<0.001	0.26	0.43	0.84	1.19	0.326	64.61	
	Güdülenme	0.22	0.05	0.19	4.95	<0.001	0.14	0.31	0.87	1.15			
	Güvenli	-0.26	0.06	-0.17	-4.34	<0.001	-0.38	-0.14	0.82	1.22			
<hr/>													
Sabit	16.81	2.01		8.35	<0.001	12.86	20.77						
Model 5	Kendilik	-0.29	0.04	-0.29	-7.18	<0.001	-0.36	-0.21	0.77	1.29			
	Kaygılı/Kararsız	0.27	0.05	0.24	5.55	<0.001	0.17	0.37	0.65	1.53	0.34	55.095	
	Güdülenme	0.28	0.05	0.24	5.86	<0.001	0.19	0.37	0.77	1.29			
	Güvenli	-0.26	0.06	-0.17	-4.39	<0.001	-0.37	-0.14	0.82	1.22			
	Kaçınan	0.15	0.04	0.15	3.43	0.001	0.07	0.24	0.64	1.57			
	<hr/>												
Sabit	19.56	2.23		8.78	<0.001	15.18	23.94						
Model 6	Kendilik	-0.29	0.04	-0.29	-7.23	<0.001	-0.36	-0.21	0.77	1.29			
	Kaygılı/Kararsız	0.27	0.05	0.24	5.51	<0.001	0.17	0.36	0.65	1.54			
	Güdülenme	0.29	0.05	0.25	6.14	<0.001	0.20	0.39	0.77	1.30	0.348	45.81	
	Güvenli	-0.24	0.06	-0.16	-4.08	<0.001	-0.36	-0.12	0.81	1.23			
	Kaçınan	0.15	0.04	0.15	3.37	0.001	0.06	0.24	0.64	1.57			
	Dt_Mutlu	-6.74	2.41	-0.10	-2.79	0.005	-11.48	-2.00	0.96	1.04			
	<hr/>												
Sabit	20.15	2.22		9.08	<0.001	15.80	24.51						
Model 7	Kendilik	-0.28	0.04	-0.28	-7.01	<0.001	-0.35	-0.20	0.77	1.30			
	Kaygılı/Kararsız	0.28	0.05	0.25	5.73	<0.001	0.18	0.37	0.65	1.54			
	Güdülenme	0.28	0.05	0.24	6.00	<0.001	0.19	0.38	0.76	1.31	0.359	43.03	
	Güvenli	-0.27	0.06	-0.18	-4.50	<0.001	-0.38	-0.15	0.79	1.26			
	Kaçınan	0.16	0.04	0.16	3.68	<0.001	0.08	0.25	0.63	1.58			
	Dt_Mutlu	-10.24	2.65	-0.15	-3.87	<0.001	-15.43	-5.04	0.78	1.28			
	Dt_Toplam	2.46	0.79	0.13	3.09	0.002	0.90	4.02	0.74	1.34			
	<hr/>												
Sabit	19.96	2.21		9.02	<0.001	15.62	24.31						
Model 8	Kendilik	-0.27	0.04	-0.27	-6.76	<0.001	-0.34	-0.19	0.76	1.32			
	Kaygılı/Kararsız	0.27	0.05	0.25	5.71	<0.001	0.18	0.37	0.65	1.54			
	Güdülenme	0.36	0.06	0.30	6.22	<0.001	0.25	0.47	0.51	1.97			
	Güvenli	-0.22	0.06	-0.15	-3.55	<0.001	-0.34	-0.10	0.71	1.40	0.364	38.58	
	Kaçınan	0.17	0.04	0.17	3.92	<0.001	0.09	0.26	0.62	1.60			
	Dt_Mutlu	-9.25	2.67	-0.14	-3.46	0.001	-14.50	-4.00	0.76	1.31			
	Dt_Toplam	2.46	0.79	0.13	3.10	0.002	0.90	4.01	0.74	1.34			
	Ötekiler	-0.11	0.05	-0.11	-2.25	0.03	-0.20	-0.01	0.47	2.12			

4.4.6. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillерinin Histrionik Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları

Histrionik KB'nin yordayıcılarını belirlemek için uygulanan çoklu doğrusal regresyon analizi neticesinde; Histrionik KB'yi yordayan değişkenlerin "kendilik" ($\beta = -0.26$, $t = -5.95$, $p < 0.001$), "güdülenme" ($\beta = 0.25$, $t = 5.80$, $p < 0.001$), "kaçınan bağlanma" ($\beta = 0.16$, $t = 3.32$, $p = 0.001$), "kaygılı/kararsız bağlanma" ($\beta = 0.12$, $t = 2.60$, $p = 0.01$), "Y_şaşkın" ($\beta = -0.09$, $t = -2.21$, $p = 0.03$), "Dt_toplam" ($\beta = 0.13$, $t = 2.93$, $p = 0.004$) ve "Dt_şaşkın" ($\beta = -0.11$, $t = -2.60$, $p = 0.01$) olduğu ve birlikte Histrionik KB'ye ait varyansın %22'sini açıkladıkları tespit edilmiştir (Düz. $R^2 = 0.22$, $F_{(7,519)} = 22.18$, $p < 0.001$) (Tablo 4.11).

Tablo 4.11: Histrionik KB Regresyon Analizi Sonuçları

	Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	95 % Güven Aralığı		Doğrusallık İstatistikleri		Düz. R ²	F
							Düşük	Yüksek	Tolerans	VIF		
Model 1	Sabit	22.64	0.76		29.80	<0.001	21.14	24.13			0.118	71.09
	Kendilik	-0.24	0.03	-0.35	-8.43	<0.001	-0.30	-0.18	1.00	1.00		
Model 2	Sabit	18.43	1.13		16.27	<0.001	16.21	20.66			0.155	49.21
	Kendilik	-0.26	0.03	-0.37	-9.12	<0.001	-0.31	-0.20	0.99	1.01		
	Güdülenme	0.17	0.03	0.20	4.92	<0.001	0.10	0.23	0.99	1.01		
Model 3	Sabit	13.42	1.49		9.02	<0.001	10.50	16.35			0.193	42.80
	Kendilik	-0.21	0.03	-0.31	-7.47	<0.001	-0.27	-0.16	0.90	1.11		
	Güdülenme	0.22	0.03	0.26	6.32	<0.001	0.15	0.29	0.90	1.11		
	Kaçınan	0.15	0.03	0.22	5.04	<0.001	0.09	0.21	0.82	1.22		
Model 4	Sabit	12.58	1.53		8.25	<0.001	9.58	15.57			0.199	33.75
	Kendilik	-0.19	0.03	-0.28	-6.43	<0.001	-0.25	-0.13	0.82	1.22		
	Güdülenme	0.20	0.04	0.24	5.74	<0.001	0.13	0.27	0.86	1.16		
	Kaçınan	0.12	0.03	0.16	3.35	0.001	0.05	0.18	0.64	1.57		
	Kaygılı/Kararsız	0.09	0.04	0.11	2.34	<0.001	0.01	0.16	0.65	1.53		
Model 5	Sabit	13.98	1.63		8.56	<0.001	10.78	17.19			0.206	28.33
	Kendilik	-0.19	0.03	-0.27	-6.21	<0.001	-0.24	-0.13	0.81	1.23		
	Güdülenme	0.21	0.04	0.25	5.89	<0.001	0.14	0.28	0.86	1.17		
	Kaçınan	0.11	0.03	0.16	3.27	0.001	0.04	0.18	0.64	1.57		

	Kaygılı/Kararsız	0.09	0.04	0.11	2.38	0.02	0.02	0.16	0.65	1.53		
	Y_Şaşkın	-0.05	0.02	-0.09	-2.35	0.02	-0.09	-0.01	0.98	1.02		
	Sabit	13.60	1.64		8.30	<0.001	10.38	16.82				
	Kendilik	-0.18	0.03	-0.26	-6.12	<0.001	-0.24	-0.12	0.81	1.23		
	Güdülenme	0.20	0.04	0.23	5.54	<0.001	0.13	0.27	0.84	1.19		
Model 6	Kaçınan	0.12	0.03	0.17	3.46	0.001	0.05	0.19	0.63	1.58	0.211	24.47
	Kaygılı/Kararsız	0.09	0.04	0.12	2.51	0.01	0.02	0.17	0.65	1.54		
	Y_Şaşkın	-0.05	0.02	-0.10	-2.54	0.01	-0.10	-0.01	0.97	1.03		
	Dt_Toplam	1.15	0.55	0.08	2.07	0.04	0.06	2.24	0.93	1.08		
	Sabit	14.44	1.66		8.69	<0.001	11.18	17.70				
	Kendilik	-0.18	0.03	-0.26	-5.95	<0.001	-0.24	-0.12	0.81	1.24		
	Güdülenme	0.20	0.04	0.25	5.80	<0.001	0.14	0.27	0.83	1.20		
Model 7	Kaçınan	0.11	0.03	0.16	3.32	0.001	0.05	0.18	0.63	1.59	0.22	22.18
	Kaygılı/Kararsız	0.10	0.04	0.12	2.60	0.01	0.02	0.17	0.65	1.54		
	Y_Şaşkın	-0.05	0.02	-0.09	-2.21	0.03	-0.09	-0.01	0.95	1.05		
	Dt_Toplam	1.75	0.60	0.13	2.93	0.004	0.58	2.93	0.79	1.27		
	Dt_Şaşkın	-3.57	1.37	-0.11	-2.60	0.01	-6.26	-0.87	0.78	1.29		

4.4.7. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin Narsisistik Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları

Narsisistik KB'nin yordayıcılarını belirlemek için uygulanan çoklu doğrusal regresyon analizi neticesinde; Narsisistik KB'yi yordayan değişkenlerin "kaygılı/kararsız bağlanma" ($\beta = 0.18$, $t = 3.81$, $p < 0.001$), "güdülenme" ($\beta = 0.31$, $t = 7.44$, $p < 0.001$), "kendilik" ($\beta = -0.20$, $t = -4.85$, $p < 0.001$), "kaçınan bağlanma" ($\beta = 0.17$, $t = 3.51$, $p < 0.001$) ve "Dt_toplam" ($\beta = 0.10$, $t = 2.59$, $p = 0.01$) olduğu ve birlikte Narsisistik KB'ye ait varyansın %23,4'ünü açıkladıkları tespit edilmiştir (Düz. $R^2 = 0.234$, $F_{(5,521)} = 33.13$, $p < 0.001$) (Tablo 4.12).

Tablo 4.12: Narsisistik KB Regresyon Analizi Sonuçları

	Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	95 % Güven Aralığı		Doğrusallık İstatistikleri		Düz. R ²	F
							Düşük	Yüksek	Tolerans	VIF		
Model 1	Sabit	15.31	0.62		24.56	<0.001	14.09	16.54			0.109	65.39
	Kaygılı/Kararsız	0.31	0.04	0.33	8.09	<0.001	0.24	0.39	1.00	1.00		
Model 2	Sabit	8.24	1.26		6.55	<0.001	5.77	10.72			0.172	55.58
	Kaygılı/Kararsız	0.31	0.04	0.33	8.43	<0.001	0.24	0.39	1.00	1.00		
Model 3	Güdülenme	0.25	0.04	0.25	6.39	<0.001	0.18	0.33	1.00	1.00	0.212	48.00
	Sabit	13.64	1.61		8.50	<0.001	10.48	16.79				
	Kaygılı/Kararsız	0.23	0.04	0.25	5.82	<0.001	0.15	0.31	0.84	1.19		
	Güdülenme	0.28	0.04	0.28	7.14	<0.001	0.20	0.35	0.99	1.02		
Model 4	Kendilik	-0.18	0.04	-0.22	-5.22	<0.001	-0.25	-0.12	0.83	1.21	0.226	39.31
	Sabit	10.96	1.79		6.12	<0.001	7.44	14.48				
	Kaygılı/Kararsız	0.16	0.04	0.17	3.64	<0.001	0.07	0.25	0.65	1.53		
	Güdülenme	0.33	0.04	0.33	7.89	<0.001	0.24	0.41	0.86	1.16		
Model 5	Kendilik	-0.17	0.04	-0.21	-4.92	<0.001	-0.24	-0.10	0.82	1.22	0.234	33.13
	Kaçınan	0.13	0.04	0.16	3.25	<0.001	0.05	0.21	0.64	1.57		
	Sabit	10.22	1.80		5.66	<0.001	6.67	13.76				
	Kaygılı/Kararsız	0.17	0.04	0.18	3.81	<0.001	0.08	0.25	0.65	1.54		
	Güdülenme	0.31	0.04	0.31	7.44	<0.001	0.23	0.39	0.84	1.19		
	Kendilik	-0.17	0.04	-0.20	-4.85	<0.001	-0.24	-0.10	0.82	1.22		
	Kaçınan	0.14	0.04	0.17	3.51	<0.001	0.06	0.22	0.63	1.58		
	Dt_Toplam	1.68	0.65	0.10	2.59	0.01	0.41	2.96	0.94	1.07		

4.4.8. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillерinin Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları

Obsesif-kompulsif KB'nin yordayıcılarını belirlemek için uygulanan çoklu doğrusal regresyon analizi neticesinde; Obsesif-kompulsif KB'yi yordayan değişkenlerin "kaygılı/kararsız bağlanma" ($\beta = 0.24$, $t = 5.46$, $p < 0.001$), "kendilik" ($\beta = -0.32$, $t = -7.98$, $p < 0.001$), "güdülenme" ($\beta = 0.26$, $t = 6.79$, $p < 0.001$), "kaçınan bağlanma" ($\beta = 0.13$, $t = 2.91$, $p = 0.004$) ve "Y_şaşkın" ($\beta = -0.09$, $t = -2.36$, $p = 0.02$) olduğu ve birlikte Obsesif-kompulsif KB'ye ait varyansın %32.8'ini açıkladıkları tespit edilmiştir (Düz. R² = 0.328, $F_{(5,521)} = 52.41$, $p < 0.001$) (Tablo 4.13).

Tablo 4.13: Obsesif-Kompulsif KB Regresyon Analizi Sonuçları

	Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	95 % Güven Aralığı		Doğrusallık İstatistikleri		Düz. R ²	F
							Düşük	Yüksek	Tolerans	VIF		
Model 1	Sabit	14.66	0.60		24.49	<0.001	13.48	15.83			0.189	123.44
	Kaygılı/Kararsız	0.41	0.04	0.44	11.11	<0.001	0.34	0.48	1.00	1.00		
Model 2	Sabit	23.15	1.26		18.41	<0.001	20.68	25.63			0.268	07.07
	Kaygılı/Kararsız	0.29	0.04	0.31	7.69	<0.001	0.22	0.37	0.84	1.19		
	Kendilik	-0.26	0.03	-0.31	-7.58	<0.001	-0.32	-0.19	0.84	1.19		
	Sabit	17.91	1.51		11.87	<0.001	14.94	20.87			0.312	80.53
Model 3	Kaygılı/Kararsız	0.28	0.04	0.30	7.68	<0.001	0.21	0.36	0.84	1.19		
	Kendilik	-0.28	0.03	-0.34	-8.48	<0.001	-0.35	-0.22	0.83	1.21		
	Güdülenme	0.22	0.04	0.22	5.91	<0.001	0.14	0.29	0.99	1.02		
	Sabit	15.58	1.69		9.25	<0.001	12.27	18.89			0.322	63.57
Model 4	Kaygılı/Kararsız	0.23	0.04	0.24	5.40	<0.001	0.14	0.31	0.65	1.53		
	Kendilik	-0.27	0.03	-0.33	-8.20	<0.001	-0.34	-0.21	0.82	1.22		
	Güdülenme	0.26	0.04	0.26	6.63	<0.001	0.18	0.33	0.86	1.16		
	Kaçıman	0.11	0.04	0.13	3.00	0.003	0.04	0.19	0.64	1.57		
	Sabit	17.14	1.80		9.50	<0.001	13.60	20.69			0.328	52.41
	Model 5	Kaygılı/Kararsız	0.23	0.04	0.24	5.46	<0.001	0.15	0.31	0.65		
Kendilik		-0.26	0.03	-0.32	-7.98	<0.001	-0.33	-0.20	0.81	1.23		
	Güdülenme	0.26	0.04	0.26	6.79	<0.001	0.19	0.34	0.86	1.17		
	Kaçıman	0.11	0.04	0.13	2.91	0.004	0.04	0.19	0.64	1.57		
	Y_Şaşkın	-0.06	0.02	-0.09	-2.36	0.02	-0.10	-0.01	0.98	1.02		

4.4.9. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stilllerinin Çekingen Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları

Çekingen KB'nin yordayıcılarını belirlemek için uygulanan çoklu doğrusal regresyon analizi neticesinde; Çekingen KB'yi yordayan değişkenlerin "kendilik" ($\beta = -0.29$, $t = -7.30$, $p < 0.001$), "kaygılı/kararsız bağlanma" ($\beta = 0.28$, $t = 7.09$, $p < 0.001$), "Dt_şaşkın" ($\beta = -0.11$, $t = -2.93$, $p = 0.004$), "güdülenme" ($\beta = 0.29$, $t = 6.03$, $p < 0.001$) ve "ötekiler" ($\beta = -0.24$, $t = -4.75$, $p < 0.001$) olduğu ve birlikte Çekingen KB'ye ait varyansın %31.4'ünü açıkladıkları tespit edilmiştir (Düz. $R^2 = 0.314$, $F_{(5,521)} = 49.25$, $p < 0.001$) (Tablo 4.14).

Tablo 4.14: Çekingen KB Regresyon Analizi Sonuçları

	Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	95 % Güven Aralığı		Doğrusallık İstatistikleri		Düz. R ²	F
							Düşük	Yüksek	Tolerans	VIF		
Model 1	Sabit	26.84	0.81		33.32	<0.001	25.26	28.43			0.187	122.19
	Kaygılı/Kararsız	-0.33	0.03	-0.43	-11.05	<0.001	-0.39	-0.27	1.00	1.00		
Model 2	Sabit	20.79	1.17		17.80	<0.001	18.49	23.08			0.254	90.41
	Kaygılı/Kararsız	-0.25	0.03	-0.32	-7.82	<0.001	-0.31	-0.18	0.84	1.19		
Model 3	Kendilik	0.25	0.04	0.28	6.91	<0.001	0.18	0.31	0.84	1.19	0.267	64.96
	Sabit	22.67	1.29		17.54	<0.001	20.13	25.21				
Model 4	Kaygılı/Kararsız	-0.24	0.03	-0.31	-7.53	<0.001	-0.30	-0.17	0.83	1.20	0.286	53.69
	Kendilik	0.24	0.04	0.28	6.85	<0.001	0.17	0.31	0.84	1.19		
Model 5	Güdülenme	-4.27	1.31	-0.12	-3.27	<0.001	-6.84	-1.71	0.98	1.02	0.314	49.25
	Sabit	19.85	1.47		13.48	<0.001	16.96	22.74				
Model 5	Kaygılı/Kararsız	-0.25	0.03	-0.32	-7.99	<0.001	-0.31	-0.19	0.82	1.21	0.314	49.25
	Kendilik	0.23	0.03	0.27	6.74	<0.001	0.17	0.30	0.84	1.19		
Model 5	Güdülenme	-5.27	1.31	-0.15	-4.01	<0.001	-7.86	-2.69	0.95	1.06	0.314	49.25
	Kaçıman	0.13	0.03	0.15	3.84	<0.001	0.07	0.20	0.95	1.06		
Model 5	Sabit	20.64	1.45		14.21	<0.001	17.78	23.49			0.314	49.25
	Kendilik	-0.23	0.03	-0.29	-7.30	<0.001	-0.29	-0.17	0.80	1.25		
Model 5	Kaygılı/Kararsız	0.24	0.03	0.28	7.09	<0.001	0.17	0.31	0.84	1.20	0.314	49.25
	Dt_Şaşkınlık	-3.87	1.32	-0.11	-2.93	0.004	-6.47	-1.28	0.90	1.11		
Model 5	Güdülenme	0.27	0.04	0.29	6.03	<0.001	0.18	0.35	0.57	1.74	0.314	49.25
	Ötekiler	-0.18	0.04	-0.24	-4.75	<0.001	-0.25	-0.10	0.53	1.89		

4.4.10. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillерinin Bağımlı Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Yordama Gücüne Yönelik Regresyon Analizi Bulguları

Bağımlı KB'nin yordayıcılarını belirlemek için uygulanan çoklu doğrusal regresyon analizi neticesinde; Bağımlı KB'yi yordayan değişkenlerin "kendilik" ($\beta = -0.29$, $t = -7.33$, $p < 0.001$), "kaygılı/kararsız bağlanma" ($\beta = 0.26$, $t = 6.64$, $p < 0.001$), "Dt_şaşkınlık" ($\beta = -0.15$, $t = -3.89$, $p < 0.001$), "Y_tikslenme" ($\beta = -0.08$, $t = -2.21$, $p = 0.03$), "güdülenme" ($\beta = 0.24$, $t = 5.00$, $p < 0.001$) ve "ötekiler" ($\beta = -0.24$, $t = -4.88$, $p < 0.001$) olduğu ve birlikte Bağımlı KB'ye ait varyansın %32.6'sını açıkladıkları tespit edilmiştir (Düz. R² = 0.326, $F_{(6,520)} = 43.38$, $p < 0.001$) (Tablo 4.15).

Tablo 4.15: Bağımlı KB Regresyon Analizi Sonuçları

	Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	95 % Güven Aralığı		Doğrusallık İstatistikleri		Düz. R ²	F
							Düşük	Yüksek	Tolerans	VIF		
Model 1	Sabit	21.61	0.75		28.85	<0.001	20.13	23.08			0.193	127.18
	Kendilik	-0.32	0.03	-0.44	-11.28	<0.001	-0.37	-0.26	1.00	1.00		
Model 2	Sabit	16.41	1.09		15.02	<0.001	14.26	18.56			0.249	88.38
	Kendilik	-0.24	0.03	-0.34	-8.19	<0.001	-0.30	-0.18	0.84	1.19		
	Kaygılı/Kararsız	0.21	0.03	0.26	6.33	<0.001	0.15	0.28	0.84	1.19		
Model 3	Sabit	19.03	1.19		15.93	<0.001	16.68	21.38			0.281	69.61
	Kendilik	-0.23	0.03	-0.32	-7.85	<0.001	-0.29	-0.17	0.83	1.20		
	Kaygılı/Kararsız	0.20	0.03	0.25	6.30	<0.001	0.14	0.27	0.84	1.19		
	Dt_Şaşkın	-5.94	1.21	-0.18	-4.92	<0.001	-8.31	-3.57	0.98	1.02		
Model 4	Sabit	20.74	1.35		15.38	<0.001	18.09	23.39			0.29	54.61
	Kendilik	-0.22	0.03	-0.31	-7.76	<0.001	-0.28	-0.17	0.83	1.20		
	Kaygılı/Kararsız	0.21	0.03	0.26	6.39	<0.001	0.14	0.27	0.84	1.19		
	Dt_Şaşkın	-5.45	1.21	-0.17	-4.49	0.001	-7.83	-3.07	0.96	1.04		
	Y_Tiksinme	-0.06	0.02	-0.10	-2.68	0.008	-0.11	-0.02	0.97	1.03		
Model 5	Sabit	19.22	1.48		13.00	<0.001	16.32	22.12			0.296	45.33
	Kendilik	-0.23	0.03	-0.32	-8.01	<0.001	-0.29	-0.17	0.82	1.22		
	Kaygılı/Kararsız	0.20	0.03	0.25	6.30	<0.001	0.14	0.27	0.84	1.19		
	Dt_Şaşkın	-6.00	1.23	-0.19	-4.89	<0.001	-8.41	-3.59	0.93	1.08		
	Y_Tiksinme	-0.07	0.02	-0.11	-2.93	0.004	-0.11	-0.02	0.96	1.04		
	Güdülenme	0.08	0.03	0.09	2.46	0.01	0.02	0.14	0.94	1.07		
Model 6	Sabit	19.55	1.45		13.50	<0.001	16.71	22.40			0.326	43.38
	Kendilik	-0.21	0.03	-0.29	-7.33	<0.001	-0.27	-0.15	0.80	1.25		
	Kaygılı/Kararsız	0.21	0.03	0.26	6.64	<0.001	0.15	0.27	0.84	1.20		
	Dt_Şaşkın	-4.77	1.23	-0.15	-3.89	<0.001	-7.18	-2.36	0.89	1.12		
	Y_Tiksinme	-0.05	0.02	-0.08	-2.21	0.03	-0.09	-0.01	0.94	1.06		
	Güdülenme	0.20	0.04	0.24	5.00	<0.001	0.12	0.28	0.57	1.74		
	Ötekiler	-0.17	0.03	-0.24	-4.88	<0.001	-0.24	-0.10	0.52	1.93		

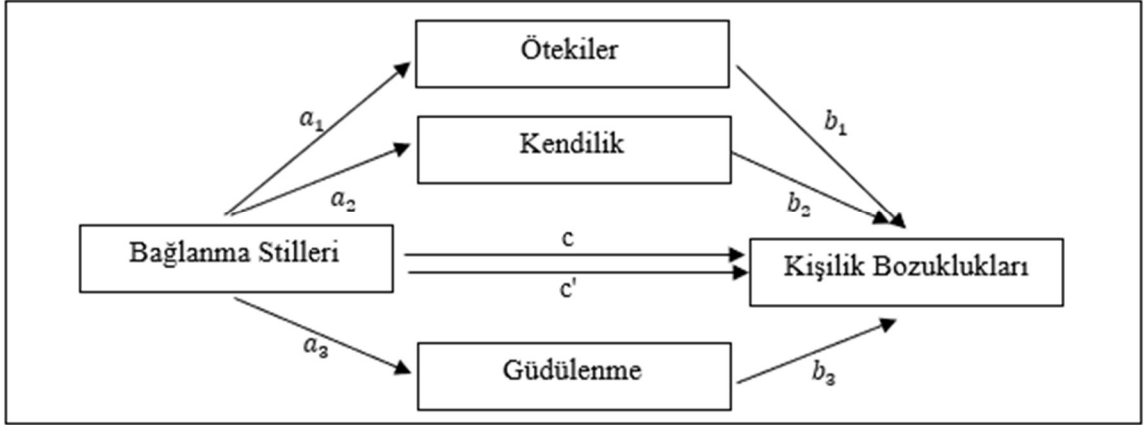
4.5. Aracılık Analizine İlişkin Bulgular

Bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide mentalizasyon, duygu tanıma ve duygu yoğunluğunun aracı rolünü değerlendirmek amacıyla PROCESS Macro V.4.1.

programındaki model 4 (Hayes, 2018) kullanılmıştır. Paralel çoklu aracı modelde bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide mentalizasyon, duygu tanıma, duygu yoğunluğu alt boyutlarının ve duygu tanıma toplam puanının aracı rolü beş model üzerinden incelenmiştir.

4.5.1. Model-1

Modelde kişilik bozuklukları türleri (Y); bağlanma stilleri (X); aracı değişkenler ise güdülenme (M1), ötekiler (M2), kendilik (M3) olarak belirlenmiştir. Şekil 4.1’de gösterildiği üzere bağımsız değişken (X) ile bağımlı değişken (Y) arasındaki ilişkiyi açıklamak amacıyla aracı değişkenler (M) üzerinden üç dolaylı yol tanımlanmıştır ($X \rightarrow M1 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M2 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M3 \rightarrow Y$).

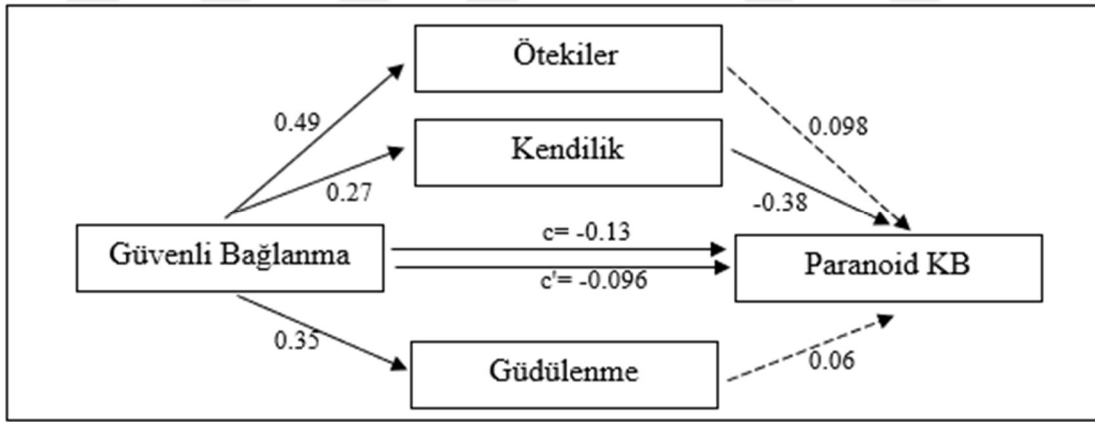

Şekil 4.1: Bağlanma Stilleri ile Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolünü Değerlendirmek Amacıyla Tasarlanan Model

4.5.1.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın paranoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.096$, $t = -2.03$, $p = 0.04$, %95CI [-0.2283, -0.0036]). Güvenli bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.38$, $t = -8.98$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3646, -0.2337]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile diğer mentalizasyon alt boyutlarının ("ötekiler" ve "güdülenme") dolaylı etkilerinin ise anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.13$, $t = -2.03$, $p = 0.004$, %95CI [-0.2573, -0.0507]) (Şekil 4.2).

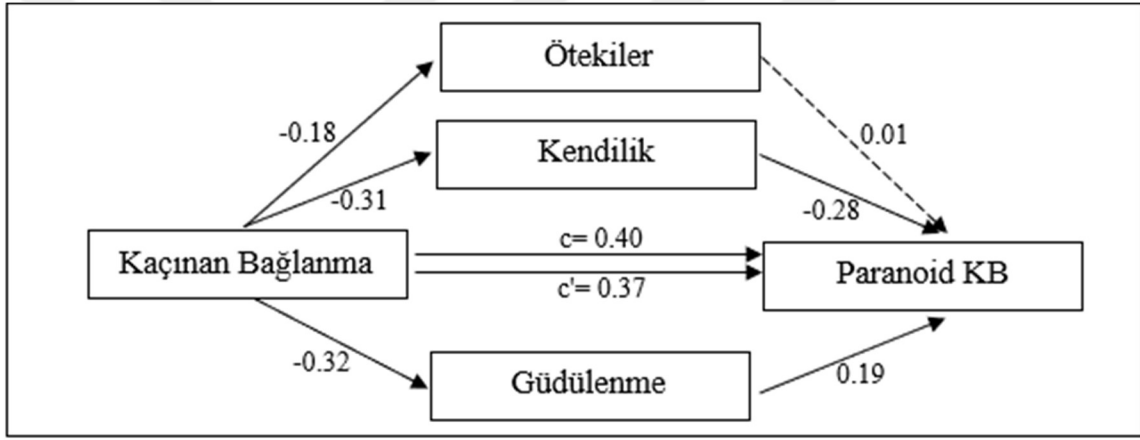

Şekil 4.2: Güvenli Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stilinin, Paranoid Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Etkisinde Mentalizasyona Ait Bileşenlerin Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan

bağlanmanın paronoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.37$, $t = 8.96$, $p < 0.001$, %95CI [0.2362, 0.3688]). Kaçıran bağlanma ile paronoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.28$, $t = -7.05$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2886, -0.1629]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.19$, $t = 3.74$, $p < 0.001$, %95CI [0.0880, 0.2826]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaçıran bağlanma ile "ötekiler" alt boyutu için ise anlamlı düzeyde dolaylı etki olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.40$, $t = 9.91$, $p < 0.001$, %95CI [0.2579, 0.3855]) (Şekil 4.3).

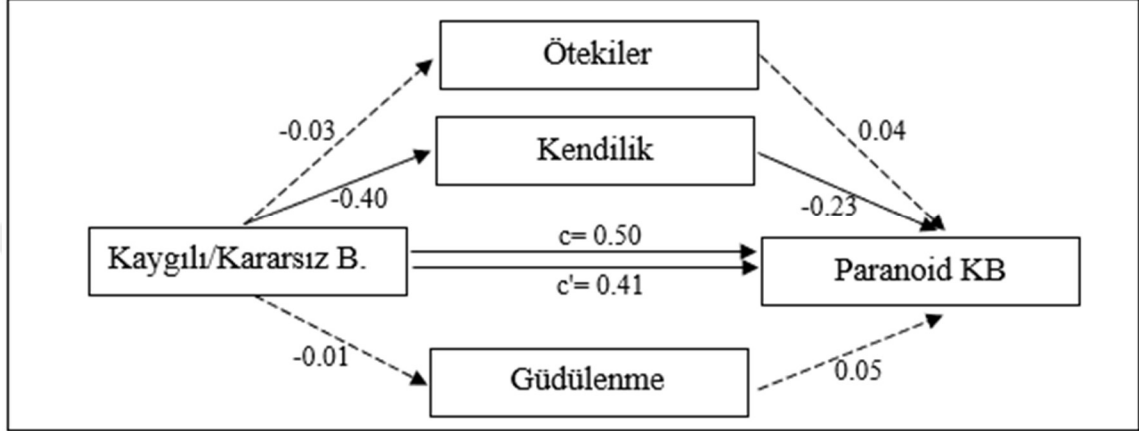

Şekil 4.3: Kaçıran Bağlanma ile Paronoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Paronoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile paronoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın paronoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.41$, $t = 10.22$, $p < 0.001$, %95CI [0.2965, 0.4378]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile paronoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.23$, $t = -5.48$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2432, -0.1149]) bileşeninin aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile diğer mentalizasyon alt

boyutlarının ("ötekiler" ve "güdülenme") dolaylı etkilerinin ise anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.50$, $t = 13.19$, $p < 0.001$, %95CI [0.3796, 0.5124]) (Şekil 4.4).

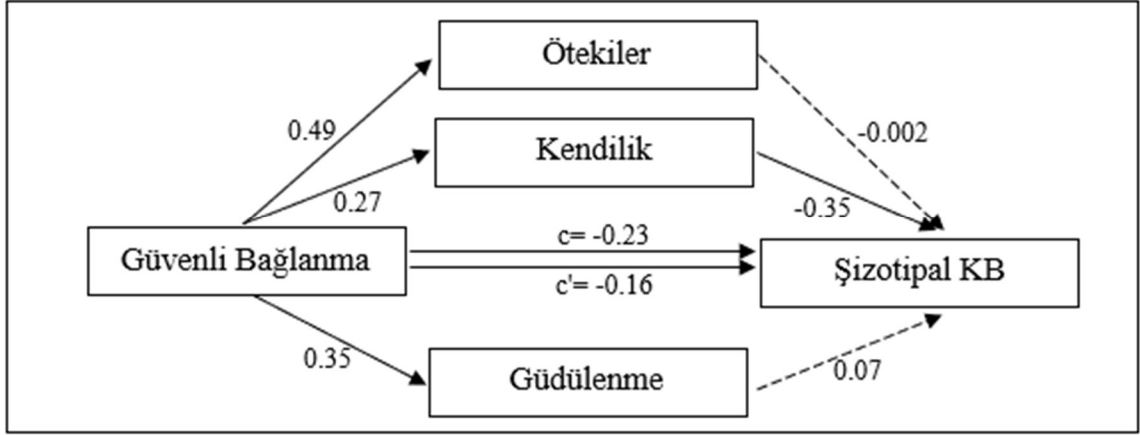

Şekil 4.4: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.1.2. Şizotipal Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

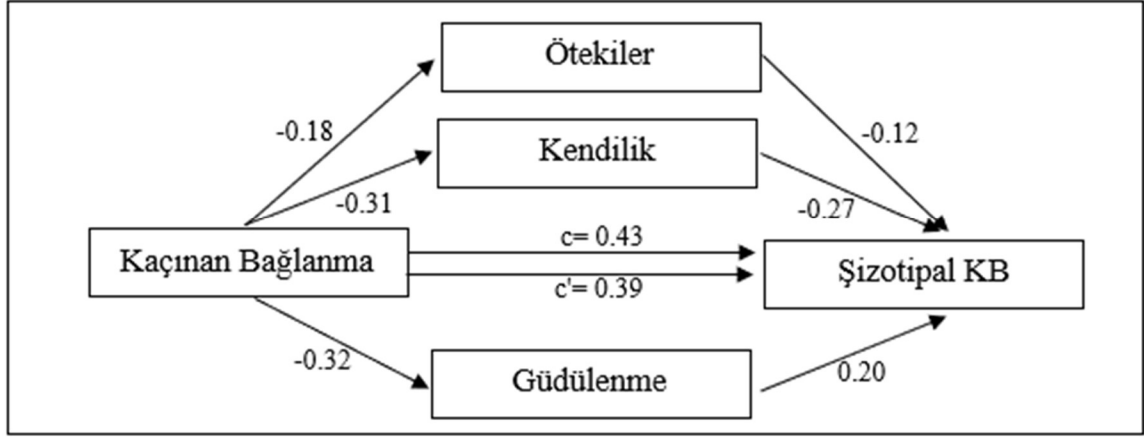
Güvenli bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.16$, $t = -3.47$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3110, -0.0862]). Güvenli bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.35$, $t = -8.47$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3479, -0.2170]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile diğer mentalizasyon alt boyutlarının ("ötekiler" ve "güdülenme") dolaylı etkilerinin ise anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.23$, $t = -5.51$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3889, -0.1845]) (Şekil 4.5).

Şekil 4.5: Güvenli Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

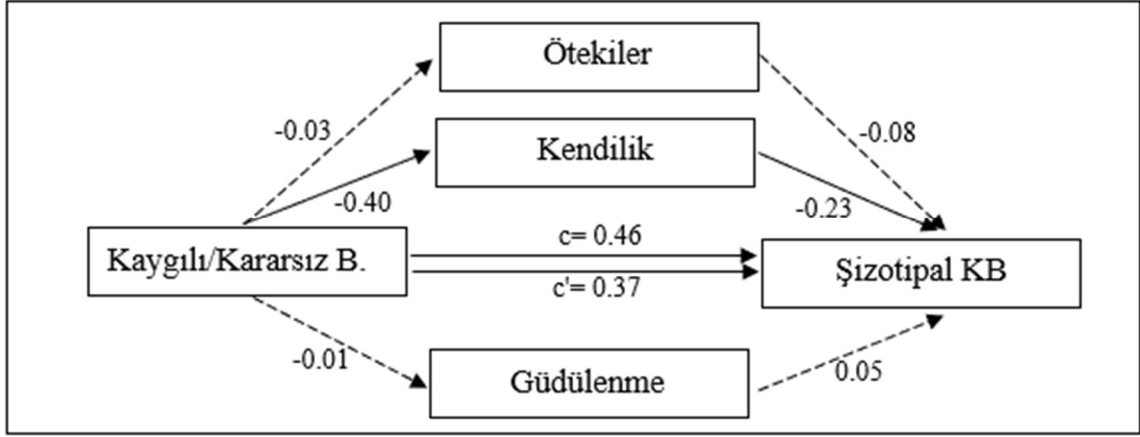
Kaçınan bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.39$, $t = 9.33$, $p < 0.001$, %95CI [0.2493, 0.3823]). Kaçınan bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.27$, $t = -6.70$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2780, -0.1519]), "ötekiler" ($\beta = -0.12$, $t = -2.32$, $p = 0.02$, %95CI [-0.1667, -0.0139]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.20$, $t = 3.88$, $p < 0.001$, %95CI [0.0951, 0.2902]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.43$, $t = 10.77$, $p < 0.001$, %95CI [0.2847, 0.4117]) (Şekil 4.6).

Şekil 4.6: Kaçınan Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.37$, $t = 8.98$, $p < 0.001$, %95CI [0.2590, 0.4041]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.23$, $t = -5.51$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2509, -0.1191]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile diğer mentalizasyon alt boyutlarının ("ötekiler" ve "güdülenme") dolaylı etkilerinin ise anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.46$, $t = 11.93$, $p < 0.001$, %95CI [0.3481, 0.4853]) (Şekil 4.7).

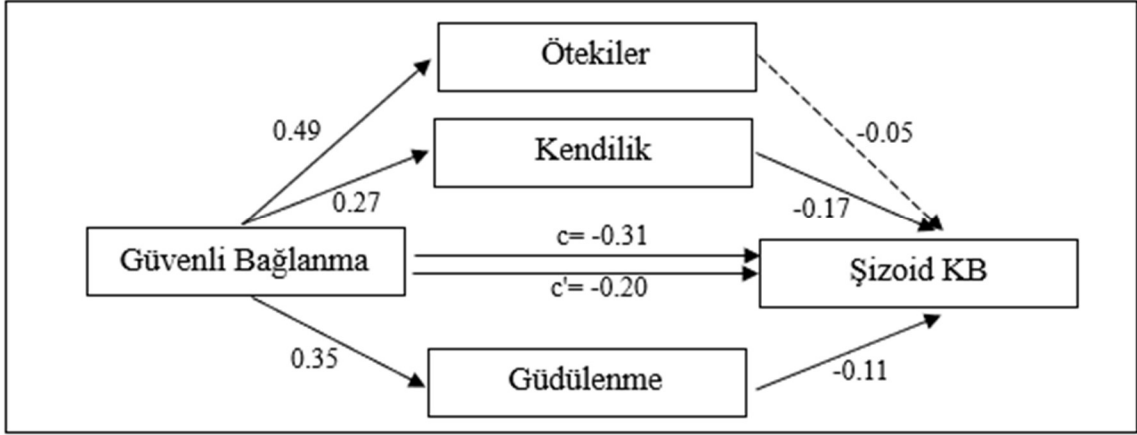

Şekil 4.7: Kaygılı/Kararsız Bağlanmanın, Şizotipal Kişilik Bozukluğu Üzerindeki Etkisinde Mentalizasyona Ait Bileşenlerin Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.1.3. Şizoid Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

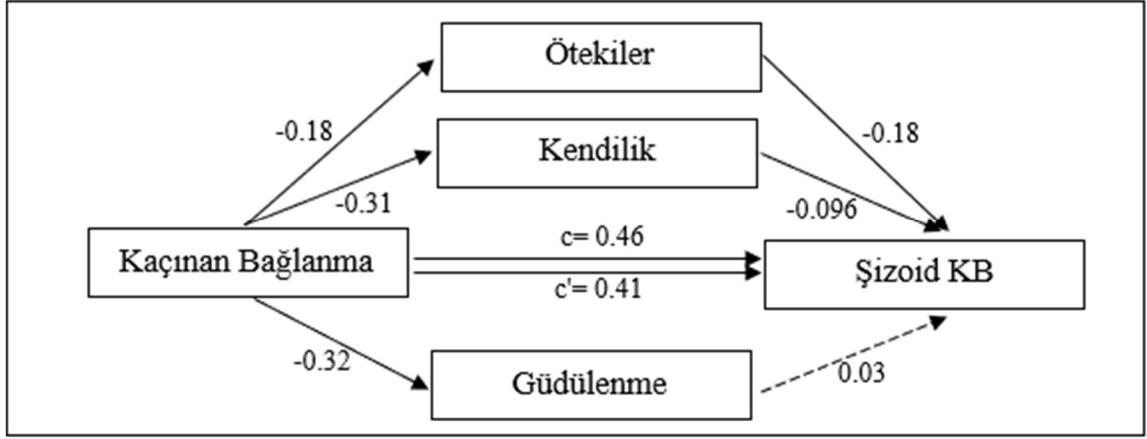
Güvenli bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.20$, $t = -4.32$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3007, -0.1126]). Güvenli bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.17$, $t = -4.25$, $p < 0.001$, %95CI [-0.1732, -0.0636]) ve "güdülenme" ($\beta = -0.11$, $t = -2.07$, $p = 0.04$, %95CI [-0.1711, -0.0043]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile "ötekiler" alt boyutu için ise anlamlı düzeyde dolaylı bir etkinin olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.31$, $t = -7.58$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3997, -0.2352]) (Şekil 4.8).

Şekil 4.8: Güvenli Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

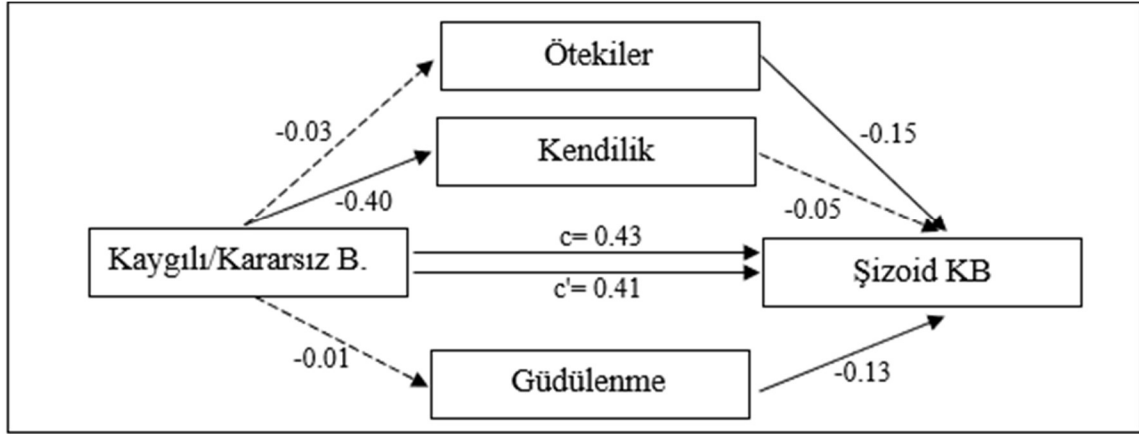
Kaçınan bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.41$, $t = 9.69$, $p < 0.001$, %95CI [0.2189, 0.3302]). Kaçınan bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.096$, $t = -2.37$, $p = 0.02$, %95CI [-0.1165, -0.0110]) ve "ötekiler" ($\beta = -0.18$, $t = -3.52$, $p < 0.001$, %95CI [-0.1787, -0.0507]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaçınan bağlanma ile "güdülenme" alt boyutu için ise anlamlı düzeyde dolaylı etki olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.46$, $t = 11.87$, $p < 0.001$, %95CI [0.2591, 0.3618]) (Şekil 4.9).

Şekil 4.9: Kaçınan Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.41$, $t = 9.90$, $p < 0.001$, %95CI [0.2434, 0.3638]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının ("ötekiler", "kendilik" ve "güdülenme") dolaylı etkilerinin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.43$, $t = 11.02$, $p < 0.001$, %95CI [0.2648, 0.3798]) (Şekil 4.10).

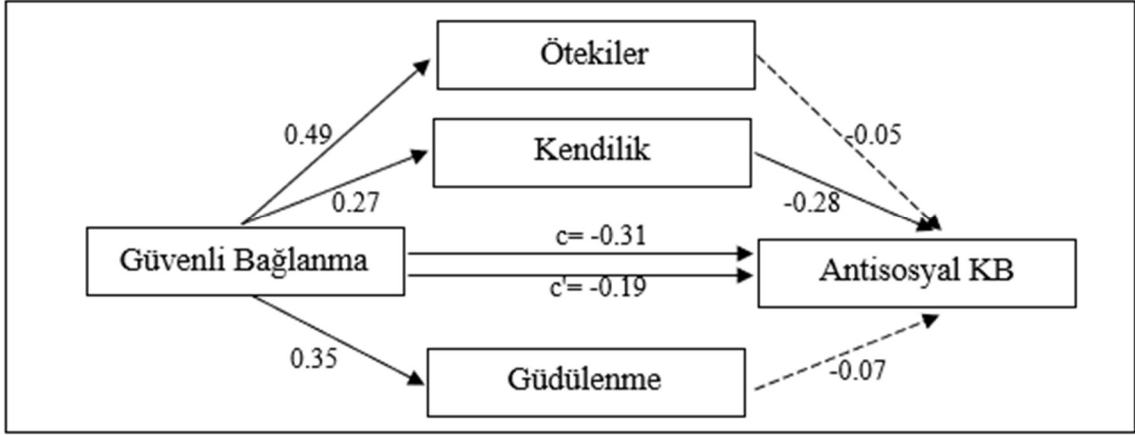

Şekil 4.10: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.1.4. Antisosyal Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

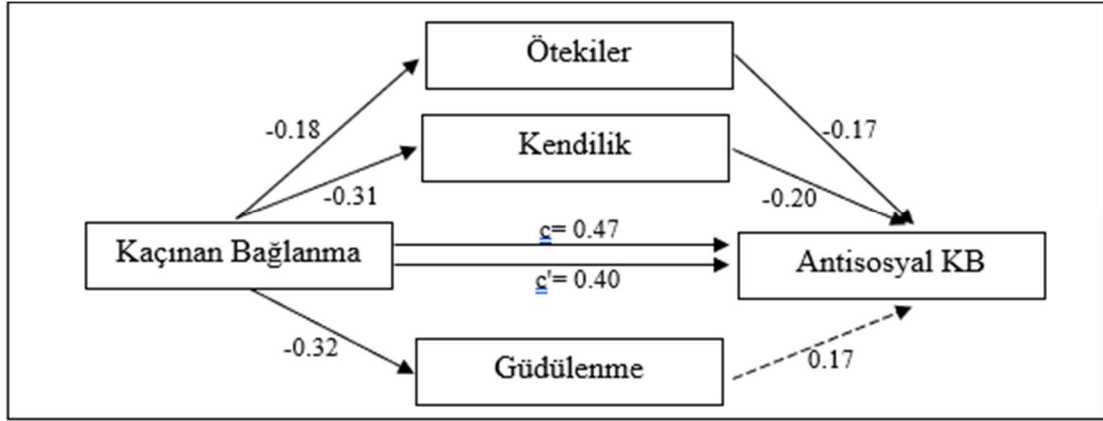
Güvenli bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.19$, $t = -4.02$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3316, -0.1139]). Güvenli bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.28$, $t = -6.79$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2825, -0.1557]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile diğer mentalizasyon alt boyutlarının ("ötekiler" ve "güdülenme") dolaylı etkilerinin ise anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.31$, $t = -7.43$, $p < 0.001$, %95CI [-0.4647, -0.2704]) (Şekil 4.11).

Şekil 4.11: Güvenli Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

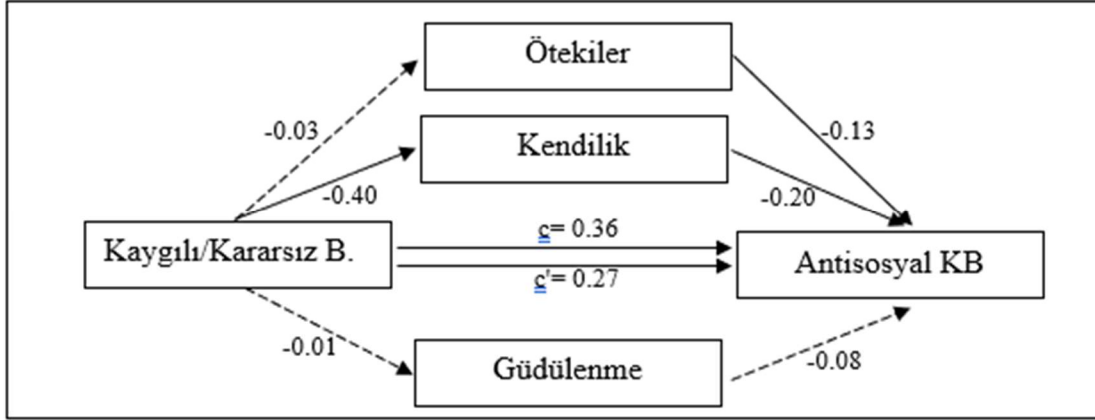
Kaçınan bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.40$, $t = 9.84$, $p < 0.001$, %95CI [0.2571, 0.3853]). Kaçınan bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "ötekiler" ($\beta = -0.17$, $t = -3.45$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2033, -0.0559]) ve "kendilik" ($\beta = -0.20$, $t = -4.94$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2137, -0.0921]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaçınan bağlanma ile "güdülenme" alt boyutu için ise anlamlı düzeyde dolaylı etki olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.47$, $t = 12.28$, $p < 0.001$, %95CI [0.3157, 0.4359]) (Şekil 4.12).

Şekil 4.12: Kaçınan Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.27$, $t = 5.43$, $p < 0.001$, %95CI [0.1657, 0.3116]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.20$, $t = -4.69$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2246, -0.0921]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile diğer mentalizasyon alt boyutlarının ("ötekiler" ve "güdülenme") dolaylı etkilerinin ise anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.36$, $t = 8.79$, $p < 0.001$, %95CI [0.2439, 0.3843]) (Şekil 4.13).

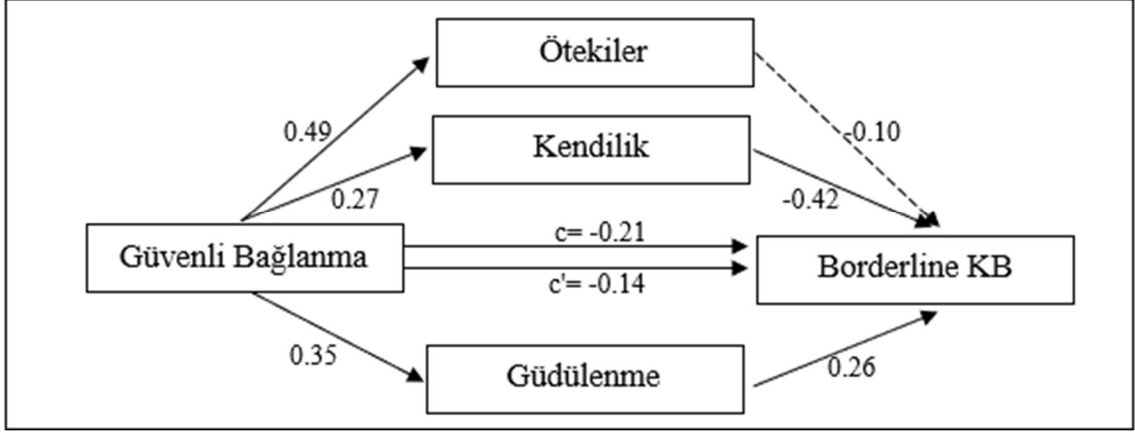

Şekil 4.13: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.1.5. Borderline Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

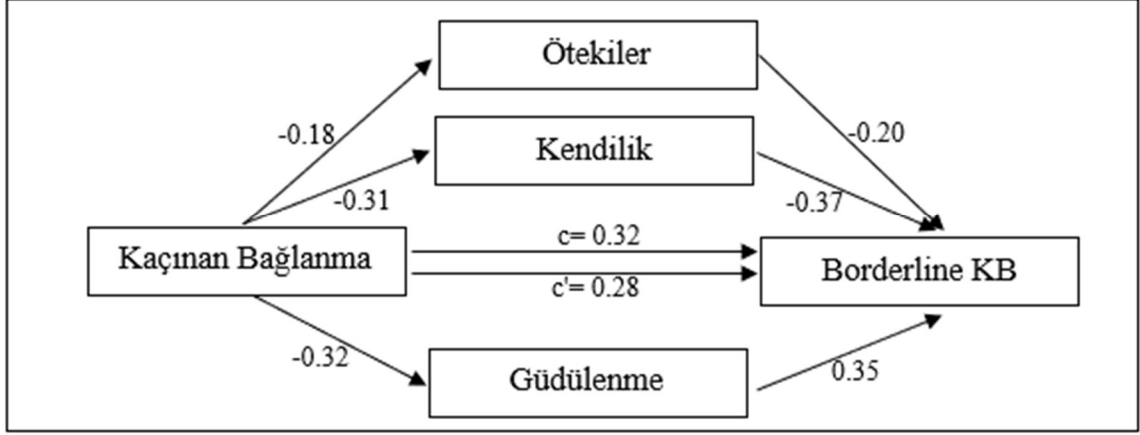
Güvenli bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.14$, $t = -3.04$, $p = 0.002$, %95CI [-0.3351, -0.0723]). Güvenli bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.42$, $t = -10.76$, $p < 0.001$, %95CI [-0.4959, -0.3428]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.26$, $t = 5.13$, $p < 0.001$, %95CI [0.1881, 0.4212]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile "ötekiler" alt boyutu için ise anlamlı düzeyde dolaylı etki olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.21$, $t = -4.92$, $p < 0.001$, %95CI [-0.4434, -0.1905]) (Şekil 4.14).

Şekil 4.14: Güvenli Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

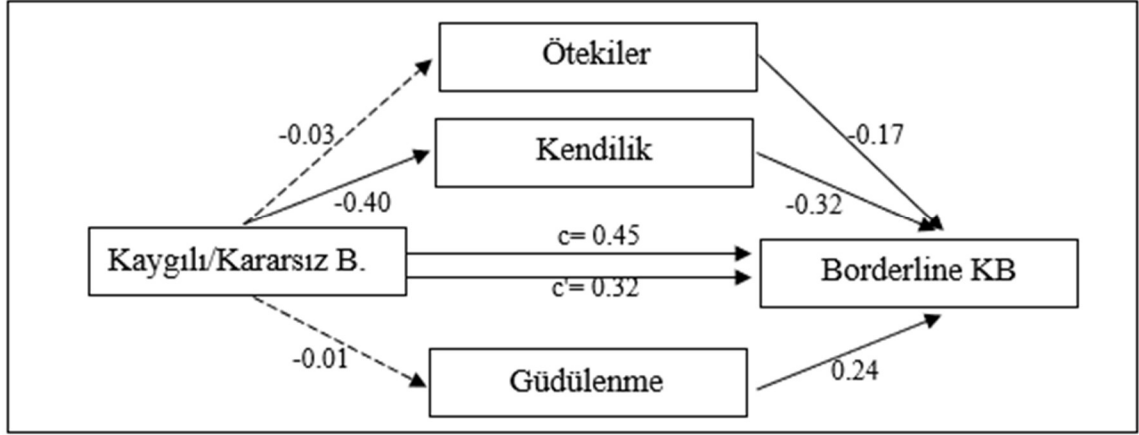
Kaçınan bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.28$, $t = 6.98$, $p < 0.001$, %95CI [0.2045, 0.3647]). Kaçınan bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.37$, $t = -9.35$, $p < 0.001$, %95CI [-0.4374, -0.2855]), "ötekiler" ($\beta = -0.20$, $t = -3.97$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2782, -0.0941]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.35$, $t = 6.98$, $p < 0.001$, %95CI [0.2997, 0.5347]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.32$, $t = 7.68$, $p < 0.001$, %95CI [0.2381, 0.4019]) (Şekil 4.15).

Şekil 4.15: Kaçınan Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişikte Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişikte Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.32$, $t = 8.03$, $p < 0.001$, %95CI [0.2650, 0.4365]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.32$, $t = -7.96$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3935, -0.2376]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile diğer mentalizasyon alt boyutlarının ("ötekiler" ve "güdülenme") dolaylı etkilerinin ise anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.45$, $t = 11.46$, $p < 0.001$, %95CI [0.4115, 0.5818]) (Şekil 4.16).

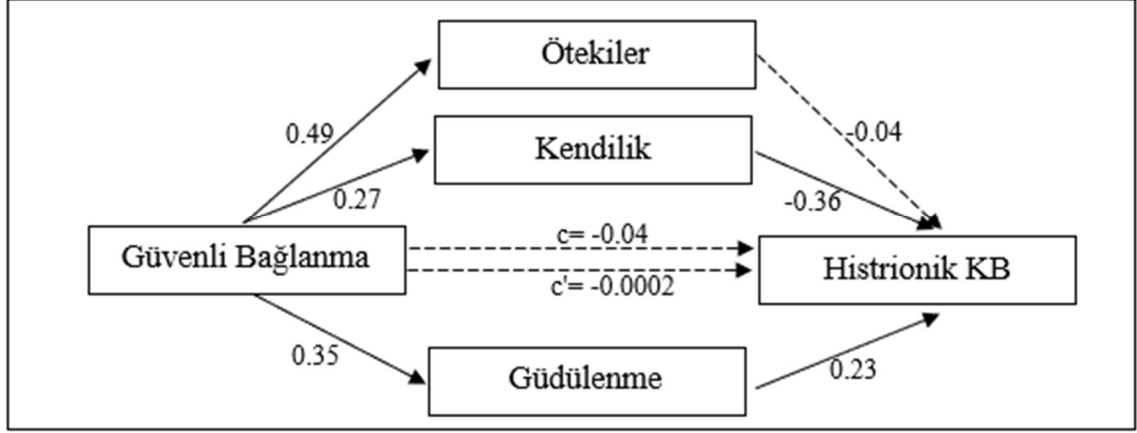

Şekil 4.16: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.1.6. Histrionik Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

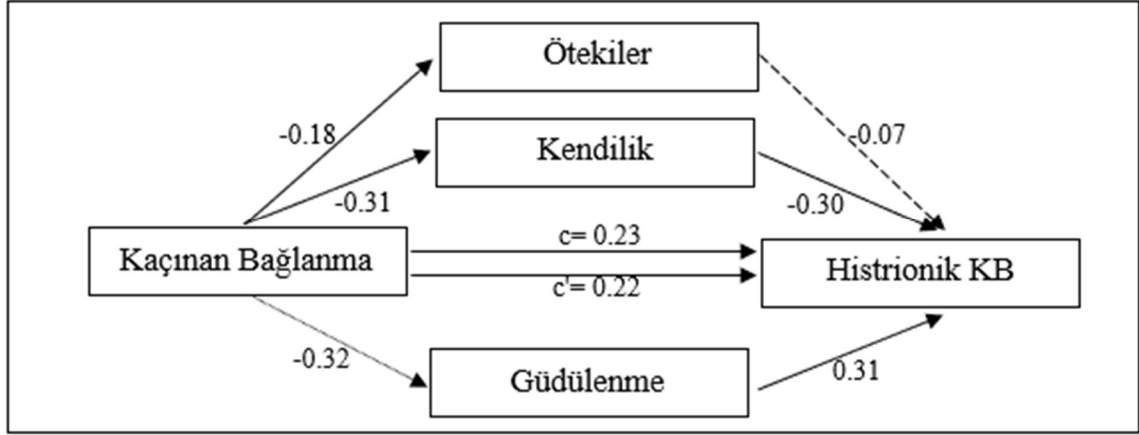
Güvenli bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = -0.0002$, $t = -0.005$, $p = 0.996$, %95CI [-0.0984, -0.0979]). Güvenli bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.36$, $t = -8.66$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3093, -0.1949]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.23$, $t = 4.26$, $p < 0.001$, %95CI [0.1018, 0.2759]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile "ötekiler" alt boyutu için ise anlamlı düzeyde dolaylı etki olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($\beta = -0.04$, $t = -0.9$, $p = 0.37$, %95CI [-0.1327, 0.492]) (Şekil 4.17).

Şekil 4.17: Güvenli Bağlanma ile Histriyonik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Histriyonik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

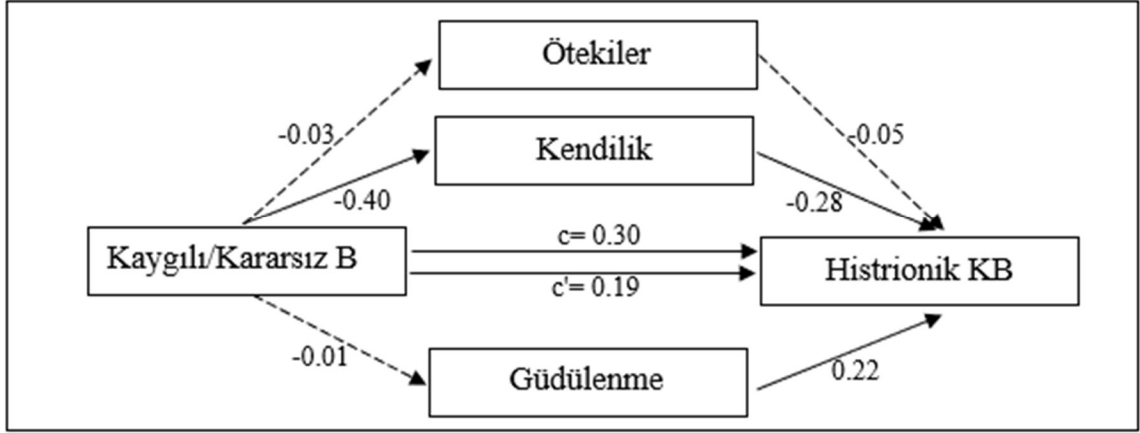
Kaçınan bağlanma ile histriyonik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın histriyonik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.22$, $t = 5.15$, $p < 0.001$, %95CI [0.0982, 0.2191]). Kaçınan bağlanma ile histriyonik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.30$, $t = -7.07$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2638, -0.1491]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.31$, $t = 5.70$, $p < 0.001$, %95CI [0.1687, 0.3462]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaçınan bağlanma ile "ötekiler" alt boyutu için ise anlamlı düzeyde dolaylı etki olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.23$, $t = 5.41$, $p < 0.001$, %95CI [0.1036, 0.2219]) (Şekil 4.18).

Şekil 4.18: Kaçınan Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki ilişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.19$, $t = 4.44$, $p < 0.001$, %95CI [0.0833, 0.2155]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.28$, $t = -6.47$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2577, -0.1376]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile diğer mentalizasyon alt boyutlarının ("ötekiler" ve "güdülenme") dolaylı etkilerinin ise anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) ise pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.30$, $t = 7.33$, $p < 0.001$, %95CI [0.1744, 0.3020]) (Şekil 4.19).

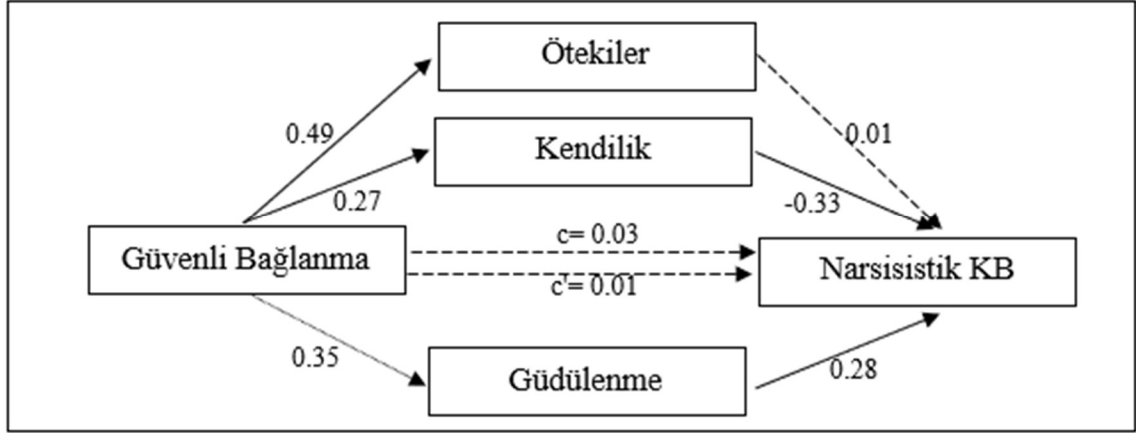

Şekil 4.19: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Histriyonik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.1.7. Narsisistik Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

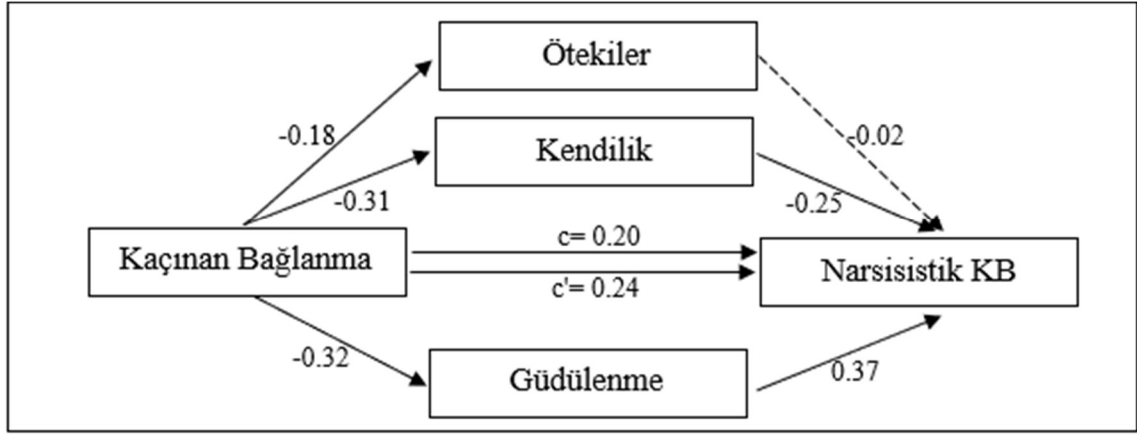
Güvenli bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = 0.01$, $t = 0.23$, $p = 0.82$, %95CI [-0.1033, 0.1303]). Güvenli bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.33$, $t = -7.8$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3382, -0.2022]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.28$, $t = 5.26$, $p < 0.001$, %95CI [0.1737, 0.3808]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile "ötekiler" alt boyutu için ise anlamlı düzeyde dolaylı etki olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($\beta = 0.03$, $t = 0.60$, $p = 0.55$, %95CI [-0.0755, 0.1418]) (Şekil 4.20).

Şekil 4.20: Güvenli Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişikte Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişikte Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

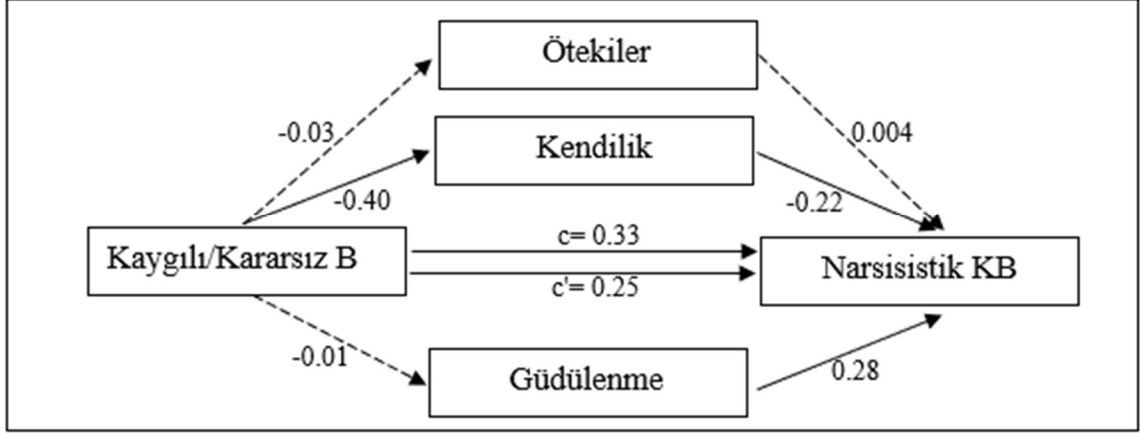
Kaçınan bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.24$, $t = 5.57$, $p < 0.001$, %95CI [0.1316, 0.2749]). Kaçınan bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.25$, $t = -6.07$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2781, -0.1422]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.37$, $t = 6.84$, $p < 0.001$, %95CI [0.2608, 0.4710]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaçınan bağlanma ile "ötekiler" alt boyutu için ise anlamlı düzeyde dolaylı etki olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.20$, $t = 4.77$, $p < 0.001$, %95CI [0.1014, 0.2435]) (Şekil 4.21).

Şekil 4.21: Kaçınan Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.25$, $t = 5.81$, $p < 0.001$, %95CI [0.1519, 0.3071]). Kaygılı/kararsız bağlanmanın, narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki etkisinde "kendilik" ($\beta = -0.22$, $t = -5.15$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2555, -0.1145]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile diğer mentalizasyon alt boyutlarının ("ötekiler" ve "güdülenme") dolaylı etkilerinin ise anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.33$, $t = 8.09$, $p < 0.001$, %95CI [0.2351, 0.3860]) (Şekil 4.22).

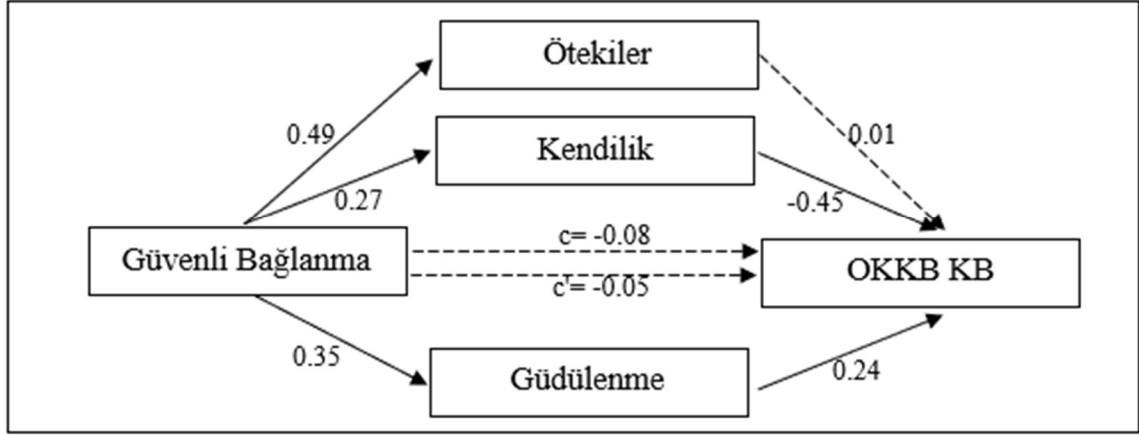

Şekil 4.22: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.1.8. Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

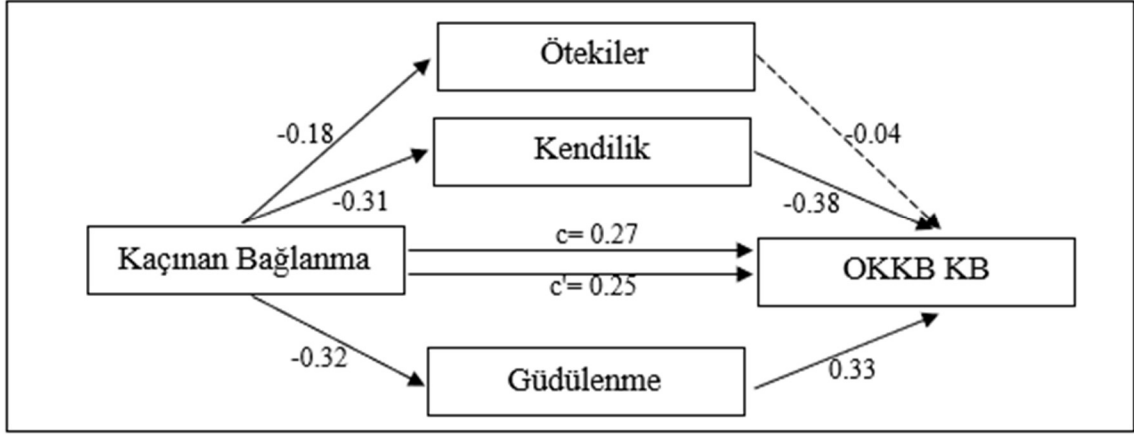
Güvenli bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = -0.05$, $t = -1.13$, $p = 0.26$, %95CI [-0.1765, 0.0475]). Güvenli bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.45$, $t = -11.29$, $p < 0.001$, %95CI [-0.4402, -0.3097]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.24$, $t = 4.73$, $p < 0.001$, %95CI [0.1396, 0.3384]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile "ötekiler" alt boyutu için ise anlamlı düzeyde dolaylı etki olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($\beta = -0.08$, $t = -1.92$, $p = 0.56$, %95CI [-0.2153, 0.0026]) (Şekil 4.23).

Şekil 4.23: Güvenli Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

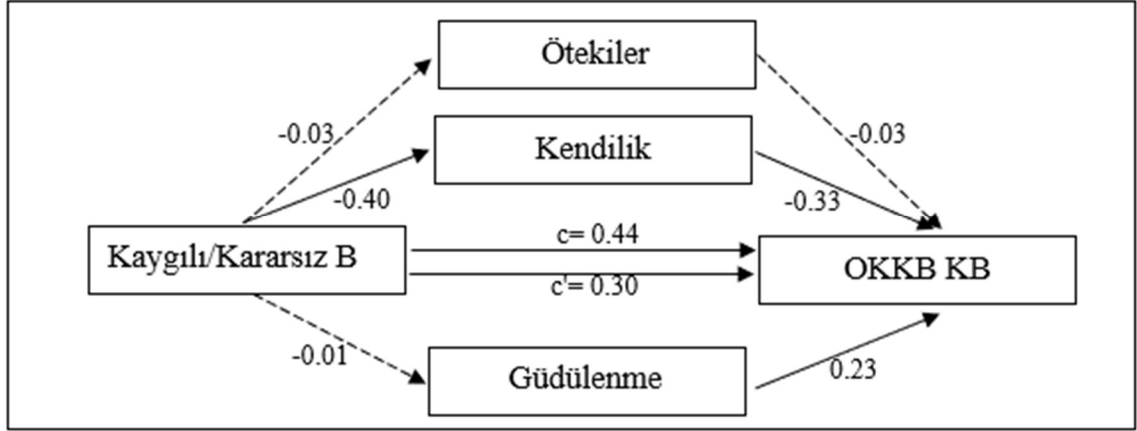
Kaçınan bağlanma ile obsesif-Kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.25$, $t = 6.19$, $p < 0.001$, %95CI [0.1471, 0.2839]). Kaçınan bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.38$, $t = -9.71$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3853, -0.2557]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.33$, $t = 6.44$, $p < 0.001$, %95CI [0.2286, 0.4292]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaçınan bağlanma ile "ötekiler" alt boyutu için ise anlamlı düzeyde dolaylı etki olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.27$, $t = 6.55$, $p < 0.001$, %95CI [0.1638, 0.3042]) (Şekil 4.24).

Şekil 4.24: Kaçınan Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.30$, $t = 7.69$, $p < 0.001$, %95CI [0.2124, 0.3582]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.33$, $t = -8.26$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3448, -0.2124]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile diğer mentalizasyon alt boyutlarının ("ötekiler" ve "güdülenme") dolaylı etkilerinin ise anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.44$, $t = 11.11$, $p < 0.001$, %95CI [0.3371, 0.4820]) (Şekil 4.25).

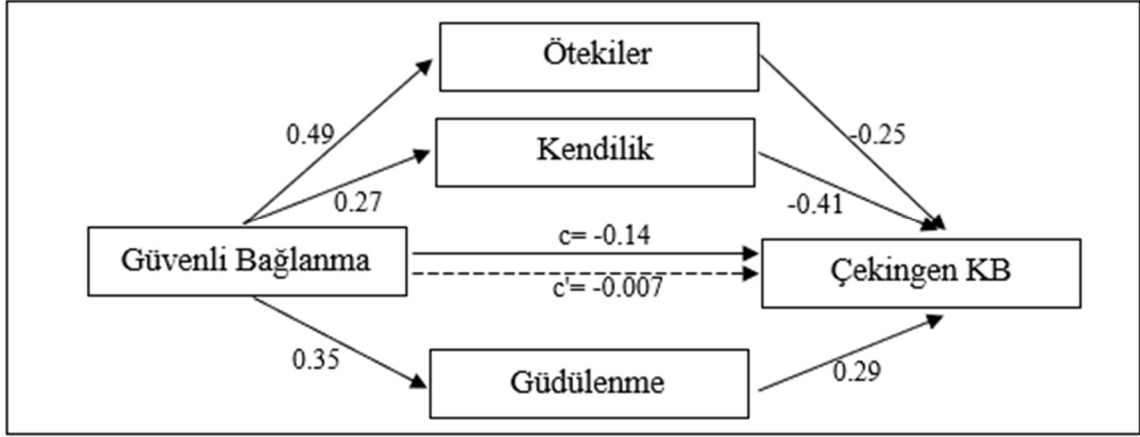

Şekil 4.25: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.1.9. Çekingen Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

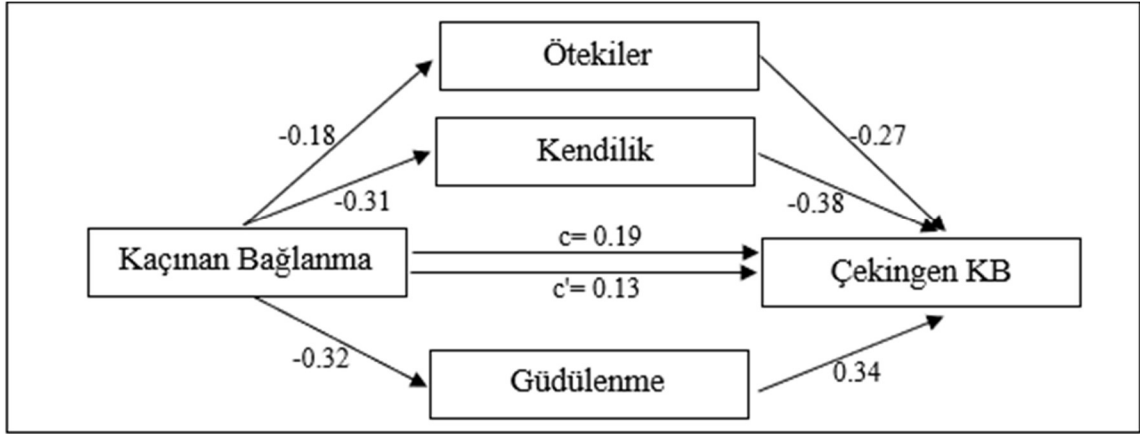
Güvenli bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda, güvenli bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') anlamlı olmadığı bulunmuştur ($\beta = -0.007$, $t = -0.15$, $p = 0.88$, %95CI [-0.1111, 0.0951]). Güvenli bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.41$, $t = -10.42$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3787, -0.2586]), "ötekiler" ($\beta = -0.25$, $t = -4.67$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2671, -0.1088]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.29$, $t = 5.75$, $p < 0.001$, %95CI [0.1762, 0.3590]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.14$, $t = -3.24$, $p = 0.001$, %95CI [-0.2642, -0.0649]) (Şekil 4.26).

Şekil 4.26: Güvenli Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki ilişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkinde Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

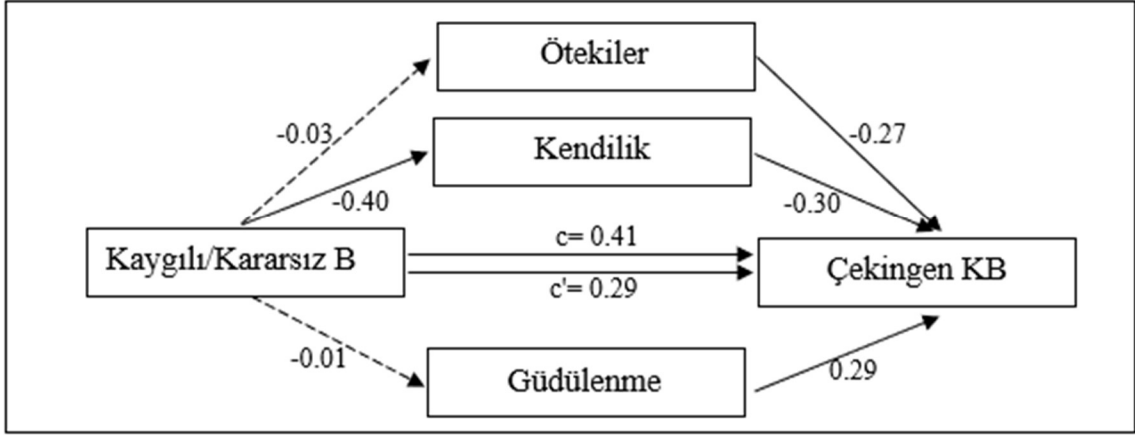
Kaçınan bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.13$, $t = 3.08$, $p = 0.002$, %95CI [0.0368, 0.1658]). Kaçınan bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.38$, $t = -9.33$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3516, -0.2293]), "ötekiler" ($\beta = -0.27$, $t = -5.35$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2760, -0.1277]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.34$, $t = 6.45$, $p < 0.001$, %95CI [0.2163, 0.4056]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.19$, $t = 4.35$, $p < 0.001$, %95CI [0.0800, 0.2121]) (Şekil 4.27).

Şekil 4.27: Kaçınan Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.29$, $t = 7.21$, $p < 0.001$, %95CI [0.1798, 0.3147]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.30$, $t = -7.36$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2907, -0.1183]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile diğer mentalizasyon alt boyutlarının ("ötekiler" ve "güdülenme") dolaylı etkilerinin ise anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($\beta = 0.41$, $t = 10.36$, $p < 0.001$, %95CI [0.2886, 0.4235]) (Şekil 4.28).

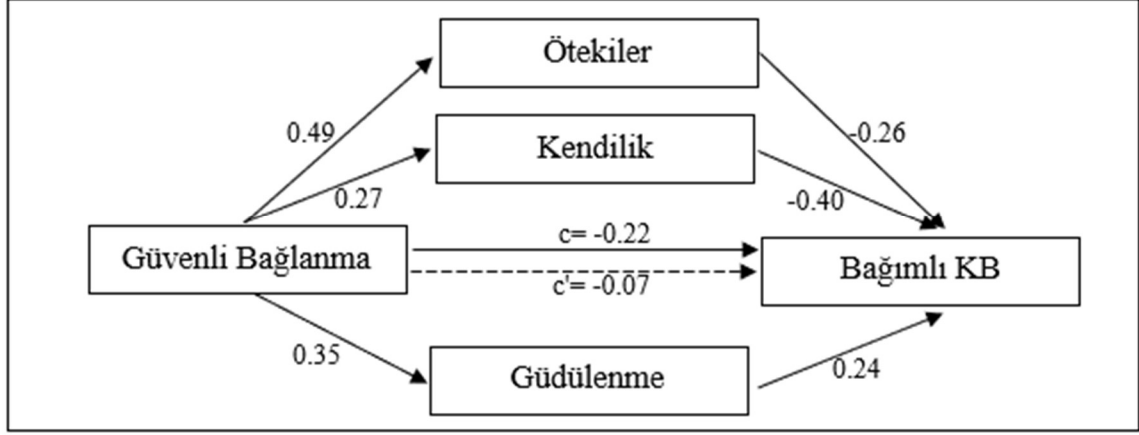

Şekil 4.28: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.1.10. Bağımlı Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

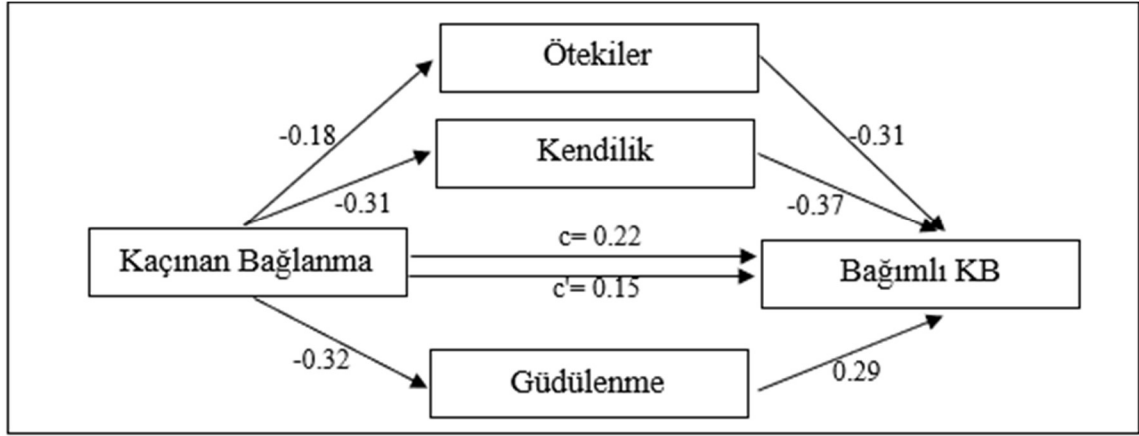
Güvenli bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') anlamlı olmadığı bulunmuştur ($\beta = -0.07$, $t = -1.64$, $p = 0.10$, %95CI [-0.1754, 0.0159]). Güvenli bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.40$, $t = -10.02$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3400, -0.2286]), "ötekiler" ($\beta = -0.26$, $t = -4.88$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2557, -0.1089]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.24$, $t = 4.87$, $p < 0.001$, %95CI [0.1253, 0.2949]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.22$, $t = -5.23$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3352, -0.1521]) (Şekil 4.29).

Şekil 4.29: Güvenli Bağlanma ile Bağlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Bağlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

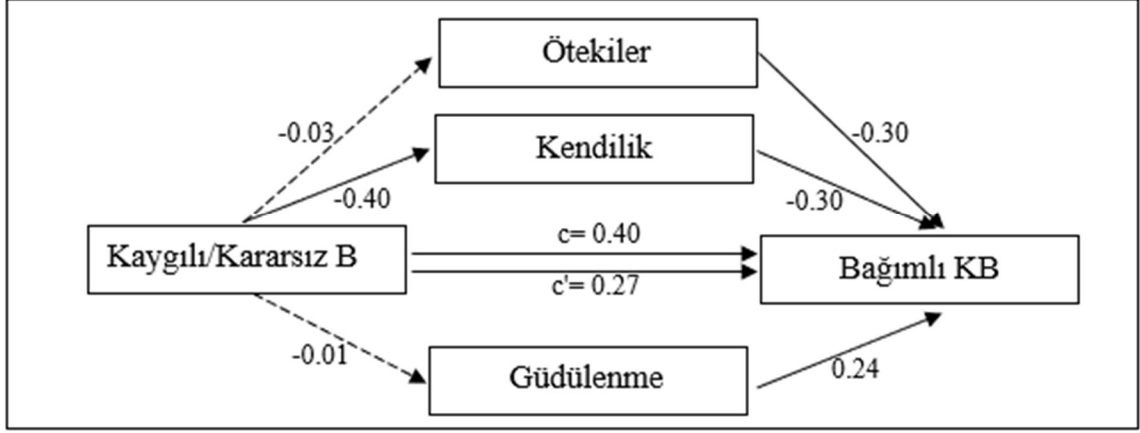
Kaçınan bağlanma ile bağlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın bağlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.15$, $t = 3.51$, $p < 0.001$, %95CI [0.0470, 0.1667]). Kaçınan bağlanma ile bağlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.37$, $t = -9.10$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3197, -0.2062]), "ötekiler" ($\beta = -0.31$, $t = -6.15$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2843, -0.1467]) ve "güdülenme" ($\beta = 0.29$, $t = 5.64$, $p < 0.001$, %95CI [0.1644, 0.3400]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.22$, $t = 5.19$, $p < 0.001$, %95CI [0.1003, 0.2226]) (Şekil 4.30).

Şekil 4.30: Kaçınan Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolü

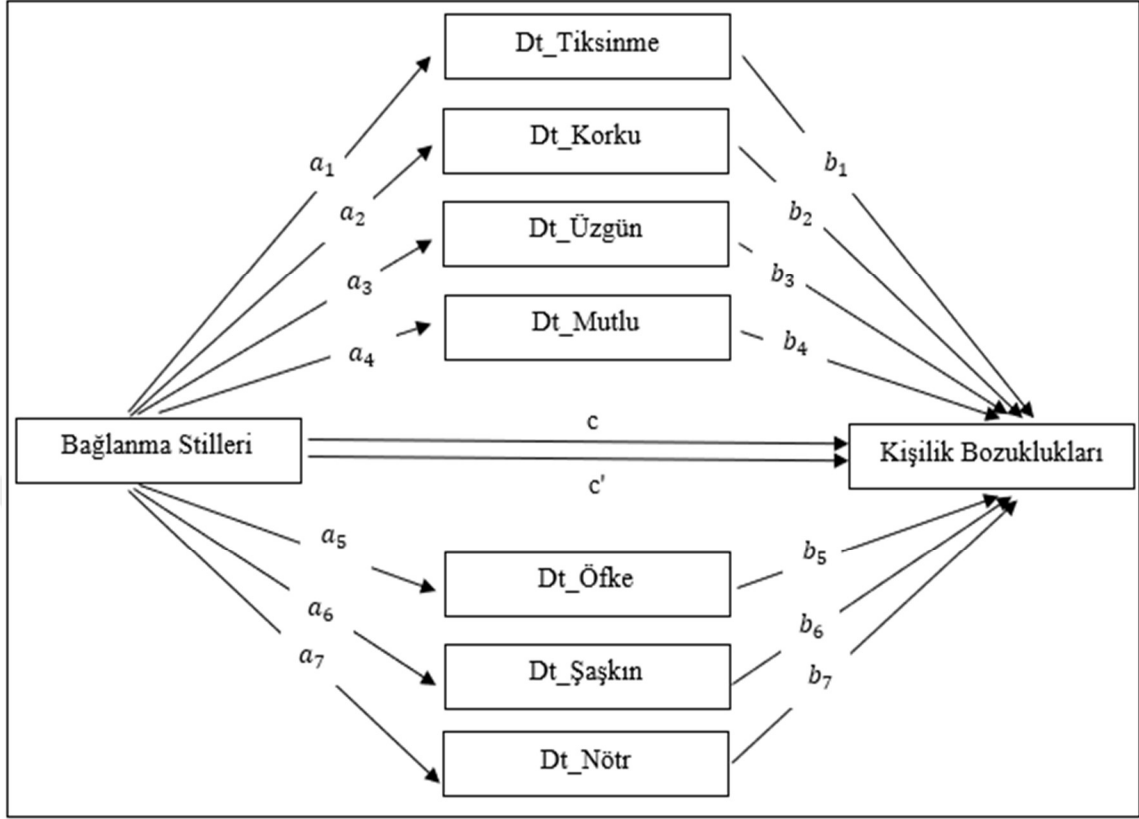
Kaygılı/kararsız bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyon alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.27$, $t = 6.72$, $p < 0.001$, %95CI [0.1527, 0.2788]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "kendilik" ($\beta = -0.30$, $t = -7.37$, $p < 0.001$, %95CI [-0.2724, -0.1578]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile diğer mentalizasyon alt boyutlarının ("ötekiler" ve "güdülenme") dolaylı etkilerinin ise anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($\beta = 0.40$, $t = 9.87$, $p < 0.001$, %95CI [0.2554, 0.3824]) (Şekil 4.31).

Şekil 4.31: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Mentalizasyon Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.2. Model-2

Modelde kişilik bozuklukları türleri (Y); bağlanma stilleri (X); aracı değişkenler ise tiksizlik (M1), korku (M2), üzgün (M3), mutlu (M4), öfke (M5), şaşkın (M6), nötr (M7), duygu toplam puanı (M8) olarak belirlenmiştir. Şekil 4.32’de gösterildiği üzere bağımsız değişken (X) ile bağımlı değişken (Y) arasındaki ilişkiyi açıklamak amacıyla aracı değişkenler (M) üzerinden sekiz dolaylı yol tanımlanmıştır ($X \rightarrow M1 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M2 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M3 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M4 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M5 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M6 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M7 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M8 \rightarrow Y$).

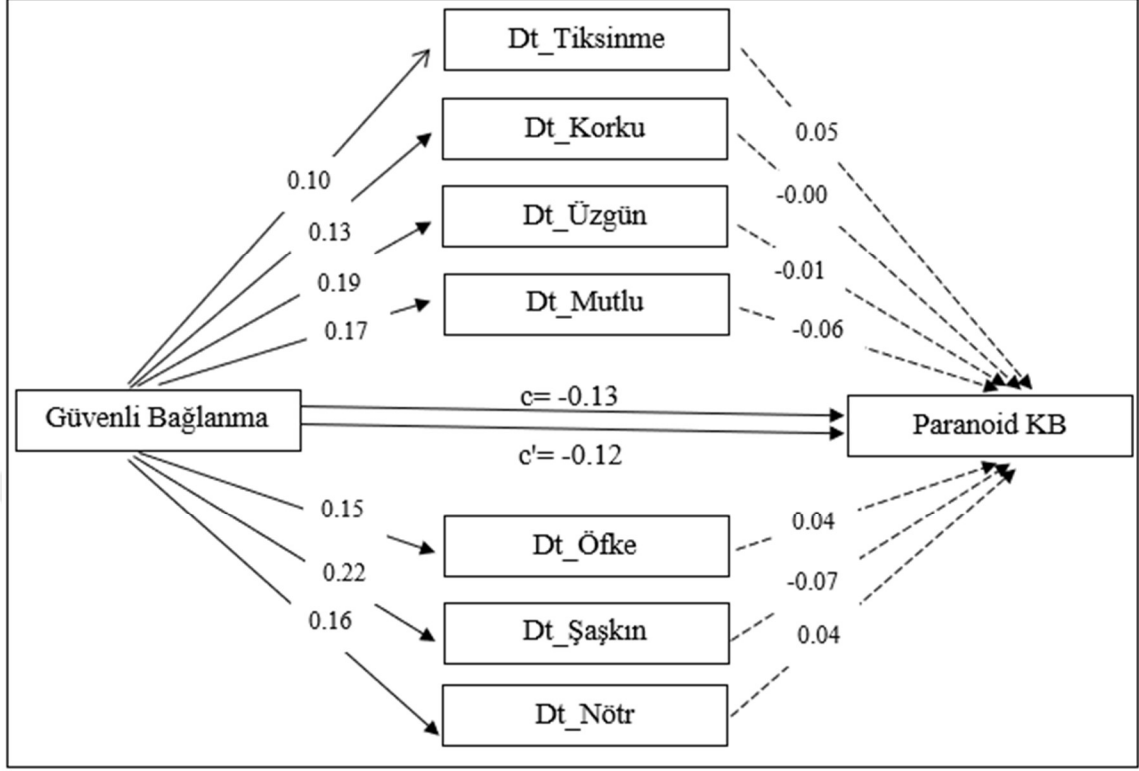

Şekil 4.32: Bağlanma Stilleri ile Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolünü Değerlendirmek Amacıyla Tasarlanan Model

4.5.2.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

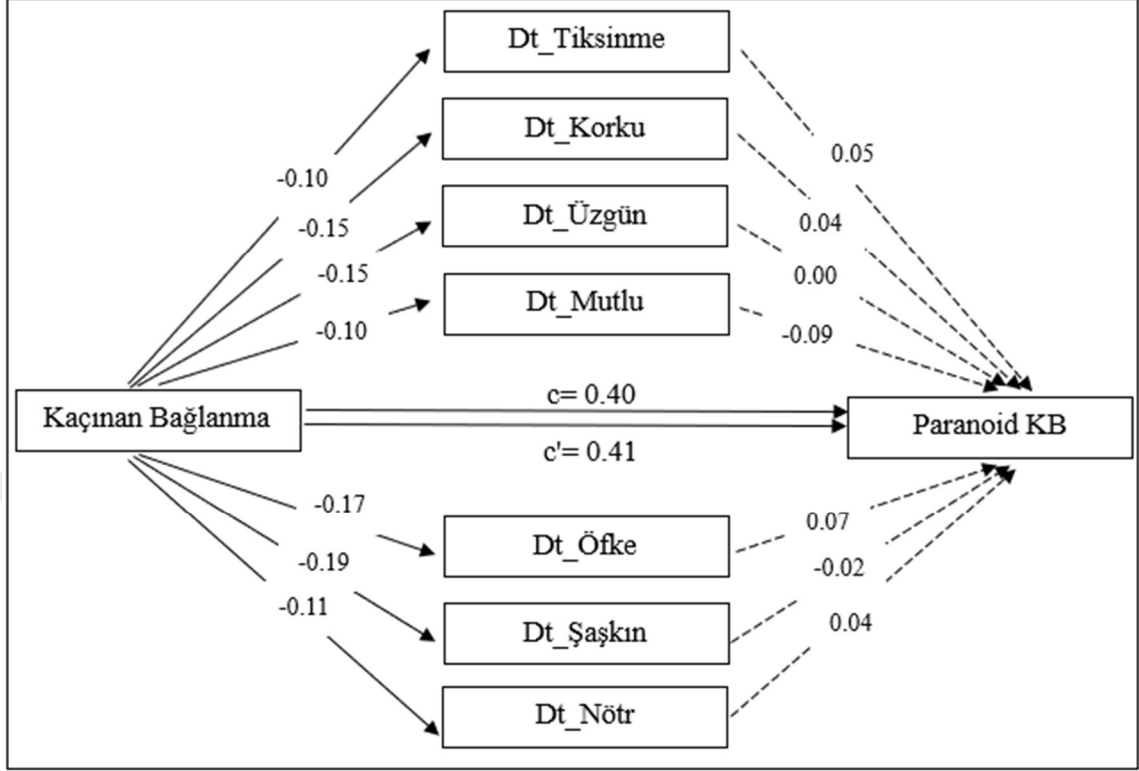
Güvenli bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda, güvenli bağlanmanın paranoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.12$, $t = -2.60$, $p = 0.01$, %95CI [-0.251, -0.035]). Güvenli bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.13$, $t = -2.93$, $p = 0.004$, %95CI [-0.257, -0.051]) (Şekil 4.33).

Şekil 4.33: Güvenli Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

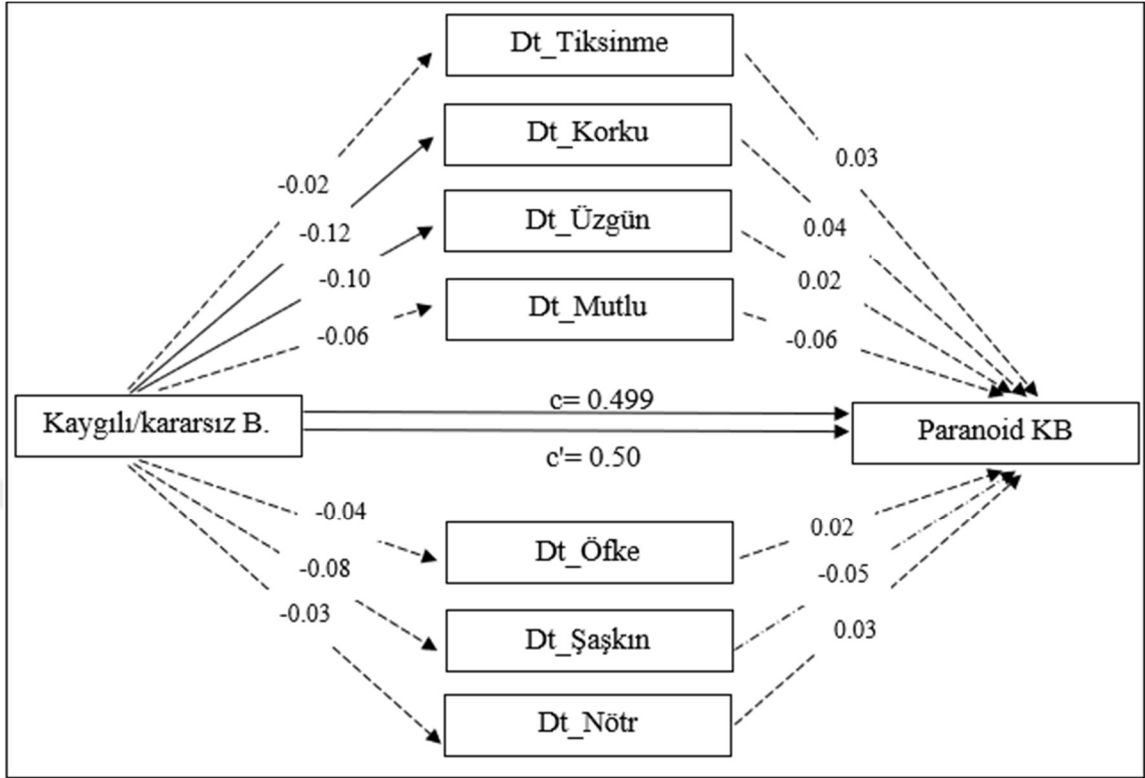
Kaçınan bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın paranoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.41$, $t = 9.93$, $p < 0.001$, %95CI [0.267, 0.399]). Kaçınan bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.40$, $t = 9.91$, $p < 0.001$, %95CI [0.258, 0.386]) (Şekil 4.34).

Şekil 4.34: Kaçınan Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın paranoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.50$, $t = 13.07$, $p < 0.001$, %95CI [0.381, 0.515]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.499$, $t = 13.19$, $p < 0.001$, %95CI [0.380, 0.512]) (Şekil 4.35).

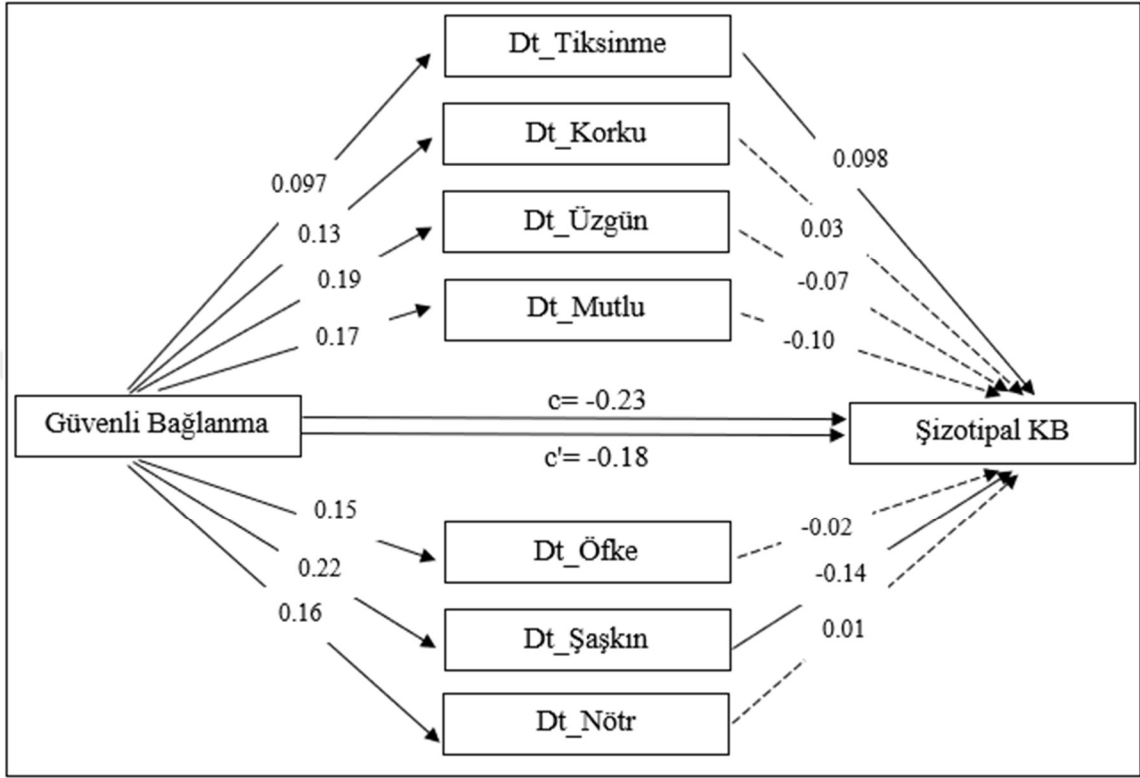
Şekil 4.35: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.2.2. Şizotipal Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($\beta = -0.18$, $t = -4.25$, $p < 0.001$, %95CI [-0.329, -0.121]). Güvenli bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.14$, $t = -2.68$, $p = 0.008$, %95CI [-9.012, -1.386]) ve "tiksinme" ($\beta = 0.098$, $t = 2.06$, $p = 0.04$, %95CI [0.081, 3.603]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu tanıma alt boyutları ("korku", "üzgün", "mutlu", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise

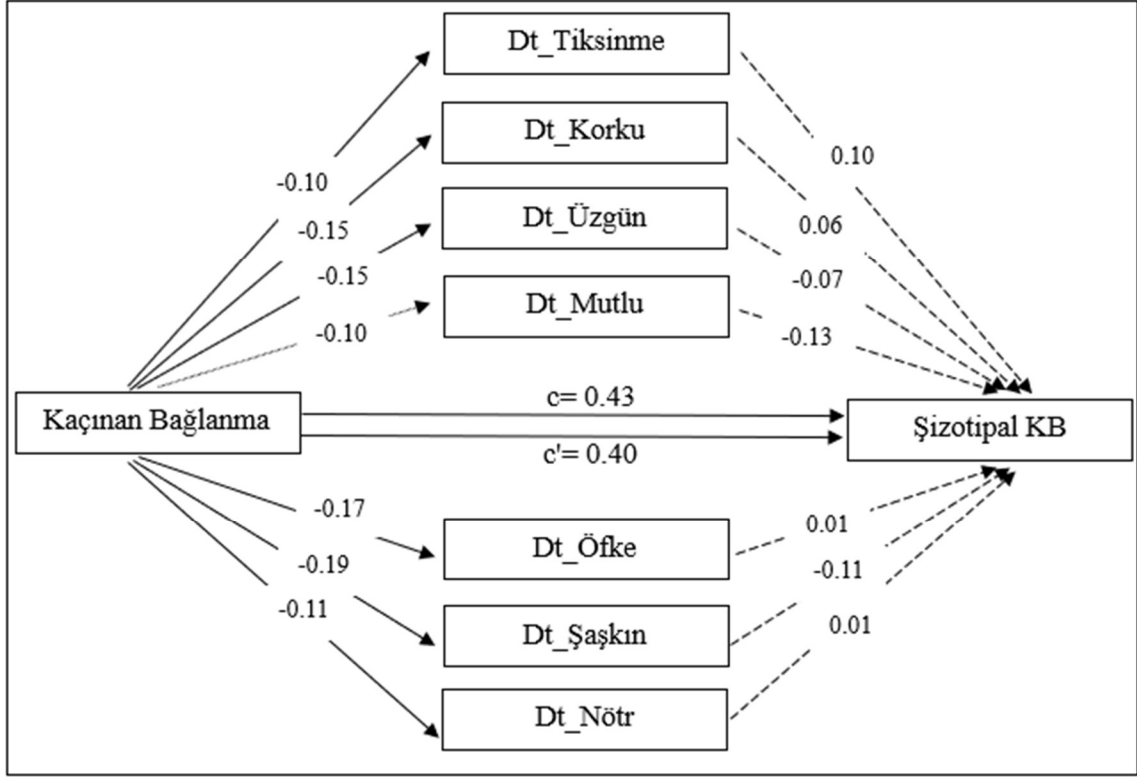
anlamli düzeyde olmadigi belirlenmistir. Toplam etkinin (c) negatif ve anlamli oldugu belirlenmistir ($\beta = -0.23$, $t = -5.51$, $p < 0.001$, %95CI [-0.389, -0.185]) (Sekil 4.36).

Şekil 4.36: Güvenli Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

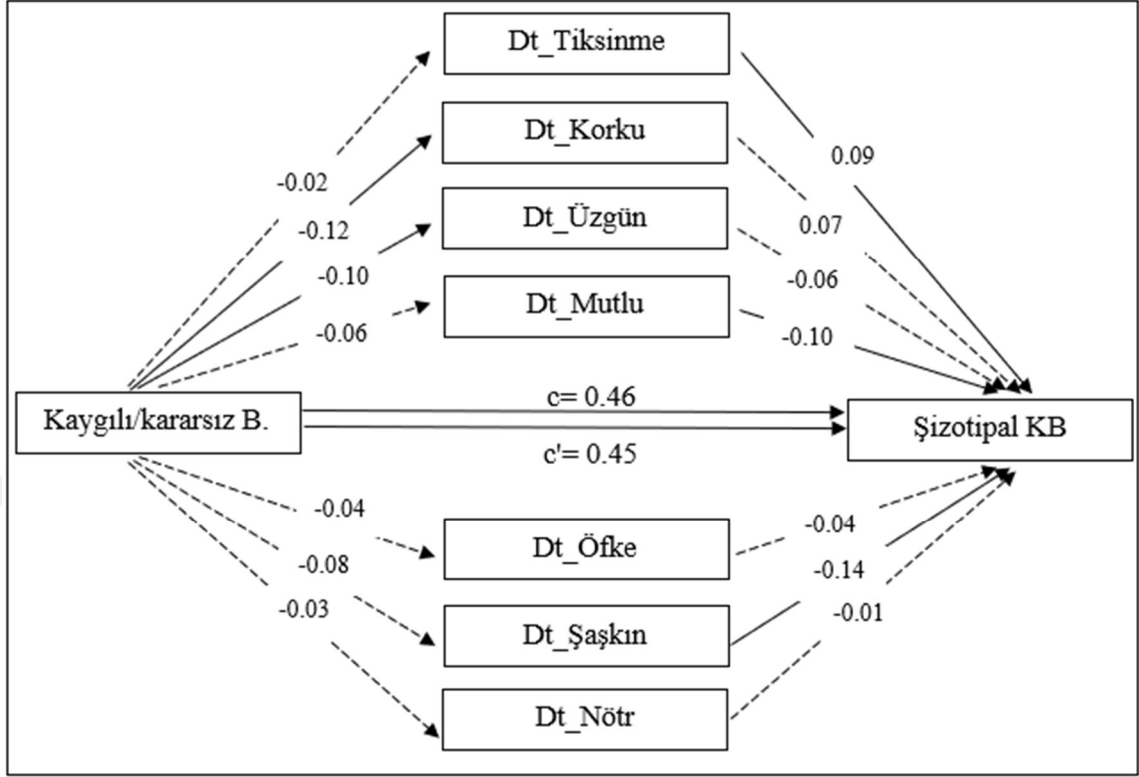
Kaçınan bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamli olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.40$, $t = 10.12$, $p < 0.001$, %95CI [0.266, 0.394]). Kaçınan bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamli düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise pozitif ve anlamli olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.43$, $t = 10.77$, $p < 0.001$, %95CI [0.285, 0.412]) (Şekil 4.37).

Şekil 4.37: Kaçınan Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişki Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişki Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.45$, $t = 11.78$, $p < 0.001$, %95CI [0.336, 0.471]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.46$, $t = 11.93$, $p < 0.001$, %95CI [0.348, 0.485]) (Şekil 4.38).

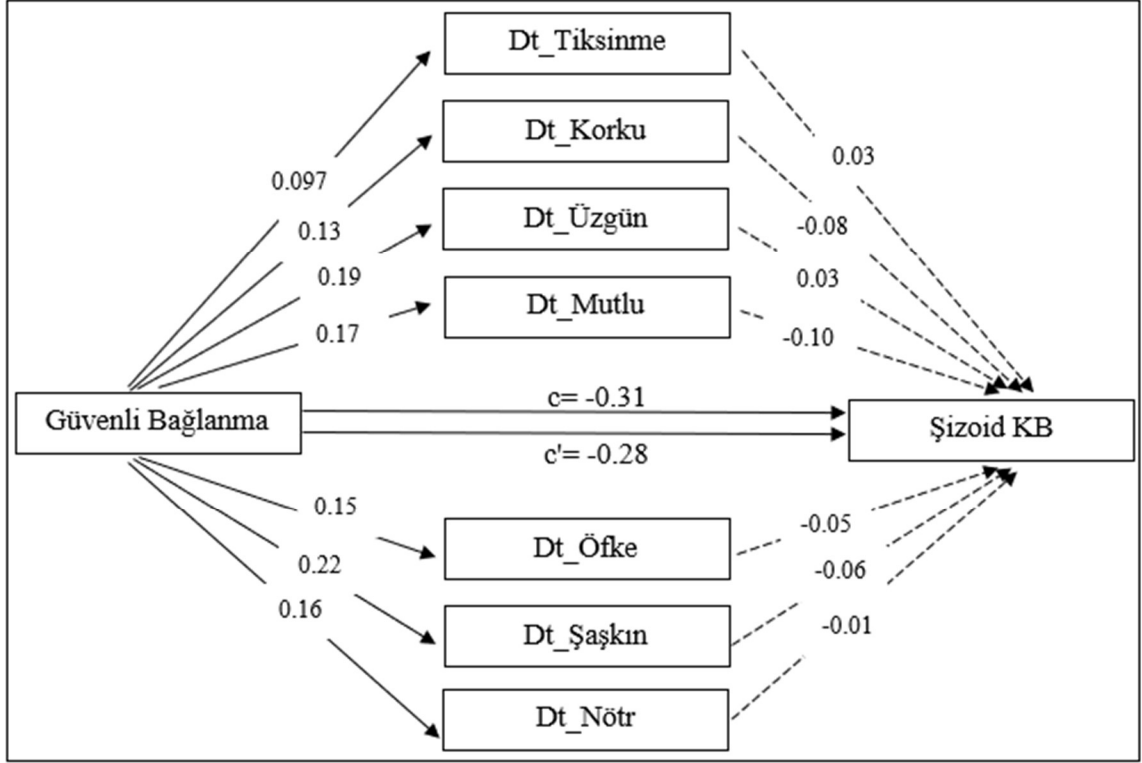

Şekil 4.38: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.2.3. Şizoid Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

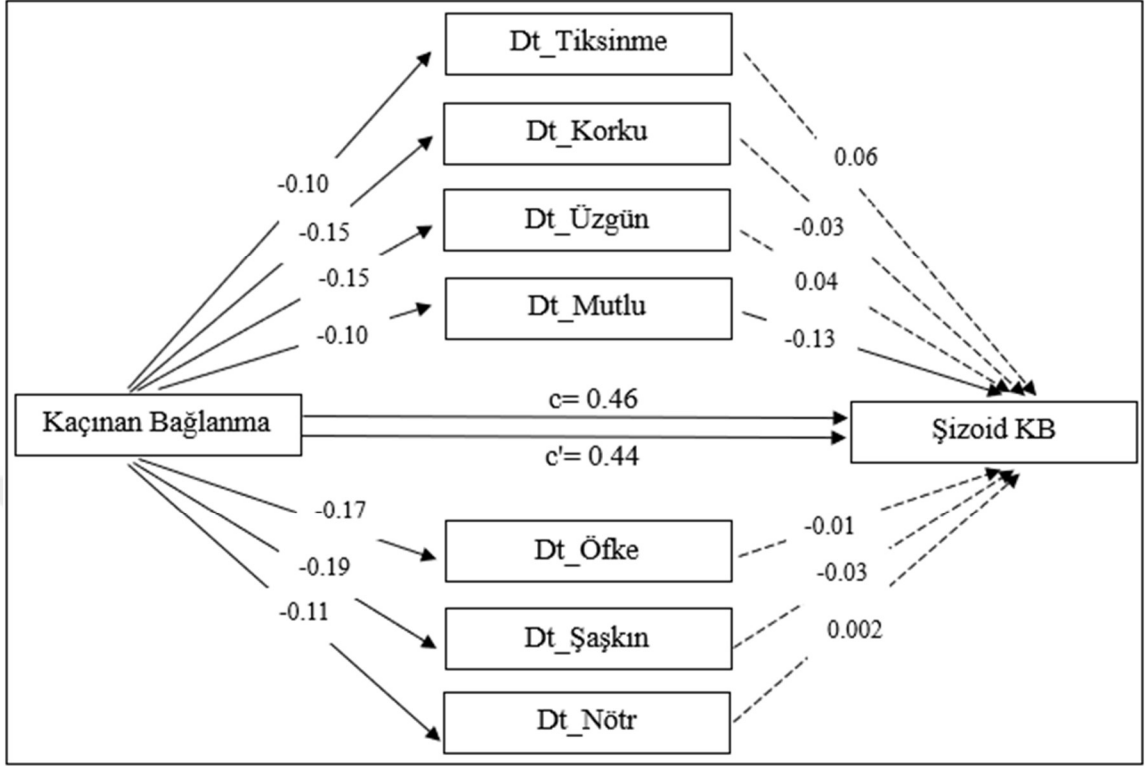
Güvenli bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.28$, $t = -6.44$, $p < 0.001$, %95CI [-0.363, -0.193]). Güvenli bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.31$, $t = -7.58$, $p < 0.001$, %95CI [-0.400, -0.235]) (Şekil 4.39).

Şekil 4.39: Güvenli Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

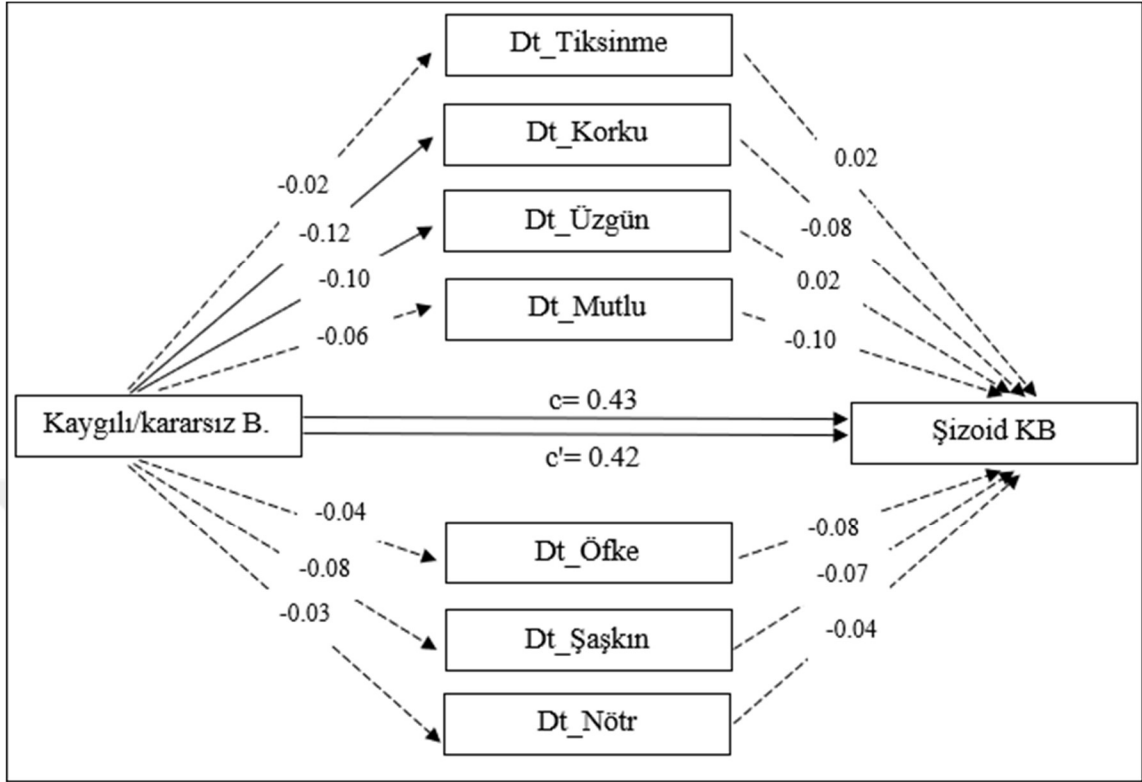
Kaçınan bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.44$, $t = 10.98$, $p < 0.001$, %95CI [0.242, 0.347]). Kaçınan bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "mutlu" ($\beta = -0.13$, $t = -2.48$, $p = 0.01$, %95CI [-10.350, -1.192]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.46$, $t = 11.88$, $p < 0.001$, %95CI [0.259, 0.362]) (Şekil 4.40).

Şekil 4.40: Kaçınan Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.42$, $t = 10.61$, $p < 0.001$, %95CI [0.252, 0.366]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.43$, $t = 11.02$, $p < 0.001$, %95CI [0.265, 0.380]) (Şekil 4.41).

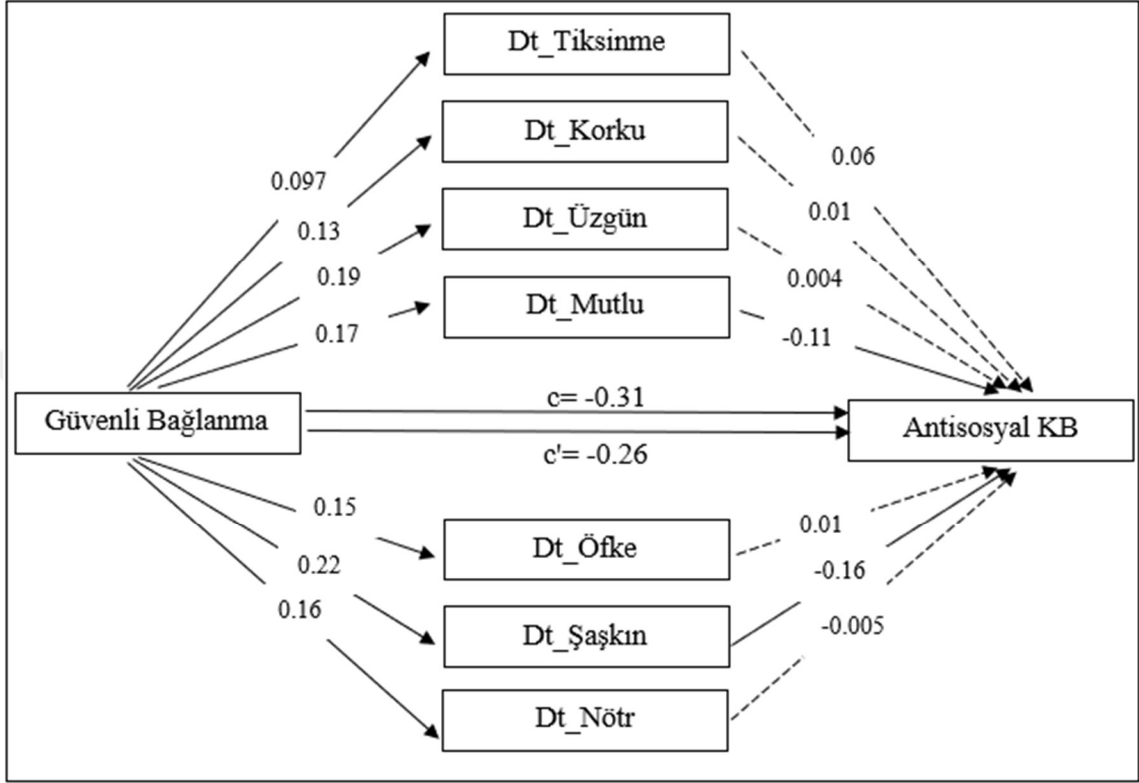
Şekil 4.41: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.2.4. Antisosyal Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile Antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.26$, $t = -6.21$, $p < 0.001$, %95CI [-0.413, -0.214]). Güvenli bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "mutlu" ($\beta = -0.11$, $t = -2.03$, $p = 0.043$, %95CI [-11.618, -0.190]) ve "şaşkın" ($\beta = -0.16$, $t = -3.13$, $p < 0.002$, %95CI [-9.435, -2.164]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin

ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.31$, $t = -7.43$, $p < 0.001$, %95CI [-0.465, -0.270]) (Şekil 4.42).

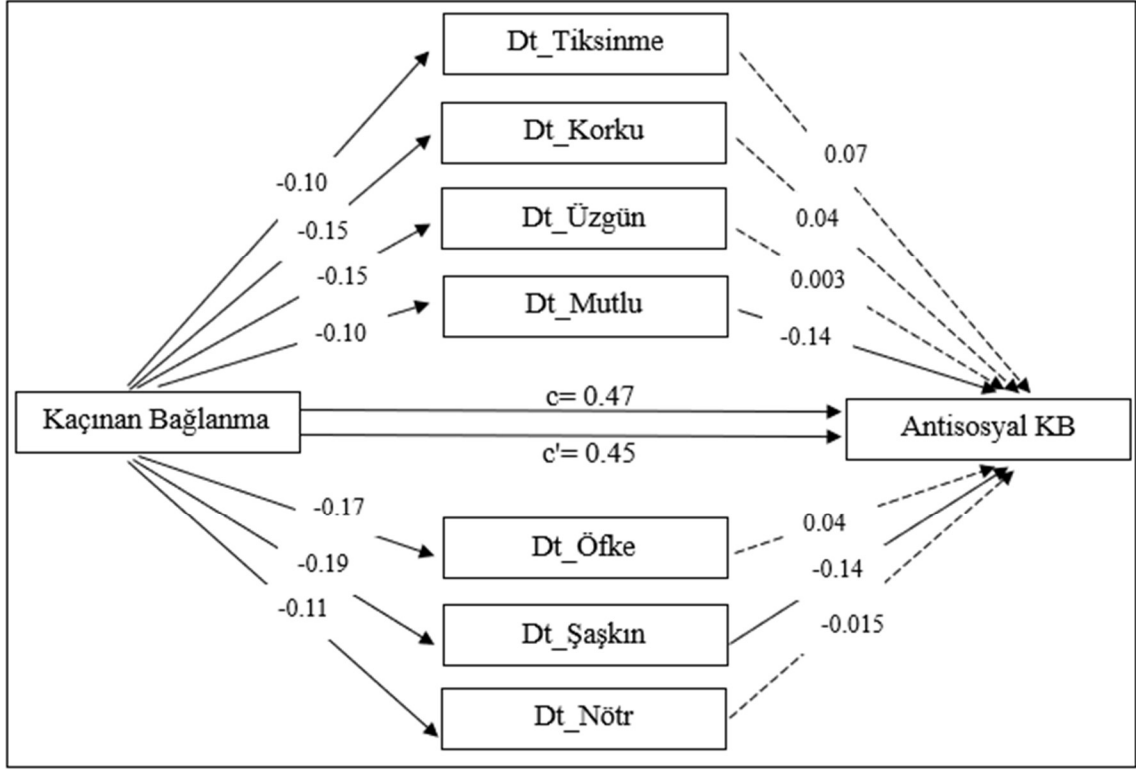

Şekil 4.42: Güvenli Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.45$, $t = 11.63$, $p < 0.001$, %95CI [0.299, 0.420]). Kaçınan bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "mutlu" ($\beta = -0.14$, $t = -2.77$, $p = 0.006$, %95CI [-12.745, -2.183]) ve "şaşkın" ($\beta = -0.14$, $t = -2.80$, $p = 0.005$, %95CI [-8.128, -1.421]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "üzgün", "korku", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin

ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.47$, $t = 12.28$, $p < 0.001$, %95CI [0.316, 0.436]) (Şekil 4.43).

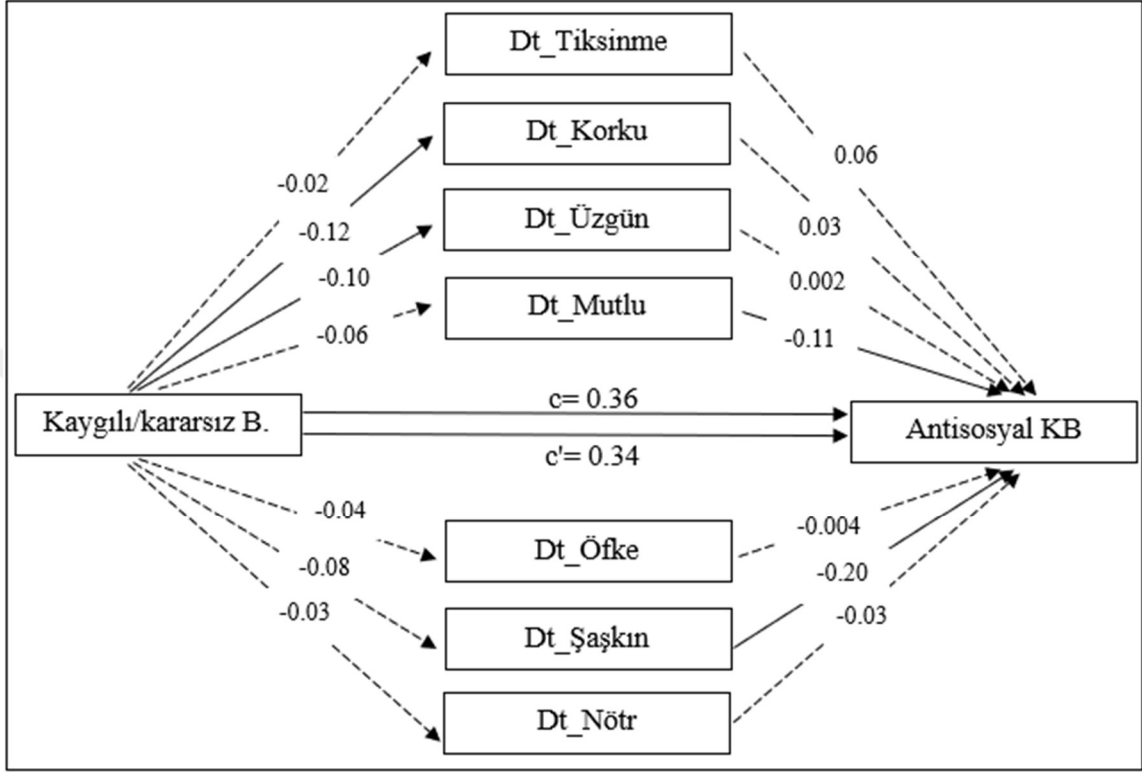

Şekil 4.43: Kaçınan Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.34$, $t = 8.53$, $p < 0.001$, %95CI [0.230, 0.368]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c)

ise pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.36$, $t = 8.79$, $p < 0.001$, %95CI [0.244, 0.384]) (Şekil 4.44).

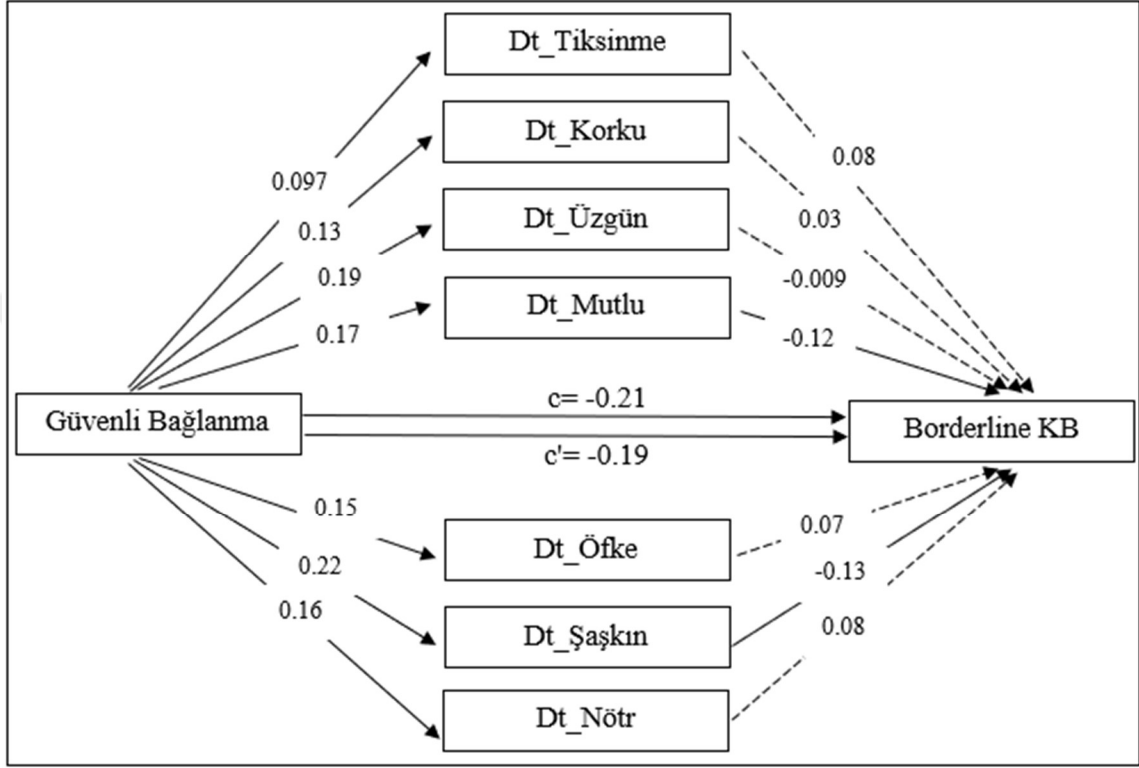
Şekil 4.44: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Antisozyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.2.5. Borderline Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.19$, $t = -4.41$, $p < 0.001$, %95CI [-0.422, -0.162]). Güvenli bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "mutlu" ($\beta = -0.12$, $t = -2.13$, $p = 0.033$, %95CI [-15.657, -0.650]) ve "şaşkın" ($\beta = -0.13$, $t = -2.41$, $p = 0.02$, %95CI [-10.625, -1.077]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu

tanıma alt boyutları ("tiksinme", "üzgün", "korku", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.21$, $t = -4,92$, $p < 0.001$, %95CI [-0.443, -0.191]) (Şekil 4.45).

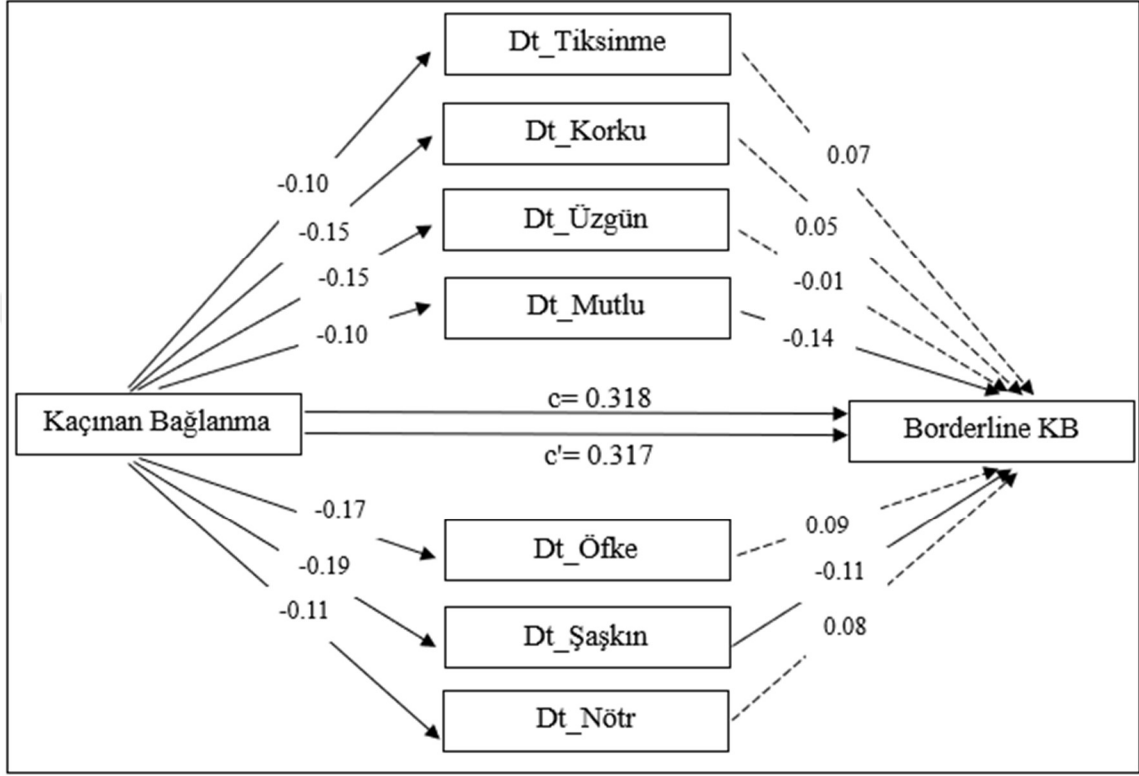

Şekil 4.45: Güvenli Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.317$, $t = 7.54$, $p < 0.001$, %95CI [0.237, 0.404]). Kaçınan bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "mutlu" ($\beta = -0.14$, $t = -2.58$, $p = 0.01$, %95CI [-16.806, -2.276]) ve "şaşkın" ($\beta = -0.11$, $t = -2.13$, $p = 0.03$, %95CI [-9.612, -0.386]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu

tanıma alt boyutları ("tiksinme", "üzgün", "korku", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.318$, $t = 7.68$, $p < 0.001$, %95CI [0.238, 0.402]) (Şekil 4.46).

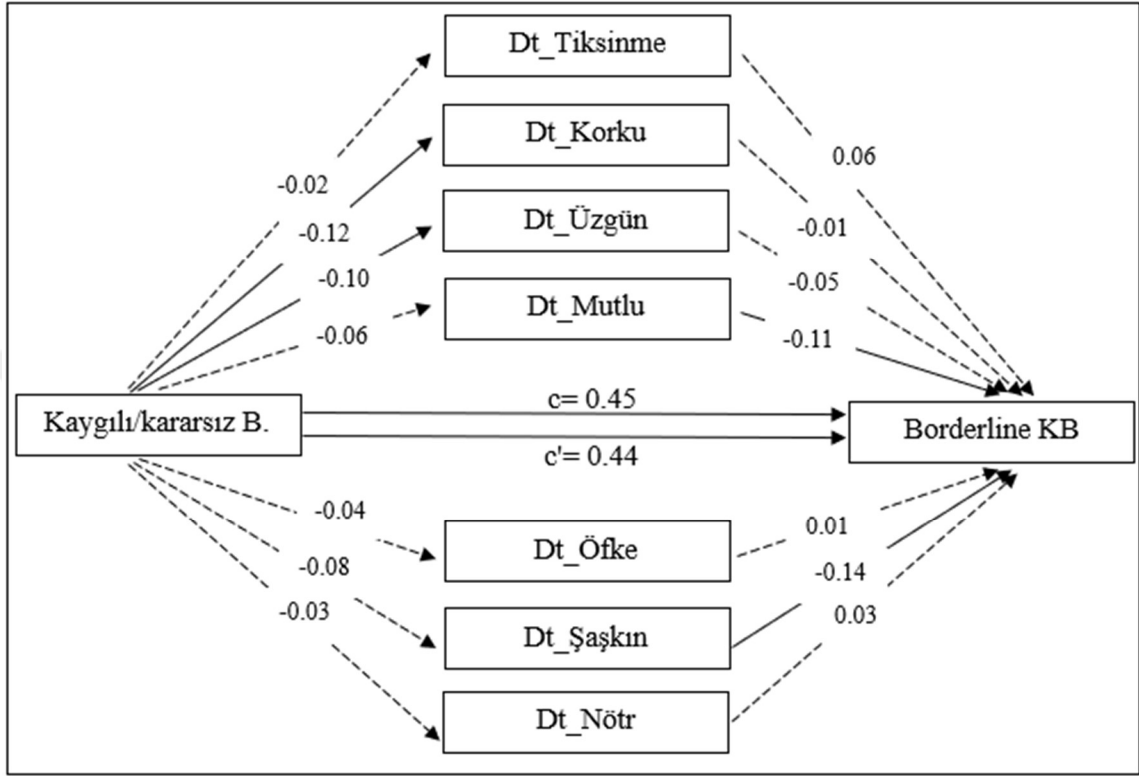

Şekil 4.46: Kaçınan Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.44$, $t = 11.37$, $p < 0.001$, %95CI [0.407, 0.577]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c)

pozitif ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($\beta = 0.45$, $t = 11.46$, $p < 0.001$, %95CI [0.412, 0.582]) (Şekil 4.47).

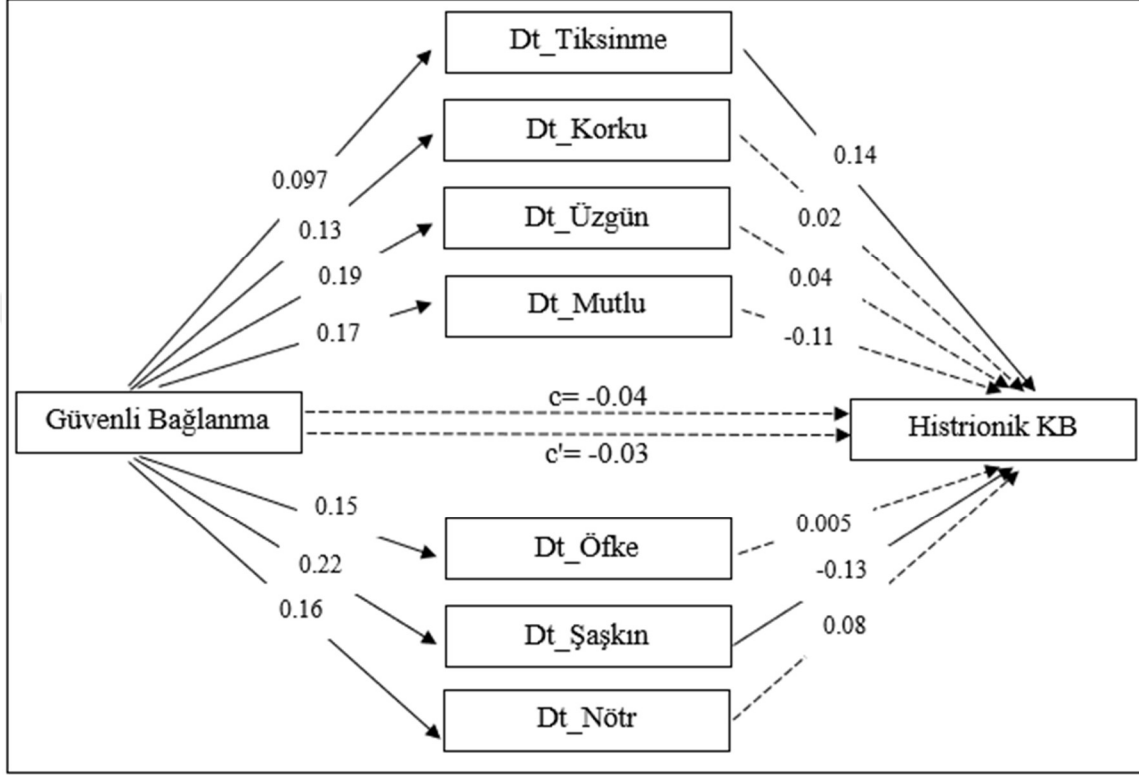
Şekil 4.47: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişikte Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.2.6. Histrionik Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişikte Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = -0.03$, $t = -0.69$, $p = 0.49$, %95CI [-0.126, 0.061]). Güvenli bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "tiksinme" ($\beta = 0.14$, $t = -2.72$, $p = 0.01$, %95CI [0.609, 3.778]) ve "şaşkın" ($\beta = -0.13$, $t = -2.38$, $p = 0.02$, %95CI [-7.583, -0.722]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu tanıma alt

boyutları ("korku", "üzgün", "öfke", "mutlu", "nötr" ve "toplam") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = -0.04$, $t = -0.90$, $p = 0.37$, %95CI [-0.133, 0.049]) (Şekil 4.48).

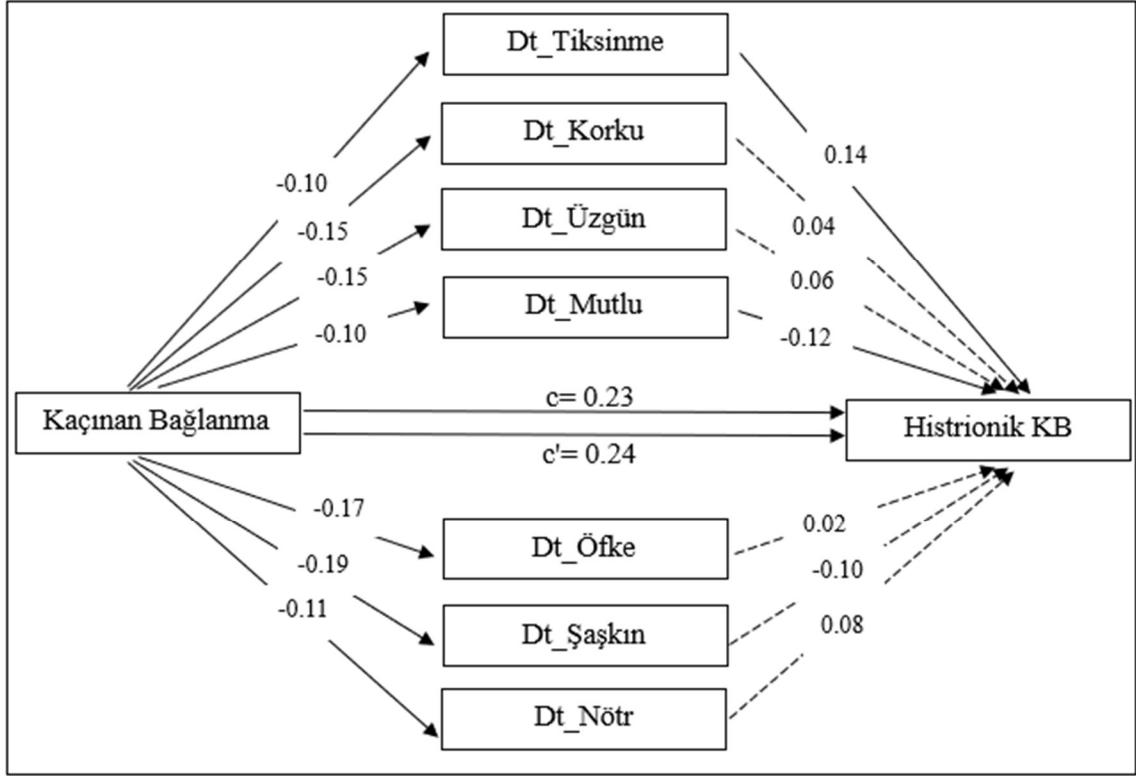

Şekil 4.48: Güvenli Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.24$, $t = 5.52$, $p < 0.001$, %95CI [0.109, 0.230]). Kaçınan bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "mutlu" ($\beta = -0.12$, $t = -2.14$, $p = 0.03$, %95CI [-10.956, -0.457]) ve "tiksinme" ($\beta = 0.14$, $t = 2.80$, $p = 0.005$, %95CI [0.0653, 3.731]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu

tanıma alt boyutları ("şaşkın", "üzgün", "korku", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.23$, $t = 5.41$, $p < 0.001$, %95CI [0.104, 0.222]) (Şekil 4.49).

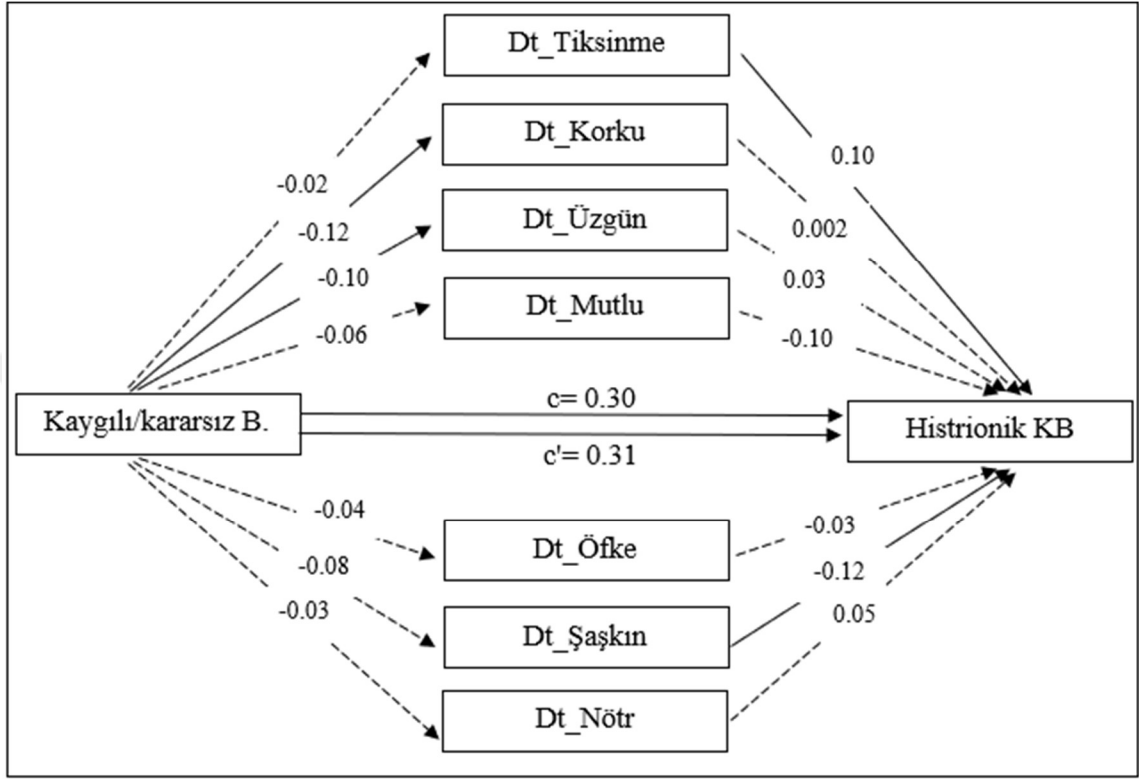

Şekil 4.49: Kaçınan Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.31$, $t = 7.39$, $p < 0.001$, %95CI [0.176, 0.304]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c)

ise pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.30$, $t = 7.33$, $p < 0.001$, %95CI [0.174, 0.302]) (Şekil 4.50).

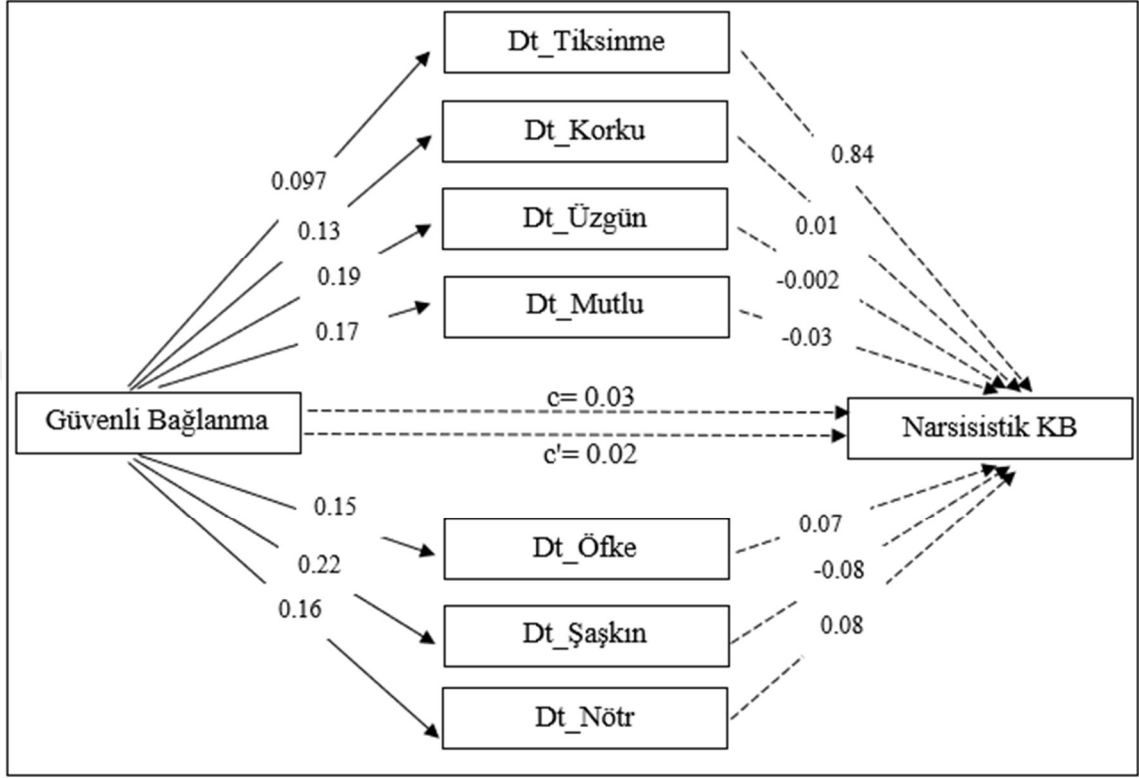
Şekil 4.50: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.2.7. Narsisistik Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = 0.02$, $t = 0.35$, $p = 0.73$, %95CI [-0.093, 0.133]). Güvenli bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin

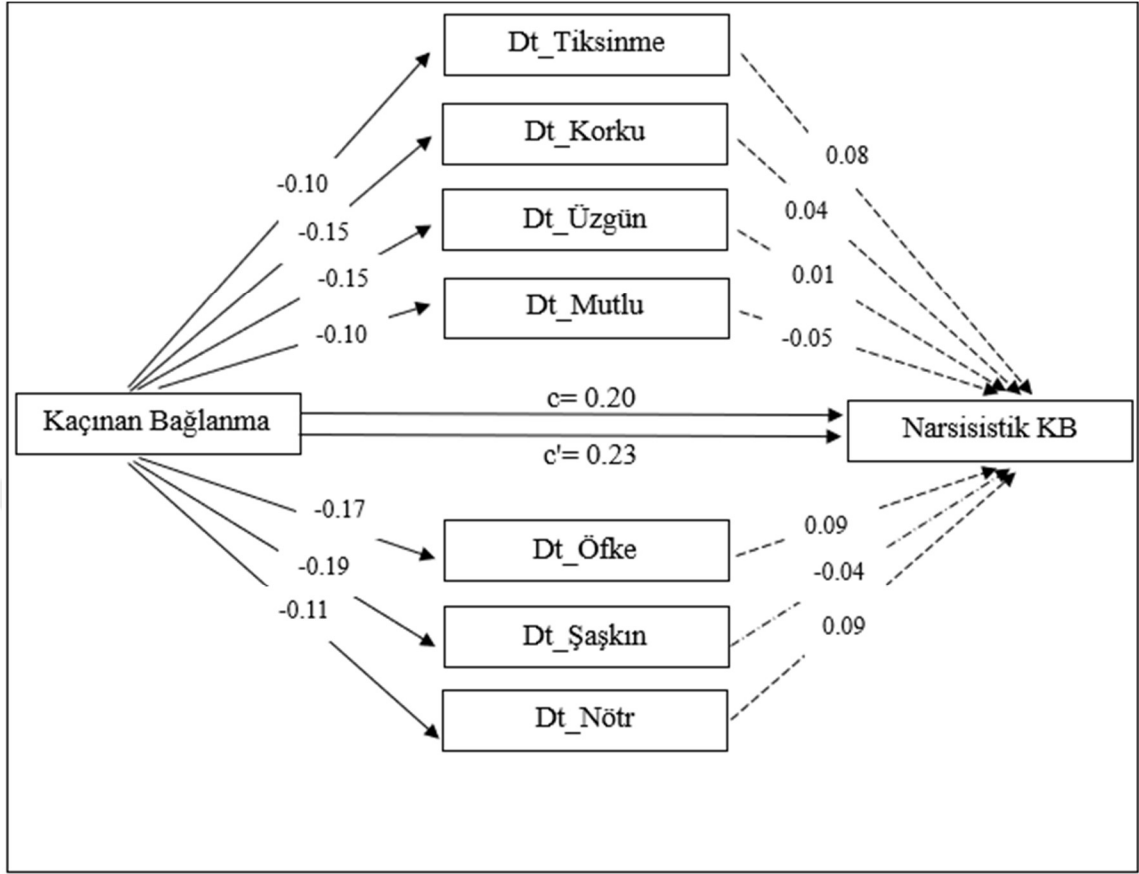
anlamli düzeyde olmadigi belirlenmistir. Toplam etkinin (c) istatistiksel olarak anlamlı olmadigi belirlenmistir ($\beta = 0.03$, $t = 0.60$, $p = 0.55$, %95CI [-0.075, 0.142]) (Şekil 4.51).

Şekil 4.51: Güvenli Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

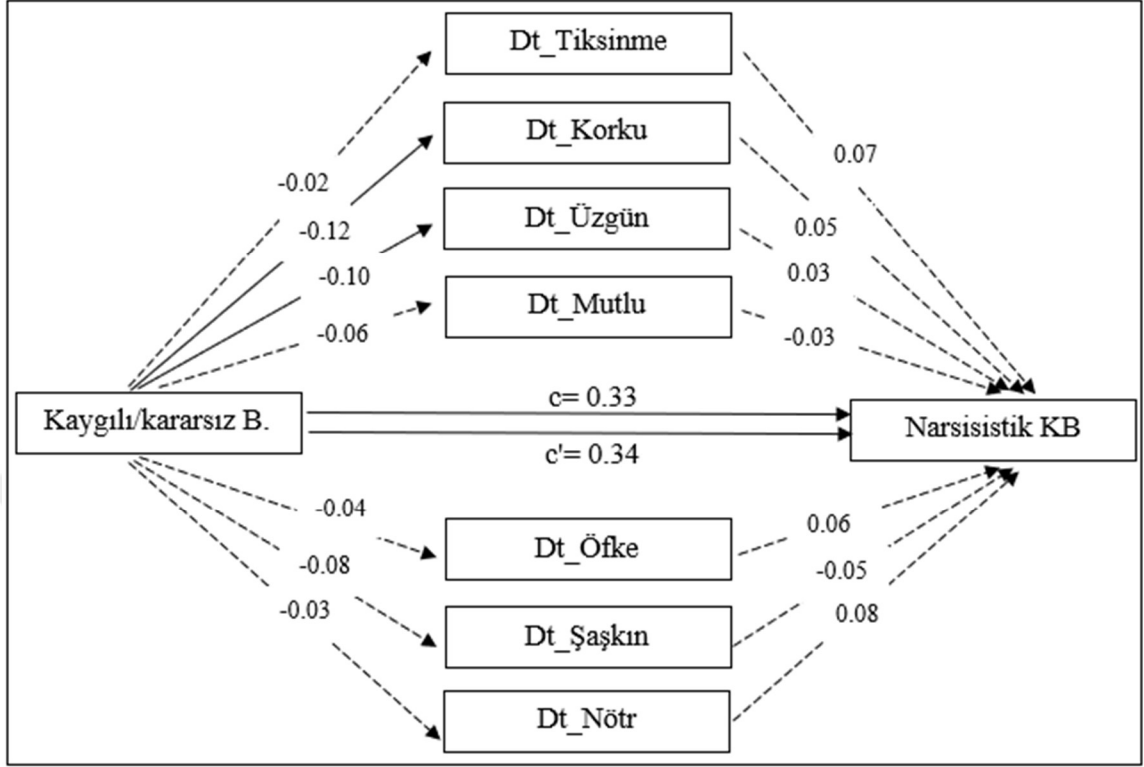
Kaçınan bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.23$, $t = 5.29$, $p < 0.001$, %95CI [0.123, 0.269]). Kaçınan bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.20$, $t = 4.77$, $p < 0.001$, %95CI [0.101, 0.244]) (Şekil 4.52).

Şekil 4.52: Kaçıncı Bağlanma ile Narsistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Narsistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile narsistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın narsistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.34$, $t = 8.25$, $p < 0.001$, %95CI [0.243, 0.395]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile narsistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.33$, $t = 8.09$, $p < 0.001$, %95CI [0.235, 0.386]) (Şekil 4.53).

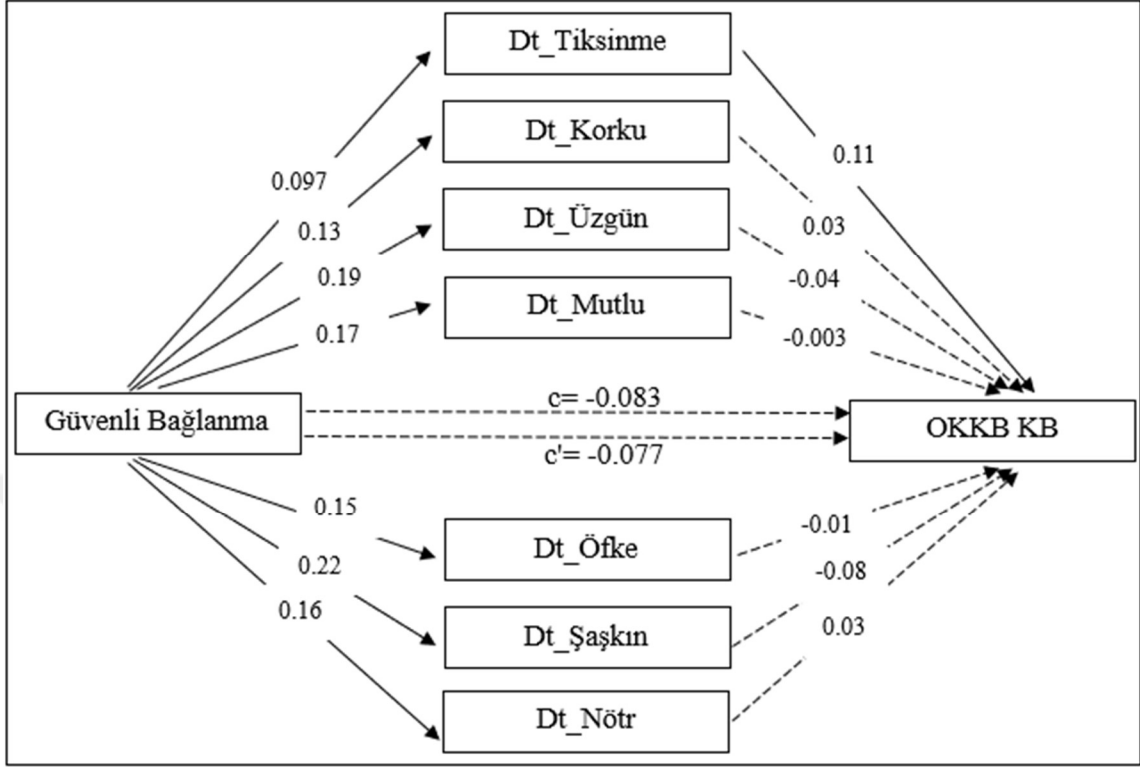

Şekil 4.53: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.2.8. Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

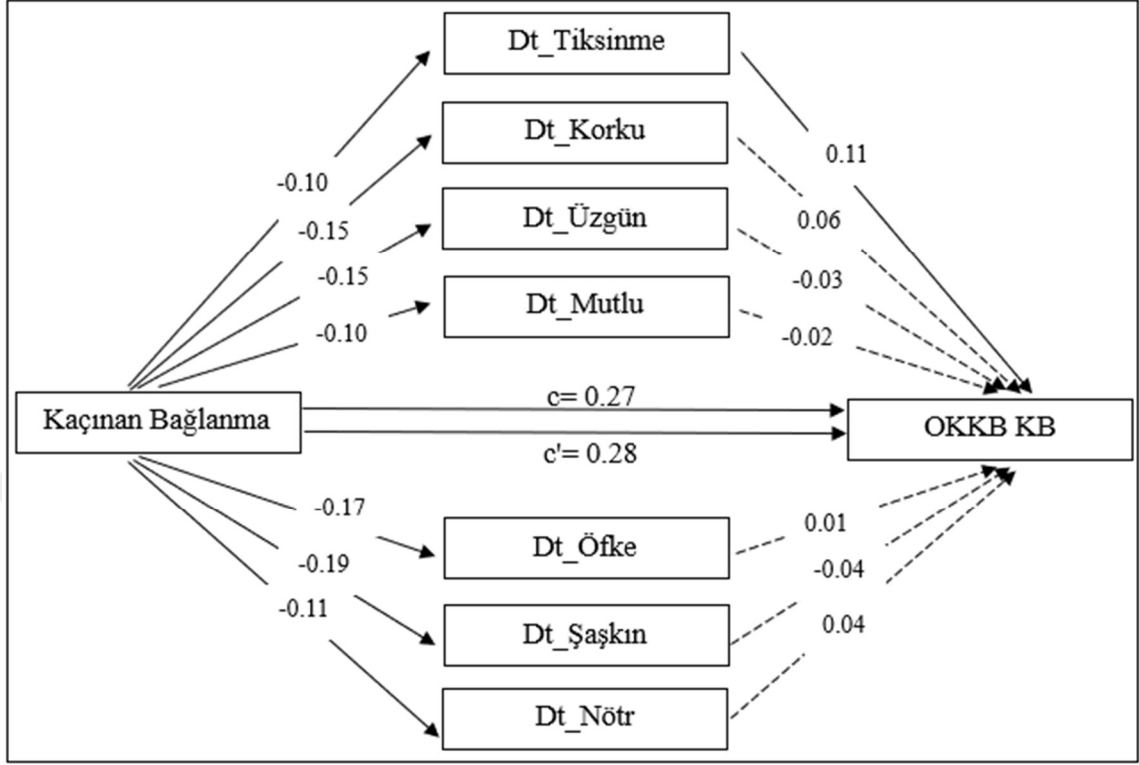
Güvenli bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = -0.077$, $t = -1.69$, $p = 0.09$, %95CI [-0.211, 0.016]). Güvenli bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "tiksinme" ($\beta = 0.11$, $t = 2.12$, $p = 0.04$, %95CI [0.147, 3.983]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu tanıma alt boyutları ("şaşkın", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = -0.083$, $t = -1.92$, $p = 0.056$, %95CI [-0.215, 0.003]) (Şekil 4.54).

Şekil 4.54: Güvenli Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

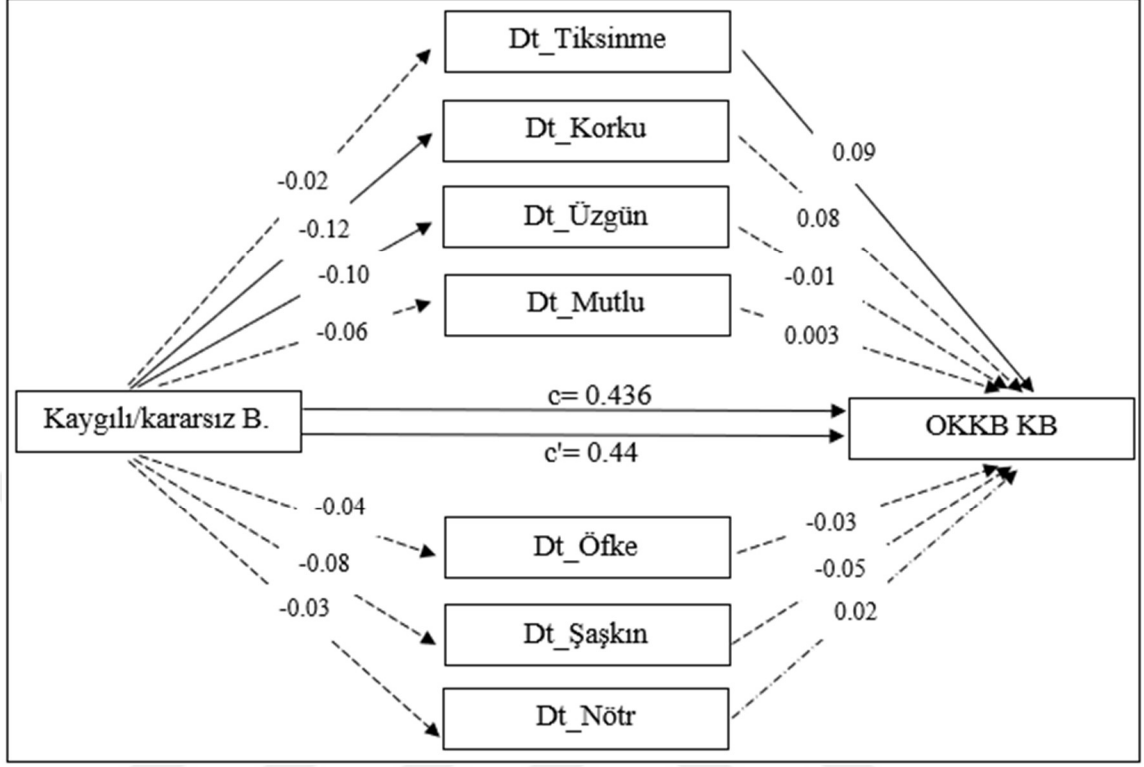
Kaçınan bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.28$, $t = 6.57$, $p < 0.001$, %95CI [0.170, 0.314]). Kaçınan bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "tiksinme" ($\beta = 0.11$, $t = 2.23$, $p = 0.03$, %95CI [0.249, 3.943]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu tanıma alt boyutları ("korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.27$, $t = 6.55$, $p < 0.001$, %95CI [0.164, 0.304]) (Şekil 4.55).

Şekil 4.55: Kaçınan Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.44$, $t = 11.12$, $p < 0.001$, %95CI [0.341, 0.487]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı bulunmuştur. Toplam etkinin (c) ise pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.436$, $t = 11.11$, $p < 0.001$, %95CI [0.337, 0.482]) (Şekil 4.56).

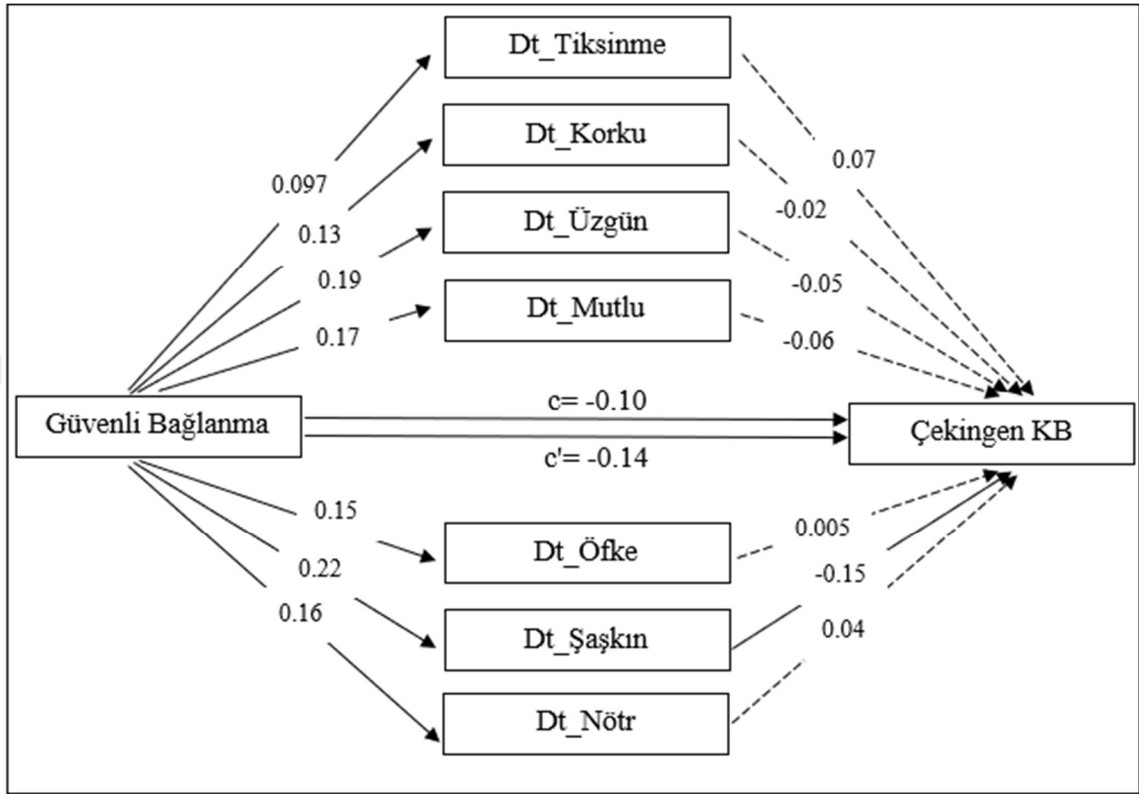
Şekil 4.56: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.2.9. Çekingen Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.10$, $t = -2.20$, $p = 0.03$, %95CI [-0.218, -0.013]). Güvenli bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.15$, $t = -2.80$, $p = 0.005$, %95CI [-9.120, -1.598]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı bulunmuştur. Toplam etkinin (c) ise negatif

ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.14$, $t = -3.24$, $p = 0.001$, %95CI [-0.264, -0.065]) (Şekil 4.57).

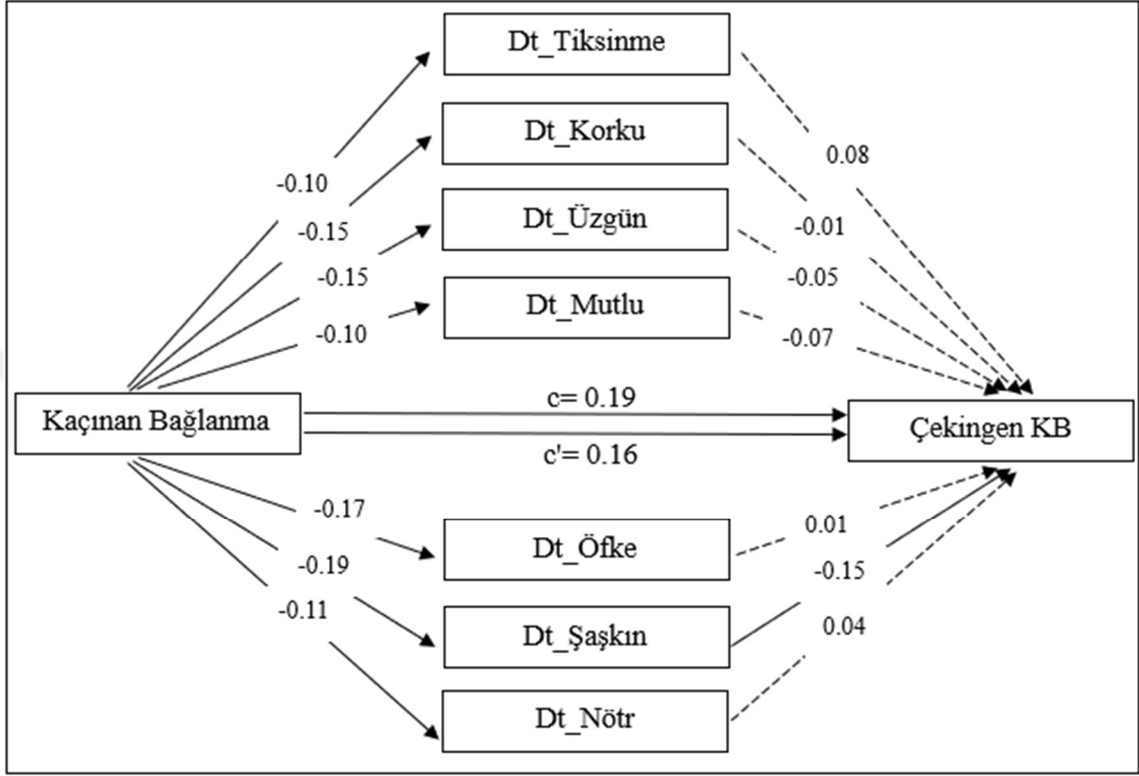

Şekil 4.57: Güvenli Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.16$, $t = 3.60$, $p < 0.001$, %95CI [0.055, 0.190]). Kaçınan bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.15$, $t = -2.66$, $p = 0.01$, %95CI [-8.78, -1.318]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "üzgün", "mutlu", "korku", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı bulunmuştur. Toplam etkinin (c) pozitif

ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.19$, $t = 4.35$, $p < 0.001$, %95CI [0.08, 0.212]) (Şekil 4.58).

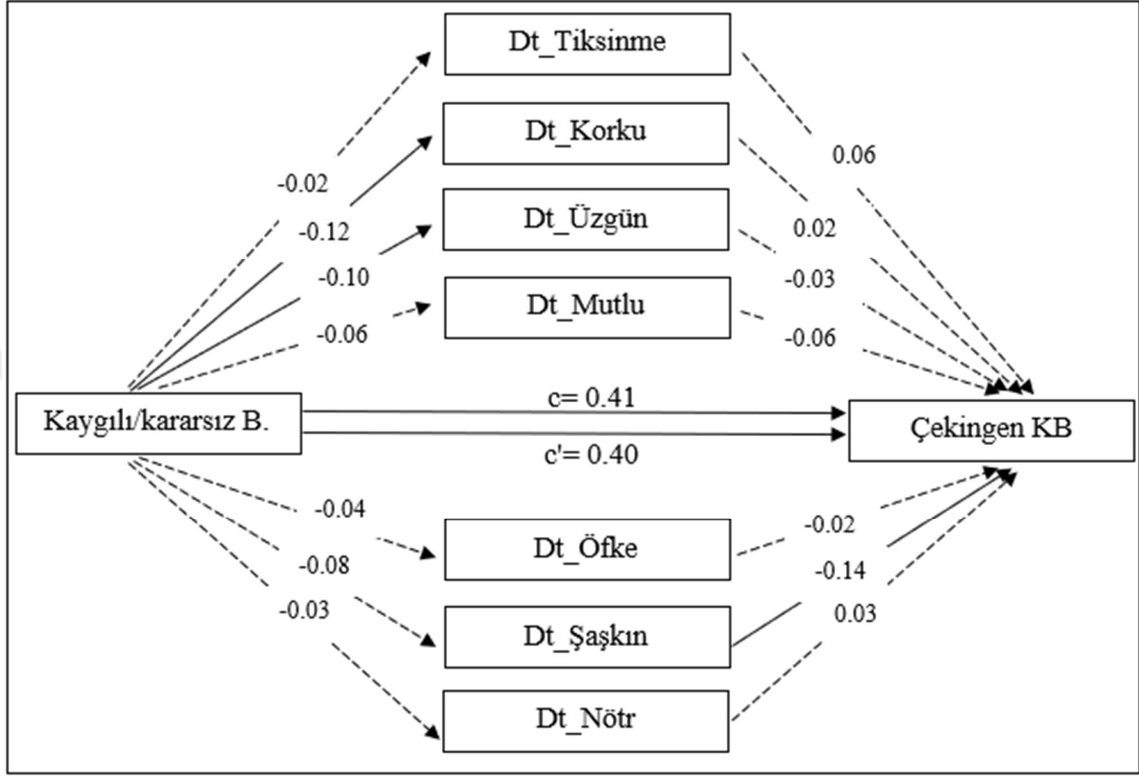

Şekil 4.58: Kaçıman Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.40$, $t = 10.01$, $p < 0.001$, %95CI [0.277, 0.412]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı bulunmuştur. Toplam etkinin (c)

pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.41$, $t = 10.36$, $p < 0.001$, %95CI [0.289, 0.424]) (Şekil 4.59).

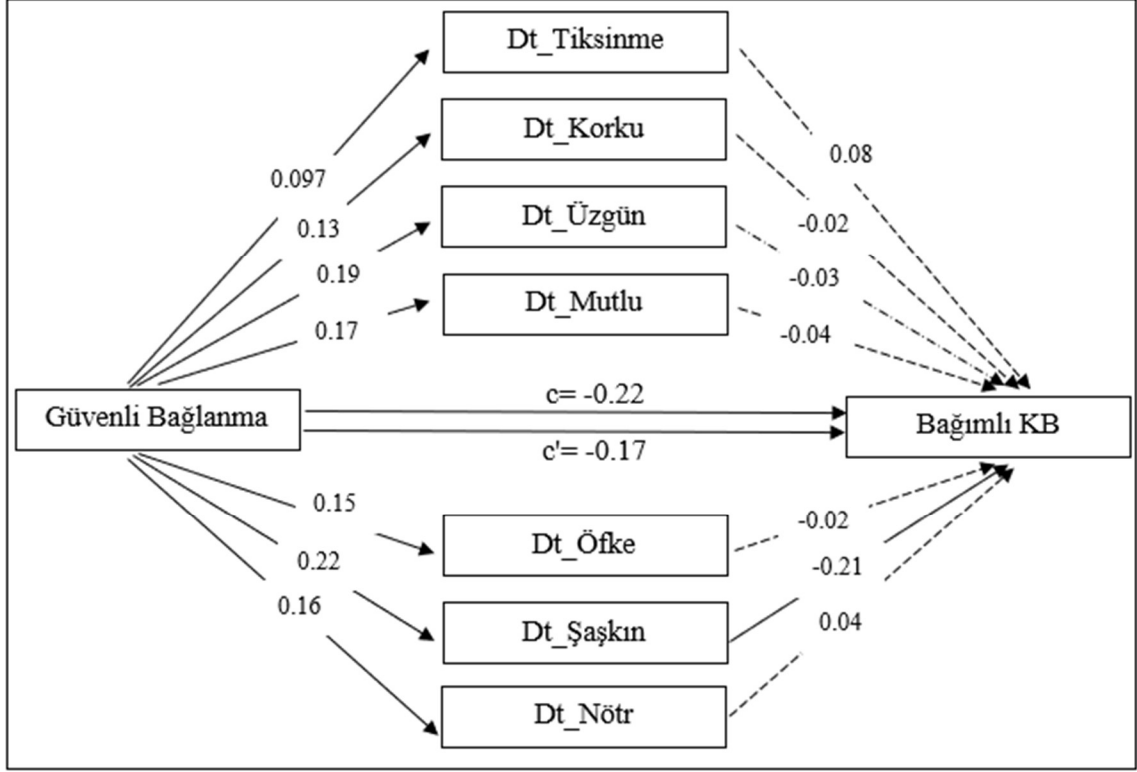
Şekil 4.59: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.2.10 Bağımlı Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c) negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.17$, $t = -3.98$, $p < 0.001$, %95CI [-0.283, -0.096]). Güvenli bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.21$, $t = -3.91$, $p < 0.001$, %95CI [-10.243, -3.389]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu",

"öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı bulunmuştur. Toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.22$, $t = -5.23$, $p < 0.001$, %95CI [-0.335, -0.152]) (Şekil 4.60).

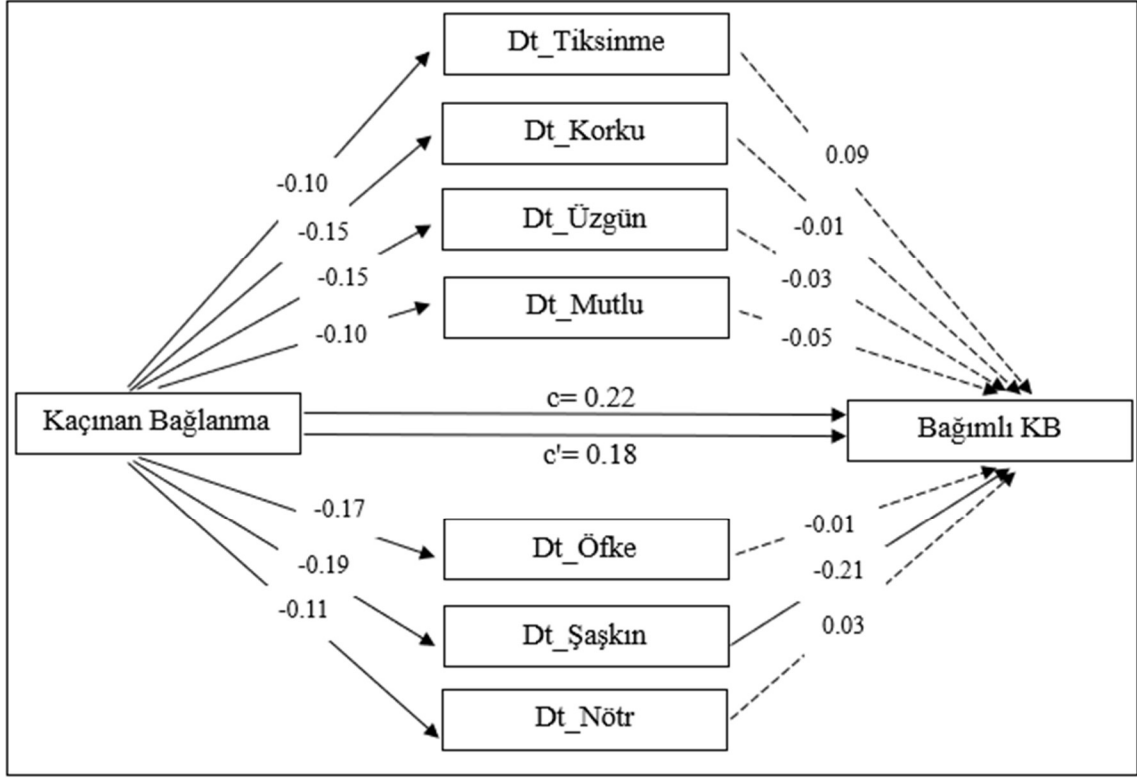

Şekil 4.60: Güvenli Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu arasındaki İlişikte Duygu Tanıma Alt Boyutları Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişikte Duygu Tanıma Alt Boyutları Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.18$, $t = 4.17$, $p < 0.001$, %95CI [0.07, 0.193]). Kaçınan bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.21$, $t = -3.91$, $p < 0.001$, %95CI [-10.225, -3.386]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "üzgün", "mutlu", "korku", "öfke" ve "nötr") için

dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı bulunmuştur. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.22$, $t = 5.19$, $p < 0.001$, %95CI [0.100, 0.223]) (Şekil 4.61).

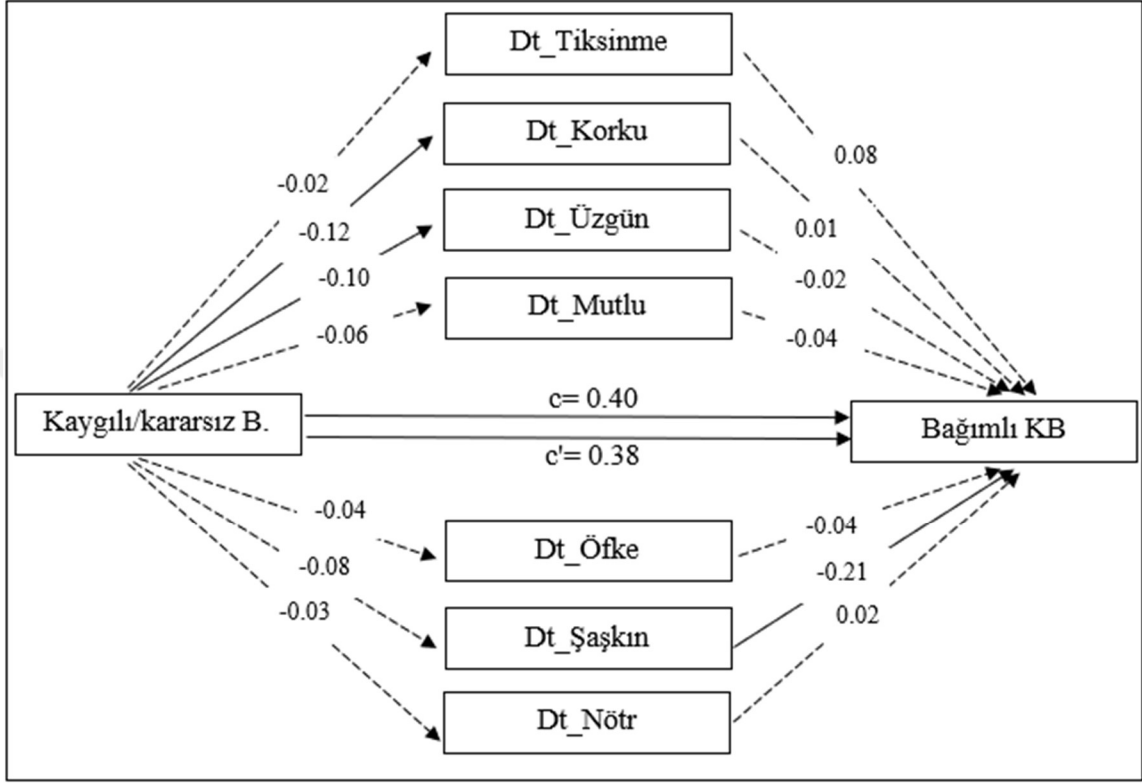

Şekil 4.61: Kaçınan Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.38$, $t = 9.52$, $p < 0.001$, %95CI [0.241, 0.366]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı bulunmuştur. Toplam etkinin (c) pozitif ve

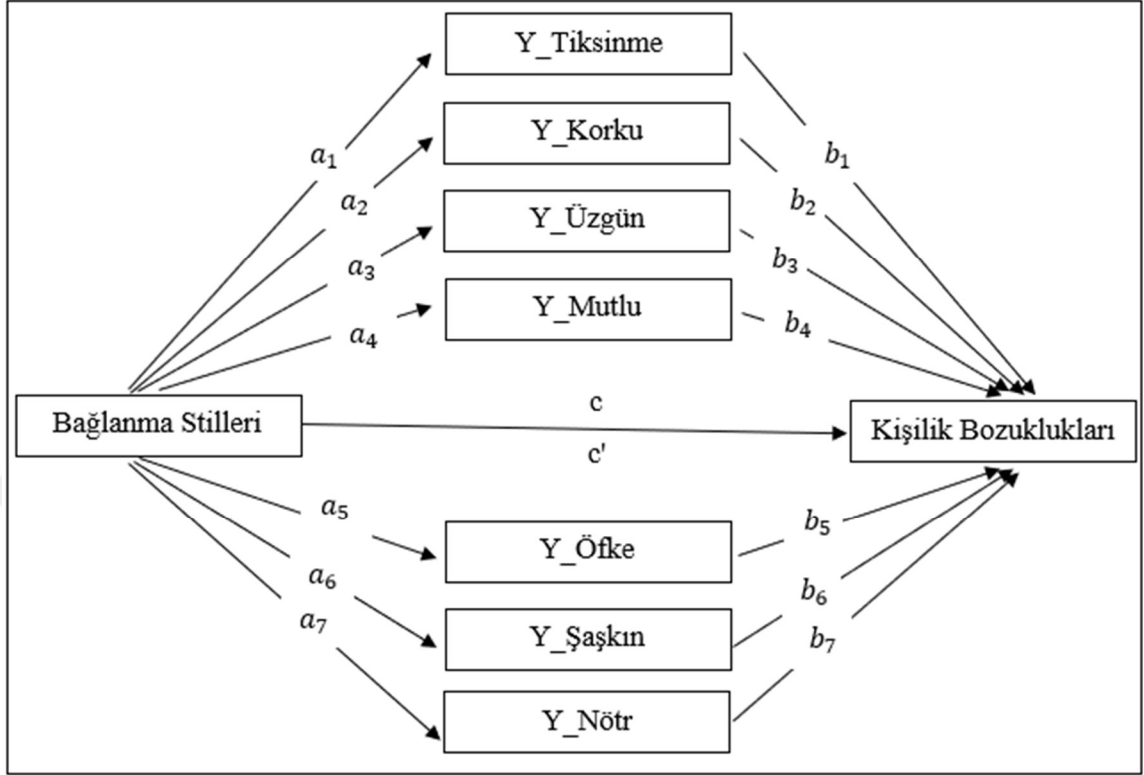
anlamli olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.40$, $t = 9.87$, $p < 0.001$, %95CI [0.255, 0.382]) (şekil 4.62).

şekil 4.62: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.3. Model-3

Modelde kişilik bozuklukları turleri (Y); bağlanma stilleri (X); aracı değişkenler ise tikslenme (M1), korku (M2), üzgün (M3), mutlu (M4), öfke (M5), şaşkın (M6), nötr (M7), yoğunluk toplam puanı (M8) olarak belirlenmiştir. şekil 4.63'te gösterildiği üzere bağımsız değişken (X) ile bağımlı değişken (Y) arasındaki ilişkiyi açıklamak amacıyla aracı değişkenler (M) üzerinden sekiz dolaylı yol tanımlanmıştır ($X \rightarrow M1 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M2 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M3 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M4 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M5 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M6 \rightarrow Y$; $X \rightarrow M7 \rightarrow Y$).

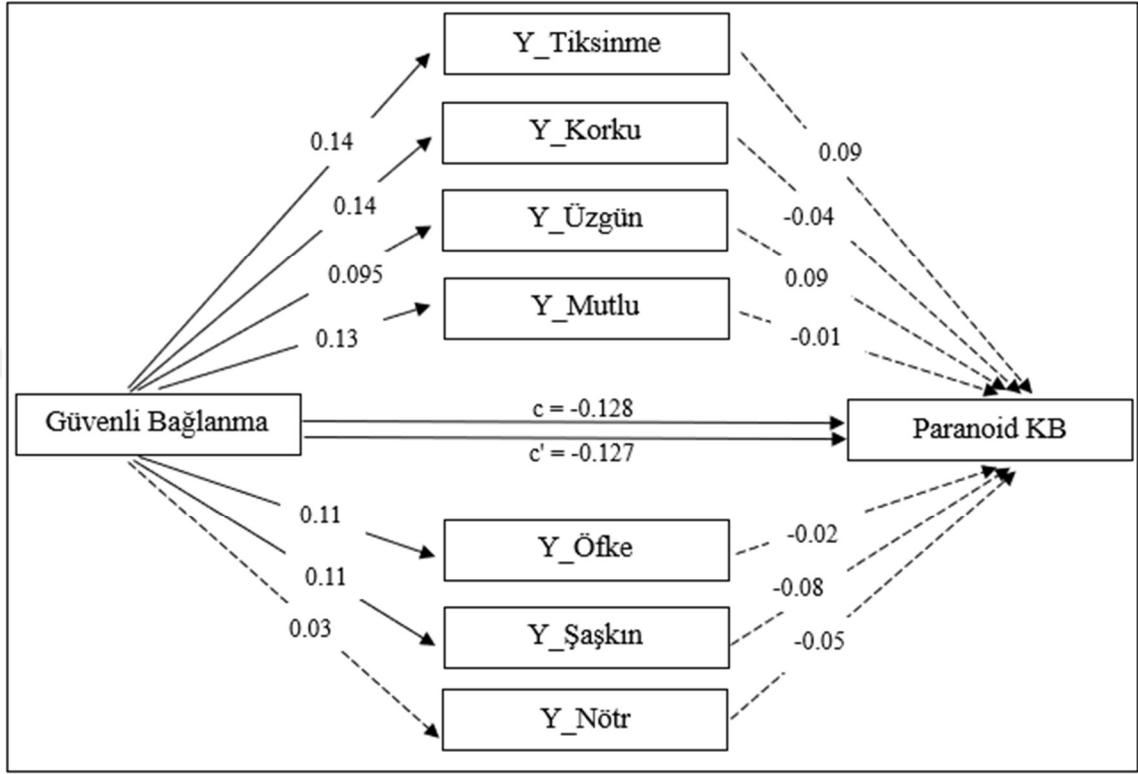
Şekil 4.63: Bağlanma Stilleri ile Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolünü Değerlendirmek Amacıyla Tasarlanan Model

4.5.3.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın paranoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.128$, $t = -2.92$, $p = 0.004$, %95CI [-0.2607, -0.0510]). Güvenli bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise negatif ve anlamlı

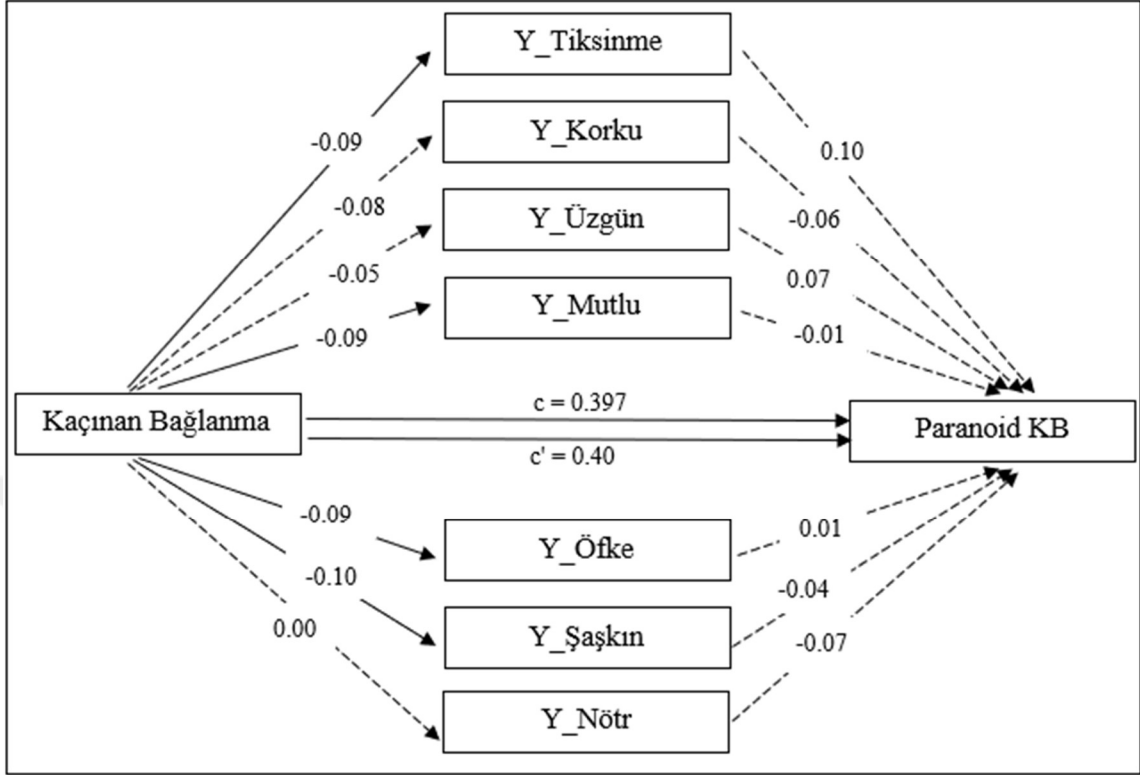
olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.127$, $t = -2.93$, $p = 0.004$, %95CI [-0.2573, -0.0507]) (Şekil 4.64).

Şekil 4.64: Güvenli Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

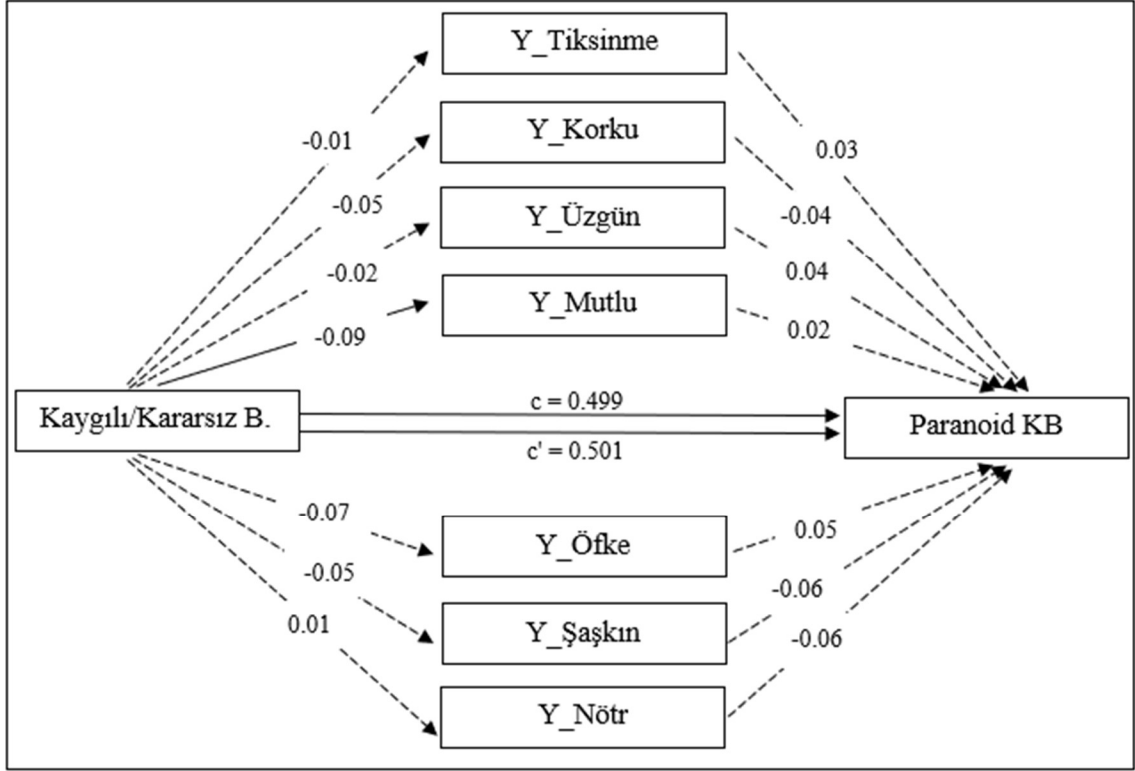
Kaçınan bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın paranoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.40$, $t = 9.89$, $p < 0.001$, %95CI [0.2598, 0.3886]). Kaçınan bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.397$, $t = 9.91$, $p < 0.001$, %95CI [0.2579, 0.3855]) (Şekil 4.65).

Şekil 4.65: Kaçıman Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın paranoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.501$, $t = 13.10$, $p < 0.001$, %95CI [0.3809, 0.5152]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.499$, $t = 13.19$, $p < 0.001$, %95CI [0.3796, 0.5124]) (Şekil 4.66).

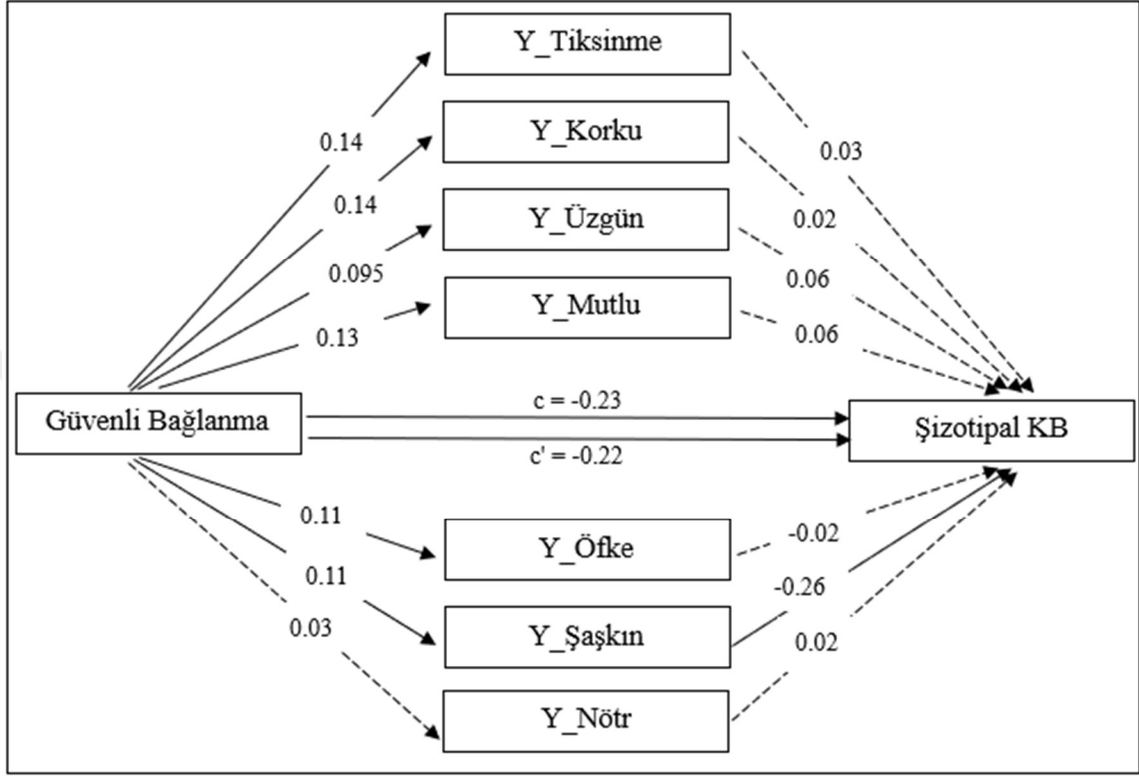
Şekil 4.66: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

4.5.3.2. Şizotipal Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.22$, $t = -5.22$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3756, -0.1702]). Güvenli bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.26$, $t = -2.87$, $p = 0.004$, %95CI [-0.2755, -0.0515]) alt boyutunun aracı rolü olduğu tespit edilmiştir. Diğer duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam

etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.23$, $t = -5.51$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3889, -0.1845]) (Şekil 4.67).

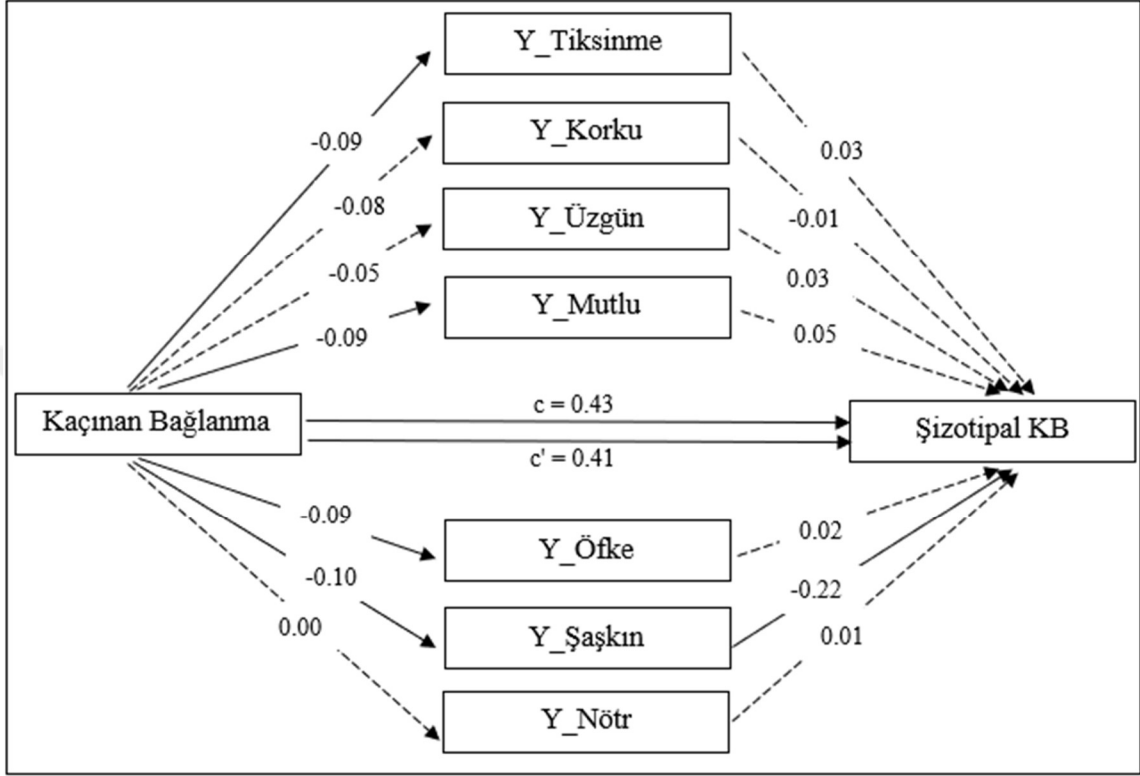

Şekil 4.67: Güvenli Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.41$, $t = 10.46$, $p < 0.001$, %95CI [0.2750, 0.4021]). Kaçınan bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.22$, $t = -2.61$, $p = 0.01$, %95CI [-0.2431, -0.0343]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir.

Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.43$, $t = 10.77$, $p < 0.001$, %95CI [0.2847, 0.4117]) (Şekil 4.68).

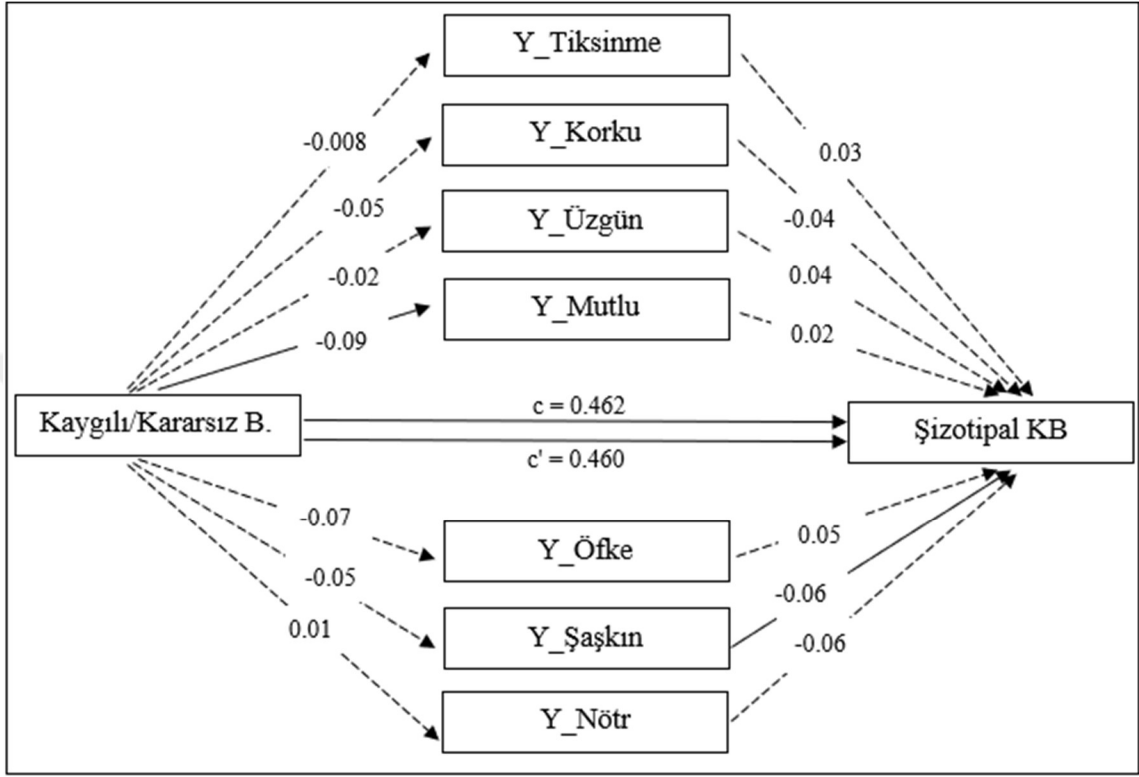

Şekil 4.68: Kaçıran Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.460$, $t = 11.93$, $p < 0.001$, %95CI [0.3470, 0.4839]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam

etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.462$, $t = 11.93$, $p < 0.001$, %95CI [0.3481, 0.4853]) (Şekil 4.69).

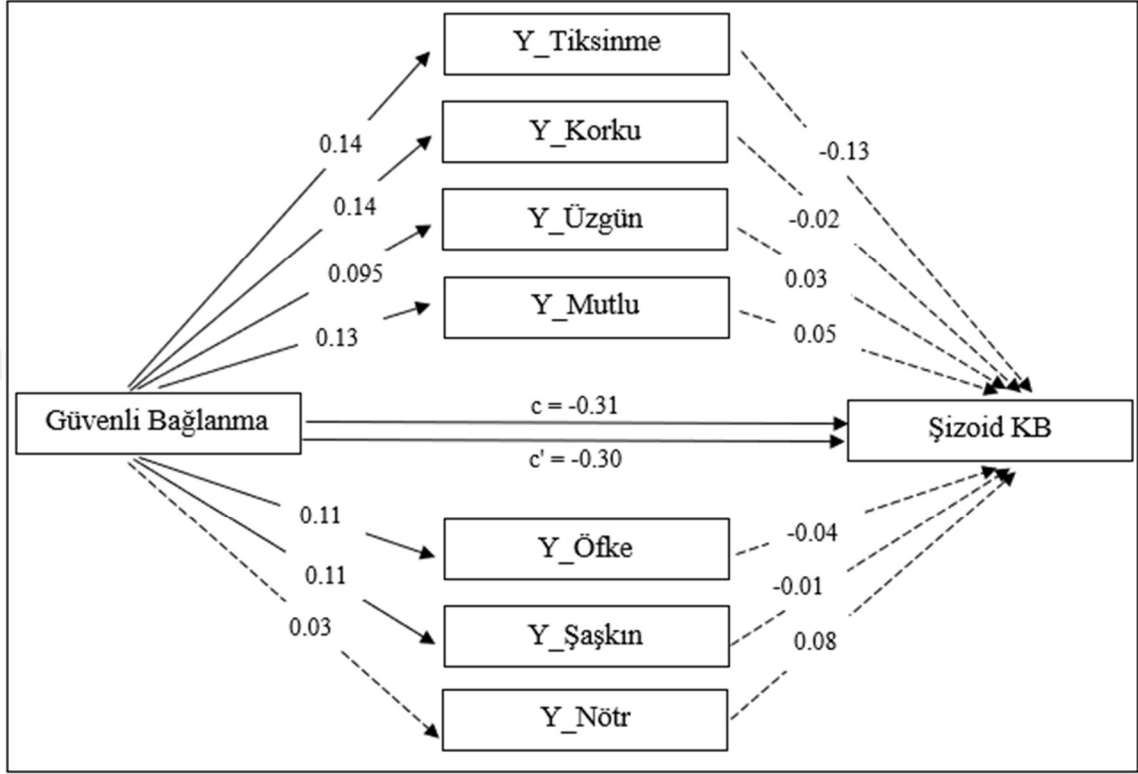
Şekil 4.69: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.3.3. Şizoid Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.30$, $t = -7.15$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3845, -0.2187]). Güvenli bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin

anamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.31$, $t = -7.58$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3997, -0.2352]) (Şekil 4.70).

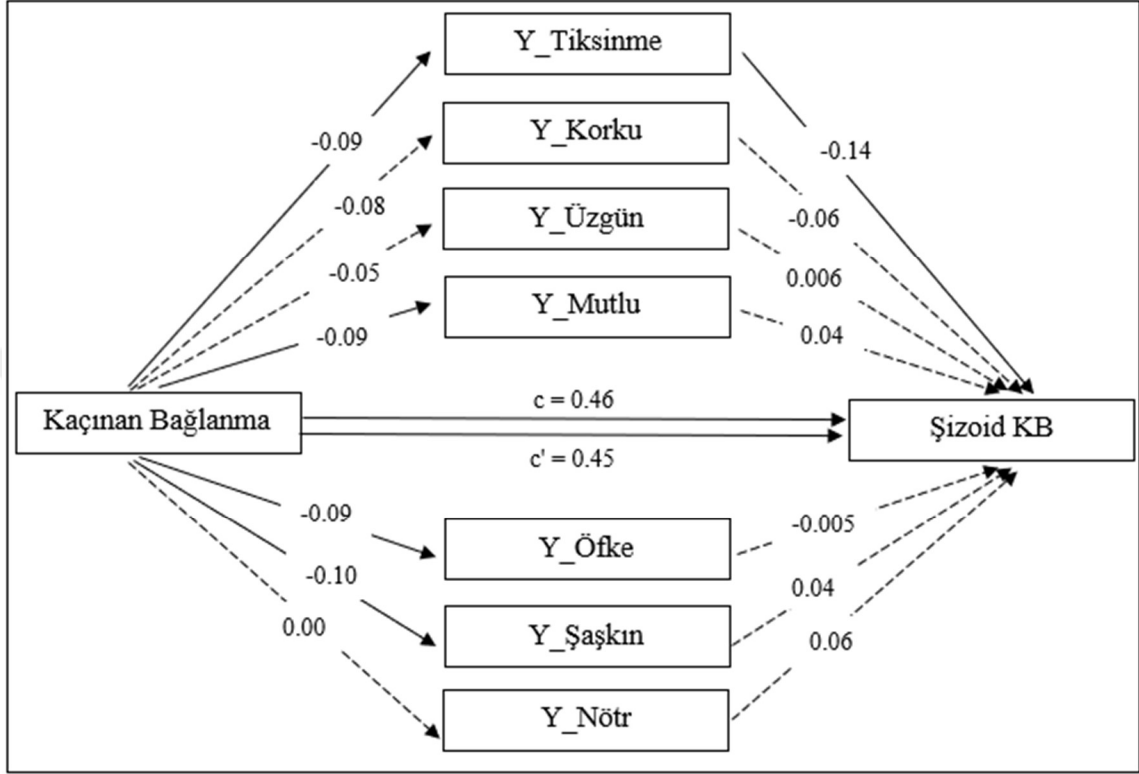

Şekil 4.70: Güvenli Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.45$, $t = 11.58$, $p < 0.001$, %95CI [0.2518, 0.3547]). Kaçınan bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "tiksinme" ($\beta = -0.14$, $t = -2.06$, $p = 0.04$, %95CI [-0.1541, -0.0038]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu yoğunluğu alt boyutları ("korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve

anlamli olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.46$, $t = 11.86$, $p < 0.001$, %95CI [0.2591, 0.3618]) (şekil 4.71).

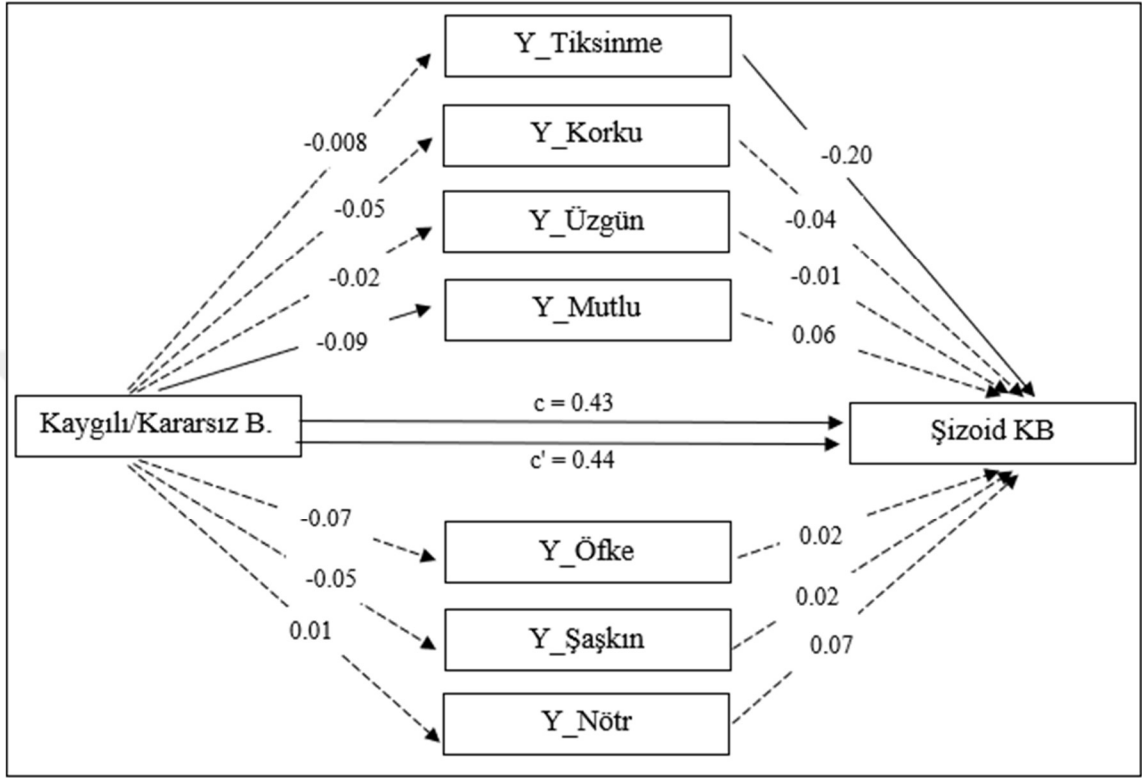

şekil 4.71: Kaçınan Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamli olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.44$, $t = 11.16$, $p < 0.001$, %95CI [0.2679, 0.3824]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamli düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c)

pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.43$, $t = 11.02$, $p < 0.001$, %95CI [0.2648, 0.3789]) (Şekil 4.72).

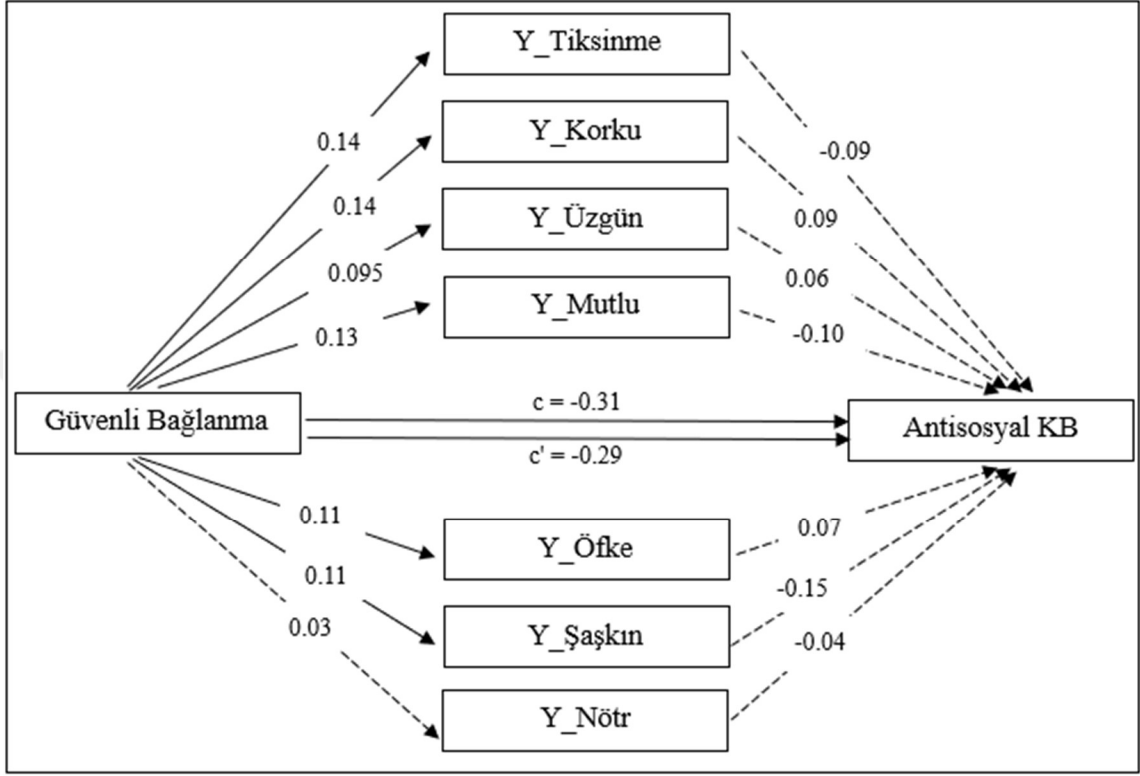
Şekil 4.72: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.3.4. Antisosyal Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.29$, $t = -7.00$, $p < 0.001$, %95CI [-0.4459, -0.2504]). Güvenli bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise negatif

ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.31$, $t = -7.43$, $p < 0.001$, %95CI [-0.4647, -0.2704]) (Şekil 4.73).

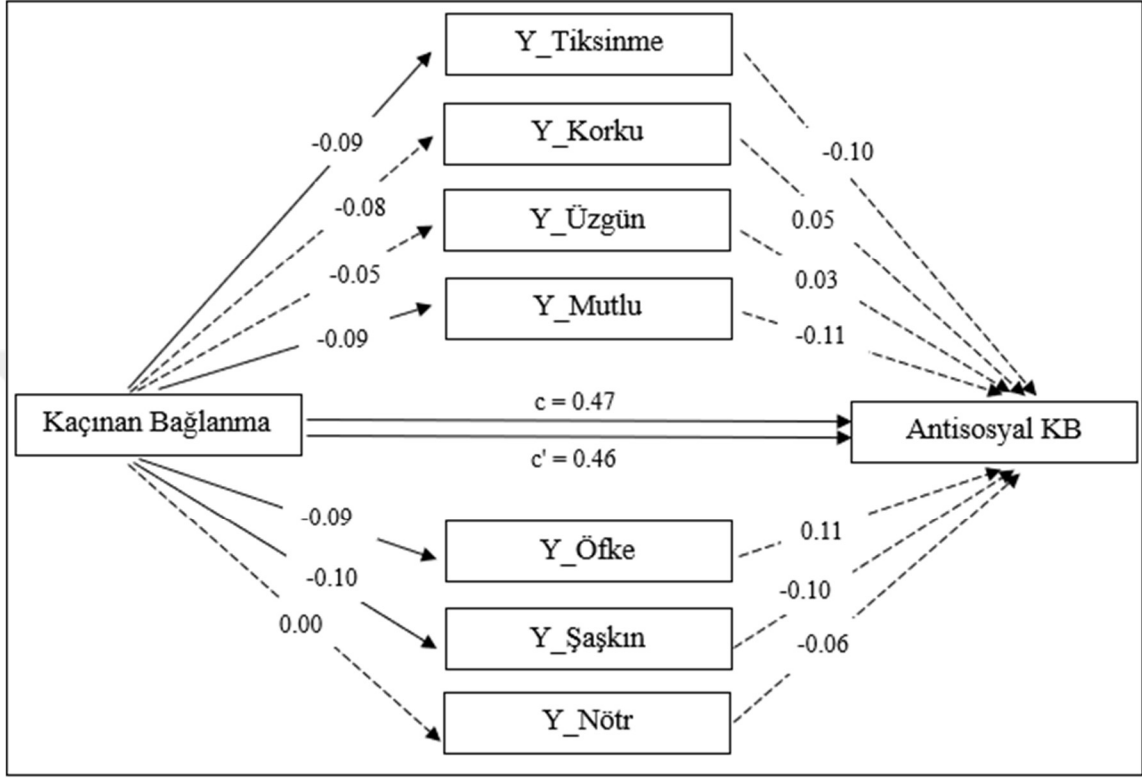

Şekil 4.73: Güvenli Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.46$, $t = 12.00$, $p < 0.001$, %95CI [0.3068, 0.4270]). Kaçınan bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise pozitif ve

anamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.47$, $t = 12.28$, $p < 0.001$, %95CI [0.3157, 0.4359]) (şekil 4.74).

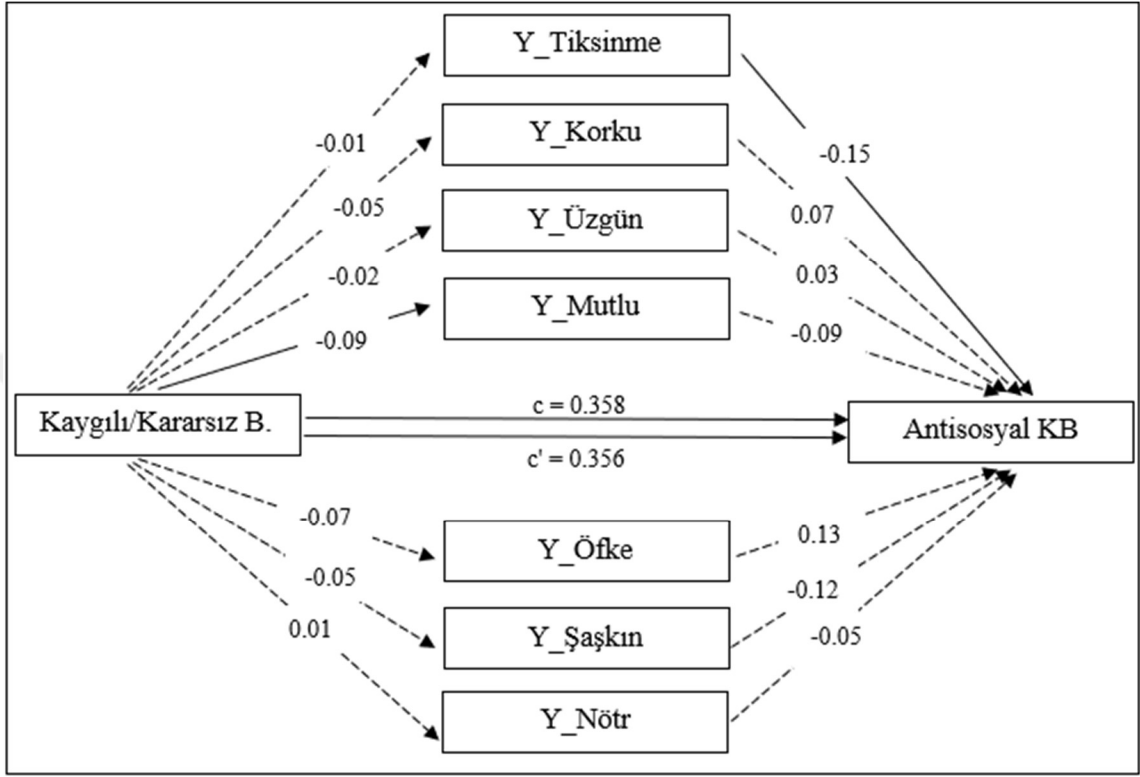

şekil 4.74: Kaçınan Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analiz sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.356$, $t = 8.75$, $p < 0.001$, %95CI [0.2419, 0.3819]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığu belirlenmiştir. Toplam etkinin

(c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.358$, $t = 8.79$, $p < 0.001$, %95CI [0.2439, 0.3843]) (Şekil 4.75).

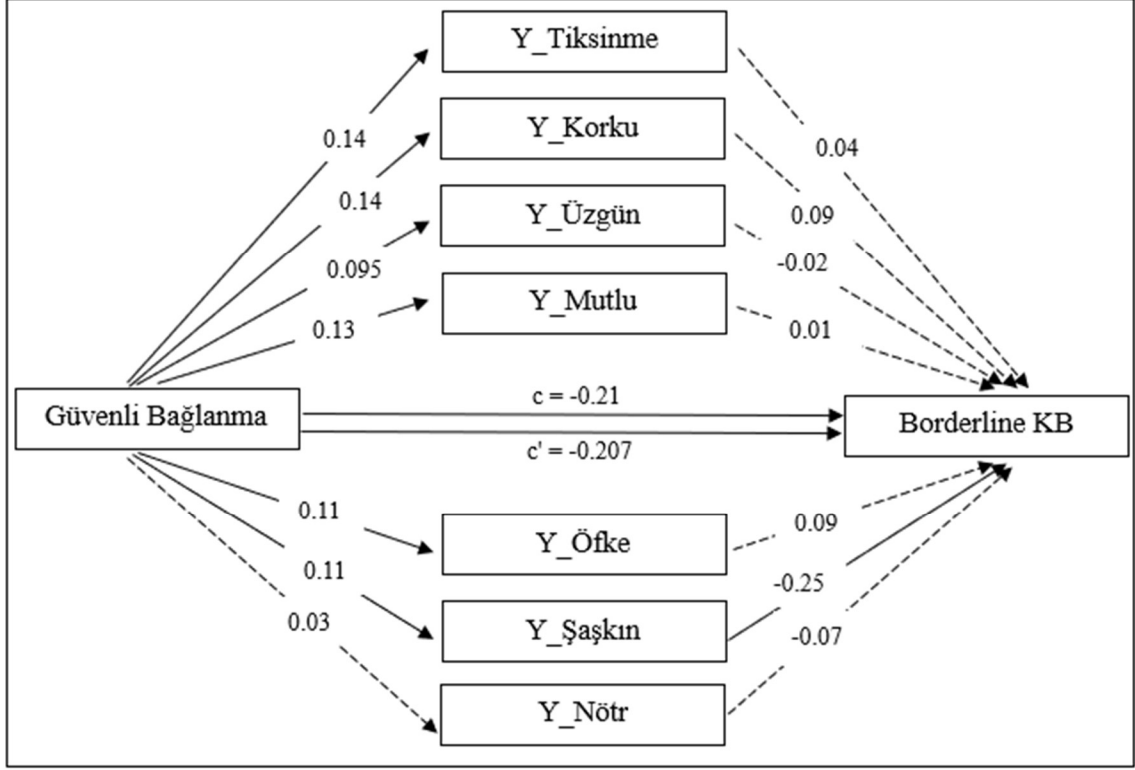
Şekil 4.75: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.3.5. Borderline Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.207$, $t = -4.82$, $p < 0.001$, %95CI [-0.4401, -0.1851]). Güvenli bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.25$, $t = -2.67$, $p = 0.008$, %95CI [-0.328, -0.050]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün",

"mutlu", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise negatif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.21$, $t = -4.92$, $p < 0.001$, %95CI [-0.4434, -0.1905]) (Şekil 4.76).

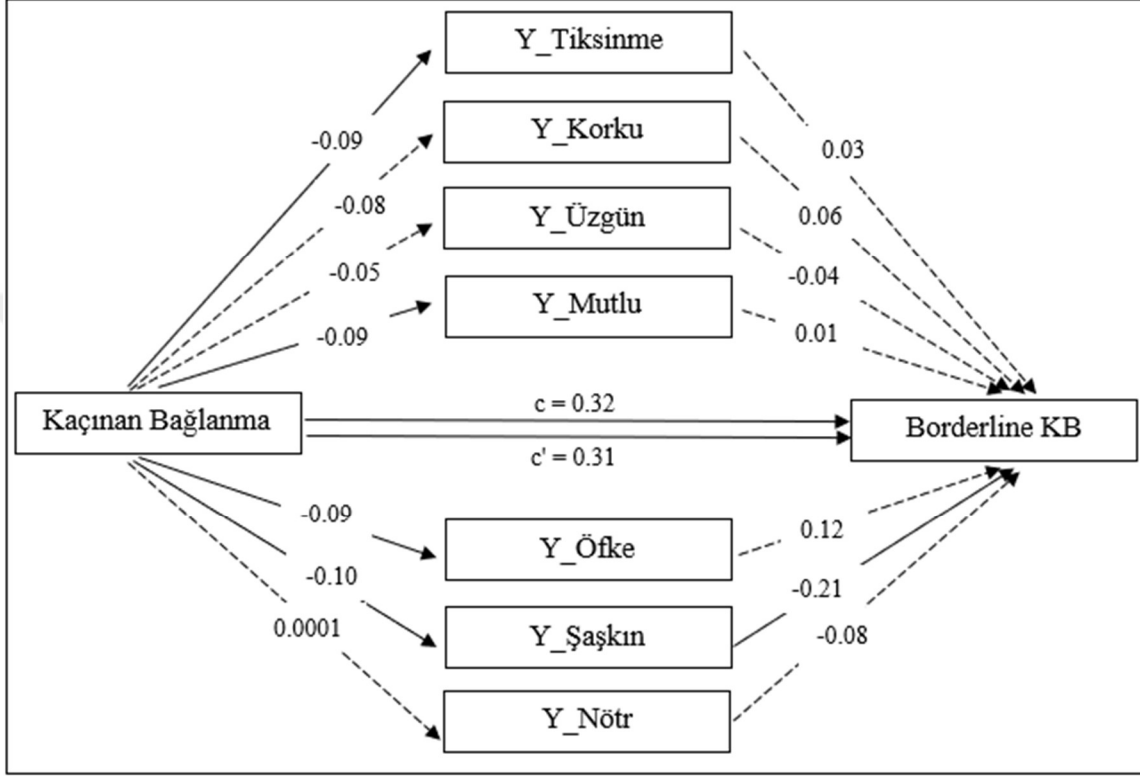

Şekil 4.76: Güvenli Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.31$, $t = 7.58$, $p < 0.001$, %95CI [0.2347, 0.3989]). Kaçınan bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.21$, $t = -2.39$, $p = 0.02$, %95CI [-0.2987, -0.0290]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün",

"mutlu", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.32$, $t = 7.68$, $p < 0.001$, %95CI [0.2381, 0.4019]) (Şekil 4.77).

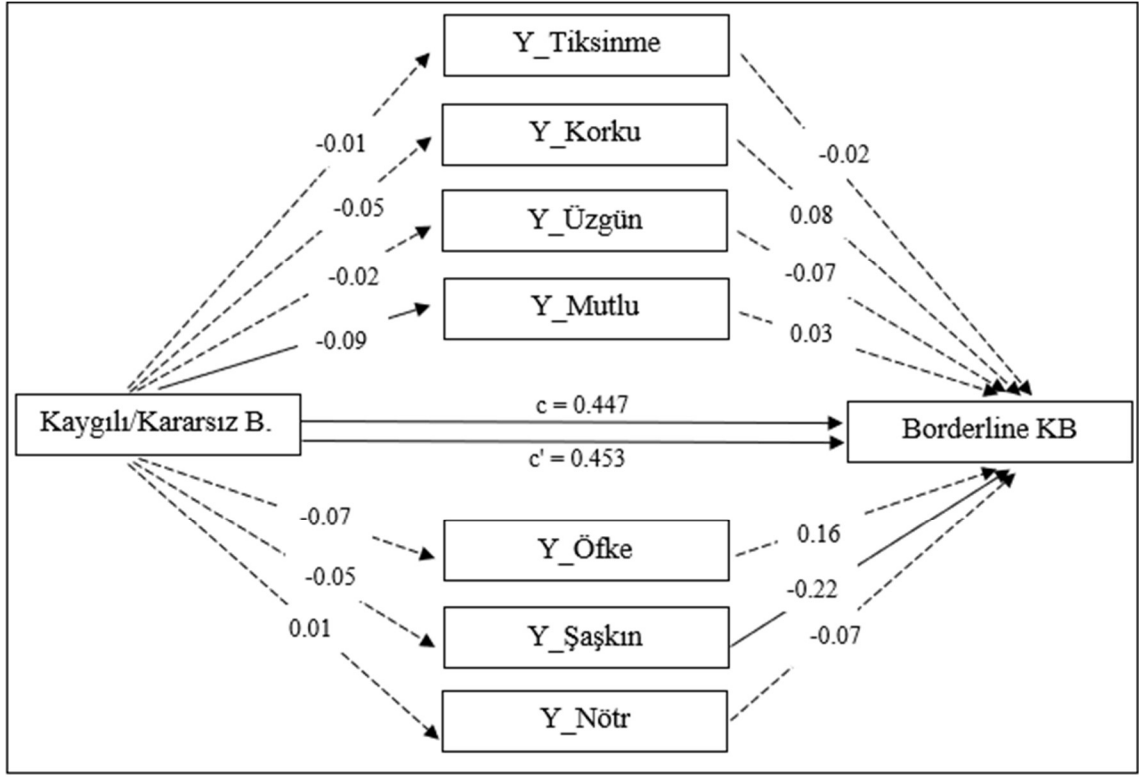

Şekil 4.77: Kaçman Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki Etkisinde Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.453$, $t = 11.61$, $p < 0.001$, %95CI [0.4181, 0.5884]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam

etkinin (c) pozitif anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.447$, $t = 11.46$, $p < 0.001$, %95CI [0.4115, 0.5818]) (Şekil 4.78).

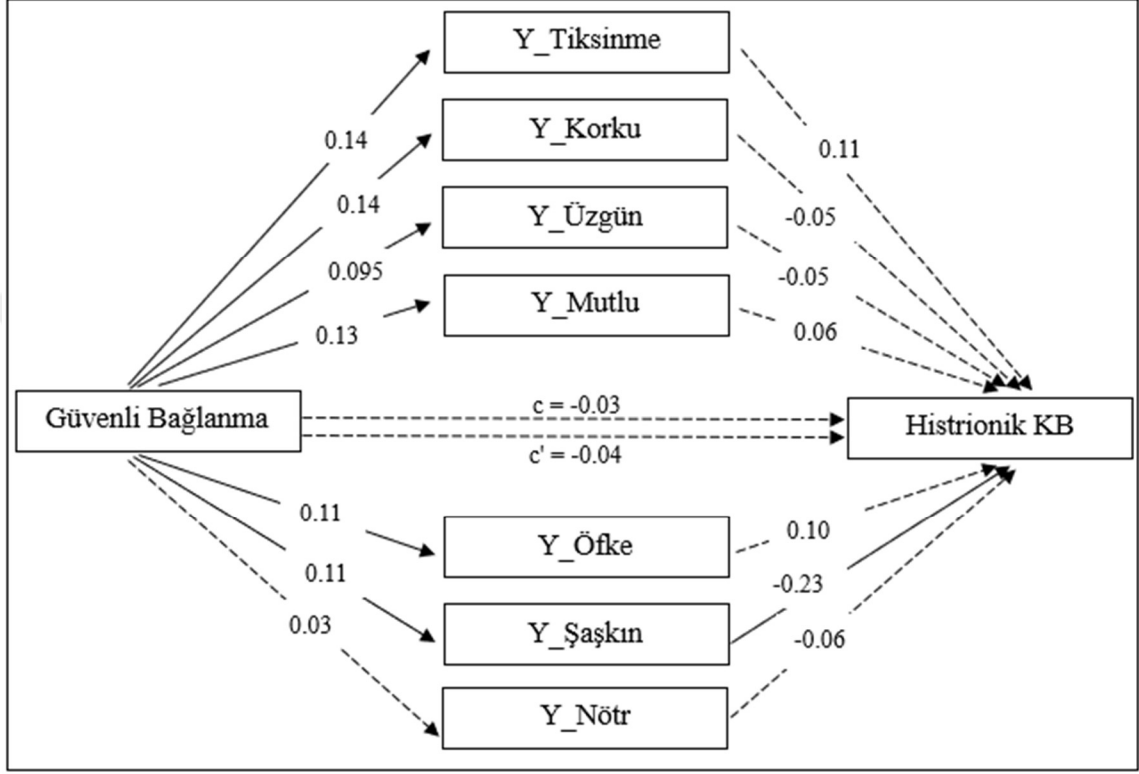
Şekil 4.78: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.3.6. Histrionik Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = -0.03$, $t = -0.77$, $p = 0.44$, %95CI [-0.1274, 0.0557]). Güvenli bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.23$, $t = -2.43$, $p = 0.02$, %95CI [-0.2231, -0.0234]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "nötr") için

dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı bulunmuştur. Toplam etkinin (c) anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = -0.04$, $t = -0.90$, $p = 0.37$, %95CI [-0.1327, 0.0492]) (Şekil 4.79).

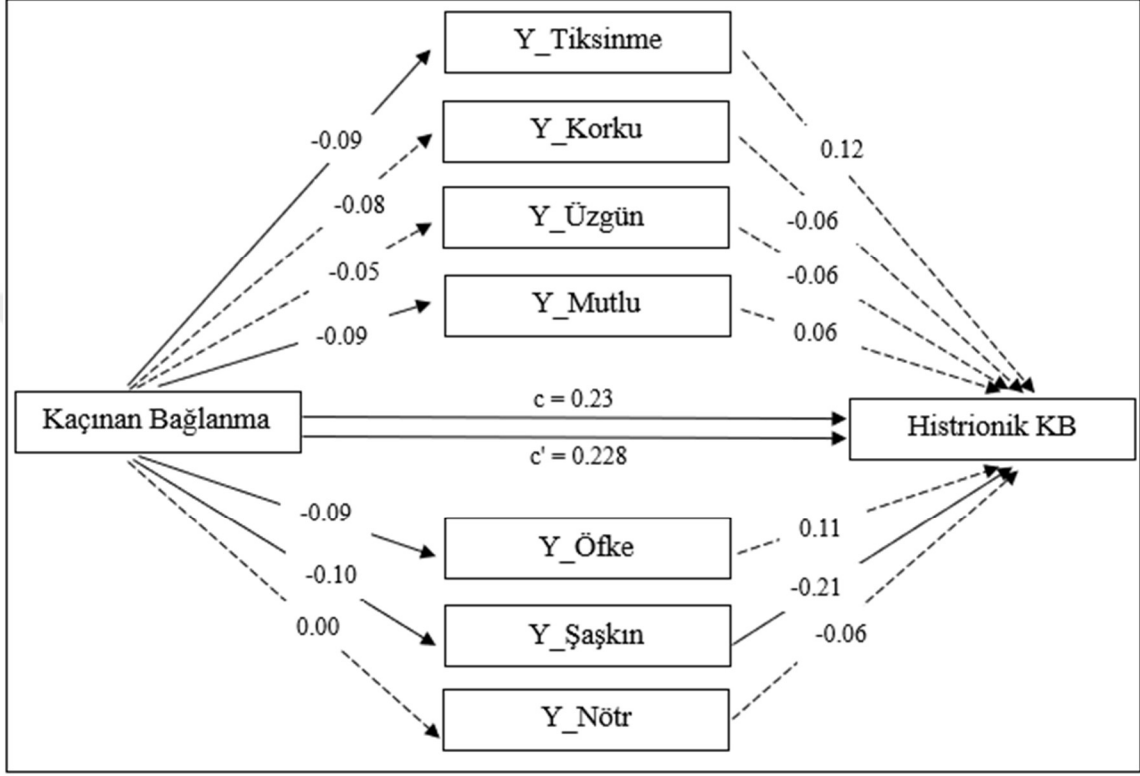

Şekil 4.79: Güvenli Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt boyutlarının Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.228$, $t = 5.36$, $p < 0.001$, %95CI [0.1023, 0.2207]). Kaçınan bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.21$, $t = -2.31$, $p = 0.02$, %95CI [-0.2118, -0.0173]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün",

"mutlu", "öfke", "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.23$, $t = 5.41$, $p < 0.001$, %95CI [0.1036, 0.2219]) (Şekil 4.80).

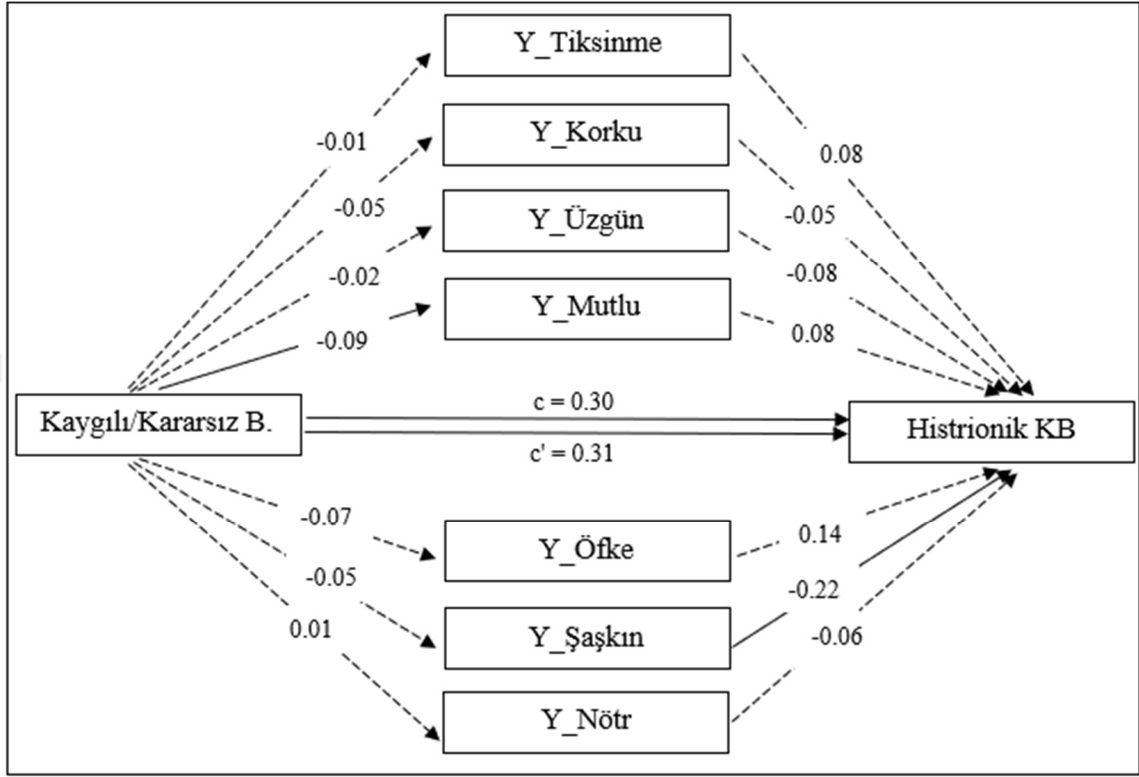

Şekil 4.80: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.31$, $t = 7.43$, $p < 0.001$, %95CI [0.1775, 0.3051]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin

(c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.30$, $t = 7.33$, $p < 0.001$, %95CI [0.1744, 0.3020]) (Şekil 4.81).

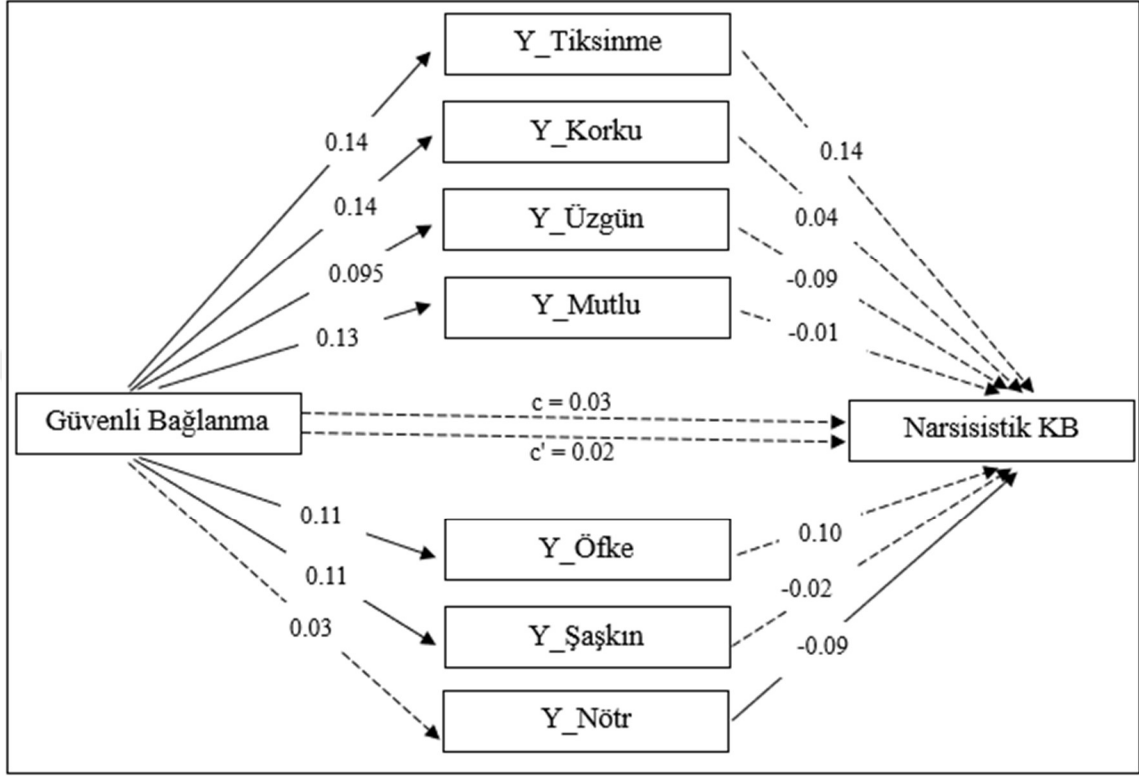
Şekil 4.81: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Histriyonik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.3.7. Narsisistik Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = 0.02$, $t = 0.46$, $p = 0.644$, %95CI [-0.0838, 0.1355]). Güvenli bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c)

istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = 0.03$, $t = 0.60$, $p = 0.55$, %95CI [-0.0755, 0.1418]) (Şekil 4.82).

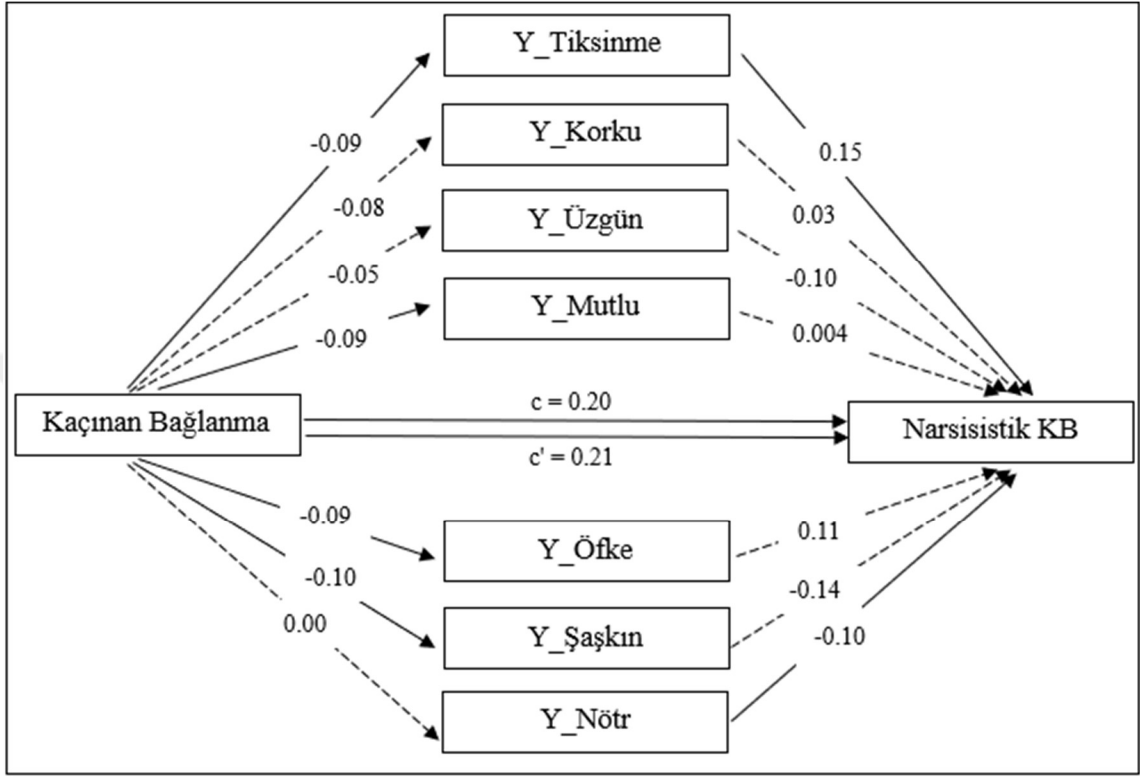

Şekil 4.82: Güvenli Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.21$, $t = 4.95$, $p < 0.001$, %95CI [0.1081, 0.2505]). Kaçınan bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "tiksinme" ($\beta = 0.15$, $t = 2.05$, $p = 0.04$, %95CI [0.0046, 0.2126]) alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu yoğunluğu alt boyutları ("korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir.

Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.20$, $t = 4.77$, $p < 0.001$, %95CI [0.1014, 0.2435]) (Şekil 4.83).

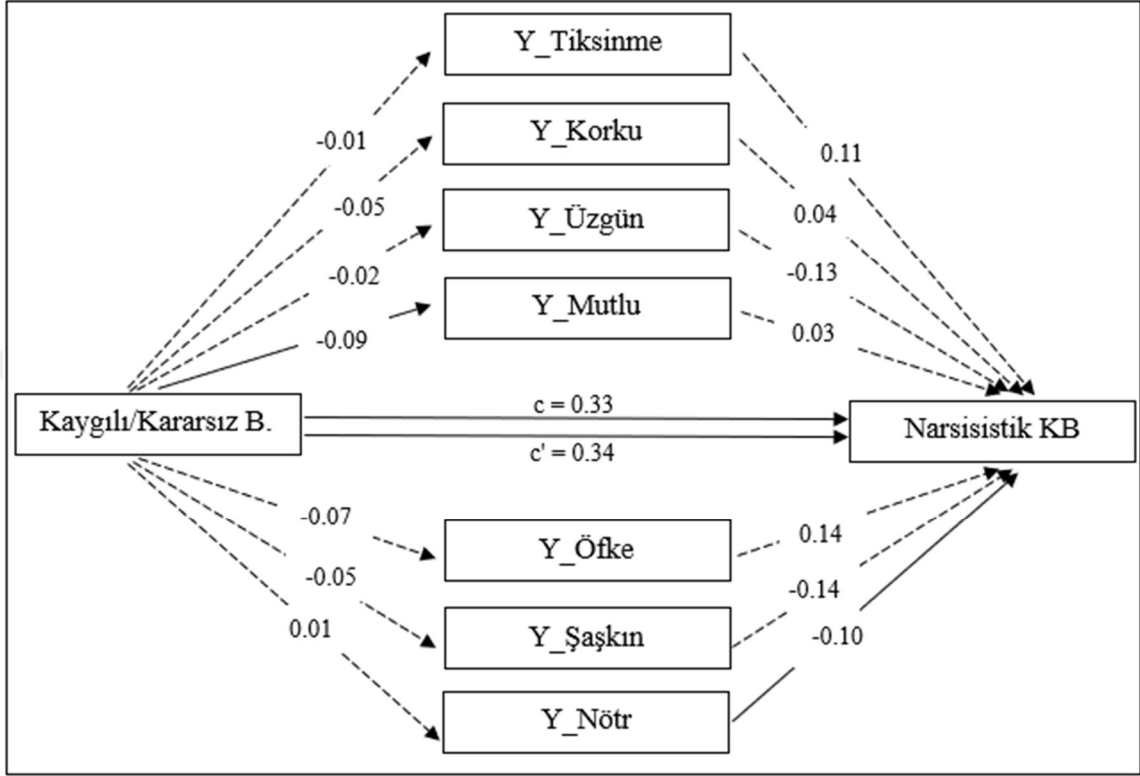

Şekil 4.83: Kaçman Bağlanma ile Narsistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Narsistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile narsistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın narsistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.34$, $t = 8.23$, $p < 0.001$, %95CI [0.2414, 0.3927]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile narsistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin

(c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.33$, $t = 8.09$, $p < 0.001$, %95CI [0.2351, 0.3860]) (Şekil 4.84).

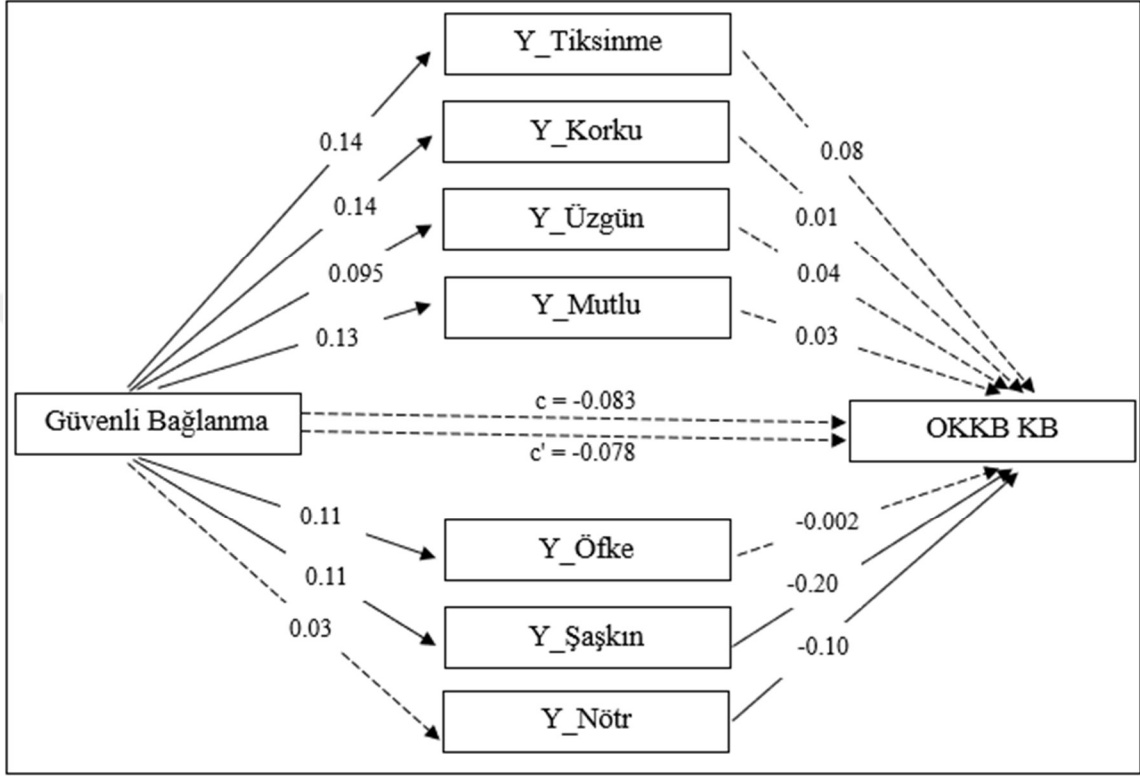
Şekil 4.84: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.3.8. Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = -0.078$, $t = -1.77$, $p = 0.08$, %95CI [-0.2085, 0.0108]). Güvenli bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.20$, $t = -2.16$, $p = 0.03$, %95CI [-0.2512, -0.0121]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu yoğunluğu alt boyutları

("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($\beta = -0.083$, $t = -1.92$, $p = 0.06$, %95CI [-0.2153, 0.0026]) (Şekil 4.85).

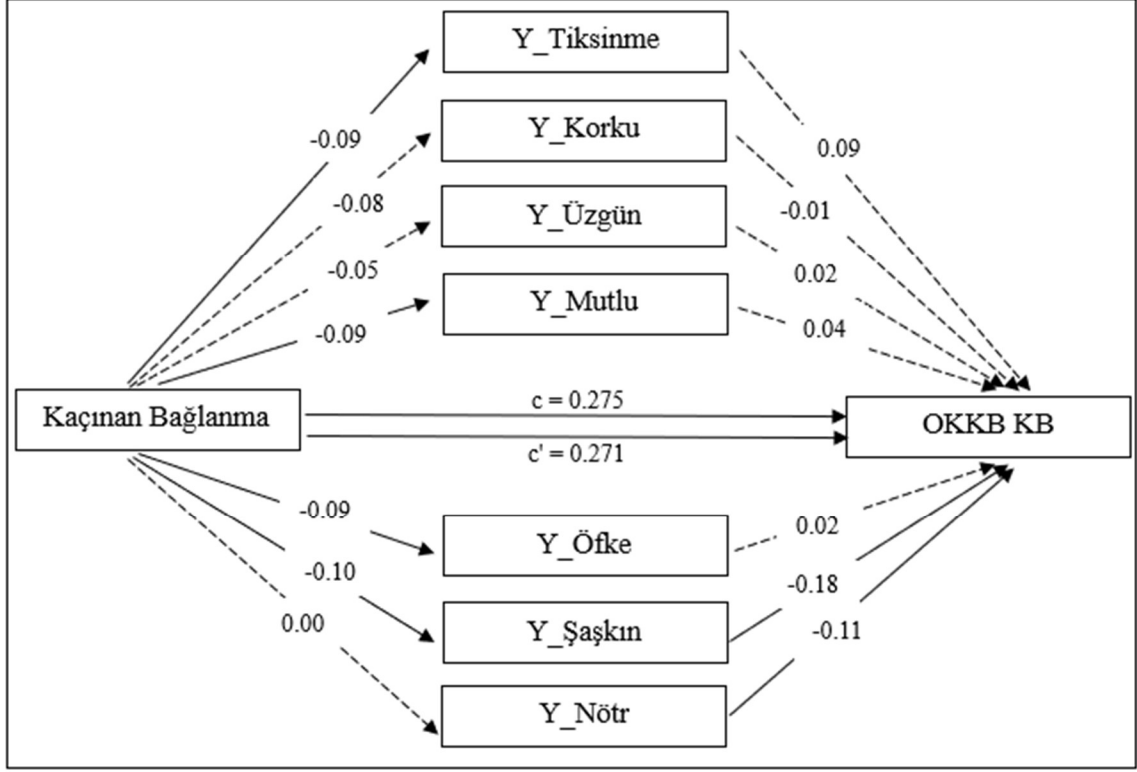

Şekil 4.85: Güvenli Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile obsesif-kompulsif bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.271$, $t = 6.45$, $p < 0.001$, %95CI [0.1603, 0.3008]). Kaçınan bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.18$, $t = -2.00$, $p = 0.046$, %95CI [-0.2330, -0.0023]) alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku",

"üzgün", "mutlu", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) ise pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.275$, $t = 6.55$, $p < 0.001$, %95CI [0.1638, 0.3042]) (Şekil 4.86).

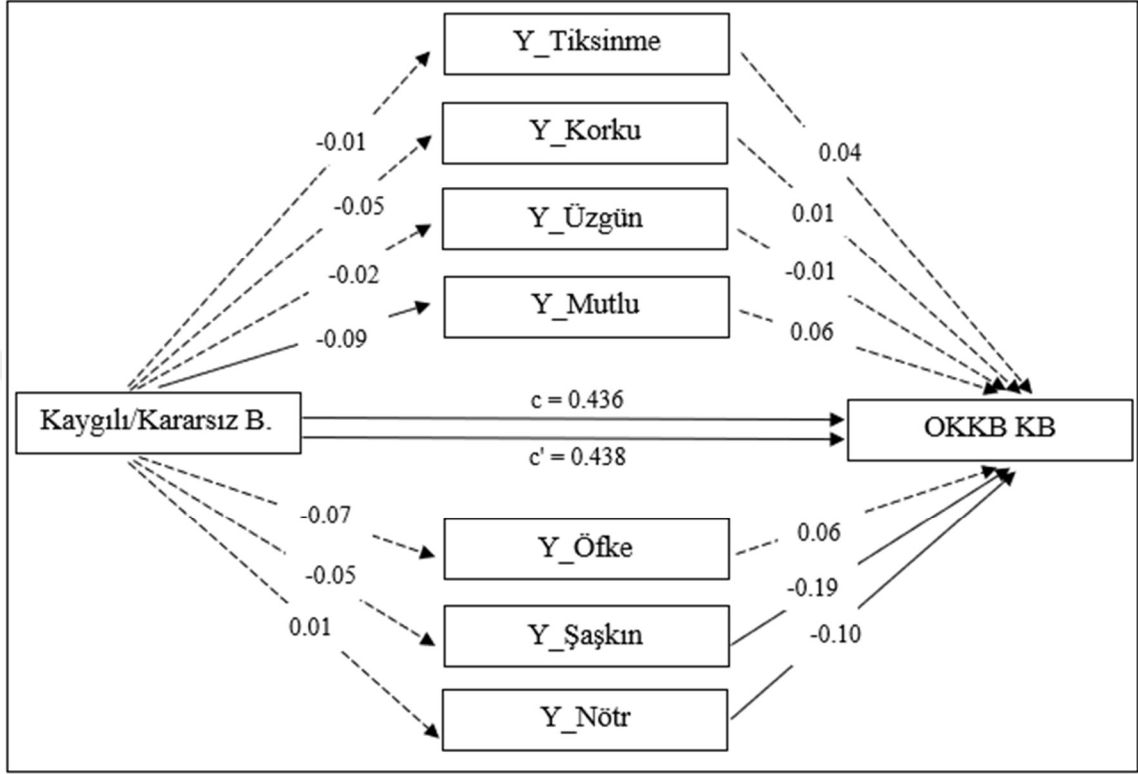

Şekil 4.86: Kaçınan Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.438$, $t = 11.15$, $p < 0.001$, %95CI [0.3387, 0.4834]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde

olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.436$, $t = 11.11$, $p < 0.001$, %95CI [0.3371, 0.4820]) (Şekil 4.87).

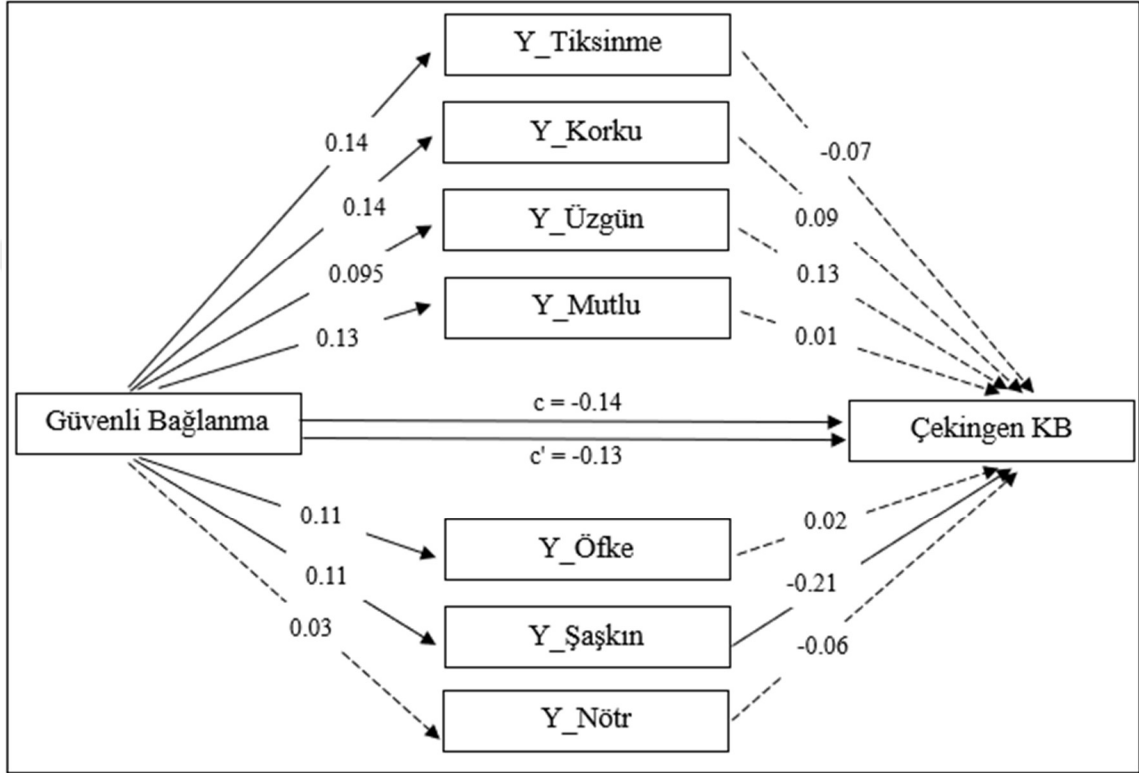
Şekil 4.87: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.3.9. Çekingen Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğuna ait bileşenlerin aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.13$, $t = -2.99$, $p = 0.003$, %95CI [-0.2527, -0.0525]). Güvenli bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.21$, $t = -2.229$, $p = 0.02$, %95CI [-0.2364, -0.0180]) alt boyutunun aracı

rolü olduğu belirlenmiştir. Diğer duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.14$, $t = -3.24$, $p = 0.001$, %95CI [-0.2642, -0.0649]) (Şekil 4.88).

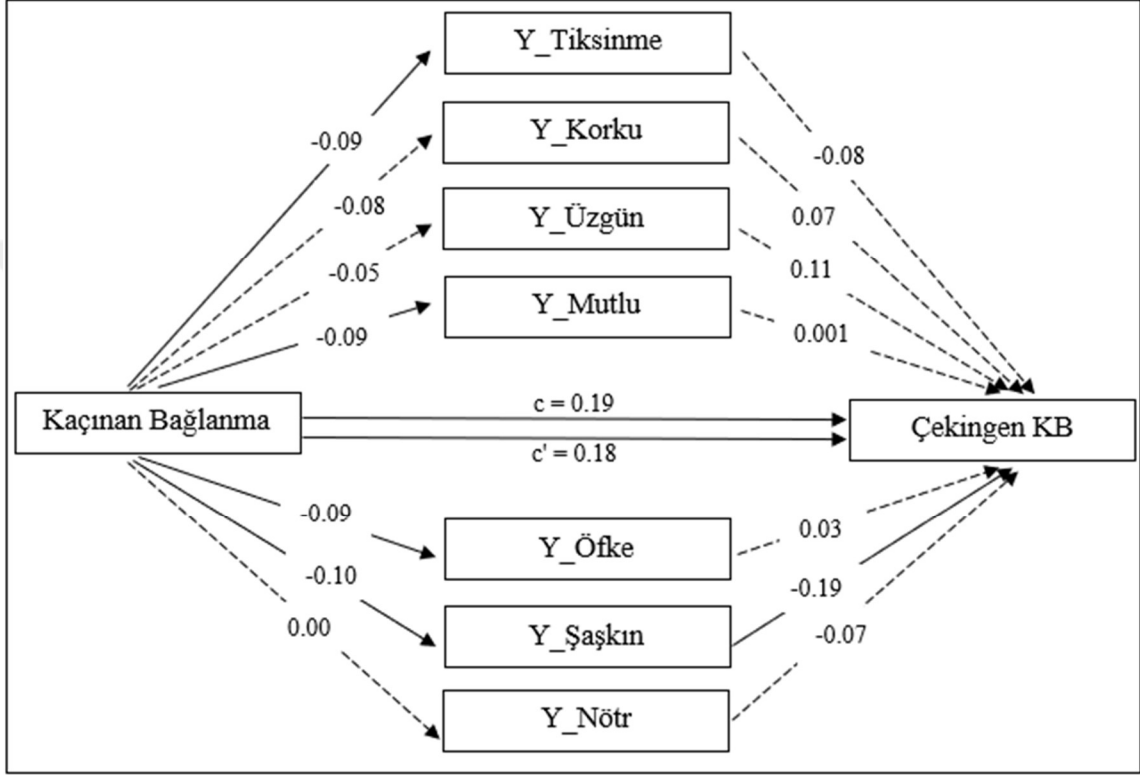

Şekil 4.88: Güvenli Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.18$, $t = 4.09$, $p < 0.001$, %95CI [0.0713, 0.2033]). Kaçınan bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide "şaşkın" ($\beta = -0.19$, $t = -2.10$, $p = 0.04$, %95CI [-0.2242, -0.0074]) alt boyutunun aracı rolü olduğu

belirlenmiştir. Diğer duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke" ve "nötr") için dolaylı etkilerin ise anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.19$, $t = 4.35$, $p < 0.001$, %95CI [0.08, 0.2121]) (Şekil 4.89).

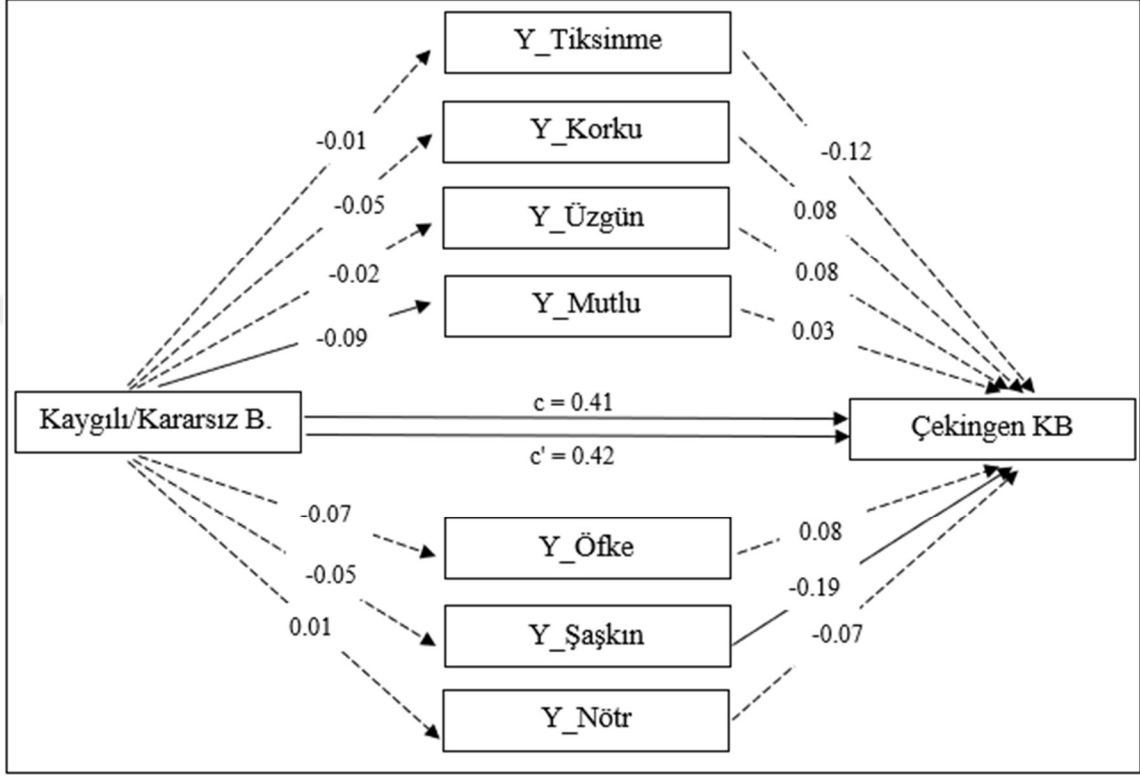

Şekil 4.89: Kaçınan Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Alt Boyutlarının Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.42$, $t = 10.46$, $p < 0.001$, %95CI [0.2910, 0.4256]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın"

ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.41$, $t = 10.36$, $p < 0.001$, %95CI [0.2886, 0.4235]) (Şekil 4.90).

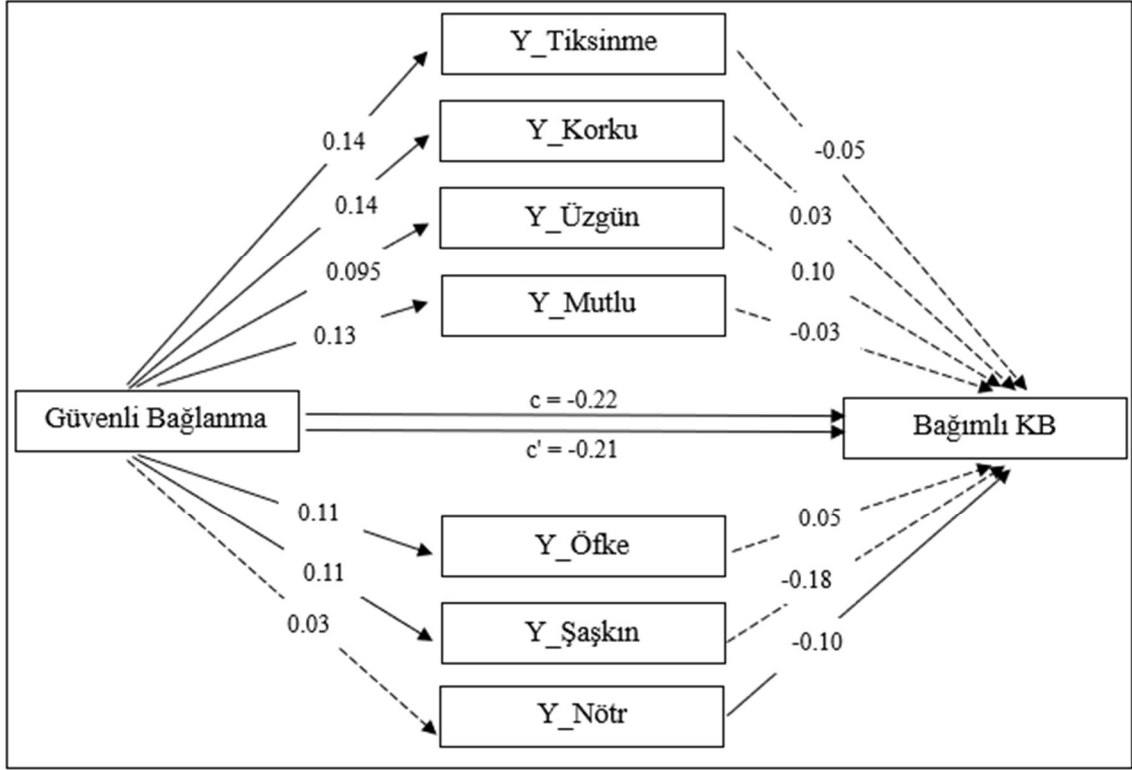
Şekil 4.90: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.3.10. Bağımlı Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.21$, $t = -4.85$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3182, -0.1349]). Güvenli bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın"

ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) istatistiksel açıdan anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = -0.22$, $t = -5.23$, $p < 0.001$, %95CI [-0.3352, -0.1521]) (Şekil 4.91).

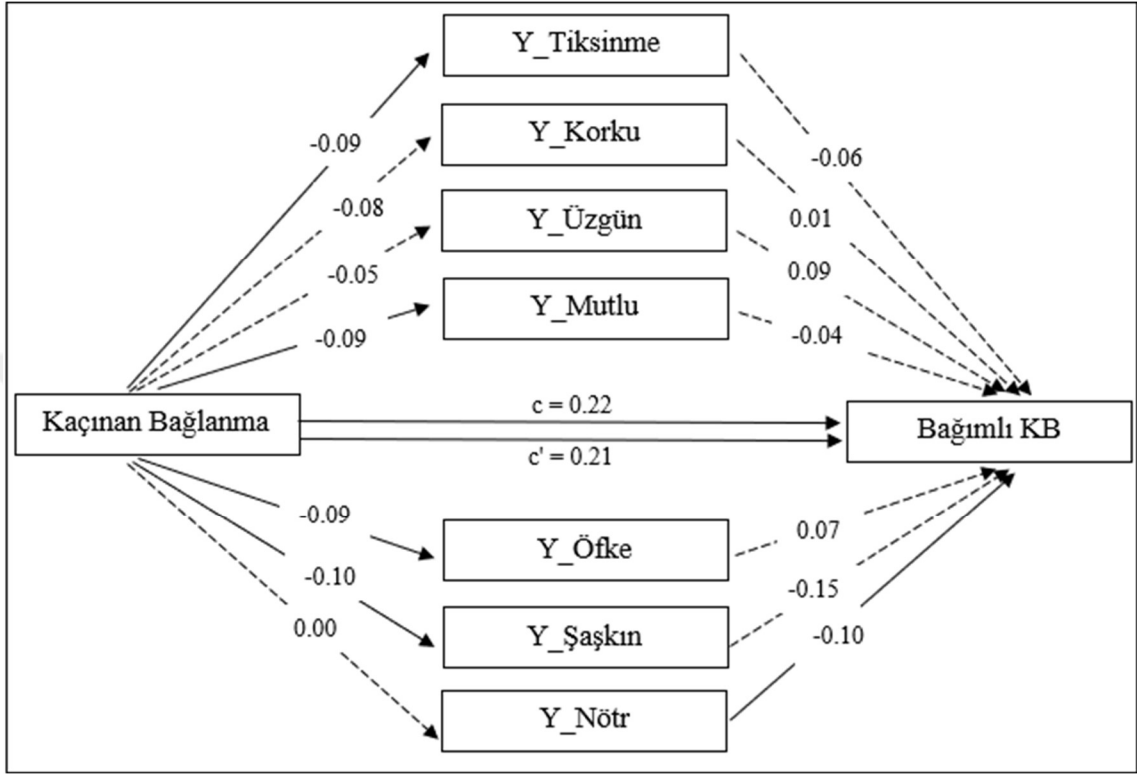

Şekil 4.91: Güvenli Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaçınan bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.21$, $t = 4.91$, $p < 0.001$, %95CI [0.0912, 0.2129]). Kaçınan bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı

etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.22$, $t = 5.19$, $p < 0.001$, %95CI [0.1003, 0.2226]) (Şekil 4.92).

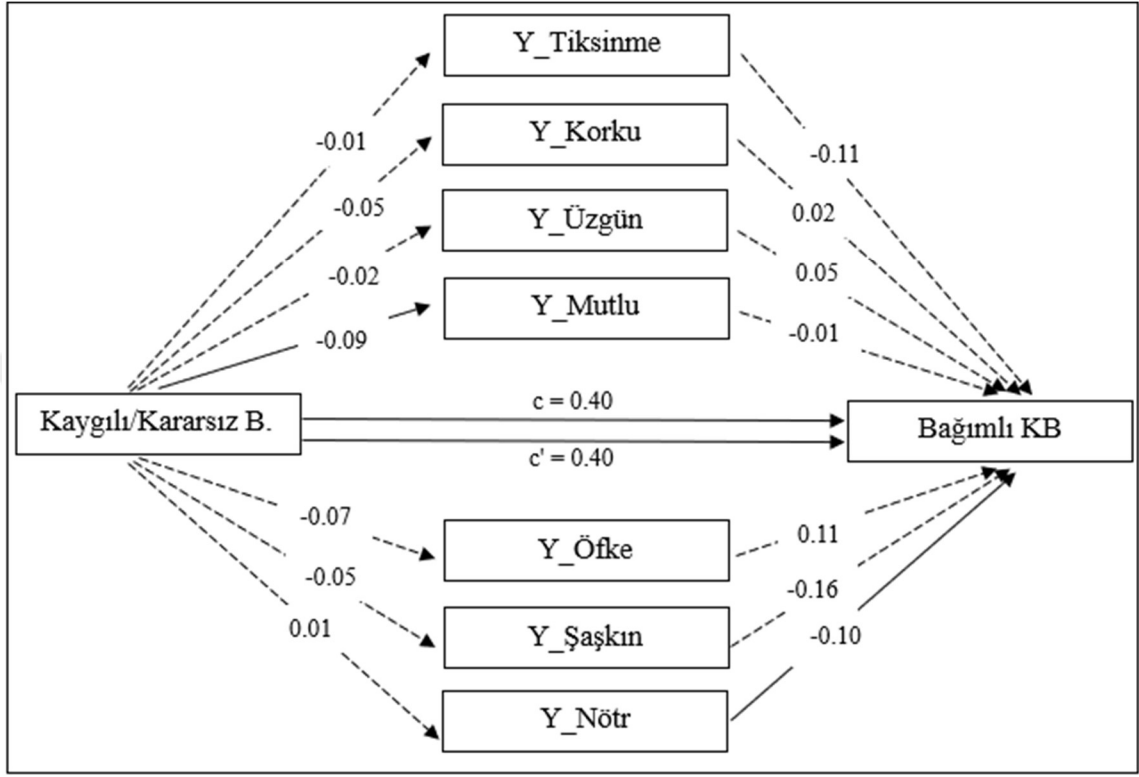

Şekil 4.92: Kaçınan Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.40$, $t = 9.95$, $p < 0.001$, %95CI [0.2561, 0.3821]). Kaygılı/kararsız bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutları ("tiksinme", "korku", "üzgün", "mutlu", "öfke", "şaşkın" ve "nötr") için dolaylı etkilerin anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Toplam etkinin

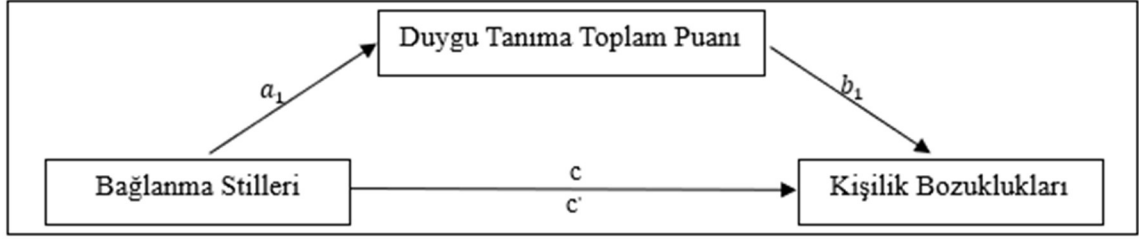
(c) pozitif ve anlamlı olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.40$, $t = 9.87$, $p < 0.001$, %95CI [0.2554, 0.3824]) (Şekil 4.93).

Şekil 4.93: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Bağimli Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluğu Alt Boyutlarının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.4. Model-4

Modelde kişilik bozuklukları türleri (Y); bağlanma stilleri (X); aracı değişken ise duygu tanıma toplam puanı (M1) olarak belirlenmiştir. Şekil 4.94'te gösterildiği üzere bağımsız değişken (X) ile bağımlı değişken (Y) arasındaki ilişkiyi açıklamak amacıyla aracı değişken (M) üzerinden bir dolaylı yol tanımlanmıştır ($X \rightarrow M1 \rightarrow Y$).

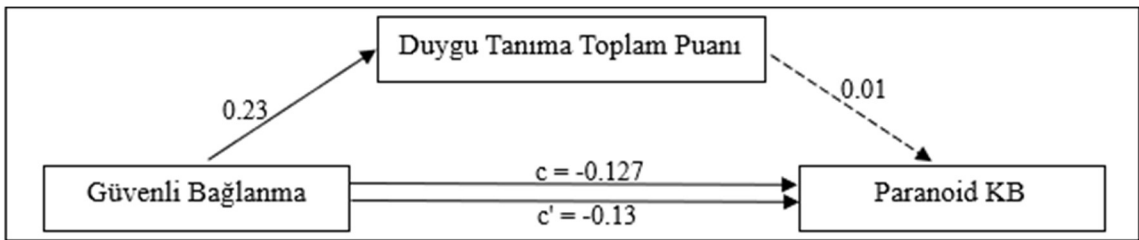

Şekil 4.94: Bağlanma Stilleri ile Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolünü Değerlendirmek Amacıyla Tasarlanan Model

4.5.4.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

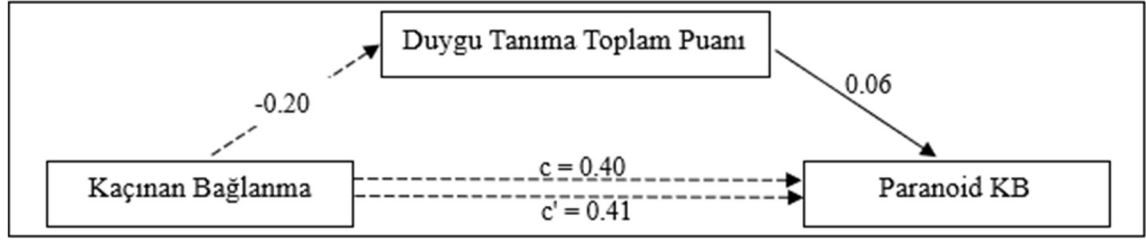
Güvenli bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın paranoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.13$, $t = -2.92$, $p = 0.004$, %95CI [-0.264, -0.052]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.127$, $t = -2.93$, $p = 0.004$, %95CI [-0.257, -0.051]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.95).

Şekil 4.95: Güvenli Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

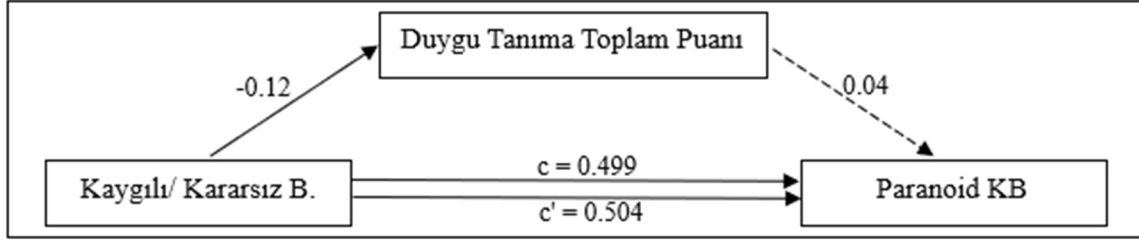
Kaçınan bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın paranoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.41$, $t = 10.04$, $p < 0.001$, %95CI [0.267, 0.397]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.40$, $t = 9.91$, $p < 0.001$, %95CI [0.258, 0.386]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.96).

Şekil 4.96: Kaçınan Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın paranoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.504$, $t = 13.24$, $p < 0.001$, %95CI [0.384, 0.517]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.499$, $t = 13.19$, $p < 0.001$, %95CI [0.380, 0.512]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.97).

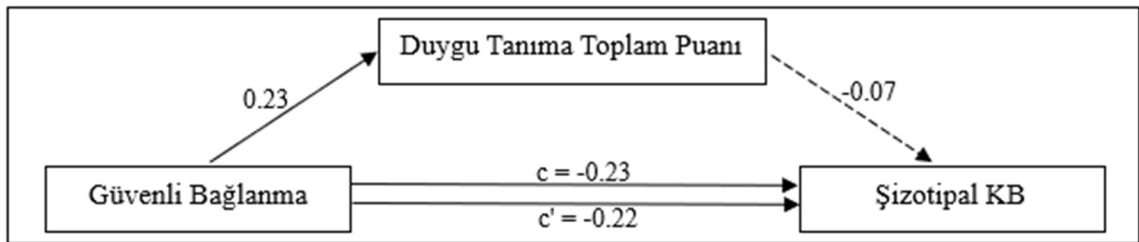

Şekil 4.97: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.4.2. Şizotipal Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

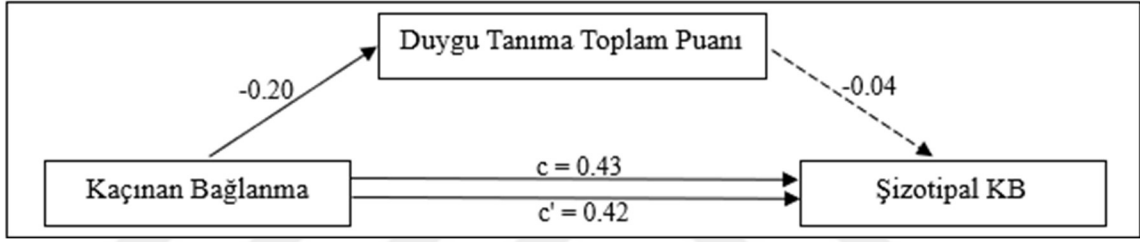
Güvenli bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.22$, $t = -5.01$, $p < 0.001$, %95CI [-0.371, -0.162]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.23$, $t = -5.51$, $p < 0.001$, %95CI [-0.389, -0.185]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.98).

Şekil 4.98: Güvenli Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

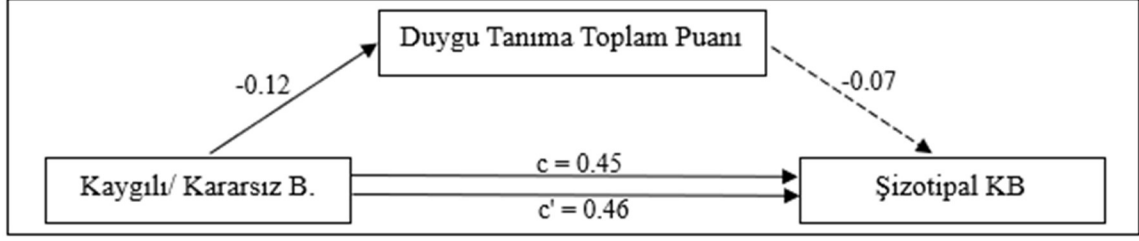
Kaçınan bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.42$, $t = 10.37$, $p < 0.001$, %95CI [0.277, 0.407]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.43$, $t = 10.77$, $p < 0.001$, %95CI [0.285, 0.412]); duygu tanıma toplam puanının ise dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.99).

Şekil 4.99: Kaçınan Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.45$, $t = 11.67$, $p < 0.001$, %95CI [0.341, 0.478]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.46$, $t = 11.93$, $p < 0.001$, %95CI [0.348, 0.485]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.100).

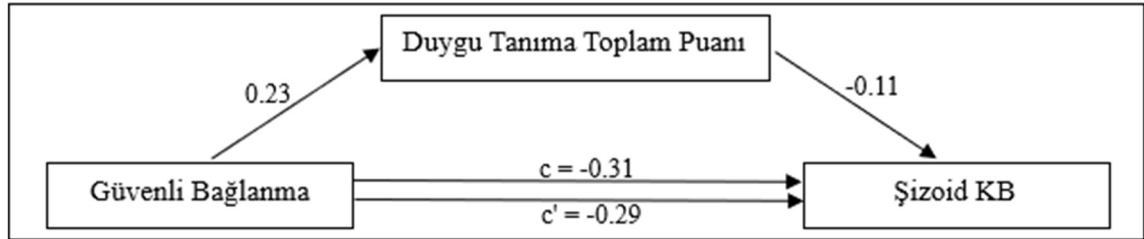

Şekil 4.100: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.4.3. Şizoid Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

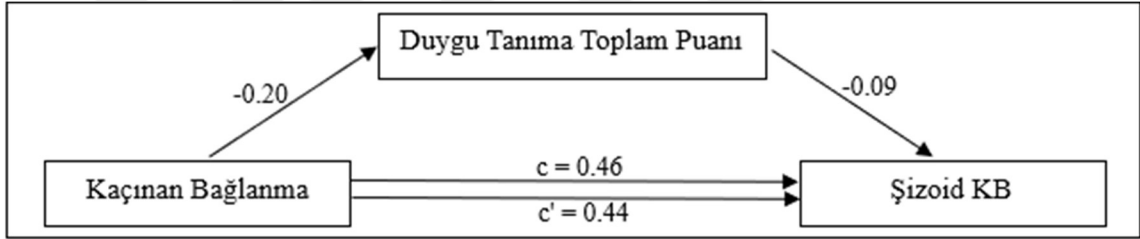
Güvenli bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.29$, $t = -6.84$, $p < 0.001$, %95CI [-0.376, -0.208]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.31$, $t = -7.58$, $p < 0.001$, %95CI [-0.400, -0.235]); duygu tanıma toplam puanının ($\beta = -0.11$, $t = -2.64$, $p = 0.009$, %95CI [-2.557, -0.373]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.101).

Şekil 4.101: Güvenli Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

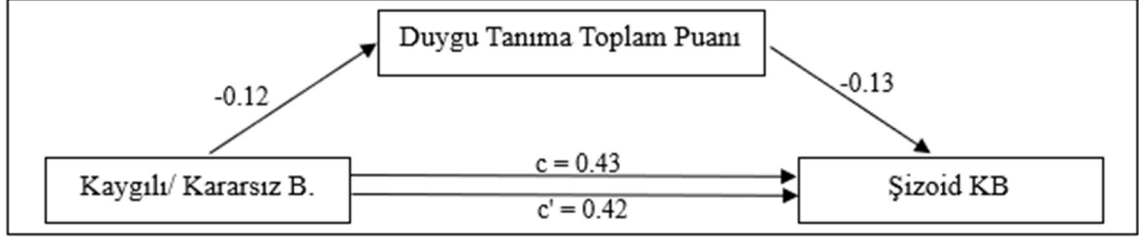
Kaçınan bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.44$, $t = 11.88$, $p < 0.001$, %95CI [0.259, 0.362]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.46$, $t = 11.88$, $p < 0.001$, %95CI [0.259, 0.362]); duygu tanıma toplam puanının ($\beta = -0.09$, $t = -2.29$, $p = 0.022$, %95CI [-2.202, -0.170]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.102).

Şekil 4.102: Kaçınan Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.42$, $t = 10.67$, $p < 0.001$, %95CI [0.254, 0.369]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.43$, $t = 11.02$, $p < 0.001$, %95CI [0.265, 0.380]); duygu tanıma toplam puanının ($\beta = -0.13$, $t = -3.26$, $p = 0.001$, %95CI [-2.694, -0.667]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.103).

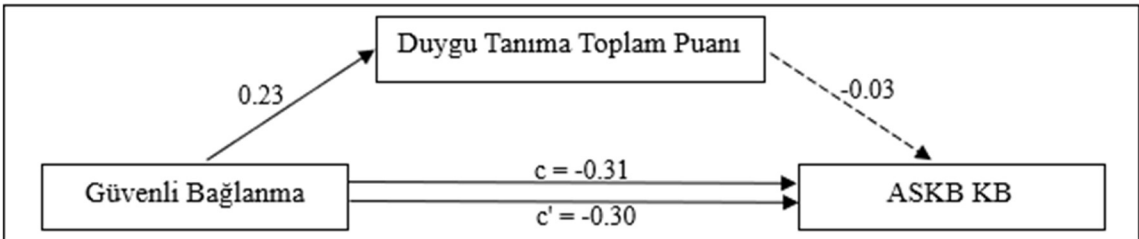

Şekil 4.103: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.4.4. Antisosyal Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

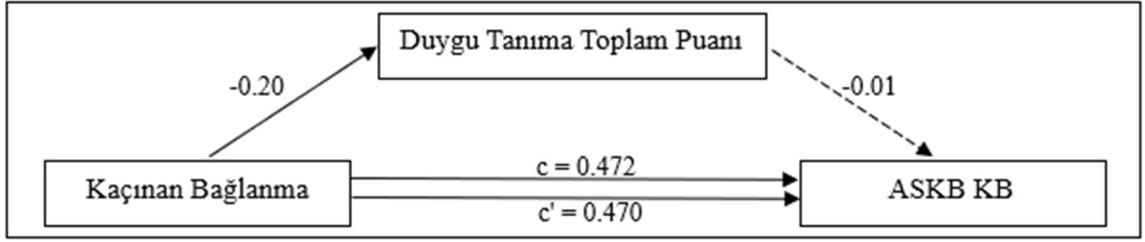
Güvenli bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.30$, $t = -7.06$, $p < 0.001$, %95CI [-0.458, -0.259]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.31$, $t = -7.43$, $p < 0.001$, %95CI [-0.465, -0.270]); duygu tanıma toplam puanının ise dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.104).

Şekil 4.104: Güvenli Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

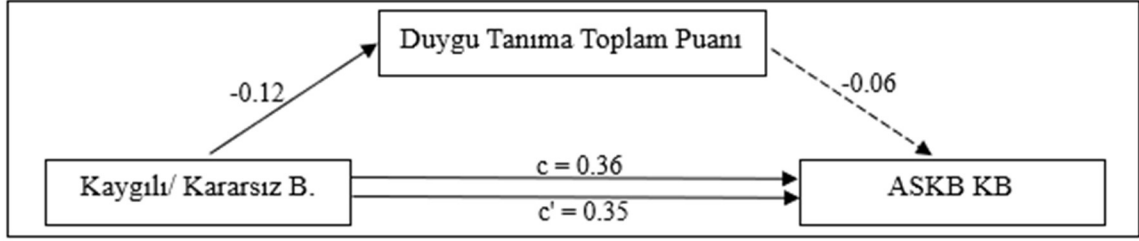
Kaçınan bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.470$, $t = 11.99$, $p < 0.001$, %95CI [0.313, 0.436]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.472$, $t = 12.28$, $p < 0.001$, %95CI [0.316, 0.436]); duygu tanıma toplam puanının ise dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.105).

Şekil 4.105: Kaçınan Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.35$, $t = 8.57$, $p < 0.001$, %95CI [0.237, 0.378]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.36$, $t = 8.79$, $p < 0.001$, %95CI [0.244, 0.384]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.106).

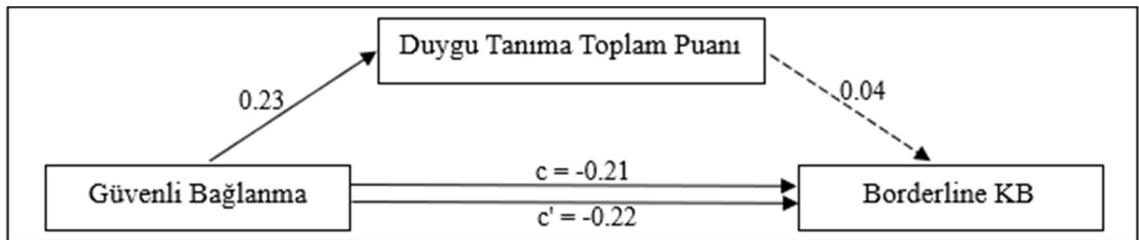

Şekil 4.106: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.4.5. Borderline Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

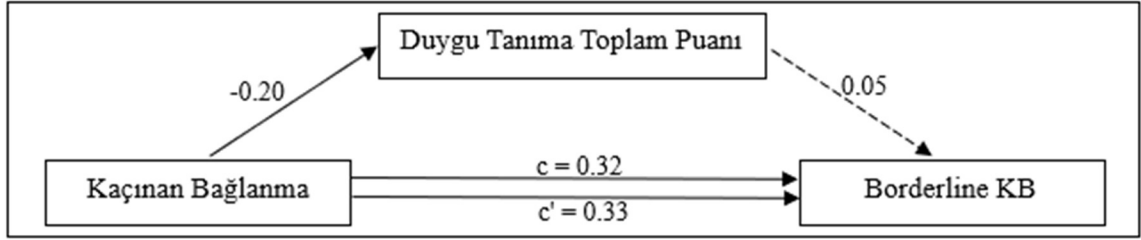
Güvenli bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.22$, $t = -5.00$, $p < 0.001$, %95CI [-0.460, -0.201]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.21$, $t = -4.92$, $p < 0.001$, %95CI [-0.443, -0.191]); duygu tanıma toplam puanının ise dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.107).

Şekil 4.107: Güvenli Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

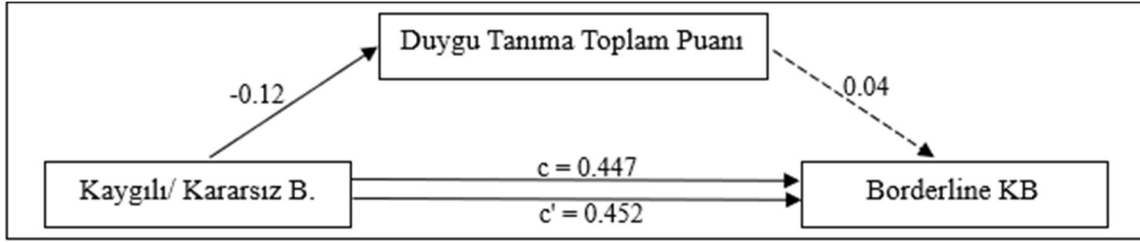
Kaçınan bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.33$, $t = 7.79$, $p < 0.001$, %95CI [0.247, 0.414]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.32$, $t = 7.68$, $p < 0.001$, %95CI [0.238, 0.402]); duygu tanıma toplam puanının ise dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.108).

Şekil 4.108: Kaçınan Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.452$, $t = 11.51$, $p < 0.001$, %95CI [0.416, 0.588]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.447$, $t = 11.46$, $p < 0.001$, %95CI [0.412, 0.582]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.109).

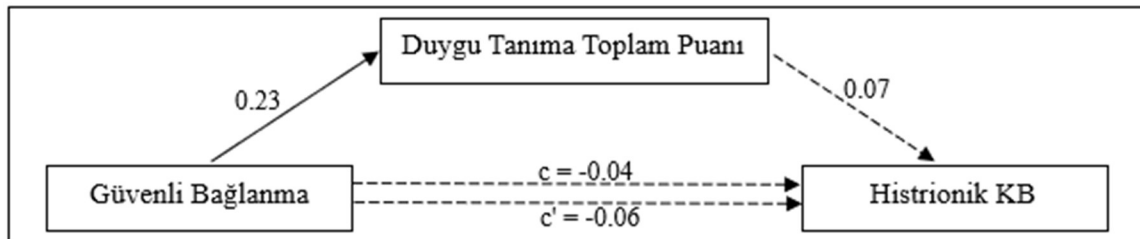

Şekil 4.109: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.4.6. Histrionik Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

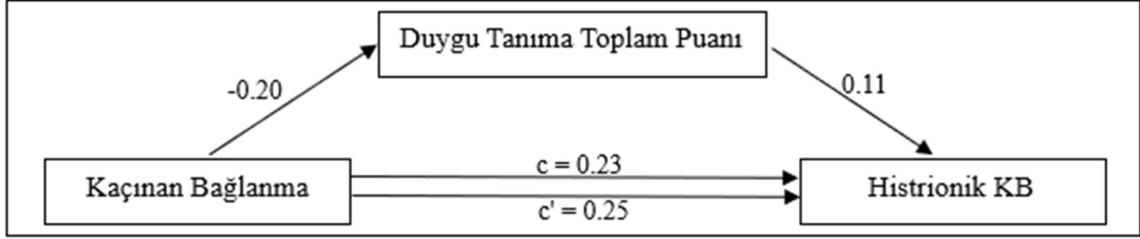
Güvenli bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olmadığı ($\beta = -0.06$, $t = -1.24$, $p = 0.22$, %95CI [-0.152, 0.035]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olmadığı ($\beta = -0.04$, $t = -0.90$, $p = 0.37$, %95CI [-0.133, 0.049]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.110).

Şekil 4.110: Güvenli Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

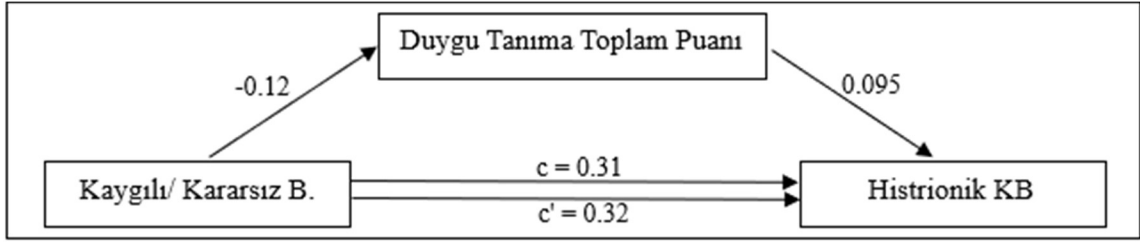
Kaçınan bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.25$, $t = 5.82$, $p < 0.001$, %95CI [0.118, 0.238]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.23$, $t = 5.41$, $p < 0.001$, %95CI [0.104, 0.222]); duygu tanıma toplam puanının ($\beta = 0.11$, $t = 2.50$, $p = 0.01$, %95CI [0.316, 2.655]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.111).

Şekil 4.111: Kaçınan Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.32$, $t = 7.58$, $p < 0.001$, %95CI [0.183, 0.311]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.31$, $t = 7.33$, $p < 0.001$, %95CI [0.174, 0.302]); duygu tanıma toplam puanının ($\beta = 0.095$, $t = 2.29$, $p = 0.02$, %95CI [0.187, 2.449]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.112).

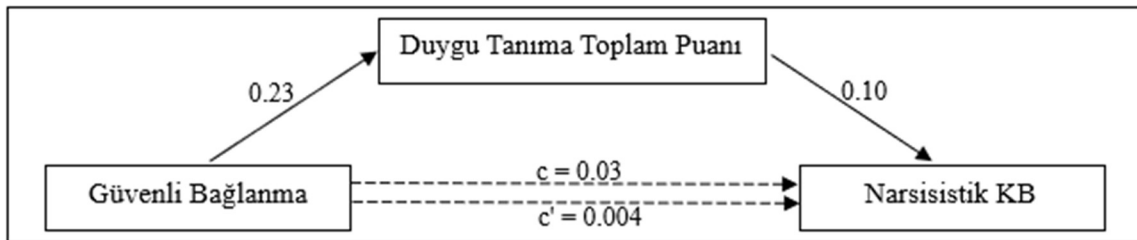

Şekil 4.112: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.4.7. Narsisistik Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

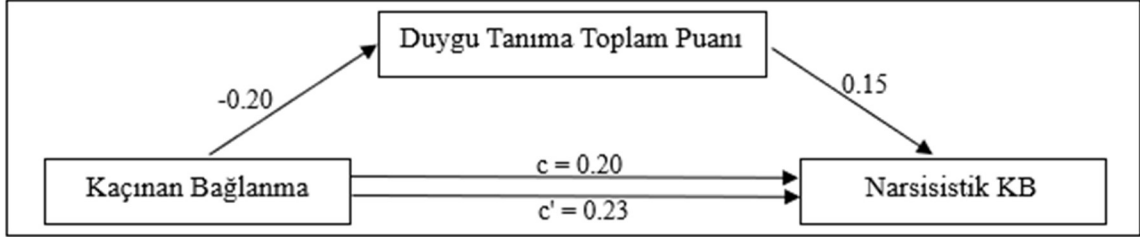
Güvenli bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olmadığı ($\beta = 0.004$, $t = 0.09$, $p = 0.93$, %95CI [-0.106, 0.116]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olmadığı ($\beta = 0.03$, $t = 0.60$, $p = 0.55$, %95CI [-0.075, 0.142]); duygu tanıma toplam puanının ($\beta = 0.10$, $t = 2.21$, $p = 0.03$, %95CI [0.186, 3.077]) aracılık analizi sonuçlarının ise anlamlı olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.113).

Şekil 4.113: Güvenli Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

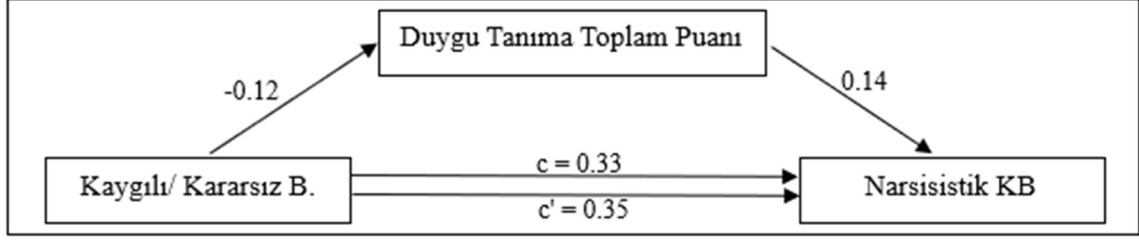
Kaçınan bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.23$, $t = 5.38$, $p < 0.001$, %95CI [0.125, 0.268]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.20$, $t = 4.77$, $p < 0.001$, %95CI [0.101, 0.244]); duygu tanıma toplam puanının ($\beta = 0.15$, $t = 3.36$, $p = 0.001$, %95CI [0.993, 3.789]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.114).

Şekil 4.114: Kaçınan Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.35$, $t = 8.51$, $p < 0.001$, %95CI [0.251, 0.401]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.33$, $t = 8.09$, $p < 0.001$, %95CI [0.235, 0.386]); duygu tanıma toplam puanının ($\beta = 0.14$, $t = 3.42$, $p = 0.001$, %95CI [0.986, 3.644]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.115).

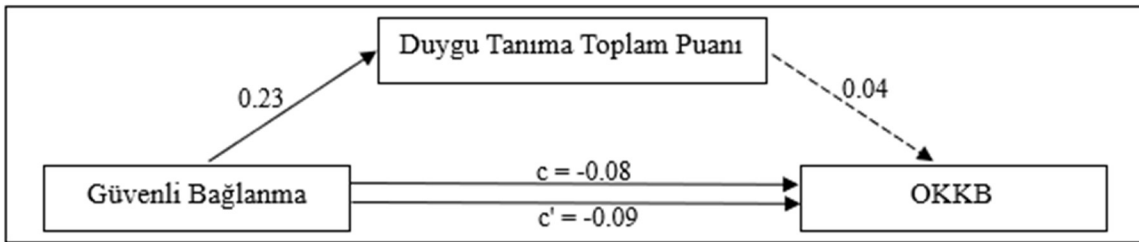

Şekil 4.115: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.4.8. Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

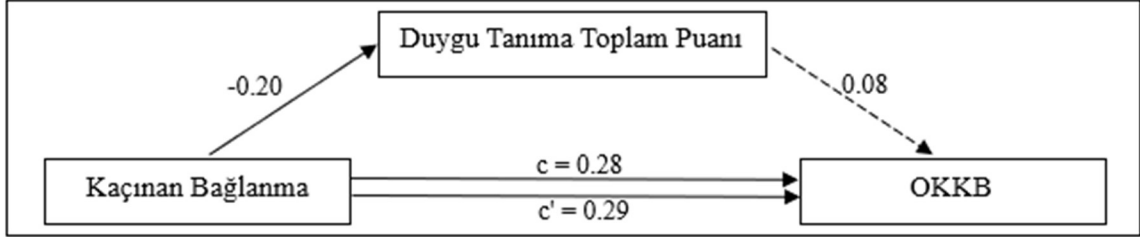
Güvenli bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olmadığı ($\beta = -0.09$, $t = -2.07$, $p = 0.39$, %95CI [-0.230, -0.006]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olmadığı ($\beta = -0.08$, $t = -1.92$, $p = 0.56$, %95CI [-0.215, 0.003]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.116).

Şekil 4.116: Güvenli Bağlanma ile Obsesif-kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

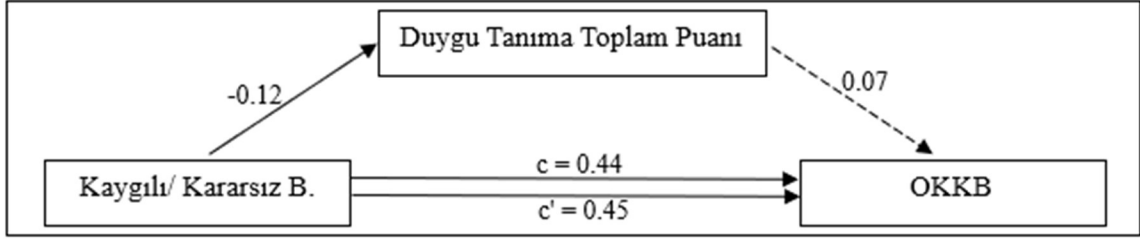
Kaçınan bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.29$, $t = 6.78$, $p < 0.001$, %95CI [0.175, 0.318]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.28$, $t = 6.55$, $p < 0.001$, %95CI [0.164, 0.304]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.117).

Şekil 4.117: Kaçınan Bağlanma ile Obsesif-kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.45$, $t = 11.27$, $p < 0.001$, %95CI [0.345, 0.490]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.44$, $t = 11.11$, $p < 0.001$, %95CI [0.337, 0.482]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.118).

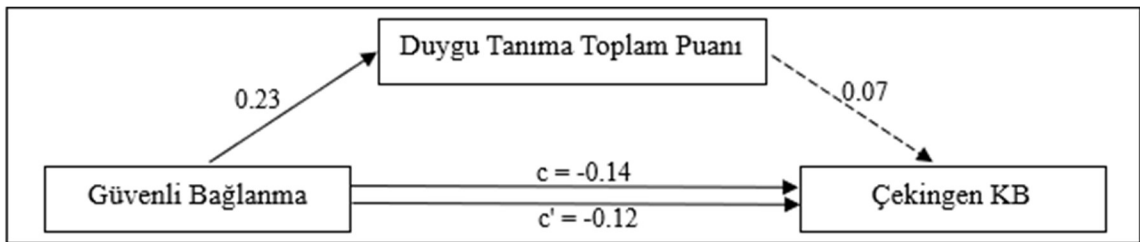

Şekil 4.118: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Obsesif-kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.4.9. Çekingen Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

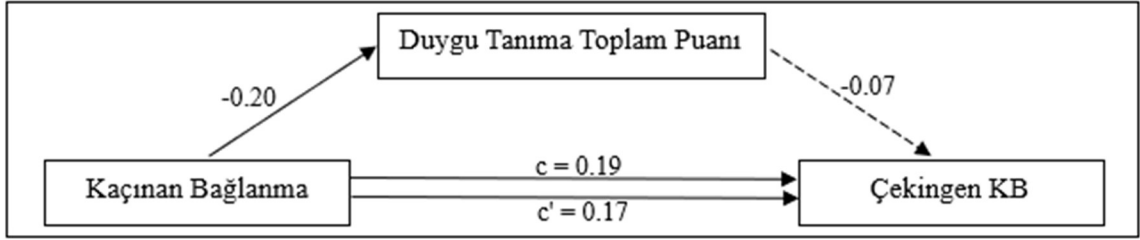
Güvenli bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.12$, $t = -2.77$, $p = 0.006$, %95CI [-0.246, -0.042]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.14$, $t = -3.24$, $p = 0.001$, %95CI [-0.264, -0.065]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.119).

Şekil 4.119: Güvenli Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

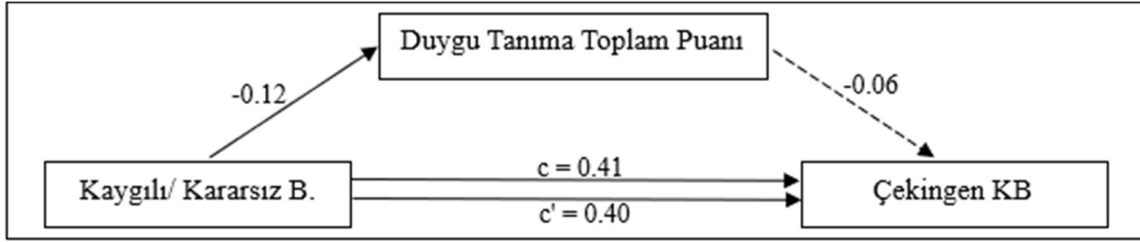
Kaçınan bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.17$, $t = 3.94$, $p < 0.001$, %95CI [0.068, 0.202]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.19$, $t = 4.35$, $p < 0.001$, %95CI [0.080, 0.212]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.120).

Şekil 4.120: Kaçınan Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.40$, $t = 10.13$, $p < 0.001$, %95CI [0.282, 0.418]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.41$, $t = 10.37$, $p < 0.001$, %95CI [0.289, 0.424]); duygu tanıma toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.121).

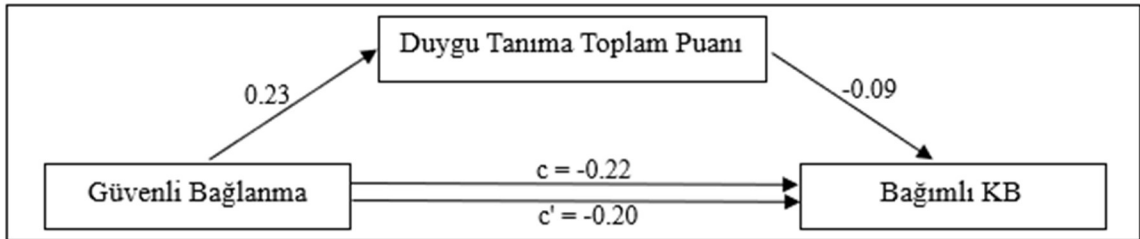

Şekil 4.121: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.4.10. Bağımlı Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

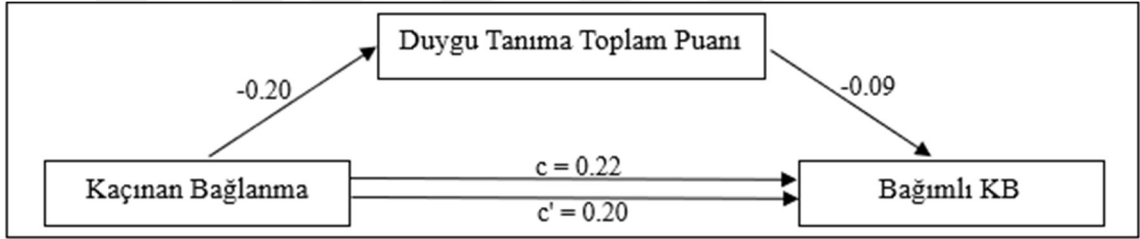
Güvenli bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.20$, $t = -4.66$, $p < 0.001$, %95CI [-0.316, -0.129]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.22$, $t = -5.23$, $p < 0.001$, %95CI [-0.335, -0.152]); duygu tanıma toplam puanının ($\beta = 0.09$, $t = -2.01$, $p = 0.045$, %95CI [-2.464, -0.027]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.122).

Şekil 4.122: Güvenli Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

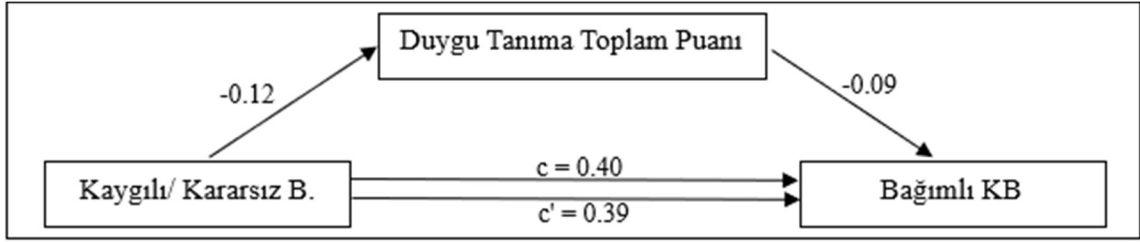
Kaçınan bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.20$, $t = 4.69$, $p < 0.001$, %95CI [0.086, 0.210]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.22$, $t = 5.19$, $p < 0.001$, %95CI [0.100, 0.223]); duygu tanıma toplam puanının ($\beta = -0.09$, $t = 0.62$, $p = 0.03$, %95CI [-2.543, -0.122]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.123).

Şekil 4.123: Kaçınan Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

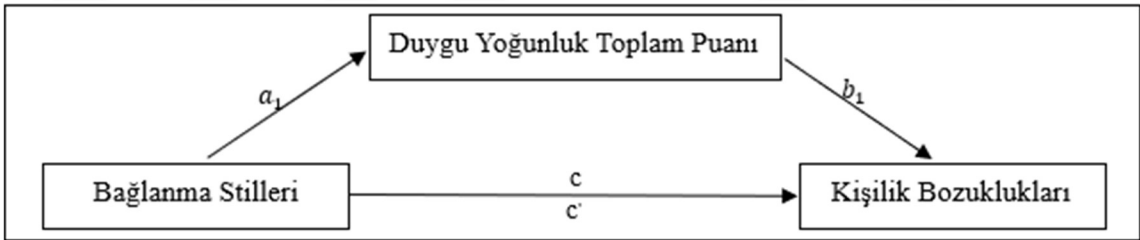
Kaygılı/kararsız bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.39$, $t = 9.59$, $p < 0.001$, %95CI [0.247, 0.374]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.40$, $t = 9.87$, $p < 0.001$, %95CI [0.255, 0.382]); duygu tanıma toplam puanının ($\beta = -0.09$, $t = -2.19$, $p = 0.03$, %95CI [-2.382, -0.132]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.124).

Şekil 4.124: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.5. Model-5

Modelde kişilik bozuklukları türleri (Y); bağlanma stilleri (X); aracı değişken ise duygu yoğunluk toplam puanı (M1) olarak belirlenmiştir. Şekil 4.125'te gösterildiği üzere bağımsız değişken (X) ile bağımlı değişken (Y) arasındaki ilişkiyi açıklamak amacıyla aracı değişken (M) üzerinden bir dolaylı yol tanımlanmıştır ($X \rightarrow M1 \rightarrow Y$).

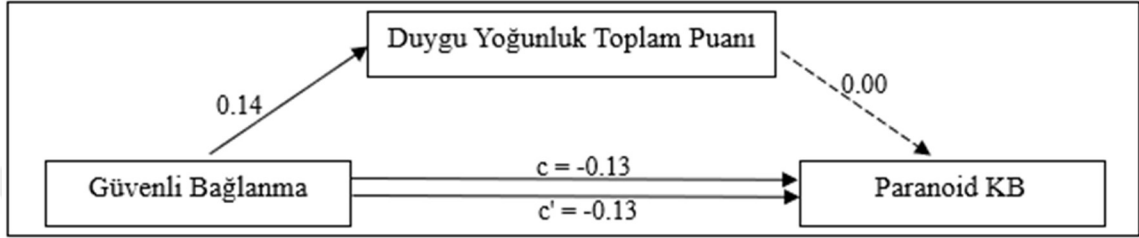
Şekil 4.125: Bağlanma Stilleri ile Kişilik Bozuklukları Arasındaki ilişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolünü Değerlendirmek Amacıyla Tasarlanan Model

4.5.5.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

Güvenli bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın paranoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve

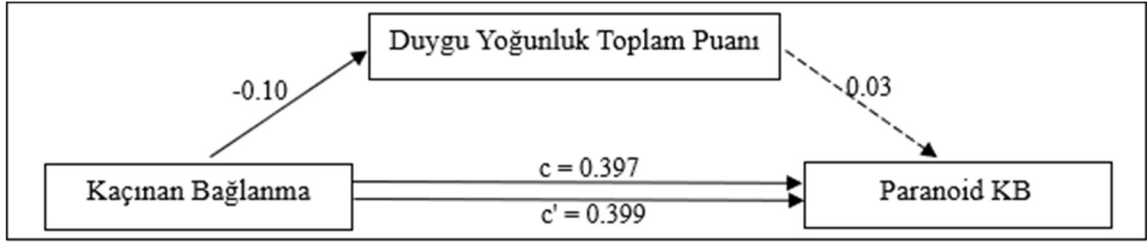
anlamli olduğu ($\beta = -0.13$, $t = -2.91$, $p = 0.004$, %95CI [-0.259, -0.050]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamli olduğu ($\beta = -0.13$, $t = -2.93$, $p = 0.004$, %95CI [-0.257, -0.051]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamli olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.126).

Şekil 4.126: Güvenli Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

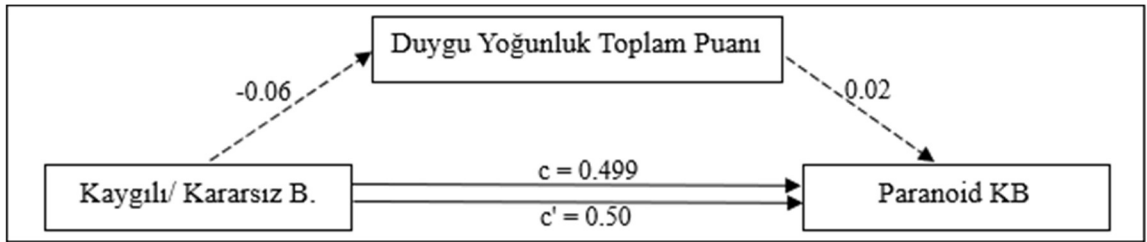
Kaçınan bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın paranoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamli olduğu ($\beta = 0.399$, $t = 9.91$, $p < 0.001$, %95CI [0.260, 0.388]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamli olduğu ($\beta = 0.397$, $t = 9.91$, $p < 0.001$, %95CI [0.258, 0.386]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamli olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.127).

Şekil 4.127: Kaçınan Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın paranoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.500$, $t = 13.18$, $p < 0.001$, %95CI [0.380, 0.513]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.499$, $t = 13.19$, $p < 0.001$, %95CI [0.380, 0.512]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.128).

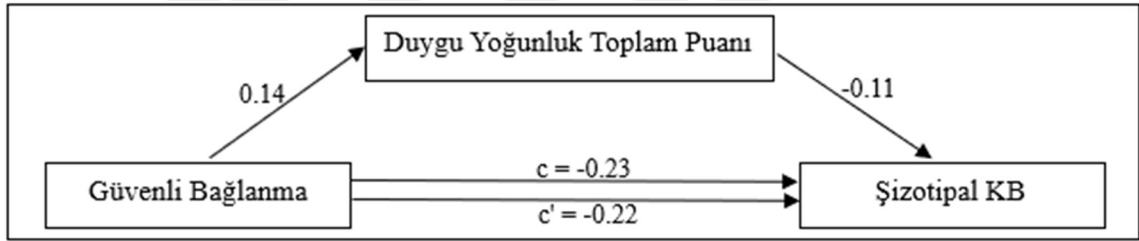

Şekil 4.128: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Paranoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.5.2. Şizotipal Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

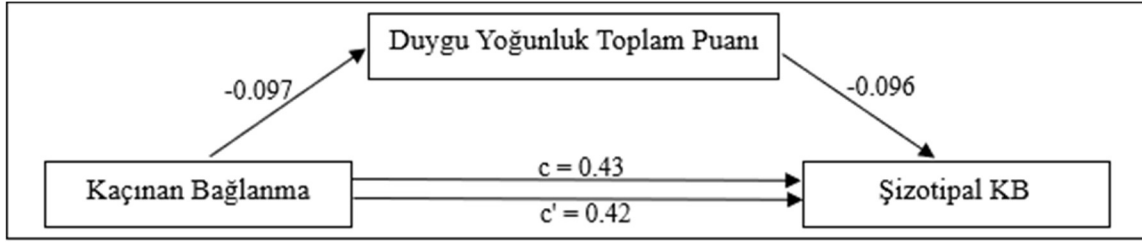
Güvenli bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.22$, $t = -5.14$, $p < 0.001$, %95CI [-0.371, -0.166]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.23$, $t = -5.51$, $p < 0.001$, %95CI [-0.389, -0.185]); duygu yoğunluk toplam puanının ($\beta = -0.11$, $t = -2.48$, $p = 0.014$, %95CI [-0.022, -0.002]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.129).

Şekil 4.129: Güvenli Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

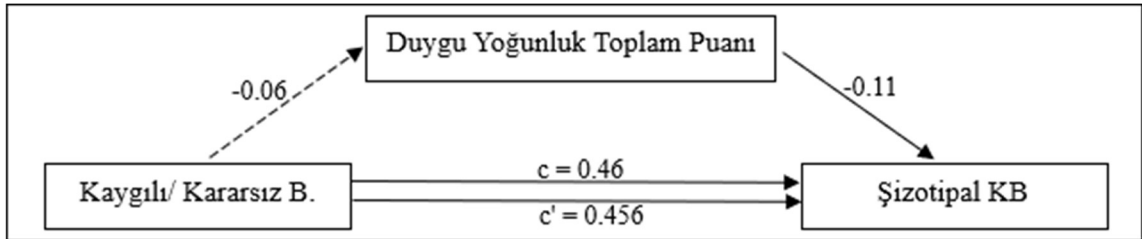
Kaçınan bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.42$, $t = 10.54$, $p < 0.001$, %95CI [0.277, 0.404]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.43$, $t = 10.77$, $p < 0.001$, %95CI [0.285, 0.412]); duygu yoğunluk toplam puanının ($\beta = -0.096$, $t = -2.42$, $p = 0.016$, %95CI [-0.020, -0.002]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.130).

Şekil 4.130: Kaçınan Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın şizotipal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.456$, $t = 11.83$, $p < 0.001$, %95CI [0.343, 0.479]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.46$, $t = 11.93$, $p < 0.001$, %95CI [0.348, 0.485]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.131).

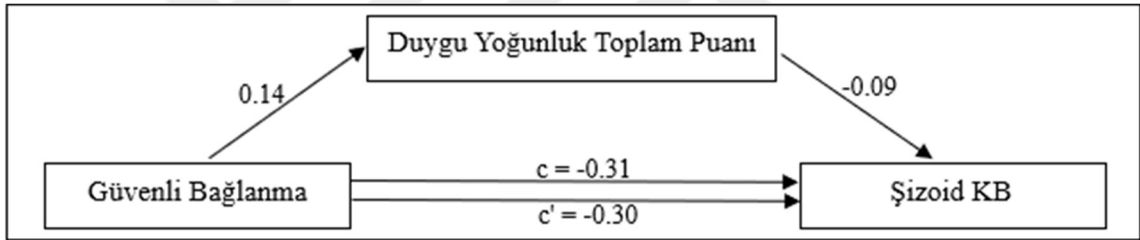

Şekil 4.131: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizotipal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.5.3. Şizoid Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

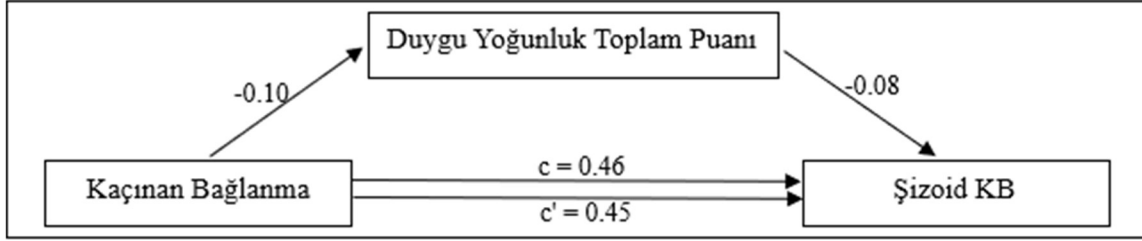
Güvenli bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.30$, $t = -7.25$, $p < 0.001$, %95CI [-0.388, -0.223]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.31$, $t = -7.58$, $p < 0.001$, %95CI [-0.400, -0.235]); duygu yoğunluk toplam puanının ($\beta = -0.09$, $t = -2.07$, $p = 0.04$, %95CI [-0.016, -0.000]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.132).

Şekil 4.132: Güvenli Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

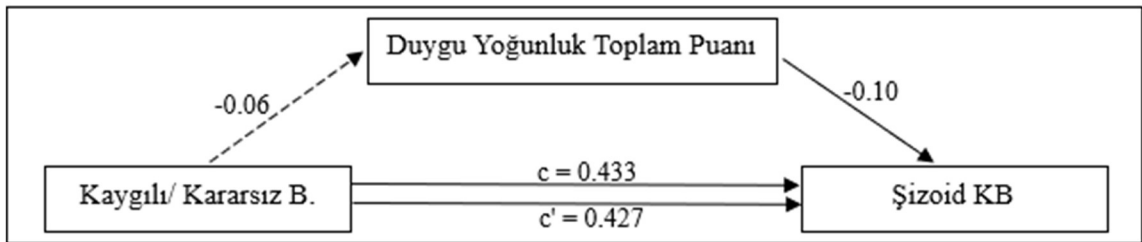
Kaçınan bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.45$, $t = 11.65$, $p < 0.001$, %95CI [0.254, 0.356]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.46$, $t = 11.88$, $p < 0.001$, %95CI [0.259, 0.362]); duygu yoğunluk toplam puanının ($\beta = -0.08$, $t = -2.18$, $p = 0.03$, %95CI [-0.015, -0.001]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.133).

Şekil 4.133: Kaçınan Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın şizoid kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.427$, $t = 10.91$, $p < 0.001$, %95CI [0.261, 0.375]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.433$, $t = 11.02$, $p < 0.001$, %95CI [0.265, 0.380]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.134).

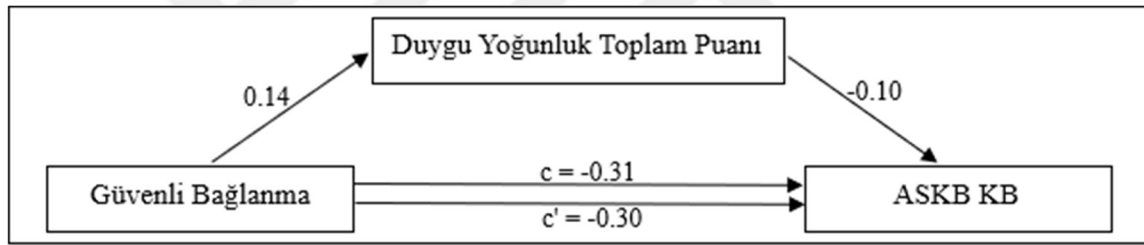

Şekil 4.134: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Şizoid Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.5.4. Antisosyal Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

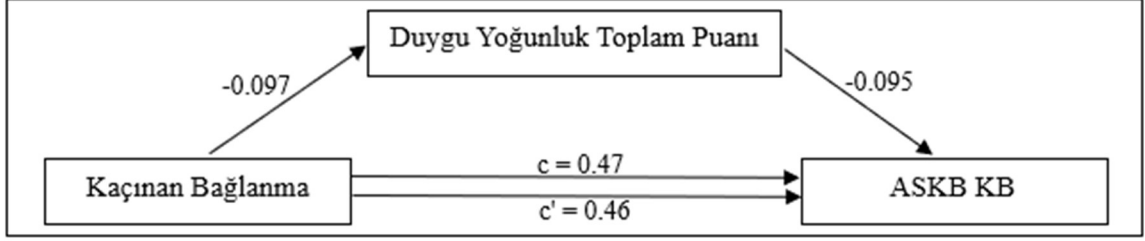
Güvenli bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.30$, $t = -7.06$, $p < 0.001$, %95CI [-0.449, -0.253]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.31$, $t = -7.43$, $p < 0.001$, %95CI [-0.465, -0.270]); duygu yoğunluk toplam puanının ($\beta = -0.10$, $t = -2.38$, $p = 0.02$, %95CI [-0.020, -0.002]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.135).

Şekil 4.135: Güvenli Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

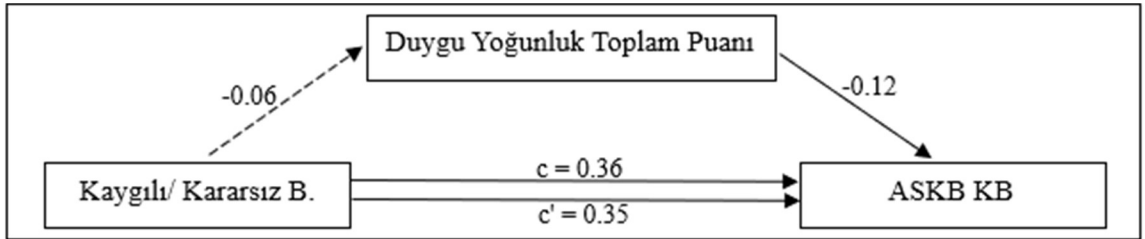
Kaçınan bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.46$, $t = 12.04$, $p < 0.001$, %95CI [0.308, 0.429]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.47$, $t = 12.28$, $p < 0.001$, %95CI [0.316, 0.436]); duygu yoğunluk toplam puanının ($\beta = -0.095$, $t = -2.48$, $p = 0.01$, %95CI [-0.019, -0.002]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.136).

Şekil 4.136: Kaçınan Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın antisosyal kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.35$, $t = 8.67$, $p < 0.001$, %95CI [0.238, 0.378]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.36$, $t = 8.79$, $p < 0.001$, %95CI [0.244, 0.384]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.137).

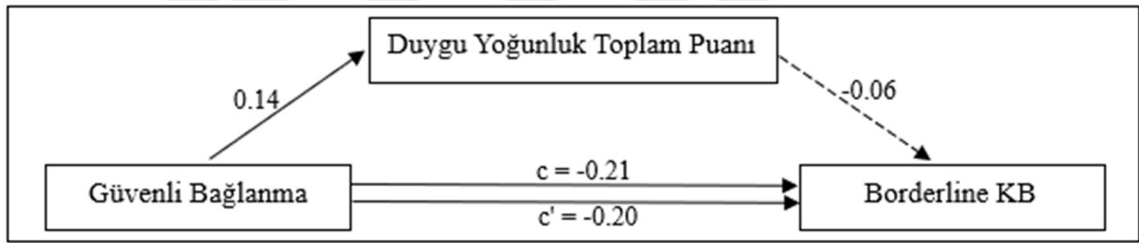

Şekil 4.137: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Antisosyal Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.5.5. Borderline Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

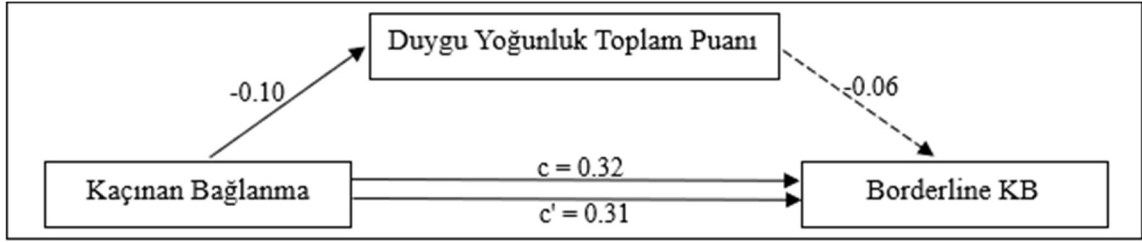
Güvenli bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.20$, $t = -4.70$, $p < 0.001$, %95CI [-0.433, -0.177]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.21$, $t = -4.92$, $p < 0.001$, %95CI [-0.443, -0.191]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.138).

Şekil 4.138: Güvenli Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçıran Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

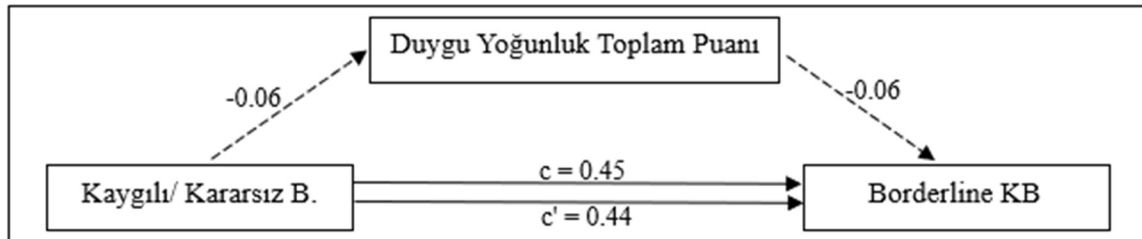
Kaçıran bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçıran bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.31$, $t = 7.52$, $p < 0.001$, %95CI [0.232, 0.397]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.32$, $t = 7.68$, $p < 0.001$, %95CI [0.238, 0.402]); duygu yoğunluk toplam puanının ise dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.139).

Şekil 4.139: Kaçınan Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın borderline kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.44$, $t = 11.37$, $p < 0.001$, %95CI [0.408, 0.578]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.45$, $t = 11.46$, $p < 0.001$, %95CI [0.412, 0.582]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.140).

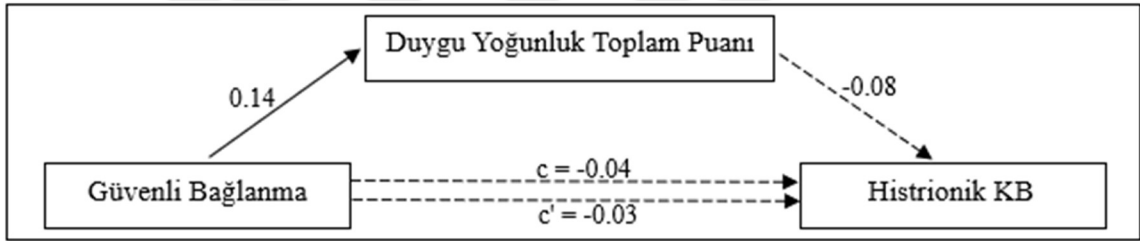

Şekil 4.140: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Borderline Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.5.6. Histrionik Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

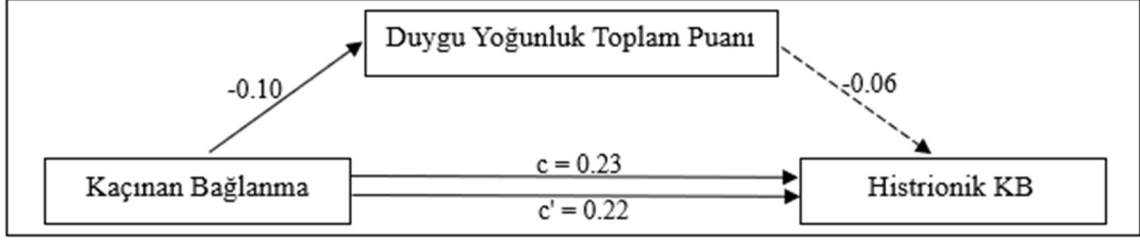
Güvenli bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olmadığı ($\beta = -0.03$, $t = -0.64$, $p = 0.52$, %95CI [-0.122, 0.062]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olmadığı ($\beta = -0.04$, $t = -0.90$, $p = 0.37$, %95CI [-0.133, 0.049]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.141).

Şekil 4.141: Güvenli Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

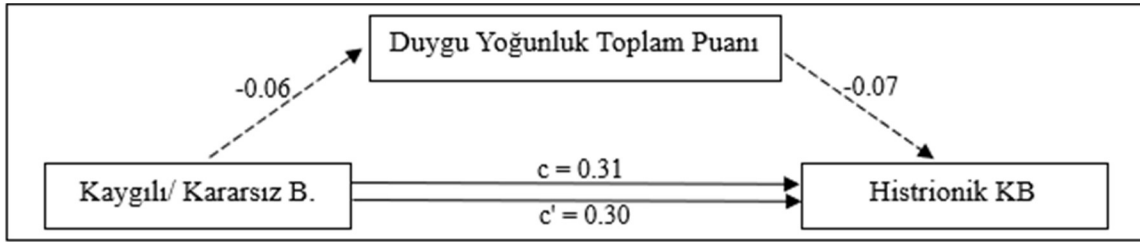
Kaçınan bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.22$, $t = 5.24$, $p < 0.001$, %95CI [0.099, 0.218]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.23$, $t = 5.41$, $p < 0.001$, %95CI [0.104, 0.222]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.142).

Şekil 4.142: Kaçınan Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın histrionik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.30$, $t = 7.24$, $p < 0.001$, %95CI [0.171, 0.299]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.31$, $t = 7.33$, $p < 0.001$, %95CI [0.174, 0.302]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.143).

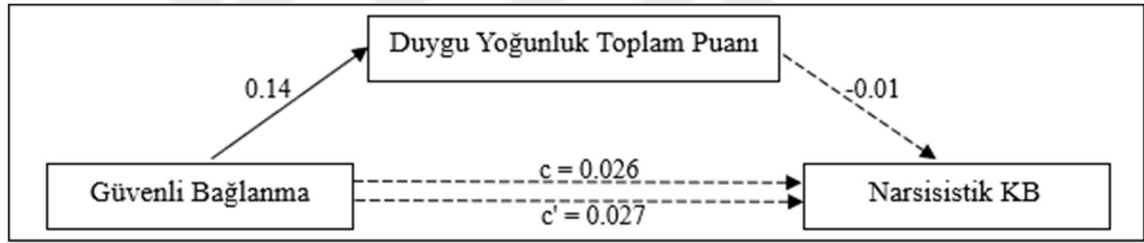

Şekil 4.143: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Histrionik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.5.7. Narsisistik Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

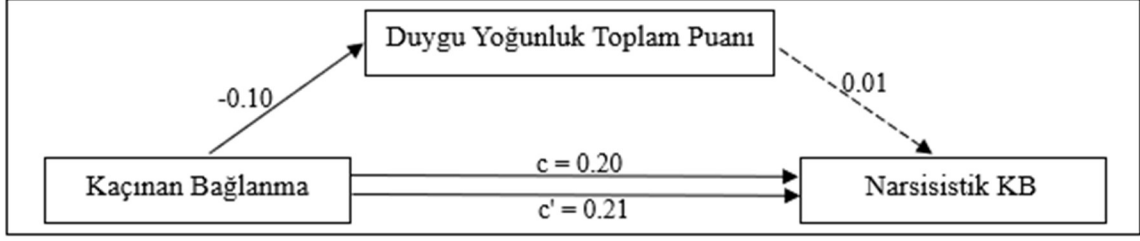
Güvenli bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olmadığı ($\beta = 0.027$, $t = 0.62$, $p = 0.53$, %95CI [-0.075, 0.145]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olmadığı ($\beta = 0.026$, $t = 0.60$, $p = 0.55$, %95CI [-0.075, 0.142]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.144).

Şekil 4.144: Güvenli Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

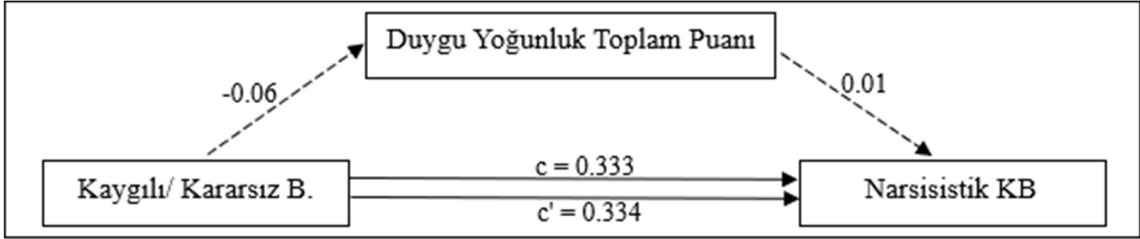
Kaçınan bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.21$, $t = 4.77$, $p < 0.001$, %95CI [0.102, 0.245]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.20$, $t = 4.77$, $p < 0.001$, %95CI [0.101, 0.244]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.145).

Şekil 4.145: Kaçınan Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın narsisistik kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.334$, $t = 8.09$, $p < 0.001$, %95CI [0.236, 0.387]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.333$, $t = 8.09$, $p < 0.001$, %95CI [0.235, 0.386]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.146).

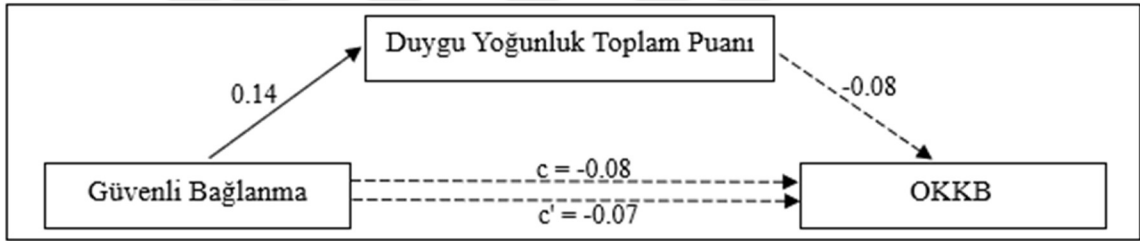

Şekil 4.146: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Narsisistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.5.8. Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

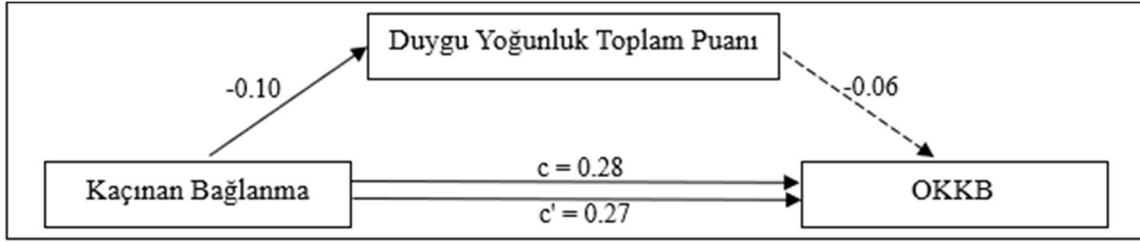
Güvenli bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olmadığı ($\beta = -0.07$, $t = -1.65$, $p = 0.10$, %95CI [-0.202, 0.017]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olmadığı ($\beta = -0.08$, $t = -1.92$, $p = 0.56$, %95CI [-0.215, 0.003]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.147).

Şekil 4.147: Güvenli Bağlanma ile Obsesif-kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

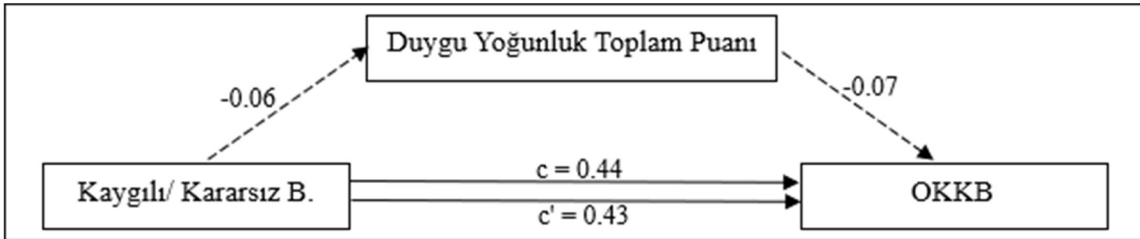
Kaçınan bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.27$, $t = 6.38$, $p < 0.001$, %95CI [0.158, 0.299]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.28$, $t = 6.55$, $p < 0.001$, %95CI [0.164, 0.304]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.148).

Şekil 4.148: Kaçınan Bağlanma ile Obsesif-kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.43$, $t = 11.02$, $p < 0.001$, %95CI [0.334, 0.478]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.44$, $t = 11.11$, $p < 0.001$, %95CI [0.337, 0.482]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.149).

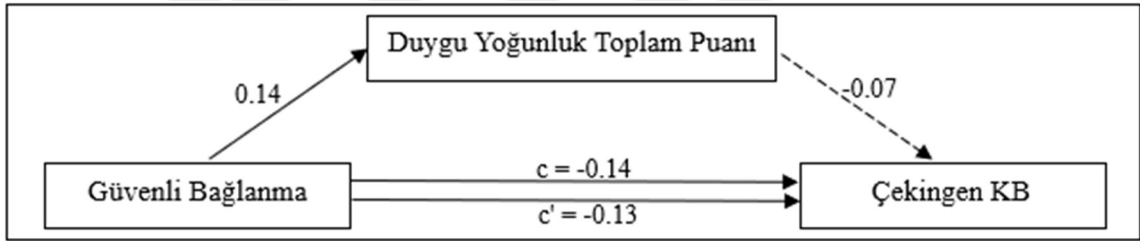

Şekil 4.149: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Obsesif-kompulsif Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.5.9. Çekingen Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

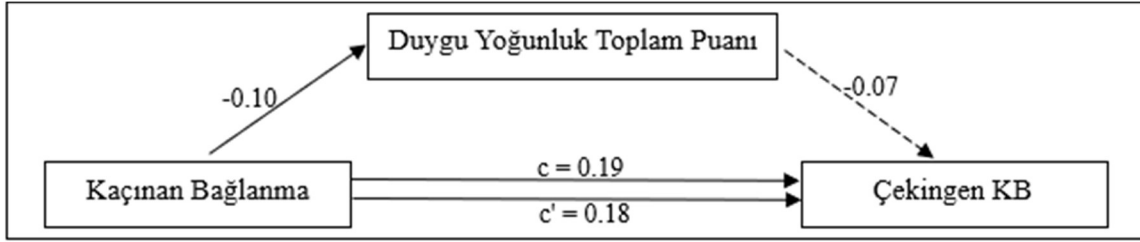
Güvenli bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.13$, $t = -2.99$, $p = 0.003$, %95CI [-0.253, -0.053]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.14$, $t = -3.24$, $p = 0.001$, %95CI [-0.264, -0.065]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.150).

Şekil 4.150: Güvenli Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçıman Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

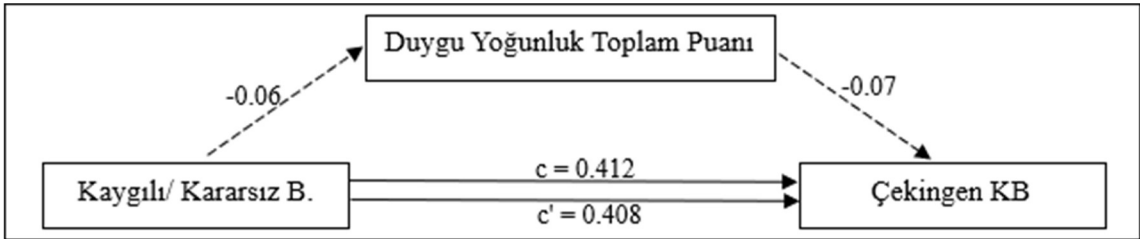
Kaçıman bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçıman bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.18$, $t = 4.17$, $p < 0.001$, %95CI [0.074, 0.207]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.19$, $t = 4.35$, $p < 0.001$, %95CI [0.080, 0.212]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.151).

Şekil 4.151: Kaçınan Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın çekingen kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.408$, $t = 10.27$, $p < 0.001$, %95CI [0.285, 0.420]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.412$, $t = 10.37$, $p < 0.001$, %95CI [0.289, 0.424]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.152).

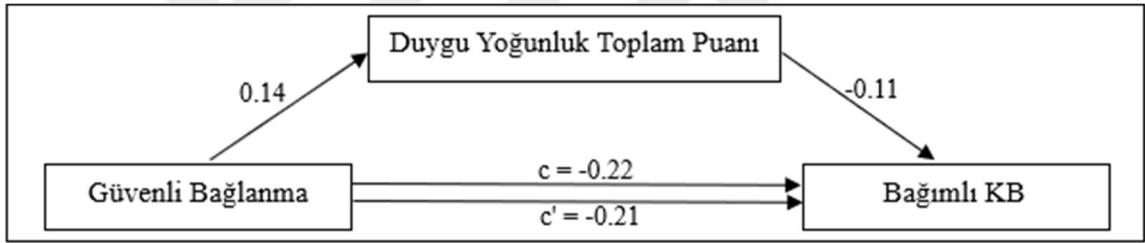

Şekil 4.152: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Çekingen Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

4.5.5.10. Bağımlı Kişilik Bozukluğu

a) Güvenli Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

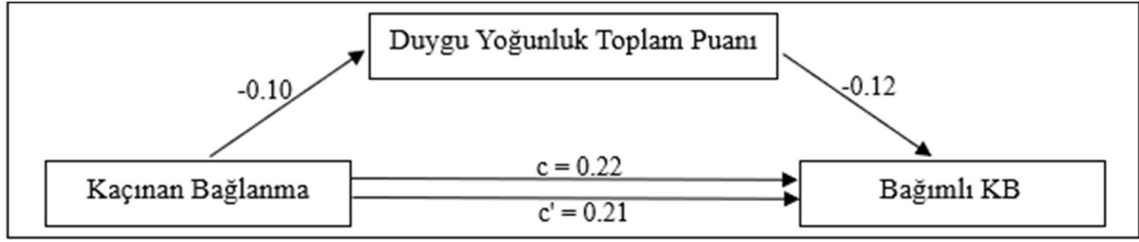
Güvenli bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; güvenli bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.21$, $t = -4.86$, $p < 0.001$, %95CI [-0.320, -0.136]); toplam etkinin (c) negatif ve anlamlı olduğu ($\beta = -0.22$, $t = -5.23$, $p < 0.001$, %95CI [-0.335, -0.152]); duygu yoğunluk toplam puanının ($\beta = -0.11$, $t = -2.49$, $p = 0.01$, %95CI [-0.019, -0.002]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.153).

Şekil 4.153: Güvenli Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

b) Kaçınan Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

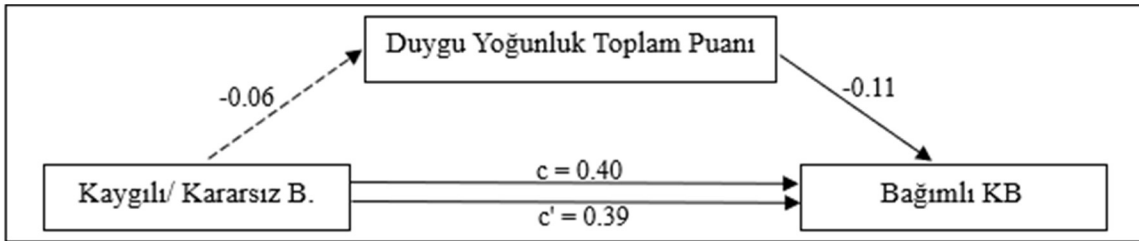
Kaçınan bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaçınan bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.21$, $t = 4.93$, $p < 0.001$, %95CI [0.092, 0.214]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.22$, $t = 5.19$, $p < 0.001$, %95CI [0.100, 0.223]); duygu yoğunluk toplam puanının ($\beta = -0.12$, $t = -2.70$, $p = 0.01$, %95CI [-0.020, -0.003]) aracı rolü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.154).

Şekil 4.154: Kaçınan Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

c) Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolü

Kaygılı/kararsız bağlanma ile bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolünü incelemek amacıyla yapılan analizin sonucunda; kaygılı/kararsız bağlanmanın bağımlı kişilik bozukluğu üzerindeki doğrudan etkisinin (c') pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.39$, $t = 9.76$, $p < 0.001$, %95CI [0.251, 0.377]); toplam etkinin (c) pozitif ve anlamlı olduğu ($\beta = 0.40$, $t = 9.87$, $p < 0.001$, %95CI [0.255, 0.382]); duygu yoğunluk toplam puanının dolaylı etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Şekil 4.155).

Şekil 4.155: Kaygılı/Kararsız Bağlanma ile Bağımlı Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkide Duygu Yoğunluk Toplam Puanının Aracı Rolüne İlişkin β Katsayıları

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

Mevcut tez çalışmasında toplum örnekleminde bağlanma stillerinin, kişilik bozuklukları üzerindeki etkisinde duygu tanıma ve mentalizasyonun aracı rolü incelenmiştir. Bu bölümde çalışmanın araştırma sorularına uygun olarak yapılmış istatistiksel analiz bulgularına yer verilmiş ve bulgular literatür çerçevesinde değerlendirilmiştir.

5.1. Demografik Özelliklere Yönelik Analiz Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Çalışmanın temel değişkenleri olan kişilik bozuklukları (paranoid, şizotipal, şizoid, antisosyal, borderline, histrionik, narsisistik, obsesif-kompulsif, çekingen ve bağımlı kişilik bozuklukları), mentalizasyon (güdülenme, ötekiler ve kendilik), duygu tanıma (tiksinme, korku, üzgün, mutlu, öfke, şaşkın ve nötr) ve bağlanma stillerinden (güvenli, kaçınan ve kaygılı/kararsız bağlanma stilleri) alınan puanların cinsiyet açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için gerçekleştirilen analizlerin sonuçları incelendiğinde; Antisosyal, Narsisistik, Obsesif-Kompulsif ve Çekingen kişilik bozuklukları puanlarının cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre kadınların Narsisistik KB, OKKB ve Çekingen KB ortalama puanlarının istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yüksek olduğu; Antisosyal KB ortalama puanlarının ise erkeklerde istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde kadınlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular Çakır tarafından yürütülen tez çalışmasında elde edilen sonuçlarla uyumludur (Çakır, 2021: 75). Benzer şekilde İhtiyar tarafından gerçekleştirilmiş olan tez çalışmasında da kadınlarda Narsisistik KB ve Çekingen KB puanlarının, erkeklerde ise Antisosyal KB puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (İhtiyar, 2021: 59). Bulgularımızla uyumlu olarak literatürde Antisosyal kişilik bozukluğunun erkeklerde kadınlara oranla daha çok görüldüğüne dair birçok çalışma yer almaktadır (Furnham ve Horne, 2023: 4; Grant ve ark., 2004: 948; Gawda ve Czubak, 2017: 8; He ve ark., 2022: 3; Lynam ve Widiger, 2007: 591). Öztunç ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada bulgularımızla uyumlu olarak kadınlarda

OKKB ve Çekingen KB görülme oranlarının erkeklerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Öztunç ve ark., 2015: 72-73). Kadınların Obsesif-kompulsif KB ve Çekingen KB geliştirme riskinin daha yüksek olmasında kız çocuklarının yetiştirilme tarzının ve toplumun kültürel normlarına bağlı olarak kadınlara atfedilen rollerin etkisinin olabileceği düşünülmektedir (Öztunç ve ark., 2015: 77) Narsisistik KB için ise çalışmamızı destekler nitelikte kadın popülasyonunda prevalansın daha yüksek olduğunu belirten çalışmalar olduğu gibi erkeklerdeki prevalansın daha yüksek olduğuna dair çalışmalar da yer almaktadır (Grijalva ve ark., 2015: 280). Bu tutarsızlığın, narsisizmin doğasının ve ortaya çıkışının cinsiyetler arasında farklılık göstermesinden kaynaklandığı düşünülmektedir (Green ve ark., 2020: 4). Erkeklerde daha çok büyüklenmeci (görmeli) narsisizm özellikleri görülürken, kadınlarda daha çok savunmasız (kırılgan) narsisizmin görüldüğü belirtilmektedir (Green ve ark., 2022: 2850). Kadınlarda Narsisistik KB görülme oranının düşük olmasında; savunmasız (kırılgan) narsisizmin Borderline KB, Çekingen KB ve Bağımlı KB ile karıştırılmasının etkili olduğu düşünülmektedir (Green ve ark., 2023: 8). Cinsiyete dair literatürde yer alan tutarsız bilgilerin bir diğer sebebi ise, bazı kişilik bozukluğu türlerinin tipik olarak kadınlarda (Histrionik KB, Borderline KB gibi) bazılarının ise erkeklerde (Antisosyal KB gibi) yaygın olduğu algısıdır (Corbitt ve Widiger, 1995; Akt. Schulte Holthausen ve Habel, 2018: 107). Bu durum özellikle tanı kriterlerinin tam olarak karşılanmadığı belirsiz vakalarda tanı sürecinde cinsiyet yanlılığına neden olabilmektedir (Braamhorst ve ark., 2015: 806-807; Ford ve Widiger, 1989: 301). Ayrıca DSM çalışma gruplarında ağırlıklı olarak erkeklerin yer almasının tanı kriterlerinin erkeksi bir bakış açısıyla şekillenmesine sebep olabileceği ve bu durumda cinsiyet yanlılıklarına yol açan bir faktör olarak göz önünde bulundurulması gerektiği düşünülmektedir (Disney, 2013: 1188-1189).

Analiz sonuçları incelendiğinde mentalizasyon ölçeğinin, güdülenme ve ötekiler bileşenlerinde cinsiyet açısından istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre kadınların güdülenme ve ötekiler ortalama puanlarının erkeklerin ortalama puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde elde edilen bulgulara benzer şekilde güdülenme alt boyutu ortalama puanlarının kadınlarda daha yüksek olduğu belirtilmiştir (Aşut, 2020: 86; Öner, 2023: 29). Okur tarafından yürütülen tez çalışmasında ise mentalizasyon ölçeği alt

boyutlarından alınan ortalama puanların cinsiyet açısından farklılaşmadığı belirlenmiştir (Okur, 2022: 37).

Analiz sonuçları incelendiğinde kadınların duygu tanıma toplam puanlarının erkeklerden istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek olduğu; mutlu, öfke ve şaşkın yüz ifadelerini tanımada erkeklere kıyasla daha iyi bir performans gösterdikleri görülmektedir. Literatürde kadınların duygu tanıma yeteneğinin erkeklerden daha iyi olduğuna dair birçok çalışma yer almaktadır (Hampson ve ark., 2022: 493; Şenel ve Balaban, 2024; Thompson ve ark., 2014: 1179-1180) ve özellikle olumsuz duyguların tanınmasında kadınların daha başarılı bir performans gösterdikleri belirtilmektedir (Hampson ve ark., 2006: 411-414; Hampson ve ark., 2021: 496-497). Örneğin; birçok çalışmada kadınların, öfke ve korku yüz ifadelerini tanımada erkeklerden daha başarılı olduğu tespit edilmiştir (Andric Petrovic ve ark., 2019: 112; Collignon ve ark., 2010: 220; Duesenberg ve ark., 2016: 225; Kapitanović ve ark., 2022: 312). Bu cinsiyet farklılığının oluşumunda kadınların çocuklarla ve aile ile ilgilenen temel bakıcı rolünü üstlenmesinin etkili olduğu düşünülmektedir (Hampson ve ark., 2012: 45; Wingenbach ve ark., 2018: 14). Ayrıca kadınların duyguları tanımada daha başarılı bir performans göstermesinde, göz bölgesine erkeklere kıyasla daha fazla odaklanmalarının etkili olduğu düşünülmektedir (Hall ve ark., 2010: 629). Farklı yoğunluklarda yüz ifadelerinin sunulduğu bir çalışmada ise kadınların duygu tanımadaki yeteneklerinin düşük yoğunluklu duygusal yüz ifadelerinde ortaya çıktığı, orta ve yüksek yoğunluklu duygusal yüz ifadelerini tanımada erkekler ve kadınlar arasında önemli bir fark olmadığı belirtilmiştir (Hoffmann ve ark., 2010: 282).

Analiz sonuçları incelendiğinde genç erişkin grubunda olan bireylerin kişilik bozukluklarını değerlendirmek amacıyla uygulanan CATI+TR-KF'den aldıkları puanların orta yaşlı erişkinlerden ve yaşlı erişkinlerden istatistiksel açıdan anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatürde de yer alan çalışmalarda bulgularımızı destekler niteliktedir (Le Corff ve ark., 2023: 597; Samuels ve ark., 2002: 539). Yaşlı erişkinlerde kişilik bozukluklarının daha az görülmesinde tanı koyarken kullanılacak geçerli ve güvenilir araçların az olmasının, var olan araçların ise yaşlı erişkinlerin anlamasında ve cevap vermesinde zorlanabilecekleri karmaşık soruları içermesinin etkili olabileceği düşünülmektedir (Penders ve ark., 2020: 23).

Analiz bulguları incelendiğinde mentalizasyonun güdülenme ve kendilik alt boyutundan alınan puanların yaşla birlikte azaldığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde mentalizasyon yeteneğinin yaşla birlikte azaldığını belirten birçok çalışmanın olduğu görülmektedir (Jack ve ark., 2013; Akt. Cassidy ve ark., 2020: 143).

Analiz bulguları incelendiğinde yaşla birlikte yüz ifadelerinden duygu tanıma performansının azaldığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde elde edilen bulguların desteklendiği görülmektedir (Hayes ve ark., 2020: 295; Henry ve ark., 2013: 826; Mill ve ark., 2009: 619; Ruffman ve ark., 2016: 226; Wieck ve Kunzmann, 2017: 401). Yaşla birlikte bilişsel ve duyuşsal işlevlerdeki azalmanın duygu tanıma performansını olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir (Gonçalves ve ark., 2018: 2). Ayrıca statik fotoğrafların yaşlı erişkinlerde yapay bir görev algısı oluşturmasının başarılı bir performans için yeteri kadar motive olamamalarına ve potansiyellerinin altında bir performans göstermelerine neden olabileceği düşünülmektedir (Isaacowitz ve Stanley, 2011: 270).

5.2. Kişilik Bozuklukları, Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Analiz Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Çalışmanın temel değişkenleri olan kişilik bozuklukları (paranoid, şizotipal, şizoid, antisosyal, borderline, histrionik, narsisistik, obsesif-kompulsif, çekingen ve bağımlı kişilik bozuklukları), mentalizasyon (güdülenme, ötekiler ve kendilik), duygu tanıma (tiksinme, korku, üzgün, mutlu, öfke, şaşkın ve nötr) ve bağlanma stillerinden (güvenli, kaçınan ve kaygılı/kararsız bağlanma stilleri) alınan puanlar arasındaki ilişkilerin incelenmesine yönelik yapılan analiz sonuçlarına göre; tüm kişilik bozuklukları türlerinin güvensiz bağlanma stilleri olarak gruplandırılan kaçınan ve kaygılı/kararsız bağlanma stilleri ile pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde ilişkisi olduğu belirlenmiştir. Literatürde yer alan çalışmalarda bu bulguyu desteklemektedir (Leavy ve ark., 2015; Akt. Pad ve ark., 2021: 163; Lenkiewicz ve ark., 2021: 1139; Nakash ve ark., 2021: 386; Nakash-Eisikovits ve ark., 2002: 1119). Erken bağlanma figürleriyle yaşanan yetersiz deneyimlerin, yaygın bir güvensizlik duygusu oluşturarak duygusal ve bilişsel bilgilerin

iletmesini engelleyebileceği ve bireyin kime neye inanacağı konusunda belirsizlik yaşadığında dünya ile başa çıkmak için uyumsuz stratejiler geliştirmesine neden olarak kişilik bozukluklarının ortaya çıkmasında etkili olabileceği düşünülmektedir (Bo ve ark., 2017: 172; Fonagy ve ark., 1997: 679; Fonagy ve ark., 2015: 579-588; Hengartner ve ark., 2015: 195). Histrionik KB, Narsisistik KB ve OKKB dışındaki tüm kişilik bozukluklarının güvenli bağlanma stili ile negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde ilişkisi olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu literatür tarafından da desteklenmektedir (Meyer ve ark., 2001: 380). Güvenli bağlanma stillerinin kişilik bozukluklarında koruyucu bir faktör olduğu (MacDonald ve ark., 2013: 935; Pad ve ark., 2022: 170), terapi sürecinde prognozun olumlu ilerleyişine katkı sağladığı belirtilmektedir (Luyten ve ark., 2021: 110).

Mentalizasyonun kendilik alt boyutunun tüm kişilik bozuklukları ile negatif yönde; ötekiler alt boyutunun Şizotipal KB, Şizoid KB, ASKB, Borderline KB, Çekingen KB ve Bağımlı KB ile negatif, Narsisistik KB ile ise pozitif yönde; güdülenme alt boyutunun Şizoid KB ve ASKB ile negatif, Borderline KB, Histrionik KB, Narsisistik KB ve OKKB ile ise pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde ilişkisi olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde düşük mentalizasyon kapasitesinin kişilik bozuklukları ile ilişkisi olduğu söylenebilir. Alanyazında bu durum birçok çalışmada özellikle borderline kişilik bozuklukları için gösterilmiştir (Bateman ve ark., 2018: 45; Bolm, 2012: 195; Diamond ve ark., 2014: 428; McLaren ve ark., 2022: 21; Newbury-Helps ve ark., 2017: 232; Oldham, 2015: 397; Quek ve ark., 2019: 155).

Yapılan analiz sonucunda Şizotipal KB ile tikslenme hariç tüm duygu alt boyutları arasında negatif yönde; Şizoid KB ile tikslenme hariç tüm duygu alt boyutları arasında negatif yönde; ASKB ile tikslenme ve korku hariç tüm duygu tanıma alt boyutları arasında negatif yönde; Borderline KB ile mutlu ve şaşkın alt boyutu arasında negatif yönde; Histrionik KB ile şaşkın alt boyutu arasında negatif yönde; Narsisistik KB ile tikslenme, nötr alt boyutu arasında pozitif yönde; Çekingen KB ile üzgün, mutlu, öfke ve şaşkın alt boyutları arasında negatif yönde; Bağımlı KB ile üzgün, mutlu, öfke ve şaşkın alt boyutları arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Şizotipal KB, Şizoid KB, ASKB, Narsisistik KB, Çekingen KB ve Bağımlı KB ile duygu tanıma toplam puanı arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Ayrıca Paranoid KB dışındaki kişilik bozuklukları ile duygu yoğunluğunu belirleme arasında negatif yönlü

bir ilişki belirlenmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde Paranoid KB dışındaki kişilik bozukluklarında duygu tanıma kapasitesinin düşük olduğu söylenebilir. Bulgularımızla uyumlu olarak Marissen ve arkadaşları yaptıkları çalışmada Narsisistik kişilik bozukluğuna sahip olan bireylerin sağlıklı bireylere göre yüz ifadelerinden duygu tanıma daha fazla yanlış yaptıklarını ve yüz duygulanımlarının tanınması ile semptomların şiddeti arasında anlamlı bir negatif ilişki olduğunu belirtmektedir (Marissen ve ark., 2012: 272). Ritzl ve arkadaşları yaptıkları çalışmada Narsisistik KB, Histriyonik KB ve Borderline KB'den mustarip hastalarda sağlıklı kontrollere kıyasla duygu tanıma yeteneklerinde azalma olduğunu ve semptomların şiddetinin duygu tanıma yeteneklerini olumsuz etkilediğini belirtmektedir (Ritzl ve ark., 2018: 158-159). Benzer şekilde Şizotipal kişilik bozukluğunda duygu tanıma yeteneklerinin değerlendirildiği bir çalışmada semptom şiddetindeki artışın duygu tanıma yeteneğini olumsuz etkilediği tespit edilmiştir (Durtette ve ark., 2023: 60; Zouraraki ve ark., 2023: 121). Meehan ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada yüksek Borderline kişilik özelliklerine sahip bireylerin nötr yüzleri tespit ederken zorlandıkları, düşük yoğunluklu duyguları tanıma ise düşük Borderline kişilik özelliklerine sahip bireylerden daha iyi bir performans gösterdikleri belirlenmiştir. Bu durum yüz ifadelerindeki duygulara karşı aşırı duyarlılıkla ilişkilendirilmiştir (Meehan ve ark., 2017: 351- 353). Borderline kişilik bozukluğuna sahip bireylerin olumsuz duyguların tanınmasında önemli eksiklikler gösterdiği ancak en belirgin eksiklerin nötr ifadelerin tanınmasında görüldüğü belirtilmektedir (Daros ve ark., 2013: 1960; Domes ve ark., 2009: 6; Erkoreka ve ark., 2020: 1). Antisosyal kişilik bozukluğunda duygu tanıma yeteneklerinin değerlendirildiği bir meta analiz çalışmasında ise bulgularımızla çelişen sonuçlar elde edilmiştir. 20 araştırmanın dahil edildiği bu çalışmada antisosyal kişilik bozukluğuna sahip bireylerin yüz ifadelerinden korku duygusunun tanınmasında spesifik eksiklikler gösterdiği belirlenmiştir (Marsh ve Blair, 2008: 464).

Güvenli bağlanma ile kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutları arasında pozitif yönde; kaçınan bağlanma ile kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutları arasında negatif yönde; kaygılı/kararsız bağlanma ile kendilik alt boyutu arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Literatürde yer alan çalışmalar da bağlanma stilleri ile mentalizasyon arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir (Colonnello ve

Agostini, 2020; Condino ve ark., 2022; Parada-Fernández ve ark., 2021: 316; Santoro ve ark., 2021: 358; Santoro ve ark., 2024: 262; Tanzilli ve ark., 2021; 37-38).

Güvenli bağlanma ile tüm duygu tanıma alt boyutları ve duygu yoğunluk toplam puanı hariç tüm duygu yoğunluk alt boyutları arasında pozitif yönde; Kaçınan bağlanma ile tüm duygu tanıma alt boyutları ve üzgün, mutlu, duygu yoğunluk toplam puanı hariç tüm duygu yoğunluk alt boyutları ile negatif yönde; Kaygılı/karasız bağlanma ile duygu tanıma alt boyutlarından korku, üzgün, duygu tanıma toplam puanı ve duygu yoğunluk alt boyutlarından öfke arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki vardır. Literatürde de bulgularımızla uyumlu olarak güvenli bağlanma stili ile duygu tanıma yeteneği arasında pozitif (Kammermeier ve ark., 2020: 167; Pena-Garijo ve Monfort-Escrig, 2021: 62); güvensiz bağlanma stilleri ile duygu tanıma yeteneği arasında negatif bir ilişki olduğunu belirten çalışmalar yer almaktadır (Huang ve ark., 2019: 651-652; Hünefeldt ve ark., 2013: 320; Irak ve ark., 2020; Kanemasa, 2005: 359). Van Heel ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada, kaçınan bağlanma stili geliştiren bireylerin bağlanma endişelerini devre dışı bırakmalarının bir sonucu olarak duygu tanımada zorlandıkları belirtilmektedir (Van Heel ve ark., 2019: 736). Robin ve arkadaşları tarafından yürütülen çalışmada da benzer şekilde kaçınan bağlanma düzeyi arttıkça yüz ifadelerinden duygu tanıma yeteneklerinin zayıfladığı bulgulanmıştır (Robin ve ark., 2023).

Mentalizasyon alt boyutlarından güdülenme ve ötekiler ile tüm duygu tanıma alt boyutları ve mutlu, şaşkın, duygu yoğunluk toplam puanı hariç tüm duygu yoğunluk alt boyutları arasında pozitif yönde; Kendilik ile duygu tanıma alt boyutlarından üzgün, şaşkın ve duygu yoğunluk alt boyutlarından üzgün, öfke, nötr, duygu yoğunluk toplam puanı arasında pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulgulanmıştır. Ochner (2018), mentalizasyon ve yüz ifadelerinden duygu tanıma arasında bir ilişki olduğunu; Đorđević ve Đorđević (2019) ise mentalizasyon ile duygu tanıma kapasitesi arasında bir ilişki olmadığını belirtmektedir. Literatürde mentalizasyon ve duygu tanıma ilişkisi hakkındaki bilgiler çelişkilidir bu durumun mentalizasyonun ölçümünde kullanılan farklı araçlardan kaynaklandığı düşünülmektedir (Fitzpatrick ve ark., 2018).

5.3. Mentalizasyon, Duygu Tanıma, Duygu Yoğunluğu ve Bağlanma Stillerinin birlikte Kişilik Bozukluklarını Yordama Gücüne Yönelik Analiz Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Çalışmanın temel değişkenleri olan mentalizasyon (güdülenme, ötekiler ve kendilik), duygu tanıma-duygu yoğunluğu (tiksinme, korku, üzgün, mutlu, öfke, şaşkın ve nötr) ve bağlanma stillerinden (güvenli, kaçınan ve kaygılı/kararsız bağlanma stilleri) alınan puanların kişilik bozukluklarını yordama gücüne yönelik yapılan çoklu hiyerarşik regresyon analizi sonuçlarına göre; bağlanma stilleri, mentalizasyonun kendilik ve güdülenme bileşenleri Paranoid KB'ye ait varyansın %32.4'ünü; bağlanma stilleri, mentalizasyonun kendilik ve güdülenme bileşenleri, korku ve mutluluk duygularını tanıma yeteneği, şaşkınlık ve mutluluk duygularının yoğunluklarını belirleme yeteneği Şizotipal KB'ye ait varyansın %36.1'ini; bağlanma stilleri, mutluluk duygusunu tanıma yeteneği ve tiksinme duygusunun yoğunluğunu belirleme yeteneği Şizoid KB'ye ait varyansın %34.2'sini; bağlanma stilleri, mentalizasyonun kendilik bileşeni, duygu tanıma yetenekleri ve tiksinme duygusunun yoğunluğunu belirleme yeteneği Antisosyal KB'ye ait varyansın %34.3'ünü; bağlanma stilleri, mentalizasyon bileşenleri, duygu tanıma yeteneği Borderline KB'ye ait varyansın %36.4'ünü; kaçınan ve kaygılı/kararsız bağlanma stilleri, mentalizasyonun kendilik ve güdülenme bileşenleri, duygu tanıma yeteneği ve şaşkınlık duygusunun yoğunluğunu belirleme yeteneği Histrionik KB'ye ait varyansın %22'sini; kaygılı/kararsız ve kaçınan bağlanma stilleri, mentalizasyonun güdülenme ve kendilik bileşenleri ve duygu tanıma yeteneğinin Narsisistik KB'ye ait varyansın %23.4'ünü; kaygılı/kararsız ve kaçınan bağlanma stilleri, mentalizasyonun kendilik ve güdülenme bileşenleri ve şaşkınlık duygusunun yoğunluğunu belirleme yeteneği Obsesif-Kompulsif KB'ye ait varyansın %32.8'ini; kaygılı/kararsız bağlanma, mentalizasyon bileşenleri ve şaşkınlık duygusunu tanıma yeteneği Çekingen KB'ye ait varyansın %31.4'ünü; kaygılı/kararsız bağlanma, mentalizasyon bileşenleri, şaşkınlık duygusunu tanıma yeteneği ve tiksinme duygusunun yoğunluğunu belirleme yeteneği Bağımlı KB'ye ait varyansın %32.6'sını açıklamaktadır.

Elde edilen bulgular literatürle karşılaştırıldığında, bağlanma stillerinin kişilik bozukluklarını öngörebildiği ve bu süreçte güvenli bağlanmanın negatif bir yordayıcı, güvensiz bağlanma stillerinin (kaçınan ve kaygılı/kararsız bağlanma stilleri) ise pozitif bir

yordayıcı olarak değerlendirilebileceği birçok çalışma tarafından desteklenmektedir (Bakermans-Kranenburg ve van IJzendoorn, 2009: 248; Chiesa ve ark., 2017: 151; Emami ve ark., 2024: 85-86; Fossati ve ark., 2015: 257; Garofalo ve Bogaerts, 2019: 114-115; Hengartner ve ark., 2015: 199-201; Konduz, 2015: 64-65; Li ve Du, 2020: 602; Radetzki ve ark., 2023: 46; Türk ve Karaaziz, 2020: 108; Westen ve ark., 2006: 1065).

Marčinko ve arkadaşları tarafından yapılan bir çalışmada güvensiz bağlanmanın, zihinselleştirme kapasitesinde bozulmalara neden olarak (Grossmann ve ark., 2005) borderline kişilik bozukluğunun gelişiminde rol oynayabileceği belirtilmektedir (Holmes, 2003; Akt. Marčinko ve ark., 2013: 321).

Yapılan literatür taramasında, mentalizasyon ve duygu tanıma yeteneklerinin kişilik bozukluklarını öngörebildiğine dair doğrudan çalışmaların sınırlı olduğu belirlenmiştir. Ghiasi ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada duygu düzenleme, bağlanma stilleri ve mentalizasyonun Borderline kişilik bozukluğuna ait varyansın %41,2'sini açıkladığı tespit edilmiştir (Ghiasi ve ark., 2016: 206).

Duygu tanıma ve mentalizasyon yeteneklerinin küçük yaşlardan itibaren geliştiği ve kişilik bozukluklarından önce bile bu alanlarda bozulmalar olabileceği dikkate alındığında, erken teşhis ve tedavide etkili birer araç olarak kullanılacakları düşünülmektedir (Luten ve ark., 2020: 301-314; Simcock ve ark., 2020: 330). Borderline kişilik bozukluğu tedavisinde, mentalizasyon temelli terapinin etkili olduğu birçok çalışmayla desteklenmiştir (Bolm, 2012: 195; Jull ve ark., 2022: 1567; Volkert ve ark., 2019: 25).

Antisosyal kişilik bozukluğuna sahip bireylerin duygu tanıma yeteneklerinin zayıf olduğu ve bu durumun antisosyal davranışların gelişiminde önemli bir rol oynayabileceği belirtilmiştir (Jusyte ve ark., 2015: 285). Benzer şekilde, klinik olmayan bir örneklemin dahil edildiği bir çalışmada, duygu tanıma yeteneğindeki bozulmaların Şizotipal özelliklerin gelişiminde etkili olabileceği belirtilmiştir (Shean ve ark., 2007: 281). Başka bir çalışmada ise Borderline kişilik bozukluğundan mustarip bireylerin duygu tanıma performansının zayıf olduğu ve bu durumun sosyal etkileşimlerde aşırı duygusal tepkiler sergilemelerine katkı sağlayabileceği belirtilmiştir (Kılıç ve ark., 2020: 736). Borderline kişilik bozukluğu ile ilgili yürütülen başka bir çalışmada ise duygusal hiperaktivitenin yüz

ifadelerinden duygu tanıma sürecini etkilediği ve bu durumun Borderline kişilik bozukluğunda değişmiş duygu tanıma modeline katkıda bulunduğu belirtilmektedir (Domes ve ark., 2009: 6).

5.4. Aracılık Analizine İlişkin Analiz Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Bağlanma stilleri ile kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide mentalizasyon ve duygu tanımanın aracı rolünün incelenmesinde PROCESS Makro V.3.4'te yer alan model-4 kullanılmıştır. Değişkenlerin aracılık etkisini değerlendirirken paralel çoklu aracı modeli kullanılmış ve 5 farklı model tasarlanmıştır. Yapılan analizlerin sonucunda tüm kişilik bozuklukları için farklı profillerin ortaya çıktığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide mentalizasyonun aracılık etkisinin incelendiği modelde her bir kişilik bozukluğunda mentalizasyon alt boyutlarının farklı şekillerde etkili olduğu belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma stili ile Paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik alt boyutunun aracı rolü olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, güvenli bağlanmanın güçlü bir kendilik algısı ile ilişkili olduğunu ve bu algının Paranoid kişilik bozukluğu belirtilerini azaltabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin, düşük bir kendilik algısı ve güdülenme süreçleri aracılığıyla Paranoid düşüncelere daha yatkın olabileceğini göstermektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, kaygılı/kararsız bağlanma stiline sahip bireylerin düşük bir kendilik algısı geliştirdiğini ve bu durumun Paranoid kişilik bozukluğu belirtilerini artırabileceğini göstermektedir.

Bağlanma stilleri ile Şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, güvenli bağlanmanın güçlü bir

kendilik algısı ile ilişkili olduğunu ve bu algının Şizotipal kişilik bozukluğu belirtilerini azaltabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin, düşük bir kendilik algısı ve negatif öteki algısı geliştirebileceğini ve bu durumun Şizotipal kişilik bozukluğu semptomlarını arttırabileceğini göstermektedir. Ayrıca, güdülenme bileşeninin pozitif yöndeki aracılık etkisinin kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerde belirli motivasyonel süreçler aracılığıyla Şizotipal kişilik bozukluğu semptomlarının şiddetlenmesine neden olabileceği görülmektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, kaygılı/kararsız bağlanma stiline sahip bireylerin düşük bir kendilik algısı geliştirdiğini ve bu durumun Şizotipal kişilik bozukluğu belirtilerini arttırabileceğini göstermektedir.

Bağlanma stilleri ile Şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, güvenli bağlanmanın güçlü bir kendilik algısı ve sağlıklı güdülenme ile ilişkili olduğunu ve bu durumun Şizoid kişilik bozukluğu semptomlarını azaltabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik ve ötekiler alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin, düşük bir kendilik algısı ve negatif öteki algıları geliştirebileceğini ve bu durumun Şizoid kişilik bozukluğu semptomlarını arttırabileceğini göstermektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, güvenli bağlanmanın güçlü bir kendilik algısı ile ilişkili olduğunu ve bu algının Antisosyal kişilik bozukluğu belirtilerini azaltabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Antisosyal kişilik bozukluğu

arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik ve ötekiler alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin, düşük bir kendilik algısı ve olumsuz öteki algıları geliştirdiğini ve bu durumun Antisosyal kişilik bozukluğu belirtilerini artırabileceğini göstermektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik bileşeninin aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, kaygılı/kararsız bağlanma stiline sahip bireylerin düşük bir kendilik algısı geliştirdiğini ve bu durumun Antisosyal kişilik bozukluğu belirtilerini artırabileceğini göstermektedir.

Bağlanma stilleri ile Borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, güvenli bağlanmanın sağlam bir kendilik algısı geliştirmeye katkı sağladığını ve bireylerin güdülenme seviyelerini arttırarak Borderline kişilik bozukluğu belirtilerini azaltabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin, düşük bir kendilik algısı ve negatif öteki algısı geliştirebileceğini ve bu durumun Borderline kişilik bozukluğu semptomlarını arttırabileceğini göstermektedir. Ayrıca, düşük güdülenme seviyelerinin, bireylerin yaşamlarındaki hedeflerine ulaşmasında engel oluşturarak Borderline kişilik bozukluğu semptomlarının artmasına sebep olabileceği düşünülmektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur.

Bağlanma stilleri ile Histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, güvenli bağlanmanın güçlü bir kendilik algısı ve sağlıklı güdülenme ile ilişkili olduğunu ve bu durumun Histrionik kişilik bozukluğu semptomlarını azaltabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, kaçınan ve bağlanma

stiline sahip bireylerin düşük bir kendilik algısı geliştirebileceğini ve bu durumun Histriyonik kişilik bozukluğu semptomlarını arttırabileceğini göstermektedir. Ayrıca düşük güdülenme seviyelerinin, bireylerin sosyal dikkat ve onay arama ihtiyaçlarını sağlıklı yollarla karşılamalarına neden olabileceği ve bu durumun Histriyonik kişilik bozukluğu semptomlarının artmasına neden olabileceği düşünülmektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Histriyonik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur.

Bağlanma stilleri ile Narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Güvenli bağlanmanın, bireylerin kendilerini değerli ve yeterli hissetmelerine katkı sağladığı ve oluşan bu olumlu kendilik algısının kendini aşırı önemseme ve onay arayışından kaynaklanan narsisistik davranışların azalmasına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Aynı zamanda, güdülenme bileşeninin bireylerin amaçlarına ulaşma ve kendilerini gerçekleştirme motivasyonlarını destekleyerek Narsisistik eğilimleri azaltabileceği düşünülmektedir. Kaçıran bağlanma stili ile Narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin düşük bir kendilik algısı geliştirebileceğini ve bu durumun Narsisistik kişilik bozukluğu semptomlarını arttırabileceğini göstermektedir. Ayrıca kaçınan bağlanma stiline sahip olan bireylerin başarı ve onay arayışı için daha fazla motive olmalarının Narsisistik eğilimleri arttırabileceği düşünülmektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur.

Bağlanma stilleri ile Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma stili ile Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Güvenli bağlanmanın, bireylerin kendilerini değerli ve yeterli hissetmelerine katkı sağladığı ve oluşan bu olumlu kendilik algısının bireylerin aşırı düzen ve kontrol ihtiyacını azaltarak Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu semptomlarını azaltabileceği

düşünülmektedir. Aynı zamanda, güdülenme bileşeninin bireylerin amaçlarına ulaşma ve kendilerini gerçekleştirme motivasyonlarını destekleyerek Obsesif-kompulsif eğilimleri azaltabileceği düşünülmektedir. Kaçınan bağlanma stili ile Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin düşük bir kendilik algısı geliştirebileceğini ve bu durumun Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu semptomlarını arttırabileceğini göstermektedir. Ayrıca kaçınan bağlanma stiline sahip olan bireylerin başarı ve düzen arayışı için daha fazla motive olmalarının Obsesif-kompulsif eğilimleri arttırabileceği düşünülmektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik bileşeninin aracılık etkisi olduğu bulunmuştur.

Bağlanma stilleri ile Çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, olumlu kendilik ve öteki algılarının, bireylerin sosyal çekincelerini ve reddedilme korkularını azaltarak Çekingen kişilik bozukluğu semptomlarının hafiflemesine katkı sağlayabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin, düşük bir kendilik algısı ve negatif öteki algısı geliştirebileceğini ve bu durumun Çekingen kişilik bozukluğu semptomlarını arttırabileceğini göstermektedir. Ayrıca, güdülenme bileşeninin pozitif yöndeki aracılık etkisinin kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerde belirli motivasyonel süreçler aracılığıyla Çekingen kişilik bozukluğu semptomlarının şiddetlenmesine neden olabileceği görülmektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur.

Bağlanma stilleri ile Bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Güvenli bağlanma ile

Bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik ve ötekiler alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular; olumlu kendilik ve öteki algılarının, bireylerin bağımsızlıklarını desteklediğini ve başkalarına aşırı bağımlılık geliştirmelerini engelleyerek Bağımlı kişilik bozukluğu semptomlarının hafiflemesine katkı sağlayabileceğini göstermektedir. Aynı zamanda, güdülenme bileşeninin bireylerin amaçlarına ulaşma ve bağımsız olarak hareket etme motivasyonlarını destekleyerek bağımlı ilişki dinamiklerini azaltabileceği düşünülmektedir. Kaçınan bağlanma ile Bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mentalizasyonun kendilik, ötekiler ve güdülenme alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin, düşük bir kendilik algısı ve negatif öteki algısı geliştirebileceğini ve bu durumun Bağımlı kişilik bozukluğu semptomlarını arttırabileceğini göstermektedir. Ayrıca, güdülenme bileşeninin pozitif yöndeki aracılık etkisinin kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerde belirli motivasyonel süreçler aracılığıyla Bağımlı kişilik bozukluğu semptomlarının şiddetlenmesine neden olabileceği görülmektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide kendilik alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur.

Bağlanma stilleri ile kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide mentalizasyonun aracı rolüne dair elde edilen veriler literatürle uyum göstermektedir. Beeney ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada, bağlanma stilleri ve kişilik bozukluğu belirtileri arasında mentalizasyonun aracı rolü incelenmiştir. Kaygılı/kararsız bağlanma stili ile Borderline ve Antisozyal kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide mentalizasyonun aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir (Beeney ve ark., 2015: 212). Nazarro ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada ise bağlanma stilleri ile kişilik arasındaki ilişkide mentalizasyonun aracılık etkisi olduğu tespit edilmiş ve elde edilen veriler doğrultusunda mentalizasyon eksikliklerinin bireyleri kişilik bozukluklarına karşı savunmasız bırakabileceği belirtilmiştir (Nazarro ve ark., 2017: 173).

Güvenli bağlanmayı teşvik eden terapötik müdahalelerin, bireylerin mentalizasyon yeteneklerini geliştirerek kişilik bozukluklarına ilişkin semptomlarını azaltabileceği düşünülmektedir. Bu çıkarım, ilk olarak borderline kişilik bozukluğuna sahip bireylerin tedavisi için tasarlanan ve bağlanma kuramından hareketle mentalizasyon yeteneklerinin geliştirilmesine odaklanan Mentalizasyon Temelli Tedavilerin kişilik bozukluklarının

tedavisinde önemli bir rol üstlendiğini belirten literatürle uyum göstermektedir (Bateman ve Fonagy, 2008: 193-194; Bateman ve Fonagy, 2013: 595; 32-34).

Bağlanma stilleri ile kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide duygu tanımının aracılık etkisinin incelendiği modelde her bir kişilik bozukluğunda duygu tanıma alt boyutlarının farklı şekillerde etkili olduğu belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide tikslenme ve şaşkın alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, güvenli bağlanmanın tikslenme ve şaşkınlık duygusunun tanınmasını kolaylaştırarak bireylerin sosyal etkileşimlerde daha uyumlu ve esnek olmalarını sağlayabileceğini ve bu durumun Şizotipal kişilik bozukluğu semptomlarının azalmasına katkı sağlayabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide tikslenme, şaşkın ve mutlu alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin tikslenme, şaşkınlık ve mutluluk duygularını tanımakta zorlandıklarını ve bu durumun Şizotipal kişilik bozukluğu semptomlarının artmasında etkili olabileceğini göstermektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Güvenli ve kaygılı/kararsız bağlanma stilleri ile Şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir. Kaçınan bağlanma ile Şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide ise mutlu alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, kaçınan bağlanmanın mutluluk duygusunun tanınmasını olumsuz etkileyerek bireylerin pozitif sosyal etkileşimlerden yoksun kalmalarına sebep olabileceğini ve bu durumun Şizoid kişilik bozukluğu semptomlarının şiddetini arttırabileceğini göstermektedir.

Bağlanma stilleri ile Antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mutlu ve şaşkın alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu

bulunmuştur. Bu bulgular, güvenli bağlanmanın mutluluk ve şaşkınlık duygularının tanınmasını kolaylaştırdığını ve bu durumun antisosyal kişilik bozukluğu semptomlarının azalmasında etkili olabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mutlu ve şaşkın alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin mutluluk ve şaşkınlık duygularını tanımakta zorlandıklarını ve bu durumun Antisosyal kişilik bozukluğu semptomlarının artmasında etkili olabileceğini göstermektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mutlu ve şaşkın alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, güvenli bağlanmanın mutluluk ve şaşkınlık duygusunu tanıma yeteneği aracılığıyla Borderline kişilik bozukluğu semptomlarının azaltılabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide mutlu ve şaşkın alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin mutluluk ve şaşkınlık duygularını tanımakta zorlandıklarını ve bu durumun Borderline kişilik bozukluğu semptomlarının artmasında etkili olabileceğini göstermektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide tikslenme ve şaşkın alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, güvenli bağlanmanın tikslenme ve şaşkınlık duygusunu tanıma yeteneği aracılığıyla Histrionik kişilik bozukluğu semptomlarının azaltılabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide tikslenme ve mutlu alt boyutlarının aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin tikslenme ve mutluluk duygusunu tanımakta zorlandıklarını ve bu durumun Histrionik kişilik bozukluğu semptomlarının artmasında etkili olabileceğini; tikslenme duygusunu tanıyabilmelerin ise Histrionik kişilik bozukluğu

semptomlarının azalmasında etkili olabileceğini göstermektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Histriyonik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli ve Kaygılı/kararsız bağlanma stilleri ile Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir. Kaçınan bağlanma stili ile Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide ise tikslenme alt boyutunun aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin tikslenme duygusunu tanımakta zorlandıklarını ve bu durumun Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu semptomlarının artmasında etkili olabileceğini göstermektedir.

Bağlanma stilleri ile Çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide şaşkın alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, güvenli bağlanmanın şaşkınlık duygusunu tanıma yeteneği aracılığıyla Çekingen kişilik bozukluğu semptomlarının azaltılabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide şaşkın alt boyutunun aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin şaşkınlık duygusunu tanımakta zorlandıklarını ve bu durumun Çekingen kişilik bozukluğu semptomlarının artmasında etkili olabileceğini göstermektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide şaşkın alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, güvenli bağlanmanın şaşkınlık duygusunu tanıma yeteneği aracılığıyla Bağımlı kişilik bozukluğu semptomlarının azaltılabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide şaşkın alt boyutunun aracılık etkisi olduğu

belirlenmiştir. Bu bulgu, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin şaşkınlık duygusunu tanımakta zorlanmalarına ve sosyal etkileşimlerinde daha olumsuz ve savunmacı tepkiler vermelerine neden olarak bağımlı kişilik bozukluğu semptomlarının artabileceğini göstermektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide duygu yoğunluğunu belirleyebilme yeteneğinin aracılık etkisinin incelendiği modelde her bir kişilik bozukluğunda duygu yoğunluğu alt boyutlarının farklı şekillerde etkili olduğu belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Paranoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ile Şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide şaşkın alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, güvenli bağlanmanın şaşkınlık duygusunun yoğunluğunun belirlenmesini kolaylaştırarak bireylerin sosyal etkileşimlerde daha uyumlu ve esnek olmalarını sağlayabileceğini ve bu durumun Şizotipal kişilik bozukluğu semptomlarının azalmasına katkı sağlayabileceğini göstermektedir. Kaçınan bağlanma ile Şizotipal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide şaşkın alt boyutunun aracılık etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin şaşkınlık duygusunun yoğunluğunun belirlenmesinde zorlandıklarını ve bu durumun Şizotipal kişilik bozukluğu semptomlarının artmasında etkili olabileceğini göstermektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaçınan bağlanma ile Şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide ise tikslenme alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin tikslenme duygusunun yoğunluğunun belirlenmesinde zorlandıklarını ve bu durumun Şizoid kişilik bozukluğu semptomlarının şiddetini arttırabileceğini göstermektedir. Güvenli ve kaygılı/kararsız

bağlanma ile Şizoid kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Antisosyal kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli bağlanma stili ile Borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide şaşkın alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaçınan bağlanma ile Borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide şaşkın alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin şaşkınlık duygusunun yoğunluğunun belirlenmesinde zorlandıklarını ve bu durumun Borderline kişilik bozukluğu semptomlarının şiddetini arttırabileceğini göstermektedir. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Borderline kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaçınan bağlanma stili ile Histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide şaşkın alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin şaşkınlık duygusunun yoğunluğunun belirlenmesinde zorlandıklarını ve bu durumun Histrionik kişilik bozukluğu semptomlarının şiddetini arttırabileceğini göstermektedir. Güvenli ve kaygılı/kararsız bağlanma ile Histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli ve kaygılı/kararsız bağlanma ile Narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir. Kaçınan bağlanma ile Narsisistik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide tikslenme alt boyutunun aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin, tikslenme duygusunun yoğunluğunun belirlenmesinde zorlandıklarını ve bu durumun Narsisistik kişilik bozukluğu semptomlarının şiddetini arttırabileceğini göstermektedir.

Bağlanma stilleri ile Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Kaçınan bağlanma ile Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide şaşkın alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin şaşkınlık duygusunun yoğunluğunun belirlenmesinde zorlandıklarını ve bu durumun Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu semptomlarının şiddetini arttırabileceğini göstermektedir. Güvenli ve kaygılı/kararsız bağlanma ile Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Güvenli ve kaçınan bağlanma ile Çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide şaşkın alt boyutunun aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Kaygılı/kararsız bağlanma ile Çekingen kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide ise duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile Bağımlı kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu yoğunluğu alt boyutlarının aracı rolü olmadığı belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri ile kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracılık etkisinin incelendiği modelde her bir kişilik bozukluğunda duygu tanıma toplam puanının farklı şekillerde etkili olduğu belirlenmiştir.

Bağlanma stilleri (Güvenli, Kendilik ve Kaygılı/Kararsız) ile Paranoid, Şizotipal, Antisosyal, Borderline, Obsesif-kompulsif ve Çekingen kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolü olmadığı; Şizoid, Narsisistik ve Bağımlı kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide ise aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Ayrıca; güvenli bağlanma ile Histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide duygu tanıma toplam puanının aracı rolü olduğu; kaçınan ve kaygılı/kararsız bağlanma ile Histrionik kişilik bozukluğu arasındaki ilişkide ise duygu tanıma toplam puanının aracı rolü olmadığı tespit edilmiştir.

Bağlanma stilleri (Güvenli, Kendilik ve Kaygılı/Kararsız) ile Paranoid, Borderline, Histrionik, Çekingen ve Bağımlı kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide duygu yoğunluk toplam puanının aracı rolü olmadığı; Bağlanma stilleri (Güvenli ve Kendilik) ile Şizotipal,

Şizoid, Antisosyal ve Bağımlı kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide ise aracı rolü olduğu belirlenmiştir.

Elde edilen bulgular bütünlük içerisinde değerlendirildiğinde; bağlanma stilleri ile kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide duygu tanıma ve duygu yoğunluğunu belirleme yeteneklerinin aracı rol üstlendiği söylenebilir. Bu durum, güvenli bağlanmanın duygu tanıma süreçlerini olumlu etkilediğini ve kişilik bozuklukları semptomlarında azalmalara katkı sağlayabileceğini; güvensiz bağlanma stillerinin ise duygu tanıma süreçlerini olumsuz etkilediğini ve kişilik bozukluğu semptomlarının şiddetini arttırabileceğini göstermektedir. Yapılan literatür taramasında bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişkide duygu tanımanın aracı rolünü ortaya koyan çalışmalara rastlanmamıştır. Bu nedenle literatürde yer alan çalışmalarla elde edilen sonuçlar dolaylı olarak karşılaştırılmıştır.

Bağlanma teorisi, kişilik bozukluklarına sahip bireylerin kendilerini doğrulayacak şekilde içsel çalışma modelleri geliştirdiklerini ve bu durumun katı ve esnek olmayan bir kişilik yapılanmasına yol açarak sosyal, mesleki ve ilişkisel alanlarda zorlanmalara neden olabileceğini öngörmektedir (Lyddon ve Sherry, 2001; Akt. Emami ve ark., 2024: 80; Widiger ve Frances, 1985: 620). Bu teoriden hareketle yapılan birçok ampirik çalışmada bağlanma stilleri ile kişilik bozuklukları arasındaki ilişki incelenmiş ve bağlanma stillerinin kişilik bozukluklarıyla karakterize olan kişilerarası zorlukların gelişimi ve sürdürülmesinde etkili olabileceği yönünde çıkarımlar elde edilmiştir (Meyer ve ark., 2004: 320; Levy ve ark., 2015: 197; Sinha ve Sharan, 2007: 105).

Kişilerarası zorlanmalara neden olan bir diğer etkenin ise duygu tanıma olduğu ve duygu tanıma yeteneğinin gelişiminde bağlanma stillerinin etkili olduğu düşünülmektedir (Đorđević ve Đorđević, 2019: 14; Mirbagheri ve ark., 2020: 183). Literatürde yer alan çalışmalarda güvenli bağlanan bireylerin, güvensiz bağlananlara kıyasla duygu tanımda daha iyi bir performans gösterdikleri belirtilmektedir (Mazaheri ve ark., 2017: 7; Moradi Siah Afshadi ve ark., 2017: 40). Kaygılı/kararsız bağlanma stili geliştiren bireylerin başkalarının niyetlerine güvenmedikleri için diğerlerinin duygusal durumlarına daha fazla dikkat ettiği ve olumsuz duyguları yakalamakta başarılı bir performans gösterdikleri, ancak nötr duyguları da olumsuz algılama eğiliminde oldukları için duygu tanıma

performanslarında düşüş gözlemlendiği belirtilmektedir. Kaçınan bağlanma stili geliştiren bireylerin ise bağımsız ve soğuk olma eğiliminde oldukları, olumsuz duyguları görmezden gelerek nötr olarak algılamaya yatkın oldukları ifade edilmektedir. Bu durum olumsuz duyguları tanıma performansını düşürürken, nötr ifadeleri tanıma performansını olumlu etkilemektedir (Gu ve ark., 2023: 1; Meyer ve Scholar, 2009: 80; Robin ve ark., 2023: 1-6).

Ayrıca yüz ifadelerinden duyguların tanınmasında fotoğraftaki yüze yansıyan duygunun yoğunluk derecesinde etkili olduğu, tam yoğunluklu ifadelerin tanınmasının düşük yoğunluklu olanlara göre daha kolay olduğu belirtilmektedir (Wingenbach ve ark., 2016: 12-20). Bu nedenle çalışmamızda farklı yoğunlukta duygusal ifadeler içeren fotoğraflar kullanılmış ve duygu tanıma yeteneğinin daha güvenilir bir şekilde ölçülmesi amaçlanmıştır. Gelişimsel çalışmalar duygu tanıma yeteneğinin doğumla birlikte kazanıldığını, çocukluk ve ergenlik döneminde geliştiğini, genç yetişkinlik döneminde ise daha etkili hale geldiğini belirtmektedir (Fuhrmann ve ark., 2016: 3-4; Meinhardt-Injac ve ark., 2020: 7). Bu araştırma sonuçlarına dayanarak, yüz ifadelerinden duygu tanıma kapasitesindeki yetersizliklerin kişilik bozukluklarının öncesinde de etkin olduğu ve kişilerarası ilişkilerde yaşanan sorunları arttırarak kişilik bozukluğu gelişiminde ve semptom şiddetlerinin artmasında etkili olabileceği düşünülebilir (Berenschot ve ark., 2014: 568-569; Brown ve Cohen, 2010: 474).

Sonuç olarak, bu çalışma, bağlanma stillerinin kişilik bozuklukları üzerindeki etkilerini anlamada mentalizasyon, duygu tanıma ve duygu yoğunluğu belirleme yeteneklerinin kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Gelecekte yapılacak araştırmalar, bu bulguların daha geniş örneklem gruplarında ve farklı bağlamlarda doğrulanmasını sağlayarak, klinik uygulamalarda ve terapötik müdahalelerde yol gösterici olabilir.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bağlanma stillerinin, kişilik bozuklukları üzerindeki etkisinde mentalizasyon ve duygu tanımanın aracı rolünün incelendiği bu çalışmada, temel değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla çeşitli analizler yapılmış ve elde edilen bulgular değerlendirilmiştir. Öncelikle kişilik bozuklukları, duygu tanıma, mentalizasyon ve bağlanma stilleri alt ölçeklerinden alınan ortalama puanlar arasında cinsiyete ve yaşa göre anlamlı derecede farklılaşmanın olup olmadığı değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde erkeklerde Antisosyal KB ortalama puanlarının; kadınlarda ise Narsistik KB, Obsesif-kompulsif KB ve Çekingen KB ortalama puanları daha yüksek bulunmuştur. Mentalizasyon alt ölçeklerinden güdülenme ve ötekiler alt boyutlarından alınan ortalama puanların kadınlarda daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Duygu tanıma toplam puanının ve duygu tanıma alt ölçeklerinden mutluluk, öfke ve şaşkın ortalama puanlarının kadınlarda daha yüksek olduğu bulunmuştur. Diğer alt ölçekler arasında ise cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılaşma olmadığı sonucuna varılmıştır.

Yaş faktörü açısından incelendiğinde ise; yaş arttıkça kişilik bozuklukları alt ölçeklerinden alınan ortalama puanlarında azalma olduğu belirlenmiştir. Bu durumun yaşın artmasıyla birlikte kişilik bozukluğu belirtilerinde azalma olmasından veya belirtilerin yaşa göre farklılaşmış olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Yaşla birlikte sosyal bilginin önemli bileşenlerinden olan ve kişiler arası ilişkileri düzenlemede önemli bir rol üstlenen duygu tanıma ve mentalizasyon yeteneklerinde azalma meydana geldiği belirlenmiştir.

Araştırma örnekleminde duygu tanıma alt boyutlarının bazılarında (tiksinme, mutlu, şaşkın, nötr, duygu toplam puan) normal dağılım olmadığı belirlenmiş ve parametrik testlerin kullanılabilmesi için IDF dönüşümü yapılmıştır. Gelecekte yapılacak olan çalışmalarda katılımcı sayısının artırılması verilerin normal dağılıma yaklaşmasına olanak sağlayabilir.

Araştırma sorularından ilki; değişkenler arasında anlamlı ilişkiler olup olmadığı ile ilgilidir. Elde edilen analiz sonuçları değerlendirildiğinde değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Güvensiz bağlanma stilleri olarak gruplandırılan kaçınan ve kaygılı/kararsız bağlanmanın kişilik bozuklukları ile pozitif, güvenli bağlanma stiliyle ise negatif yönde ilişkisi olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar ışığında güvenli bağlanmanın kişilik bozukluğu gelişiminde koruyucu bir faktör olabileceği, güvensiz bağlanma stillerinin ise sürece katkı sağlayan değişkenler arasında yer alabileceği düşünülebilir. Kişilik bozuklukları ile mentalizasyon, duygu tanıma ve duygu yoğunluğunu belirleme arasında negatif yönlü korelasyonlar bulunmaktadır. Bu durumun kişilik bozukluklarına sahip olan bireylerin kişiler arası ilişkilerinde sorun yaşamasında etkili olabileceği düşünülmektedir. Sonuçlar çerçevesinde; güvenli bağlanma, mentalizasyon ve duygu tanıma kapasitesinin kişilik bozukluklarında koruyucu bir faktör olduğu düşünülmektedir. Güvenli bağlanma stillerinin geliştirilmesinde aileye verilecek olan ebeveynlik eğitiminin katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Ayrıca kişilik bozuklukları tedavisinde mentalizasyon ve duygu tanıma yeteneklerini arttırmak amacıyla yapılacak olan müdahalelerin hastanın sosyal hayatına ve kişilerarası ilişkilerine olumlu bir katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın ikinci sorusu ise; bireylerin sahip olduğu bağlanma stilleri, mentalizasyon ve duygu tanıma yeteneklerinin hangi kişilik bozukluğunu ne düzeyde yordadığını anlamaya ilişkindir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; bağlanma stillerinin tüm kişilik bozukluklarında yordayıcı bir etkisi olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar göz önüne alındığında; kişilik bozukluklarında önemli bir etiyolojik faktör olarak değerlendirilen bağlanma stillerinin, sağlıklı gelişimin önemli bir parçası olduğu düşünülmektedir. Özellikle risk grubunda yer alan yetiştirme yurdunda büyüyen çocukların ve aile bireylerinden biri ile yaşasa bile ebeveyn kaybı yaşamış (ölüm, hastalık, terkedilme gibi) çocukların sağlıklı bağlanma stilleri geliştirebilmeleri adına destekleyici programların oluşturulmasının kişilik patolojilerinin gelişiminde önleyici bir tedbir olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca farklı duygu tanıma ve mentalizasyon alt boyutlarının da farklı kişilik bozukluklarını yordadığı belirlenmiştir. Yapılan çalışmalar kişilik bozukluğu belirtileri daha görülmeye başlamadan önce bireylerdeki duygu tanıma ve mentalizasyon kapasitesindeki yetersizliklerin belirgin olduğunu ifade etmektedir. Bu durumun erken

teşhiste ve önleyici müdahaleler geliştirilmesinde bir avantaj sağlayabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın üçüncü sorusu ise; bağlanma stillerinin, kişilik bozuklukları üzerindeki etkisinde mentalizasyonun aracı rolünü anlamaya yöneliktir. Gerçekleştirilen analizlerin sonucunda, bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasında mentalizasyonun aracı bir rol üstlendiği belirlenmiştir. Bu bulgu bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişkinin anlaşılabilmesine katkı sağlayabilir. Literatür incelendiğinde Borderline KB'nin tedavisinde mentalizasyon temelli tedavilerin başarılı sonuçlar verdiği görülmektedir. Diğer kişilik bozukluğu türlerinin tedavisinde de mentalizasyon temelli tedavi yaklaşımlarının faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın son sorusu ise; bağlanma stillerinin kişilik bozuklukları üzerindeki etkisinde duygu tanımanın aracı rolünü anlamaya yöneliktir. Yapılan analizler sonucunda, bağlanma stilleri ve kişilik bozuklukları arasında duygu tanıma ve duygu yoğunluğunu belirleyebilmenin aracı bir rol üstlendiği belirlenmiştir. Bu bulgu duygusal farkındalığın ve duygusal tepkilerin, bireylerin bağlama stilleri ve kişilik özellikleriyle ilişkili olduğuna dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, bağlanma stilleri ve kişilik bozukluklarıyla ilişkili olan duygusal zorluklarla baş etmede duygu odaklı terapi programlarının etkili olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca duygusal farkındalığı arttırmaya yönelik eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerinin hem önleyici müdahaleler kapsamında hem de tedavi sürecinde önemli katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmanın; kişilik bozuklukları için bazı yatkınlaştırıcı, risk oluşturan ve koruyucu faktörlerin anlaşılmasında literatüre katkı sağladığı düşünülmektedir. Ancak daha geniş kapsamlı araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Literatürde kişilik bozuklukları ile duygu tanıma ve mentalizasyon arasındaki ilişkiye içeren çalışmalar özellikle Borderline KB ve Antisosyal KB'ye odaklanmaktadır. Diğer kişilik bozuklukları türleri içinde benzer çalışmalar yapılmasının kişilik bozukluklarının anlaşılmasında, önlenmesinde ve tedavi stratejilerinin oluşturulmasında faydalı olabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ackerman, R. A., Donnellan, M. B. and Wright, A. G. C. (2019). Current conceptualizations of narcissism. *Current opinion in psychiatry*, 32(1), 32–37. <https://doi.org/10.1097/YCO.0000000000000463>
- Adler, A. (1938). *Social interest: A challenge to mankind*. London: Faber & Faber.
- Adler, A. (1956). *The individual psychology of Alfred Adler*. (H. C. Ansbacher and R. R. Ansbacher, Ed.). New York: Harper & Row.
- Adler, A. (1964). *Superiority and social interest: A collection of later writings* (Ed. H.L. Ansbacher ve R.R. Ansbacher). New York: Norton.
- Adler, A. (1969). *The science of living*, New York: Anchor Books.
- Adler, A. (1998). *Yaşama Sanatı* (Çeviren: Kamuran Şipal), İstanbul.
- Adolphs R. (2002). Recognizing emotion from facial expressions: psychological and neurological mechanisms. *Behavioral and cognitive neuroscience reviews*, 1(1), 21–62. <https://doi.org/10.1177/1534582302001001003>
- Ahmadi, M., Faramarzi, M., Basirat, Z., Kheirkhah, F., Chehrazi, M. and Ashabi, F. (2020). Mental and personality disorders in infertile women with polycystic ovary: a case-control study. *African health sciences*, 20(3), 1241–1249. <https://doi.org/10.4314/ahs.v20i3.28>
- Aikins, J. W., Howes, C. and Hamilton, C. (2009). Attachment stability and the emergence of unresolved representations during adolescence. *Attachment & human development*, 11(5), 491–512. <https://doi.org/10.1080/14616730903017019>
- Ainsworth M. D. (1969). Object relations, dependency, and attachment: a theoretical review of the infant-mother relationship. *Child development*, 40(4), 969–1025.
- Ainsworth M. D. (1985). Patterns of infant-mother attachments: antecedents and effects on development. *Bulletin of the New York Academy of Medicine*, 61(9), 771–791.

- Ainsworth, M. D. (1999). Mary Ainsworth, 1913–1999. *Attachment and Human Development*. 1(2), 217–228. <https://doi.org/10.1080/14616739900134241>
- Ainsworth, M. D. S. (1964). Patterns of attachment behavior shown by the infant in interaction with his mother. *Merrill-Palmer Quarterly of Behavior and Development*, 10, 51–58.
- Ainsworth, M. D. S. (1974). *Citation for the G. Stanley Hall Award to John Bowlby*. Unpublished manuscript.
- Ainsworth, M. D. S. and Bell, S. M. (1972). *Mother-Infant Interaction and the Development of Competence*. Distributed by ERIC Clearinghouse.
- Ainsworth, M. D. S. and Wittig, B. A. (1969). Attachment and exploratory behavior of one-year-olds in a strange situation. In B. M. Foss (Ed.), *Determinants of infant behavior* (Vol. 4, pp. 111-136). London: Methuen.
- Ainsworth, M. D. and Bell, S. M. (1970). Attachment, exploration, and separation: Illustrated by the behavior of one-year-olds in a strange situation. *Child Development*, 41(1), 49–67. <https://doi.org/10.2307/1127388>
- Ainsworth, M. D., Blehar, M. C., Waters, E. and Wall, S. (1978). *Patterns of attachment: A Psychological study of the strange situation*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Ainsworth, M. S. (1979a). Infant–mother attachment. *American Psychologist*, 34(10), 932–937. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.34.10.932>
- Ainsworth, M.D. (1979b). Attachment as Related to Mother-Infant Interaction. *Advances in The Study of Behavior*; 9, 1-51. [https://doi.org/10.1016/S0065-3454\(08\)60032-7](https://doi.org/10.1016/S0065-3454(08)60032-7)
- Akhtar, S. (2009). *Ağır Kişilik Bozukluklarının Tanı ve Sağaltımı için Başvuru Kitabı*. (M. Alkan ve C. Gürdal, Çev.). İzmir: Meta Basım Matbaacılık.
- Allen, B.P. (1997). *Personality theories*, New York: Allyn and Bacon.
- Allen, J. G., Fonagy, P. and Bateman, A. W. (2008). *Mentalizing in clinical practice*. American Psychiatric Publishing, Inc.

- Altuğ B. F. ve Özkan I. (1996) Bilişsel Süreçlerin Gelişimi. *Psikiyatri Bülteni*, 4(2):58-64.
- American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: DSM V*. (5th ed.). Washington: American Psychiatric Association.
- Andric Petrovic, S., Jerotic, S., Mihaljevic, M., Pavlovic, Z., Ristic, I., Soldatovic, I. and Maric, N. P. (2019). Sex differences in facial emotion recognition in health and psychotic disorders. *Cognitive neuropsychiatry*, 24(2), 108–122. <https://doi.org/10.1080/13546805.2019.1582411>
- Arango de Montis, I., Brüne, M., Fresán, A., Font, V. O., Villanueva, J., Saracco, R. and Muñoz-Delgado, J. (2013). Recognition of facial expression of the emotions and their relation to attachment styles and psychiatric symptoms. Preliminary study on psychiatric residents. *Salud Mental*, 36(2), 95–100. <https://doi.org/10.17711/SM.0185-3325.2013.011>
- Arnold, M. B. (1960). *Emotion and Personality*. Psychological Aspects, Vol. 1. New York: Columbia University Press.
- Aslan, S. (2008). Kişilik, huy ve psikopatoloji. *Reviews, Cases and Hypotheses in Psychiatry RCHP*, 2(1-2), 7-18.
- Aşut, G. (2020). COVID-19 pandemisi sırasında tedavi almakta olan kanser hastalarında psikolojik dayanıklılık ve ilişkili faktörler. (Tez no. 646803) [Uzmanlık Tezi, Başkent Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Atkinson, R.L., Atkinson, R.C. and Hilgard, E.R. (1995). *Psikolojiye Giriş 1-2* (Çeviri: Mustafa Atalay ve Aysun Yavuz), Sosyal Yayınları, İstanbul.
- Baer, R. A., Peters, J. R., Eisenlohr-Moul, T. A., Geiger, P. J. and Sauer, S. E. (2012). Emotion-related cognitive processes in borderline personality disorder: a review of the empirical literature. *Clinical psychology review*, 32(5), 359–369. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2012.03.002>
- Bagcioglu, E., Isikli, H., Demirel, H., Sahin, E., Kandemir, E., Dursun, P., Yuksek, E. and Emul, M. (2014). Facial emotion recognition in male antisocial personality disorders with or without adult attention deficit hyperactivity

disorder. *Comprehensive psychiatry*, 55(5), 1152–1156.
<https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2014.02.011>

Bakermans-Kranenburg, M. J. and van IJzendoorn, M. H. (2009). The first 10,000 Adult Attachment Interviews: distributions of adult attachment representations in clinical and non-clinical groups. *Attachment & human development*, 11(3), 223–263.
<https://doi.org/10.1080/14616730902814762>

Balaban, G. (2023). *Pekiştireç duyarlılığı ve duygusal tepkisellik: motivasyonel model temelinde kişilik bozuklukları ile çalışma belleği arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Tez No. 821505) [Doktora Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Baldwin, M.W. (1995). Relational schemas and cognition in close relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 12, 547-552.

Ball Cooper, E., Anderson, J. L., Sharp, C., Langley, H. A. and Venta, A. (2021). Attachment, Mentalization, and Criterion B of the Alternative DSM-5 Model for Personality Disorders (AMPD). *Borderline personality disorder and emotion dysregulation*, 8(1), 23-36. <https://doi.org/10.1186/s40479-021-00163-9>

Bandelow, B., Krause, J., Wedekind, D., Broocks, A., Hajak, G. and Rüter, E. (2005). Early traumatic life events, parental attitudes, family history, and birth risk factors in patients with borderline personality disorder and healthy controls. *Psychiatry research*, 134(2), 169-179.

Bandura, A. (1971). *Social learning theory*. New York: Morristown.

Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. United States of America: Prentice Hall

Bandura, A. and Walters, R.H. (1963). *Social learning and personality development*. Holt Rinehart and Winston, 128-130.

Bänziger, T. (2016). Accuracy of judging emotions. In J. A. Hall, M. S. Mast, & T. V. West (Eds.), *The social psychology of perceiving others accurately* (pp. 23–51). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781316181959.002>

- Barrett L. F. (2006). Are Emotions Natural Kinds?. *Perspectives on psychological science : a journal of the Association for Psychological Science*, 1(1), 28–58. <https://doi.org/10.1111/j.1745-6916.2006.00003.x>
- Bateman, A. and Fonagy, P. (2008). Comorbid antisocial and borderline personality disorders: mentalization-based treatment. *Journal of clinical psychology*, 64(2), 181–194. <https://doi.org/10.1002/jclp.20451>
- Bateman, A. and Fonagy, P. (2010). Mentalization based treatment for borderline personality disorder. *World psychiatry : official journal of the World Psychiatric Association (WPA)*, 9(1), 11–15. <https://doi.org/10.1002/j.2051-5545.2010.tb00255.x>
- Bateman, A. and Fonagy, P. (2013). Mentalization-Based Treatment. *Psychoanalytic inquiry*, 33(6), 595–613. <https://doi.org/10.1080/07351690.2013.835170>
- Bateman, A. and Fonagy, P. (2016). *Mentalization-based treatment for personality disorders: A practical guide*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/med:psych/9780199680375.001.0001>
- Bateman, A. and Fonagy, P. (2019). Mentalization-based treatment for borderline and antisocial personality disorder. In D. Kealy & J. S. Ogrodniczuk (Eds.), *Contemporary psychodynamic psychotherapy: Evolving clinical practice* (pp. 133–148). Elsevier Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-813373-6.00009-X>
- Bateman, A. W., Bolton, R. and Fonagy, P. (2013). Antisocial personality disorder: A mentalizing framework. *The Journal of Lifelong Learning in Psychoanalysis*, XI(2), 178–186. <https://doi.org/10.1176/appi.focus.11.2.178>
- Bateman, A. W. and Fonagy, P. (2004). *Psychotherapy for borderline personality disorder: Mentalization based treatment*. Oxford University Press.
- Bateman, A.W. and Fonagy, P. (eds) (2012). *Handbook of Mentalizing in Mental Health Practice*. Washington DC: American Psychiatric Publishing.
- Bateman, A., Campbell, C., Luyten, P. and Fonagy, P. (2018). A mentalization-based approach to common factors in the treatment of borderline personality

- disorder. *Current opinion in psychology*, 21, 44–49.
<https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.09.005>
- Beatson, J., Broadbear, J. H., Sivakumaran, H., George, K., Kotler, E., Moss, F. and Rao, S. (2016). Missed diagnosis: The emerging crisis of borderline personality disorder in older people. *The Australian and New Zealand journal of psychiatry*, 50(12), 1139–1145. <https://doi.org/10.1177/00048674166640100>
- Beck, A. T. (1964). Thinking and depression: II. Theory and therapy. *Archives of General Psychiatry*, 10(6), 561–571. <https://doi.org/10.1001/archpsyc.1964.01720240015003>
- Beck, A. T., Davis, D. D. and Freeman, A. (2015). *Cognitive Therapy of Personality Disorders* (Third Edition). New York, NY: The Guilford Press.
- Bee, H. and Boyd, D. (2009). *Çocuk Gelişim Psikolojisi* (Çev. Okhan Gündüz). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Beeney, J. E., Stepp, S. D., Hallquist, M. N., Scott, L. N., Wright, A. G., Ellison, W. D., Nolf, K. A. and Pilkonis, P. A. (2015). Attachment and social cognition in borderline personality disorder: Specificity in relation to antisocial and avoidant personality disorders. *Personality disorders*, 6(3), 207–215.
<https://doi.org/10.1037/per0000110>
- Beijersbergen, M. D., Juffer, F., Bakermans-Kranenburg, M. J. and van IJzendoorn, M. H. (2012). Remaining or becoming secure: parental sensitive support predicts attachment continuity from infancy to adolescence in a longitudinal adoption study. *Developmental psychology*, 48(5), 1277–1282.
<https://doi.org/10.1037/a0027442>
- Bek, J., Donahoe, B. and Brady, N. (2022). Feelings first? Sex differences in affective and cognitive processes in emotion recognition. *Quarterly journal of experimental psychology* (2006), 75(10), 1892–1903.
<https://doi.org/10.1177/17470218211064583>

- Bender, D. S., Farber, B. A. and Geller, J. D. (2001). Cluster B personality traits and attachment. *The Journal of the American Academy of Psychoanalysis*, 29(4), 551–563. <https://doi.org/10.1521/jaap.29.4.551.21545>
- Berenschot, F., van Aken, M. A., Hessels, C., de Castro, B. O., Pijl, Y., Montagne, B. and van Voorst, G. (2014). Facial emotion recognition in adolescents with personality pathology. *European child & adolescent psychiatry*, 23(7), 563–570. <https://doi.org/10.1007/s00787-013-0487-6>
- Bernstein, D. P., Useda, D. and Siever, L. J. (1993). Paranoid Personality Disorder: Review of the Literature and Recommendations for DSM-IV. *Journal of Personality Disorders*, 7(1). <https://doi.org/10.1521/pedi.1993.7.1.53>
- Bıyık, B.S. (2019). *Depresyon hastalarında çocukluk ve yetişkin bağlanma stilleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi.
- Bilge, Y. (2014). *Coolidge Eksen İki Envanteri Plus'ın Türkçe Adaptasyonu ve DSM 5'de Yer Alan Kişilik Bozukluklarının Davranışsal İnhibisyon ve Davranışsal Aktivasyon Sistemleriyle İlişkilerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bilge, Y. (2018a). A brief inventory for DSM-5 personality disorders: The development of Coolidge Axis II Inventory Plus Turkish-Short Form. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 19 (Supplement 2): 14-21. <http://dx.doi.org/10.5455/apd.302642951>
- Bilge, Y. (2018b). Kişilik Bozuklukları ve Savunma Mekanizmaları. *Electronic Turkish Studies*, 13(10), 145-167.
- Bilge, Y. (2019). Üniversite öğrencilerinde ruh sağlığı belirleyicisi olarak bağlanma stillerinin incelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(16), 1-18. <https://doi.org/10.33692/avrasyad.543621>
- Bilge, Y. ve Sertel Berk, H.Ö. (2017). Coolidge Eksen II Envanteri Plus'ta (CATI+) Yer Alan DSM-III-R, DSM-IV-TR ve DSM-5 Kişilik Bozuklukları Alt Ölçeklerinin Türkçe Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(53), 459-474. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.20175334134>

- Bilge, Y. and Balaban, G. (2021). The Relationships between Personality Disorders and Early Maladaptive Schemas and the Moderating Role of Gender. *Alpha psychiatry*, 22(1), 12–18. <https://doi.org/10.5455/apd.114935>
- Biller, H. B. (1993). *Fathers and families: Paternal factors in child development*. London, Auburn House.
- Black, D. W., Gunter, T., Loveless, P., Allen, J. and Sieleni, B. (2010). Antisocial personality disorder in incarcerated offenders: Psychiatric comorbidity and quality of life. *Annals of clinical psychiatry : official journal of the American Academy of Clinical Psychiatrists*, 22(2), 113–120.
- Blair R. J. (2003). Facial expressions, their communicatory functions and neuro-cognitive substrates. *Philosophical transactions of the Royal Society of London. Series B, Biological sciences*, 358(1431), 561–572. <https://doi.org/10.1098/rstb.2002.1220>
- Blatt, S. J. (2008). *Polarities of experience: Relatedness and self-definition in personality development, psychopathology, and the therapeutic process*. American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/11749-000>
- Bloom K. C. (1995). The development of attachment behaviors in pregnant adolescents. *Nursing research*, 44(5), 284–289.
- Bo, S., Sharp, C., Fonagy, P. and Kongerslev, M. (2017). Hypermentalizing, attachment, and epistemic trust in adolescent BPD: Clinical illustrations. *Personality disorders*, 8(2), 172–182. <https://doi.org/10.1037/per0000161>
- Bolm T. (2012). Mentalisierungsbasierte Therapie (MBT) für schwere und komorbide Borderline-Persönlichkeitsstörungen [Mentalization-Based Treatment (MBT) for severe and comorbid borderline personality disorder]. *Psychotherapie, Psychosomatik, medizinische Psychologie*, 62(5), 195–199. <https://doi.org/10.1055/s-0032-1311580>
- Bordon, N., O'Rourke, S. and Hutton, P. (2017). The feasibility and clinical benefits of improving facial affect recognition impairments in schizophrenia: Systematic review and meta-analysis. *Schizophrenia research*, 188, 3–12. <https://doi.org/10.1016/j.schres.2017.01.014>

- Bouchard, M.-A., Target, M., Lecours, S., Fonagy, P., Tremblay, L.-M., Schachter, A. and Stein, H. (2008). Mentalization in adult attachment narratives: Reflective functioning, mental states, and affect elaboration compared. *Psychoanalytic Psychology*, 25(1), 47–66. <https://doi.org/10.1037/0736-9735.25.1.47>
- Bowlby, J. (1940). The influence of early environment in the development of neurosis and neurotic character. *International Journal of Psycho-Analysis*, XXI, 1-25.
- Bowlby, J. (1944). Forty-four juvenile thieves: their characters and home-life. *The International Journal of Psychoanalysis*, 25, 19–53. doi:10.4324/9780203779958-9.
- Bowlby, J. (1952). *Maternal Care and Mental Health*. Geneva: World Health Organization.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss*. Volume 1: Attachment. New York: Basic.
- Bowlby, J. (1973) Attachment and loss: Vol. 2 Separation. New York: Basic.
- Bowlby, J. (1977). The Making and Breaking of Affectional Bonds: I. Aetiology and Psychopathology in the Light of Attachment Theory. *British Journal of Psychiatry*, 130(3), 201–210. doi:10.1192/bjp.130.3.201
- Bowlby, J. (1979). *The making and breaking of affectional bonds*. London, Tavistock Publications.
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (2012). Bağlanma (Ç ev. Tuğrul Veli Soylu). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Bowlby, J. (2013). *Bağlanma*. (T. V. Soylu, Çev.) İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Braamhorst, W., Lobbestael, J., Emons, W. H., Arntz, A., Witteman, C. L. and Bekker, M. H. (2015). Sex Bias in Classifying Borderline and Narcissistic Personality Disorder. *The Journal of nervous and mental disease*, 203(10), 804–808. <https://doi.org/10.1097/NMD.0000000000000371>
- Brennan, K. A. and Shaver, P. R. (1998). Attachment styles and personality disorders: their connections to each other and to parental divorce, parental death, and perceptions

- of parental caregiving. *Journal of personality*, 66(5), 835–878. <https://doi.org/10.1111/1467-6494.00034>
- Bretherton, I. (1985). Attachment theory: Retrospect and prospect. *Monographs of The Society for Research in Child Development*, 50, 3-35. <https://doi.org/10.2307/3333824>
- Bretherton, I. (1992). The origins of attachment theory: John Bowlby and Mary Ainsworth. *Developmental Psychology*, 28(5), 759–775.
- Bretherton, I. (1998). Attachment and psychoanalysis: A reunion in progress: Commentary. *Social Development*, 7(1), 132–136. <https://doi.org/10.1111/1467-9507.00056>
- Brigandt, I. (2005). The instinct concept of the early Konrad Lorenz. *Journal of the History of Biology*, 38(3), 571–608. <https://doi.org/10.1007/s10739-005-6544-3>
- Brown, D. E. (1991). *Human universals*. Philadelphia: Temple University Press.
- Brown, L. A. and Cohen, A. S. (2010). Facial emotion recognition in schizotypy: The role of accuracy and social cognitive bias. *Journal of the International Neuropsychological Society*, 16(3), 474–483. doi:10.1017/S135561771000007X
- Brown, M. Z., Comtois, K. A. and Linehan, M. M. (2002). Reasons for suicide attempts and nonsuicidal self-injury in women with borderline personality disorder. *Journal of abnormal psychology*, 111(1), 198–202. <https://doi.org/10.1037//0021-843x.111.1.198>
- Buck, R. (1988). *Human motivation and emotion* (2nd ed.). New York: Wiley.
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik: Psikoloji biliminin insan doğasına dair söyledikleri*. (Çev. İnan Deniz Erguvan Sarıoğlu). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Butcher, J. N., Mineka, S. ve Hooley, J. M. (2013). *Anormal psikoloji*. (O. Gündüz, Çev). Kaknüs Yayınları: İstanbul, 632-703.
- Canatar, F. (2020). *Nomofobi ve akıllı telefon bağımlılığının bağlanma stilleri, kimlik duygusu ve kişiler arası problemler açısından incelenmesi*. (Tez No. 659392)

[Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Cansever, D. (2022). *Genç Yetişkinlerin Ana Babaya Bağlanma Örüntüsü, Romantik İlişkilerindeki Bağlanma ile İlişki Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Kent Üniversitesi.

Carlier, I. V., Colijn, S., van Rood, Y. R., Streevelaar, M. F., Van Vliet, I. M. and Van Veen, T. (2014). A comparative analysis of personality pathology profiles among patients with pure depressive-, pure anxiety-, and pure somatoform disorders. *Journal of affective disorders*, 168: 322–330. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2014.07.012>

Carroll, A. (2009). Are you looking at me? Understanding and managing paranoid personality disorder. *Advances in Psychiatric Treatment*, 15(1), 40–48. doi:10.1192/apt.bp.107.005421

Carson, A., Ludwig, L. and Welch, K., (2016). Psychologic Theories in Functional Neurologic Disorders. In M. Hallett, J. Stone, A. Carson, (Eds). *Handbook of Clinical Neurology*. Elsevier B.V; 139, 105-120.

Cascio M.I. and Alaimo, S.M. (2016) The relationship between attachment styles, emotional dysregulation, and metacognitive functions in patients with personality disorders. *Journal of Psychology & Psychotherapy*, 6(3): 265-271. <http://dx.doi.org/10.4172/2161-0487.1000265>

Cassidy, B. S., Hughes, C. and Krendl, A. C. (2021). Age differences in neural activity related to mentalizing during person perception. *Neuropsychology, development, and cognition. Section B, Aging, neuropsychology and cognition*, 28(1), 143–160. <https://doi.org/10.1080/13825585.2020.1718060>

Celeghin, A., Diano, M., Bagnis, A., Viola, M. and Tamietto, M. (2017). Basic Emotions in Human Neuroscience: Neuroimaging and Beyond. *Frontiers in psychology*, 8, 1432, 1-13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01432>

Cervone, D. and Pervin, L. A. (2013). *Personality: Theory and research* (12. Edition). USA: John Wiley & Sons

- Cervone, D. ve Pervin, L. A. (2016). *Kişilik Psikolojisi Kuram ve Araştırma*, (Çev: M. Baloğlu), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık
- Chiesa, M., Cirasola, A., Williams, R., Nassisi, V. and Fonagy, P. (2017). Categorical and dimensional approaches in the evaluation of the relationship between attachment and personality disorders: an empirical study. *Attachment & human development*, 19(2), 151–169. <https://doi.org/10.1080/14616734.2016.1261915>
- Choi-Kain L. W. (2022). The Expanding Scope of Mentalization-Based Treatments. *American journal of psychotherapy*, 75(1), 2–3. <https://doi.org/10.1176/appi.psychotherapy.20220012>
- Choi-Kain, L. W. and Gunderson, J. G. (2008). Mentalization: ontogeny, assessment, and application in the treatment of borderline personality disorder. *The American journal of psychiatry*, 165(9), 1127–1135. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2008.07081360>
- Chris Fraley, R., Niedenthal, P. M., Marks, M., Brumbaugh, C. and Vicary, A. (2006). Adult attachment and the perception of emotional expressions: probing the hyperactivating strategies underlying anxious attachment. *Journal of personality*, 74(4), 1163–1190. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2006.00406.x>
- Clark, L. A. and Watson, D. (1995). Constructing validity: Basic issues in objective scale development. *Psychological Assessment*, 7(3), 309–319. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.7.3.309>
- Cloninger, C. R., Svrakic, D. M. and Przybeck, T. R. (1993). A psychobiological model of temperament and character. *Archives of general psychiatry*, 50(12), 975–990. <https://doi.org/10.1001/archpsyc.1993.01820240059008>
- Collignon, O., Girard, S., Gosselin, F., Saint-Amour, D., Lepore, F. and Lassonde, M. (2010). Women process multisensory emotion expressions more efficiently than men. *Neuropsychologia*, 48(1), 220–225. <https://doi.org/10.1016/j.neuropsychologia.2009.09.007>
- Colonnello, V. and Agostini, A. (2020). Disease course, stress, attachment, and mentalization in patients with inflammatory bowel disease. *Medical*

hypotheses, 140, 109665. Advance online publication.
<https://doi.org/10.1016/j.mehy.2020.109665>

Condino, V., Giovanardi, G., Vagni, M., Lingiardi, V., Pajardi, D. and Colli, A. (2022). Attachment, Trauma, and Mentalization in Intimate Partner Violence: A Preliminary Investigation. *Journal of interpersonal violence*, 37(11-12), NP9249–NP9276. <https://doi.org/10.1177/0886260520980383>

Corbitt, E. M. and Widiger, T. A. (1995). Sex differences among the personality disorders: An exploration of the data. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 2(3), 225–238. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2850.1995.tb00041.x>

Covic, A., von Steinbüchel, N. and Kiese-Himmel, C. (2020). Emotion Recognition in Kindergarten Children. *Folia phoniatica et logopaedica : official organ of the International Association of Logopedics and Phoniatics (IALP)*, 72(4), 273–281. <https://doi.org/10.1159/000500589>

Crawford, T. N., John Livesley, W., Jang, K. L., Shaver, P. R., Cohen, P. and Ganiban, J. (2007). Insecure attachment and personality disorder: a twin study of adults. *European Journal of Personality*, 21(2), 191–208. <https://doi.org/10.1002/per.602>

Crawford, T. N., Shaver, P. R., Cohen, P., Pilkonis, P. A., Gillath, O. and Kasen, S. (2006). Self-reported attachment, interpersonal aggression, and personality disorder in a prospective community sample of adolescents and adults. *Journal of personality disorders*, 20(4), 331–351. <https://doi.org/10.1521/pedi.2006.20.4.331>

Crocq M. A. (2013). Milestones in the history of personality disorders. *Dialogues in clinical neuroscience*, 15(2), 147–153. <https://doi.org/10.31887/DCNS.2013.15.2/macrocq>

Crosby, J. P. and Sprock, J. (2004). Effect of patient sex, clinician sex, and sex role on the diagnosis of Antisocial Personality Disorder: models of underpathologizing and overpathologizing biases. *Journal of clinical psychology*, 60(6), 583–604. <https://doi.org/10.1002/jclp.10235>

Cüceloğlu, D. (2006). İnsan ve Davranışı, İstanbul: Remiz Kitabevi.

- Çakır, İ. (2021). *Davranışsal inhibisyon ve davranışsal aktivasyon sistemleri ile çocukluk çağı travmalarının kişilik bozukluklarındaki yordayıcı etkilerinin incelenmesi*. (Tez No. 664488) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çakır, İ. ve Bilge, Y. (2022). Çocukluk çağı travmaları ve kişilik bozuklukları: Davranışsal inhibisyon ve aktivasyon sistemlerinin aracı rolü. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 8(62), 1518-1527.
- Dalgar, G., Civil, F., Savaş, E. ve Şahin, A. (2022). Erken çocuklukta bağlanma: John Bowlby ve Mary Ainsworth açısından incelenmesi. *Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(1), 85-92. <https://doi.org/10.53493/avrasyasbd.885024>
- Daros, A. R., Zakzanis, K. K. and Ruocco, A. C. (2013). Facial emotion recognition in borderline personality disorder. *Psychological medicine*, 43(9), 1953–1963. <https://doi.org/10.1017/S0033291712002607>
- Darwin, C. (1965). *The expression of the emotions in man and animals*. Chicago: University of Chicago Press. (Original work published 1872).
- Davila, J., Burge, D. and Hammen, C. (1997). Why does attachment style change?. *Journal of personality and social psychology*, 73(4), 826–838. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.73.4.826>
- Dawes, C., Danielmeier, C., Haselgrove, M. and Moran, P. M. (2021). High Schizotypy Predicts Emotion Recognition Independently of Negative Affect. *Frontiers in psychiatry*, 12, 738344. <https://doi.org/10.3389/fpsyt.2021.738344>
- De la Torre-Luque, A., Viera-Campos, A., Bilderbeck, A. C., Carreras, M. T., Vivancos, J., Diaz-Caneja, C. M., Aghajani, M., Saris, I. M. J., Raslescu, A., Malik, A., Clark, J., Penninx, B. W. J. H., van der Wee, N., Rossum, I. W.-v., Sommer, B., Marston, H., Dawson, G. R., Kas, M. J., Ayuso-Mateos, J. L. and Arango, C. (2022). Relationships between social withdrawal and facial emotion recognition in neuropsychiatric disorders. *Progress in Neuro-Psychopharmacology & Biological Psychiatry*, 113, Article 110463. <https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2021.110463>

- De Panfilis, C., Antonucci, C., Meehan, K. B., Cain, N. M., Soliani, A., Marchesi, C., Clarkin, J. F. and Sambataro, F. (2019). Facial Emotion Recognition and Social-Cognitive Correlates of Narcissistic Features. *Journal of personality disorders*, 33(4), 433–449. <https://doi.org/10.1521/pedi.2018.32.350>
- De Prisco, M., Oliva, V., Fico, G., Montejo, L., Possidente, C., Bracco, L., Fortea, L., Anmella, G., Hidalgo-Mazzei, D., Fornaro, M., de Bartolomeis, A., Serretti, A., Murru, A., Vieta, E. and Radua, J. (2023). Differences in facial emotion recognition between bipolar disorder and other clinical populations: A systematic review and meta-analysis. *Progress in neuro-psychopharmacology & biological psychiatry*, 127, 110847. <https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2023.110847>
- De Reus, R. J. M. and Emmelkamp, P. M. G. (2012). Obsessive-compulsive personality disorder: A review of current empirical findings. *Personality and Mental Health*, 6(1), 1–21. <https://doi.org/10.1002/pmh.144>
- Debbané, M. and Mohr, C. (2015). Integration and development in schizotypy research: an introduction to the special supplement. *Schizophrenia bulletin*, 41 Suppl 2(Suppl 2), S363–S365. <https://doi.org/10.1093/schbul/sbv003>
- Dereboy, C., Güzel, H. S., Dereboy, F., Okyay, P. and Eskin, M. (2014). Personality disorders in a community sample in Turkey: prevalence, associated risk factors, temperament and character dimensions. *The International journal of social psychiatry*, 60(2), 139–147. <https://doi.org/10.1177/0020764012471596>
- Diamond, D., Levy, K. N., Clarkin, J. F., Fischer-Kern, M., Cain, N. M., Doering, S., Hörz, S. and Buchheim, A. (2014). Attachment and mentalization in female patients with comorbid narcissistic and borderline personality disorder. *Personality disorders*, 5(4), 428–433. <https://doi.org/10.1037/per0000065>
- Dimaggio, G., Procacci, M., Nicolò, G., Popolo, R., Semerari, A., Carcione, A. and Lysaker, P. H. (2007). Poor metacognition in narcissistic and avoidant personality disorders: Four psychotherapy patients analysed using the Metacognition Assessment Scale. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 14(5), 386–401. <https://doi.org/10.1002/cpp.541>

- Disney K. L. (2013). Dependent personality disorder: a critical review. *Clinical psychology review*, 33(8), 1184–1196. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2013.10.001>
- Dobbert, D. L. (2007). *Understanding Personality Disorders: An Introduction*. Westport, CT: Praeger Publishers.
- Doğan, T. (2016). Ergenlerde anne babaya bağlanma: Türkiye profili. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 8(4), 406-419. doi:10.18863/pgy.253446
- Doksat, M. K. (2008). Kişilik Bozuklukları. *İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi*, 62(3): 239-254.
- Domes, G., Schulze, L. and Herpertz, S. C. (2009). Emotion recognition in borderline personality disorder-a review of the literature. *Journal of personality disorders*, 23(1), 6–19. <https://doi.org/10.1521/pedi.2009.23.1.6>
- Đorđević, T., and Đorđević, M. (2019). Recognizing emotions, attachment and mentalization capacity. *International Journal of Education and Psychology in the Community*, 9 (1 & 2): 7–26. <http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.2.26698.39364>
- Drozek, R. P. and Unruh, B. T. (2020). Mentalization-Based Treatment for Pathological Narcissism. *Journal of personality disorders*, 34(Suppl), 177–203. <https://doi.org/10.1521/pedi.2020.34.supp.177>
- Duesenberg, M., Weber, J., Schulze, L., Schaeuffele, C., Roepke, S., Hellmann-Regen, J., Otte, C. and Wingefeld, K. (2016). Does cortisol modulate emotion recognition and empathy?. *Psychoneuroendocrinology*, 66, 221–227. <https://doi.org/10.1016/j.psyneuen.2016.01.011>
- Durtette, A., Schmid, F., Barrière, S., Obert, A., Lang, J., Raucher-Chéné, D., Gierski, F., Kaladjian, A. and Henry, A. (2023). Facial emotion recognition processes according to schizotypal personality traits: An eye-tracking study. *International journal of psychophysiology : official journal of the International Organization of Psychophysiology*, 190, 60–68. <https://doi.org/10.1016/j.ijpsycho.2023.06.006>
- Duschinsky R. (2015). The emergence of the disorganized/disoriented (D) attachment classification, 1979-1982. *History of psychology*, 18(1), 32–46. <https://doi.org/10.1037/a0038524>

- Duschinsky, R. (2020). Mary Ainsworth and the Strange Situation Procedure. *Cornerstones of Attachment Research*, 109-C2.T2. <https://doi.org/10.1093/MED-PSYCH/9780198842064.003.0002>
- Dweck, C. S. (2008). Can Personality Be Changed? The Role Of Beliefs In Personality and Change. *Current Directions In Psychological Science*. 17(6): 391- 394
- Eaton, N. R. and Greene, A. L. (2018). Personality disorders: community prevalence and socio-demographic correlates. *Current opinion in psychology*, 21, 28–32. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.09.001>
- Eker, S. (2012). Alfred Adler'in kişilik kuramının demokrasi düşüncesi açısından önemi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(22), 157-180.
- Ekman, P. (1977). Biological and cultural contributions to body and facial movement. In J. Blacking (Ed.). *Anthropology of the body*. London: Academic Press.
- Ekman, P. (1980). *The face of man: Expressions of universal emotions in a New Guinea village*. New York: Garland STPM Press.
- Ekman, P. (1984). Expression and the nature of emotion. In K. R. Scherer & P. Ekman (Eds.), *Approaches to emotion* (pp. 319-344). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Ekman, P. (1992). An argument for basic emotions. *Cognition and Emotion*, 6(3-4), 169–200. <https://doi.org/10.1080/02699939208411068>
- Ekman, P. (1993). Facial expression and emotion. *American Psychologist*, 48(4), 384–392. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.48.4.384>
- Ekman, P. (2003a). Sixteen enjoyable emotions. *Emotion Researcher*, 18, 6-7.
- Ekman, P. (2003b). *Emotions revealed: Recognizing faces and feelings to improve communication and emotional life*. Times Books/Henry Holt and Co.
- Ekman, P. ve Cordaro, D. (2011). What is Meant by Calling Emotions Basic. *Emotion Review*, 3(4), 364-370. <https://doi.org/10.1177/1754073911410740>

- Ekman, P. and Friesen, W. V. (1971). Constants across cultures in the face and emotion. *Journal of Personality and Social Psychology*, 17(2), 124–129. <https://doi.org/10.1037/h0030377>
- Ekman, P., Friesen, W. V. and Ellsworth, P. (1982). *What are the relative contributions of facial behavior and contextual information to the judgment of emotion?* In P. Ekman (Ed.), *Emotion in the human face* (pp. 111-127). Cambridge: Cambridge University Press.
- Ekman, P., Sorenson, E. R. and Friesen, W. V. (1969). Pan-cultural elements in facial displays of emotion. *Science (New York, N.Y.)*, 164(3875), 86–88. <https://doi.org/10.1126/science.164.3875.86>
- Ellis, A., Abrams, M. and Abrams, L. (2009). *Personality Theories: Critical Perspectives*. United Kingdom: SAGE Publications.
- Emami, M., Moghadasin, M., Mastour, H. and Tayebi, A. (2024). Early maladaptive schema, attachment style, and parenting style in a clinical population with personality disorder and normal individuals: a discriminant analysis model. *BMC psychology*, 12(1), 78-88. <https://doi.org/10.1186/s40359-024-01564-5>
- English, L. H., Wisener, M. and Bailey, H. N. (2018). Childhood emotional maltreatment, anxiety, attachment, and mindfulness: Associations with facial emotion recognition. *Child abuse & neglect*, 80, 146–160. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.02.006>
- Ensink, K. and Mayes, L. C. (2010). The development of mentalisation in children from a theory of mind perspective. *Psychoanalytic Inquiry*, 30(4), 301–337. <https://doi.org/10.1080/07351690903206504>
- Erkoreka, L., Zamalloa, I., Rodriguez, S., Muñoz, P., Catalan, A., Arrue, A., Zamalloa, M. I., Gonzalez-Torres, M. A. and Zumarraga, M. (2020). Genetic modulation of facial emotion recognition in borderline personality disorder. *Progress in neuro-psychopharmacology & biological psychiatry*, 99, 109816. <https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2019.109816>

- Erözkan, A. (2011). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve karar stratejileri. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 2011(3), 60-74.
- Erzen, E. (2016). Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1-21. DOI: 10.17679/iuefd.17323631
- Ewen, R. B. (2003). *An introduction to theories of personality* (6th ed.). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Fairfax, H. (2011). Re-conceiving personality disorders: Adaptations on a dimension? *Counselling Psychology Quarterly*, 24: 313-322.
- Fazel, S. and Danesh, J. (2002). Serious mental disorder in 23000 prisoners: a systematic review of 62 surveys. *Lancet (London, England)*, 359(9306), 545–550. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(02\)07740-1](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(02)07740-1)
- Feist, J., and Feist, G. J. (2009). *Theories of personality*. Boston, MA: McGraw Hill Higher Education.
- Fitzpatrick, P., Frazier, J. A., Cochran, D., Mitchell, T., Coleman, C. and Schmidt, R. C. (2018). Relationship Between Theory of Mind, Emotion Recognition, and Social Synchrony in Adolescents With and Without Autism. *Frontiers in psychology*, 9, 1337. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.01337>
- Fodor, J.A. (1983) *The Modularity of Mind*. MIT Press, Cambridge.
- Fonagy, P. (2001) *Attachment Theory and Psychoanalysis*. New York: Other Press.
- Fonagy, P. (2008). The mentalization-focused approach to social development. In F. Busch (Ed.), *Mentalization: Theoretical Considerations, Research Findings, and Clinical Implications* (pp. xx-xx). New York, NY, USA: Taylor & Francis Group.
- Fonagy, P. and Luyten, P. (2009). A developmental, mentalization-based approach to the understanding and treatment of borderline personality disorder. *Development and psychopathology*, 21(4): 1355–1381. <https://doi.org/10.1017/S0954579409990198>

- Fonagy, P. and Target, M. (1996) Playing with reality: I. Theory of mind and the normal development of psychic reality. *International Journal of Psychoanalysis*, 77: 217–233.
- Fonagy, P. and Target, M. (1997). Attachment and reflective function: their role in self-organization. *Development and psychopathology*, 9(4), 679–700. <https://doi.org/10.1017/s0954579497001399>
- Fonagy, P. and Target, M. (2000). Playing with reality: III. The persistence of dual psychic reality in borderline patients. *The International journal of psycho-analysis*, 81 (Pt 5), 853–873. <https://doi.org/10.1516/0020757001600165>
- Fonagy, P., Gergely, G. and Target, M. (2007). The parent-infant dyad and the construction of the subjective self. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 48(3-4), 288–328. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2007.01727.x>
- Fonagy, P., Gergely, G., Jurist, E.L. and Target, M. (2002). *Affect Regulation, Mentalization and the Development of the Self*. New York: Other Press.
- Fonagy, P., Luyten, P. and Allison, E. (2015). Epistemic Petrification and the Restoration of Epistemic Trust: A New Conceptualization of Borderline Personality Disorder and Its Psychosocial Treatment. *Journal of personality disorders*, 29(5), 575–609. <https://doi.org/10.1521/pedi.2015.29.5.575>
- Fonagy, P., Luyten, P., Allison, E. and Campbell, C. (2019). Mentalizing, Epistemic Trust and the Phenomenology of Psychotherapy. *Psychopathology*, 52(2), 94–103. <https://doi.org/10.1159/000501526>
- Fonagy, P., Steele, H. and Steele, M. (1998). *Reflective-functioning manual, version 5.0, for application to adult attachment interviews* (Vol. 10). University College London.
- Fonagy, P., Steele, H. and Steele, M. (1991). Hamilelik sırasında bağlanmanın anne temsilleri, bir yaşında bebek-anne bağlanmasının organizasyonunu öngörür. *Çocuk gelişimi*, 62(5), 891–905. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1991.tb01578.x>

- Ford, M. R. and Widiger, T. A. (1989). Sex bias in the diagnosis of histrionic and antisocial personality disorders. *Journal of consulting and clinical psychology*, 57(2), 301–305. <https://doi.org/10.1037//0022-006x.57.2.301>
- Fossati, A., Krueger, R. F., Markon, K. E., Borroni, S., Maffei, C. and Somma, A. (2015). The DSM-5 alternative model of personality disorders from the perspective of adult attachment: a study in community-dwelling adults. *The Journal of nervous and mental disease*, 203(4), 252–258. <https://doi.org/10.1097/NMD.0000000000000274>
- Freeman, C. (2016). What is mentalizing? An overview. *British Journal of Psychotherapy*, 32(2), 189–201. <https://doi.org/10.1111/bjp.12220>
- Freud, S. (1955). Beyond the pleasure principle, Standard Edition (Vol.18).
- Freud, S. (1962). The ego and the id, New York: W. W. Norton & Company
- Freud, S. (1963). *Introductory lectures on psychoanalysis*, Standard Edition (Vol.15- 16).
- Freud, S. (2011). *Haz ilkesinin ötesinde ben ve id.* (A. N. Babaoğlu, Çev.) Metis Yayınları. (Orijinal yayın tarihi 1920)
- Freud, S. (2020). *Beş konferans ve psikanalize toplu bakış.* (K. Şipal, Çev.) Cem Yayınevi. (Orijinal yayın tarihi 1990)
- Fridlund, A. J., Ekman, P. and Oster, H. (1987). Facial expressions of emotion: Review of the literature, 1970-1983. In A. W. Siegman & S. Feldstein (Eds.), *Nonverbal behavior and communication* (pp. 143- 224). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Frijda, N. H. (1986). *The Emotions*. Cambridge & New York: Cambridge University Press.
- Fromm, E. (1996). *Kendini Savunan İnsan*, (Çev. N. Arat), İstanbul, Say Yayınları, İstanbul.
- Fuhrmann, D., Knoll, L. J., Sakhardande, A. L., Speekenbrink, M., Kadosh, K. C. and Blakemore, S. J. (2016). Perception and recognition of faces in adolescence. *Scientific reports*, 6, 33497. <https://doi.org/10.1038/srep33497>
- Furlong, L. S., Rossell, S. L., Karantonis, J. A., Cropley, V. L., Hughes, M. and Van Rheenen, T. E. (2022). Characterization of facial emotion recognition in bipolar

- disorder: Focus on emotion mislabelling and neutral expressions. *Journal of neuropsychology*, 16(2), 353–372. <https://doi.org/10.1111/jnp.12267>
- Furnham, A. and Horne, G. (2023). Sex in the dark: Sex differences on three measures of dark side personality. *Acta psychologica*, 234, 103876. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2023.103876>
- Gabbard G. O. (2005). Mind, brain, and personality disorders. *The American journal of psychiatry*, 162(4), 648–655. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.162.4.648>
- Gagliardini, G., Gullo, S., Caverzasi, E., Boldrini, A., Blasi, S. and Colli, A. (2018). Assessing mentalization in psychotherapy: First validation of the Mentalization Imbalances Scale. *Research in Psychotherapy: Psychopathology, Process and Outcome*, 21(3), 164–177. <https://doi.org/10.4081/ripppo.2018.339>
- Gagliardini, G., Gullo, S., Teti, A. and Colli, A. (2023). Personality and mentalization: A latent profile analysis of mentalizing problematics in adult patients. *Journal of clinical psychology*, 79(2), 514–530. <https://doi.org/10.1002/jclp.23430>
- Gander, M., Buchheim, A. and Sevecke, K. (2024). Personality disorders and attachment trauma in adolescent patients with psychiatric disorders. *Research on Child and Adolescent Psychopathology*, 52(3), 457–471. <https://doi.org/10.1007/s10802-023-01141-1>
- Garofalo, C. and Bogaerts, S. (2019). Attachment and Personality Disorders Among Child Molesters: The Role of Trust. *Sexual abuse : a journal of research and treatment*, 31(1), 97–124. <https://doi.org/10.1177/1079063217720928>
- Gawda, B. and Czubak, K. (2017). Prevalence of Personality Disorders in a General Population Among Men and Women. *Psychological reports*, 120(3), 503–519. <https://doi.org/10.1177/0033294117692807>
- Geçtan, E. (2003). *Psiko-dinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Geçtan, E. (2004). *Psikanaliz ve sonrası*, İstanbul: Metis Yayınları.

- Gençtanrım-Kurt, D. ve Çetinkaya-Yıldız, E. (2017). *Kişilik Kuramları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gergely, G. and Watson, J. S. (1996). The social biofeedback theory of parental affect-mirroring: the development of emotional self-awareness and self-control in infancy. *The International journal of psycho-analysis*, 77 (Pt 6), 1181–1212.
- Gerrig, R. J. ve Zimbardo, P. G. (2015). Psikoloji ve yaşam. (G. Sart, Çev). Ankara: Nobel Yayınları.
- Ghiasi, H., Mohammadi, A. and Zarrinfar, P. (2016). An Investigation into the Roles of Theory of Mind, Emotion Regulation, and Attachment Styles in Predicting the Traits of Borderline Personality Disorder. *Iranian journal of psychiatry*, 11(4), 206–213.
- Glenn, A. L., Johnson, A. K. and Raine, A. (2013). Antisocial Personality Disorder: A Current Review. *Current Psychiatry Reports*, 15(12), 427–435. <https://doi.org/10.1007/s11920-013-0427-7>
- Gonçalves, A. R., Fernandes, C., Pasion, R., Ferreira-Santos, F., Barbosa, F. and Marques-Teixeira, J. (2018). Effects of age on the identification of emotions in facial expressions: a meta-analysis. *PeerJ*, 6, e5278. <https://doi.org/10.7717/peerj.5278>
- Göker, C., Öner, Ö. ve Özsan H. (2007). Şizoid Kişilik Bozukluğu. *Türkiye Klinikleri Dahili Tıp Bilimleri Dergisi*, 3(12), 24-9.
- Grant, B. F., Hasin, D. S., Stinson, F. S., Dawson, D. A., Chou, S. P., Ruan, W. J. and Pickering, R. P. (2004). Prevalence, correlates, and disability of personality disorders in the United States: results from the national epidemiologic survey on alcohol and related conditions. *The Journal of clinical psychiatry*, 65(7), 948–958. <https://doi.org/10.4088/jcp.v65n0711>
- Grant, B. F., Hasin, D. S., Stinson, F. S., Dawson, D. A., Chou, S. P., Ruan, W. J. and Pickering, R. P. (2004). Prevalence, correlates, and disability of personality disorders in the United States: results from the national epidemiologic survey on alcohol and related conditions. *The Journal of clinical psychiatry*, 65(7), 948–958. <https://doi.org/10.4088/jcp.v65n0711>

- Grant, J. E., Mooney, M. E. and Kushner, M. G. (2012). Prevalence, correlates, and comorbidity of DSM-IV obsessive-compulsive personality disorder: results from the National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions. *Journal of psychiatric research*, 46(4), 469–475. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2012.01.009>
- Gray P. H. (1958). Theory and evidence of imprinting in human infants. *The Journal of Psychology*, 46:1, 155-166. <https://doi.org/10.1080/00223980.1958.9916279>
- Gray, J. A. (1982). *The neuropsychology of anxiety: An enquiry into the functions of the septo-hippocampal system*. Clarendon Press/Oxford University Press.
- Green, A., Maclean, R. and Charles, K. (2020). Recollections of parenting styles in the development of narcissism: The role of gender. *Personality and Individual Differences*, 167, 110246. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110246>
- Green, A., MacLean, R. and Charles, K. (2022). Female Narcissism: Assessment, Aetiology, and Behavioural Manifestations. *Psychological reports*, 125(6), 2833–2864. <https://doi.org/10.1177/003329412111027322>
- Green, A., MacLean, R. and Charles, K. (2023). Clinician perception of pathological narcissism in females: a vignette-based study. *Frontiers in psychology*, 14, 1090746. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1090746>
- Griffin, K. M. (2019). Exploring the relationship between attachment styles and career decision making self-efficacy among African Americans. [Doctoral dissertation. Mercer University.] Ursa/Mercer University. <http://hdl.handle.net/10898/12343>
- Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, M. B., Harms, P. D., Robins, R. W. and Yan, T. (2015). Gender differences in narcissism: a meta-analytic review. *Psychological bulletin*, 141(2), 261–310. <https://doi.org/10.1037/a0038231>
- Gu, S., Jiang, Y., Liu, M., Li, Y., Liang, Y., Feng, R., Xu, M., Wang, F., & Huang, J. H. (2023). Eye movements and ERP biomarkers for face processing problems in avoidant attachment-style individuals. *Frontiers in behavioral neuroscience*, 17, 1135909. <https://doi.org/10.3389/fnbeh.2023.1135909>

- Gudykunst, W. B. and Ting-Toomey, S. (1988). *Culture and interpersonal communication*. Newbury Park, CA: Sage.
- Gunderson, J. G. and Links, P. S. (2009). Borderline Kişilik Bozukluğu. G. O. Gabbard (Ed.), *Gabbard's Treatments of Psychiatric Disorders*. (K. Alptekin ve Ö. Öztürk Çev.), Ankara: Rotatıp Kitabevi, 805-821.
- Hall, J. K., Hutton, S. B. and Morgan, M. J. (2010). Sex differences in scanning faces: Does attention to the eyes explain female superiority in facial expression recognition? *Cognition and Emotion*, 24(4), 629–637. <https://doi.org/10.1080/02699930902906882>
- Hampson, E., Chow, J. A. and Fleury, C. (2022). Depressive affect moderates the effects of biological sex on the recognition of facial emotion. *Archives of women's mental health*, 25(2), 493–499. <https://doi.org/10.1007/s00737-022-01208-w>
- Hampson, E., Istasy, P., Owais, S., Chow, J. A., Howidi, B. and Ouellette, S. J. (2021). Sex differences in the recognition of children's emotional expressions: A test of the fitness threat hypothesis. *Evolutionary Psychological Science*, 7(1), 45–60. <https://doi.org/10.1007/s40806-020-00254-w>
- Hampson, E., van Anders, S. M. and Mullin, L. I. (2006). A female advantage in the recognition of emotional facial expressions: Test of an evolutionary hypothesis. *Evolution and Human Behavior*, 27(6), 401–416. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2006.05.002>
- Harlow, H. F. (1958). The Nature of Love. *American Psychologist*, 13, 673-685. <https://doi.org/10.1037/h0047884>
- Harlow, H. F. and Harlow, M. (1962). Social deprivation in monkeys. *Scientific American*, 207, 136–146. <https://doi.org/10.1038/scientificamerican1162-136>
- Harlow, H. F. and Suomi, S. J. (1970). Nature of love: Simplified. *American Psychologist*, 25(2), 161–168. <https://doi.org/10.1037/h0029383>
- Harlow, H. F. and Zimmermann, R. R. (1959). Affectional responses in the infant monkey; orphaned baby monkeys develop a strong and persistent attachment to inanimate

- surrogate mothers. *Science (New York, N.Y.)*, 130(3373), 421–432.
<https://doi.org/10.1126/science.130.3373.421>
- Hayes, A. F. (2018). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach*. Guilford Publications.
- Hayes, G. S., McLennan, S. N., Henry, J. D., Phillips, L. H., Terrett, G., Rendell, P. G., Pelly, R. M. and Labuschagne, I. (2020). Task characteristics influence facial emotion recognition age-effects: A meta-analytic review. *Psychology and aging*, 35(2), 295–315. <https://doi.org/10.1037/pag0000441>
- Hazan, C. and Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511–524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511>
- Hazan, C. and Shaver, P. R. (1990). Love and Work: An Attachment-Theoretical Perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(2): 270-280.
- Hazan, C. and Shaver, P. R. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry*, 5(1), 1-22. https://doi.org/10.1207/s15327965pli0501_1
- He, H., Xu, M., Fei, Z., Xie, Y., Gu, X., Zhu, H. and Wang, J. (2022). Sex differences in personality disorders in a Chinese clinical population. *Frontiers in psychiatry*, 13, 1006740. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2022.1006740>
- Hedemann, T. L., de Pencier, N., Rodak, T., Husain, M. I., Arshad, U., Naeem, F., Chaudhry, N. and Husain, M. O. (2023). Psychosocial and pharmacological interventions for personality disorders in low- and middle-income countries: A systematic review. *PLOS global public health*, 3(11), e0002485. <https://doi.org/10.1371/journal.pgph.0002485>
- Hendrick, S. S., (2009). *Yakın İlişkiler Psikolojisi*. A. Dönmez (Çev. Ed.), Ankara: Nobel.
- Hengartner, M. P., von Wyl, A., Tanis, T., Halmi, W., Galynker, I. and Cohen, L. J. (2015). Severity of personality disorders and domains of general personality dysfunction related to attachment. *Personality and mental health*, 9(3), 195–207. <https://doi.org/10.1002/pmh.1297>

- Henriques-Calado J. (2023). Personality traits and disorders in Alzheimer's disease. *Brain and behavior*, 13(4), e2938. <https://doi.org/10.1002/brb3.2938>
- Henry, J. D., Phillips, L. H., Ruffman, T. and Bailey, P. E. (2013). A meta-analytic review of age differences in theory of mind. *Psychology and aging*, 28(3), 826–839. <https://doi.org/10.1037/a0030677>
- Herba, C. and Phillips, M. (2004). Annotation: Development of facial expression recognition from childhood to adolescence: behavioural and neurological perspectives. *Journal of child psychology and psychiatry, and allied disciplines*, 45(7), 1185–1198. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2004.00316.x>
- Herpertz, S. C. and Bertsch, K. (2014). The social-cognitive basis of personality disorders. *Current opinion in psychiatry*, 27(1), 73–77. <https://doi.org/10.1097/YCO.000000000000026>
- Herr, N. R. and Meier, E. P. (2021). Accuracy for subtle facial emotional expressions among individuals with borderline personality disorder symptoms and diagnoses. *Personality disorders*, 12(2), 150–159. <https://doi.org/10.1037/per0000448>
- Hess, U. and Thibault, P. (2009). Darwin and emotion expression. *The American psychologist*, 64(2), 120–128. <https://doi.org/10.1037/a0013386>
- Hoffmann, H., Kessler, H., Eppel, T., Rukavina, S. and Traue, H. C. (2010). Expression intensity, gender and facial emotion recognition: Women recognize only subtle facial emotions better than men. *Acta psychologica*, 135(3), 278–283. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2010.07.012>
- Holmes, J. (1993). *John Bowlby And Attachment Theory*. London: Routledge.
- Holmes, J. (2015). Attachment theory in clinical practice: A personal account. *British Journal of Psychotherapy*, 31(2), 208–228. <https://doi.org/10.1111/bjp.12151>
- Holzer, K. J., Vaughn, M. G., Loux, T. M., Mancini, M. A., Fearn, N. E. and Wallace, C. L. (2022). Prevalence and correlates of antisocial personality disorder in older adults. *Aging & mental health*, 26(1), 169–178. <https://doi.org/10.1080/13607863.2020.1839867>

- Horney, K. (1942). *Self-Analysis*. England: Routledge
- Horney, K. (1991). *Neurosis and Human Growth*. New York: W-W-Norton & Company.
(Orijinal çalışma basım tarihi 1950)
- Horney, K. (1995). *Ruhsal çatışmalarımız*. (Çev. Budak, S.), Ankara: Öteki Yayınevi
(Orijinal Basım Tarihi: 1945).
- Huang, Y. L., Chen, S. H. and Tseng, H. H. (2019). Attachment avoidance and fearful prosodic emotion recognition predict depression maintenance. *Psychiatry research*, 272, 649–654. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.12.119>
- Hummelen, B., Pedersen, G., Wilberg, T. and Karterud, S. (2015). Poor Validity of the DSM-IV Schizoid Personality Disorder Construct as a Diagnostic Category. *Journal of personality disorders*, 29(3), 334–346. <https://doi.org/10.1521/pedi.2014.28.159>
- Hünefeldt, T., Laghi, F. and Ortu, F. (2013). Are anxiously attached women better mindreaders?. *Cognitive processing*, 14(3), 317–321. <https://doi.org/10.1007/s10339-013-0556-2>
- Irak, M., Soylu, C. and Güler, B. (2020). Investigating the role of attachment orientation during emotional face recognition: An event-related potential study. *Biological psychology*, 156, 107953. <https://doi.org/10.1016/j.biopsycho.2020.107953>
- Isaacowitz, D. M. and Stanley, J. T. (2011). Bringing an Ecological Perspective to the Study of Aging and Recognition of Emotional Facial Expressions: Past, Current, and Future Methods. *Journal of nonverbal behavior*, 35(4), 261–278. <https://doi.org/10.1007/s10919-011-0113-6>
- Israelashvili, J., Oosterwijk, S., Sauter, D. and Fischer, A. (2019). Knowing me, knowing you: emotion differentiation in oneself is associated with recognition of others' emotions. *Cognition and Emotion*, 33(7), 1461–1471. <https://doi.org/10.1080/02699931.2019.1577221>
- Izard, C. E. (1971). *The Face of Emotion*. New York: Appleton-Century Crofts.

- Izard, C. E. (1980). Cross-cultural perspectives on emotion and emotion communication. In H. Triandis & W. Lonner (Eds.), *Handbook of cross-cultural psychology: Basic processes* (Vol. 3, pp. 185-222). Boston: Allyn & Bacon.
- Izard, C. E. (1994). Innate and universal facial expressions: Evidence from developmental and cross-cultural research. *Psychological Bulletin*, 115(2), 288–299. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.115.2.288>
- Izard, C. E. and Saxton, P. M. (1988). Emotions. In R. C. Atkinson, R. J. Herrnstein, G. Lindzey, & R. D. Luce (Eds.), *Stevens' handbook of experimental psychology* (2nd ed., Vol. 1, pp. 627-676). New York: Wiley.
- İhtiyar, H. (2021). *DSM-5 kişilik bozukluklarının çocukluk çağı travmaları ve otantiklik açısından incelenmesi*. (Tez No. 705543) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- İlaslan, Ö. (2009). *Çocukların Bağlanma Davranışlarının Özlük Nitelikleri ve Anne Bağlanma Stillerine Göre İncelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- İnanç, B.Y. ve Yerlikaya, E.E. (2012). *Kişilik Kuramları*, 6. Baskı, Ankara: Pegem Akademi
- Jack, A. I., Dawson, A. J. and Norr, M. E. (2013). Seeing human: distinct and overlapping neural signatures associated with two forms of dehumanization. *NeuroImage*, 79, 313–328. <https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2013.04.109>
- Jack, R. E. and Schyns, P. G. (2015). The Human Face as a Dynamic Tool for Social Communication. *Current biology : CB*, 25(14), R621–R634. <https://doi.org/10.1016/j.cub.2015.05.052>
- Jackowski, A. P., Araújo Filho, G. M., Almeida, A. G., Araújo, C. M., Reis, M., Nery, F., Batista, I. R., Silva, I. and Lacerda, A. L. (2012). The involvement of the orbitofrontal cortex in psychiatric disorders: an update of neuroimaging findings. *Revista brasileira de psiquiatria (Sao Paulo, Brazil : 1999)*, 34(2), 207–212. <https://doi.org/10.1590/s1516-44462012000200014>

- James, W. (1884). What Is an Emotion? *Mind*, 9(34), 188-205.
<http://dx.doi.org/10.1093/mind/os-IX.34.188>
- Jauk, E., Ulbrich, L., Jorschick, P., Höfler, M., Kaufman, S. B. and Kanske, P. (2022). The nonlinear association between grandiose and vulnerable narcissism: An individual data meta-analysis. *Journal of personality*, 90(5), 703–726.
<https://doi.org/10.1111/jopy.12692>
- Jiang, X., Wang, J., Sun, W., Xu, L., Tang, X., Cui, H., Wei, Y., Hui, L., Qiao, Y., Wang, J. and Zhang, T. (2019). Frequency of narcissistic personality disorder in a counseling center population in China. *BMC psychiatry*, 19(1), 212-218.
<https://doi.org/10.1186/s12888-019-2185-5>
- Johnson, J. G., Smailes, E. M., Cohen, P., Brown, J. and Bernstein, D. P. (2000). Associations Between Four Types of Childhood Neglect and Personality Disorder Symptoms During Adolescence and Early Adulthood: Findings of a Community-Based Longitudinal Study. *Journal of Personality Disorders*, 14(2).
<https://doi.org/10.1521/pedi.2000.14.2.171>
- Johnson-Laird, P. N. and Oatley, K. (1989). The language of emotions: An analysis of a semantic field. *Cognition and Emotion*, 3(2), 81–123. <https://doi.org/10.1080/02699938908408075>
- Jondeau, E. and Rockinger, M. (2003). Conditional volatility, skewness, and kurtosis: existence, persistence, and comovements. *Journal of Economic dynamics and Control*, 27(10), 1699-1737.
- Jung, C. G. (1946). *Psychological Types or The Psychology of Individuation*. London: Kegan Paul, Trench, Trubner & Co.
- Jung, C. G. (2014). *Collected Works of C. G. Jung: Two Essays in Analytical Psychology, Volume: 7*. Editors Herbert Read, Michael Fordham, Gerhard Adler, William McGuire. New Jersey: Princeton University Press.
- Jung, C.G. (1992). *Analitik Psikolojinin Temel İlkeleri*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Jung, C.G. (2006). *Analitik Psikoloji*. İstanbul: Payel Yayınları.

- Jung, S., Kim, J. H., Kang, N. O., Sung, G., Ko, Y. G., Bang, M., Park, C. I. and Lee, S. H. (2021). Fusiform gyrus volume reduction associated with impaired facial expressed emotion recognition and emotional intensity recognition in patients with schizophrenia spectrum psychosis. *Psychiatry research. Neuroimaging*, 307, 111226. <https://doi.org/10.1016/j.psychresns.2020.111226>
- Jusyte, A., Mayer, S. V., Künzel, E., Hautzinger, M. and Schönenberg, M. (2015). Unemotional traits predict early processing deficit for fearful expressions in young violent offenders: an investigation using continuous flash suppression. *Psychological medicine*, 45(2), 285–297. <https://doi.org/10.1017/S0033291714001287>
- Juul, S., Frandsen, F. W., Bo Hansen, S., Sørensen, P., Bateman, A. and Simonsen, S. (2022). A clinical illustration of short-term mentalization-based therapy for borderline personality disorder. *Journal of clinical psychology*, 78(8), 1567–1578. <https://doi.org/10.1002/jclp.23378>
- Kaiser, D., Jacob, G. A., van Zutphen, L., Siep, N., Sprenger, A., Tuschen-Caffier, B., Senft, A., Arntz, A. and Domes, G. (2019). Biased Attention to Facial Expressions of Ambiguous Emotions in Borderline Personality Disorder: An Eye-Tracking Study. *Journal of personality disorders*, 33(5), 671–678. https://doi.org/10.1521/pedi_2019_33_363
- Kammermeier, M., Duran Perez, L., König, L. and Paulus, M. (2020). Attachment security and attention to facial emotional expressions in preschoolers: An eye-tracking study. *The British journal of developmental psychology*, 38(2), 167–185. <https://doi.org/10.1111/bjdp.12313>
- Kanemasa Y. (2005). *Shinrigaku kenkyu: The Japanese journal of psychology*, 76(4), 359–367. <https://doi.org/10.4992/jjpsy.76.359>
- Kapfhammer, H. P. (2017). Das Schizoidie-Konzept in der Psychiatrie. *Neuropsychiatr*, 31:155-171. DOI: <https://doi.org/10.1007/s40211-017-0237-y>
- Kapitanović, A., Tokić, A. and Šimić, N. (2022). Differences in the recognition of sadness, anger, and fear in facial expressions: the role of the observer and model

- gender. *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju*, 73(4), 308–313.
<https://doi.org/10.2478/aiht-2022-73-3662>
- Kaplan H. I., Sadock B. J., Grebb J. A. (1994) *Synopsis of Psychiatry*. Baltimore Maryland. s.161-165.
- Karveli, S., Galanis, P., Mitropoulou, E. M., Karademas, E. and Markopoulos, C. (2023). The Role of Attachment Styles on Quality of Life and Distress Among Early-Stage Female Breast Cancer Patients: A Systematic Review. *Journal of clinical psychology in medical settings*, 30(4): 724–739. <https://doi.org/10.1007/s10880-023-09940-w>
- Kelly, G. A. (2017) A brief introduction to personal construct theory. *Costruttivismi*, 4: 3-25.
- Kendler, K. S., Ohlsson, H., Sundquist, J. and Sundquist, K. (2024). The genetic epidemiology of schizotypal personality disorder. *Psychological medicine*, 1–8. Advance online publication. <https://doi.org/10.1017/S0033291724000230>
- Kesebir, S., Özdoğan Kavzoğlu, S. ve Üstündağ, M. (2011). Bağlanma ve Psikopatoloji. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 3(2): 321-342.
- Khosdelazad, S., Jorna, L. S., McDonald, S., Rakers, S. E., Huitema, R. B., Buunk, A. M. and Spikman, J. M. (2020). Comparing static and dynamic emotion recognition tests: Performance of healthy participants. *PloS one*, 15(10), e0241297. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0241297>
- Kılıç, F., Demirdaş, A., Işık, Ü., Akkuş, M., Atay, İ. M. and Kuzugüdenlioğlu, D. (2020). Empathy, Alexithymia, and Theory of Mind in Borderline Personality Disorder. *The Journal of nervous and mental disease*, 208(9), 736–741. <https://doi.org/10.1097/NMD.0000000000001196>
- Kırcalı, M. (2023). *Bağlanma stili, kişilik özellikleri, anne baba tutumları ve ergenlerin kimlik gelişimi arasındaki ilişki*. (Tez No. 783448) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Kiss, R. J., Orbán-Kis, K. and Szilágyi, T. (2023). A személyiségzavarok jelentősége epilepsziában [Importance of personality disorders in epilepsy]. *Ideggogyászati szemle*, 76(9-10), 297–307. <https://doi.org/10.18071/isz.76.0297>
- Konduz, N. (2015). *DSM-5'e göre kişilik bozukluğu tanısı alan hastaların kişilerarası işlevsellikte yetersizlik düzeyleri*. (Tez No. 415010) [Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kounou, K. B., Bui, E., Dassa, K. S., Hinton, D., Fischer, L., Djassoa, G., & Schmitt, L. (2013). Childhood trauma, personality disorders symptoms and current major depressive disorder in Togo. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 48(7), 1095–1103. <https://doi.org/10.1007/s00127-012-0634-2>.
- Köroğlu, E. (2007). *Kişilik Bozuklukları*. Ankara: HYB Basım Yayın.
- Köroğlu, E. ve Bayraktar, S. (2010). *Kişilik Bozuklukları*. Ankara: HYB Yayıncılık.
- Kraus, G. and Reynolds, D. J. (2001). The “a-b-c’s” of the cluster b’s. *Clinical Psychology Review*, 21(3). [https://doi.org/10.1016/S0272-7358\(99\)00052-5](https://doi.org/10.1016/S0272-7358(99)00052-5)
- Krishna, A.H., Sri, A.B., Priyanka, K.Y.V.S., Taran, S. and Bajaj, V. (2019). Emotion classification using EEG signals based on tunable-Q wavelet transform. *IET Science, Measurement and Technology*, 13 (3), 375–380. <https://doi.org/10.1049/smt2.v13.310.1049/iet-smt.2018.5237>.
- Kulaksızoğlu, A. (2002). *Ergenlik Psikolojisi* (5. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kyranides, M. N., Christofides, D. and Çetin, M. (2022). Difficulties in facial emotion recognition: taking psychopathic and alexithymic traits into account. *BMC psychology*, 10(1), 239. <https://doi.org/10.1186/s40359-022-00946-x>
- Laible, D. J. and Thompson, R. A. (1998). Attachment and emotional understanding in preschool children. *Developmental Psychology*, 34(5), 1038–1045. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.34.5.1038>
- Lamb, M. E., Thompson, R. A., Gardner, W. P., Charnov, E. L. and Estes, D. (1984). Security of infantile attachment as assessed in the "strange situation": Its study and

- biological interpretation. *Behavioral and Brain Sciences*, 7(1), 127–171. <https://doi.org/10.1017/S0140525X00026522>
- Latas, M. and Milovanovic, S. (2014). Personality disorders and anxiety disorders: what is the relationship?. *Current opinion in psychiatry*, 27(1), 57–61. <https://doi.org/10.1097/YCO.0000000000000025>
- Lawrence, K., Campbell, R. and Skuse, D. (2015). Age, gender, and puberty influence the development of facial emotion recognition. *Frontiers in psychology*, 6, 761. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00761>
- Le Corff, Y., Lapalme, M., Rivard, G., L'Ecuyer, G., Morin, R., Forget, K. and Rolland, J. P. (2023). Prevalence of the alternative model of personality disorders diagnoses in populational and at-risk samples, gender and age groups comparisons, and normative data for the LPFS-SR and PID-5. *Personality disorders*, 14(6), 591–602. <https://doi.org/10.1037/per0000632>
- Lecours, S. and Bouchard, M.A. (1997). Dimensions of mentalisation: Outlining levels of psychic transformation. *International Journal of Psychoanalysis*, 78: 855–75.
- LeDoux, J.E. (1991). Emotion and the brain. *The Journal of NIH Research*, 3,49-51.
- Lee R. (2017). Mistrustful and Misunderstood: A Review of Paranoid Personality Disorder. *Current behavioral neuroscience reports*, 4(2), 151–165. <https://doi.org/10.1007/s40473-017-0116-7>
- Lenkiewicz, K., Konowalek, Ł. and Bryńska, A. (2021). Assessment of criterion validity of personality disorder diagnosis in adolescents and relations between attachment style and personality disorder diagnosis. Ocena trafności kryterialnej diagnozy zaburzeń osobowości u młodzieży oraz związków między stylem przywiązania a rozpoznaniem zaburzeń osobowości. *Psychiatria polska*, 55(5), 1139–1155. <https://doi.org/10.12740/PP/OnlineFirst/119778>
- Lenzenweger, M. F. (2008). Epidemiology of Personality Disorders. *Psychiatric Clinics of North America*, 31(3), 395-403. <https://doi.org/10.1016/j.psc.2008.03.003>
- Leppänen, J. M., Kauppinen, P., Peltola, M. J. and Hietanen, J. K. (2007). Differential electrocortical responses to increasing intensities of fearful and happy emotional

expressions. *Brain Research*, 1166, 103–109. <https://doi.org/10.1016/j.brainres.2007.06.060>

Levy K. N. (2012). Subtypes, dimensions, levels, and mental states in narcissism and narcissistic personality disorder. *Journal of clinical psychology*, 68(8), 886–897. <https://doi.org/10.1002/jclp.21893>

Levy, K. N., Johnson, B. N., Clouthier, T. L., Scala, J. W. and Temes, C. M. (2015). An attachment theoretical framework for personality disorders. *Canadian Psychology / Psychologie canadienne*, 56(2), 197–207. <https://doi.org/10.1037/cap0000025>

Levy, K. N., Scala, J. W., Temes, C. M. and Clouthier, T. L. (2015). An integrative attachment theory framework of personality disorders. In S. K. Huprich (Ed.), *Personality disorders: Toward theoretical and empirical integration in diagnosis and assessment* (pp. 315–343). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/14549-014>

Li X and Du T, editors. The relation between cluster B personality disorders and attachment dimensions. 2020 4th international seminar on Education, Management and Social Sciences (ISEMSS 2020). Atlantis Press; 2020.

Lieb, K., Zanarini, M. C., Schmahl, C., Linehan, M. M. and Bohus, M. (2004). Borderline personality disorder. *The Lancet*, 364(9432). [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(04\)16770-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(04)16770-6)

Lilenfeld L. R. (2011). Personality and temperament. *Current topics in behavioral neurosciences*, 6, 3–16. https://doi.org/10.1007/7854_2010_86

Lindekilde, N., Diaz, L. J., Lasgaard, M., Henriksen, J. E., Scheuer, S. H., Andersen, G. S., Rubin, K. H. and Pouwer, F. (2023). Elevated risk of developing type 2 diabetes in people with a psychiatric disorder: What is the role of health behaviors and psychotropic medication?. *Journal of diabetes and its complications*, 37(11): 108591. <https://doi.org/10.1016/j.jdiacomp.2023.108591>

Lorenzini N. and Fonagy P. (2013). Attachment and personality disorders: a short review. *Focus*, 11(2):155–166.

- Lorette, P. and Dewaele, J. (2020). Emotion recognition ability across different modalities: The role of language status (L1/LX), proficiency and cultural background . *Applied Linguistics Review*, 11(1), 1-26. <https://doi.org/10.1515/applirev-2017-0015>
- Lowyck, B., Luyten, P., Vanwalleghem, D., Vermote, R., Mayes, L. C. and Crowley, M. J. (2016). What's in a face? Mentalizing in borderline personality disorder based on dynamically changing facial expressions. *Personality disorders*, 7(1), 72–79. <https://doi.org/10.1037/per0000144>
- Luthans, F. (2010). *Organizational Behavior: An Evidence-Based Approach*. New York:McGraw-Hill/Irwin.
- Luthans, F. (2005). *Organizational Behavior* (10. Edition), McGraw-Hill.
- Luyten, P. and Fonagy, P. (2015). The neurobiology of mentalizing. *Personality disorders*, 6(4), 366–379. <https://doi.org/10.1037/per0000117>
- Luyten, P., Campbell, C. and Fonagy, P. (2021). Rethinking the relationship between attachment and personality disorder. *Current opinion in psychology*, 37, 109–113. <https://doi.org/10.1016/j.copsy.2020.11.003>
- Luyten, P., Campbell, C., Allison, E. and Fonagy, P. (2020). The Mentalizing Approach to Psychopathology: State of the Art and Future Directions. *Annual review of clinical psychology*, 16, 297–325. <https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-071919-015355>
- Luyten, P., Nijssens, L., Fonagy, P. and Mayes, L. C. (2017). Parental Reflective Functioning: Theory, Research, and Clinical Applications. *The Psychoanalytic Study of the Child*, 70(1), 174–199. <https://doi.org/10.1080/00797308.2016.1277901>
- Lyddon, W. J. and Sherry, A. (2001). Developmental personality styles: An attachment theory conceptualization of personality disorders. *Journal of Counseling & Development*, 79(4), 405-414.
- Lynam, D. R. and Widiger, T. A. (2007). Using a general model of personality to understand sex differences in the personality disorders. *Journal of personality disorders*, 21(6), 583–602. <https://doi.org/10.1521/pedi.2007.21.6.583>

- Lynam, D. R. and Widiger, T. A. (2007). Using a general model of personality to understand sex differences in the personality disorders. *Journal of Personality Disorders*, 21(6), 583-602.
- Lysaker, P. H., Olesek, K., Buck, K., Leonhardt, B. L., Vohs, J., Ringer, J., Dimaggio, G., Popolo, R. and Outcalt, J. (2014). Metacognitive mastery moderates the relationship of alexithymia with cluster C personality disorder traits in adults with substance use disorders. *Addictive behaviors*, 39(3), 558–561. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2013.11.007>
- MacDonald, K., Berlow, R. and Thomas, M. L. (2013). Attachment, affective temperament, and personality disorders: a study of their relationships in psychiatric outpatients. *Journal of affective disorders*, 151(3), 932–941. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2013.07.040>
- Magnavita, J. J. (2004). Classification, Prevalence, and Etiology of Personality Disorders: Related Issues and Controversy. In J. J. Magnavita (Ed.), *Handbook of Personality Disorders: Theory and Practice* (pp. 3–23). John Wiley & Sons Inc.
- Main, M. (1973). *Exploration, play, and cognitive functioning* (Unpublished doctoral dissertation). The John Hopkins University, Baltimore, MD.
- Main, M. (1977). Analysis of a peculiar form of reunion behaviour seen in some day-care children In Webb R. (Ed.), *Social development in childhood* (pp. 33–78). Baltimore, MD: John Hopkins University Press.
- Main, M. and Solomon J. (1990). Procedures for identifying infants as disorganised/disoriented during the Ainsworth Strange Situation In Greenberg M. T., Cicchetti D., & Cummings E. M. (Eds.), *Attachment in the preschool years* (pp. 121–160). Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Main, M. and Solomon, J. (1986). Discovery of an insecure-disorganized/disoriented attachment pattern. In T. B. Brazelton & M. W. Yogman (Eds.), *Affective development in infancy* (pp. 95–124). Ablex Publishing.

- Main, M. and Weston D. (1981). The quality of the toddler's relationship to mother and to father: Related to conflict behavior and the readiness to establish new relationships. *Child Development*, 52, 932–940. doi: 10.2307/1129097
- Mancebo, M. C., Eisen, J. L., Grant, J. E. and Rasmussen, S. A. (2005). Obsessive Compulsive Personality Disorder and Obsessive Compulsive Disorder: Clinical Characteristics, Diagnostic Difficulties, and Treatment. *Annals of Clinical Psychiatry*, 17(4). <https://doi.org/10.1080/10401230500295305>
- Marissen, M. A., Deen, M. L. and Franken, I. H. (2012). Disturbed emotion recognition in patients with narcissistic personality disorder. *Psychiatry research*, 198(2), 269–273. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2011.12.042>
- Marčinko, D., Jakšić, N., Skočić, M. and Franić, T. (2013). Mentalization and psychopharmacotherapy in patients with personality and eating disorders. *Psychiatria Danubina*, 25(3), 320–323.
- Maróthi, R. and Kéri, S. (2018). Enhanced mental imagery and intact perceptual organization in schizotypal personality disorder. *Psychiatry research*, 259, 433–438. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2017.11.015>
- Marsh, A. A. and Blair, R. J. (2008). Deficits in facial affect recognition among antisocial populations: a meta-analysis. *Neuroscience and biobehavioral reviews*, 32(3), 454–465. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2007.08.003>
- Masterson, J. F. (2013). Bağlanma Kuramı ve Nörobiyolojik Kendilik Gelişimi Açısından Kişilik Bozuklukları (H. Şentürk, Çev.). Litera Yayıncılık, İstanbul.
- Matsumoto, D. (1990). Cultural similarities and differences in display rules. *Motivation and Emotion*, 14, 195-214.
- Mazaheri, M. A., Nejati, V., Zabihzadeh, A. and Maleki, G. (2017). Attachment styles and recognition of facial expression of emotion. *Journal of Applied Psychological Research*, 8(1), 1-11. doi:[10.22059/JAPR.2017.62600](https://doi.org/10.22059/JAPR.2017.62600)
- McDougall, W. (1926). *An introduction to social psychology*. Boston: Luce.

- McGlashan, T. H., Grilo, C. M., Sanislow, C. A., Ralevski, E., Morey, L. C., Gunderson, J. G., Skodol, A. E., Shea, M. T., Zanarini, M. C., Bender, D., Stout, R. L., Yen, S. and Pagano, M. (2005). Two-year prevalence and stability of individual DSM-IV criteria for schizotypal, borderline, avoidant, and obsessive-compulsive personality disorders: toward a hybrid model of axis II disorders. *The American journal of psychiatry*, 162(5), 883–889. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.162.5.883>
- McLaren, V., Gallagher, M., Hopwood, C. J. and Sharp, C. (2022). Hypermentalizing and Borderline Personality Disorder: A Meta-Analytic Review. *American journal of psychotherapy*, 75(1), 21–31. <https://doi.org/10.1176/appi.psychotherapy.20210018>
- McMartin, J. (2020). *Kişilik Psikolojisi Öğrenci Merkezli Bir Yaklaşım*. (D. Gençtanırım Kurt ve S. Demirtaş Zorbaz, Çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık. (Orijinal çalışma basım tarihi 2015)
- McWilliams, N. (2010). *Psikanalitik tanı: Klinik süreç içinde kişilik yapısını anlamak*. (E. Kalem, Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1994)
- Meehan, K. B., De Panfilis, C., Cain, N. M., Antonucci, C., Soliani, A., Clarkin, J. F. and Sambataro, F. (2017). Facial emotion recognition and borderline personality pathology. *Psychiatry research*, 255, 347–354. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2017.05.042>
- Meehl, P. E. (1962). Schizotaxia, schizotypy, schizophrenia. *American Psychologist*, 17(12), 827–838. <https://doi.org/10.1037/h0041029>
- Meinhardt-Injac, B., Kurbel, D. and Meinhardt, G. (2020). The coupling between face and emotion recognition from early adolescence to young adulthood. *Cognitive Development*, 53, 100851. <https://doi.org/10.1016/j.cogdev.2020.100851>
- Meinhardt-Injac, B., Kurbel, D. and Meinhardt, G. (2020). The coupling between face and emotion recognition from early adolescence to young adulthood. *Cognitive Development*, 53, 100851.

- Meloy, J. R. (2009). Antisosyal Kişilik Bozukluğu. G. O. Gabbard, (Ed.), *Gabbard's Treatments of Psychiatric Disorders* (M. Işıntaş, Çev.), Ankara: Rotatıp Kitabevi, 775-789.
- Mesquita, B. and Frijda, N. H. (1992). Cultural variations in emotions: A review. *Psychological Bulletin*, 112(2), 179–204. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.112.2.179>
- Meyer, B., Pilkonis, P. A. and Beevers, C. G. (2004). What's in a (neutral) face? Personality disorders, attachment styles, and the appraisal of ambiguous social cues. *Journal of personality disorders*, 18(4), 320–336. <https://doi.org/10.1521/pedi.2004.18.4.320>
- Meyer, B., Pilkonis, P. A., Proietti, J. M., Heape, C. L. and Egan, M. (2001). Attachment styles and personality disorders as predictors of symptom course. *Journal of personality disorders*, 15(5), 371–389. <https://doi.org/10.1521/pedi.15.5.371.19200>
- Meyer, J.K. and Scholar, M. (2009). In the eye of the beholder: Attachment style differences in emotion perception. *The Penn State McNair Journal Summer*, 16, 74-87.
- Mikulincer, M. and Shaver, P. R. (2007). *Attachment in Adulthood: Structure, Dynamics, and Change*. New York: The Guilford Press.
- Mikulincer, M. and Shaver, P. R. (2012). An attachment perspective on psychopathology. *World psychiatry : official journal of the World Psychiatric Association (WPA)*, 11(1), 11–15. <https://doi.org/10.1016/j.wpsyc.2012.01.003>
- Mill, A., Allik, J., Realo, A. and Valk, R. (2009). Age-related differences in emotion recognition ability: a cross-sectional study. *Emotion (Washington, D.C.)*, 9(5), 619–630. <https://doi.org/10.1037/a0016562>
- Millon T. (2016). What Is a Personality Disorder?. *Journal of personality disorders*, 30(3), 289–306. <https://doi.org/10.1521/pedi.2016.30.3.289>
- Millon, T. and Lerner, M. J. (2003). *Handbook of Psychology*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc

- Millon, T., Millon, C. M., Meagher, S. E., Grossman, S. D. and Ramnath, R. (2004). *Personality disorders in modern life* (2. edition). New Jersey: John Wiley & Sons.
- Mirbagheri L, Khatibi A and Seyed Mousavi P. (2020). Situational modulation of emotion recognition abilities in children with secure and insecure attachment: The role of gender. *Journal of Practice in Clinical Psychology*, 8 (3) :183-192. <https://doi.org/10.32598/jpcp.8.3.10.606.1>
- Mitchell, A. M. and Black, M. J. (2012). *Freud ve Sonrası: Modern Psikanalitik Düşüncenin Tarihi*. (A. Eğilmez, Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1995).
- Moradi Siah Afshadi, M., Amiri, Sh., Molavi, H. (2017). Testing the Model of Attachment, Facial Emotion Recognition, Emotion Regulation, Emotional Perspective Taking, and Depression in Female Adolescents. *Journal of Practice in Clinical Psychology*, 5(1), 33-44. <https://doi.org/10.18869/acadpub.jpcp.5.1.33>
- Moran, P., Romaniuk, H., Coffey, C., Chanen, A., Degenhardt, L., Borschmann, R. and Patton, G. C. (2016). The influence of personality disorder on the future mental health and social adjustment of young adults: a population-based, longitudinal cohort study. *The lancet. Psychiatry*, 3(7): 636–645. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(16\)30029-3](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(16)30029-3)
- Morrison, J. (2016). *DSM-5 Made Easy The Clinician's Guide to Diagnosis DSM-5'i kolaylaştıran klinisyenler için tanı rehberi* (M. Şahin, H.U. Kural, çev). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Mowrer, O. H. (1960). *Learning Theory and Behavior*. New York, NY: Wiley. <https://doi.org/10.1037/10802-000>
- Muñoz-Negro, J. E., Gutiérrez, B., Rivera, M., Molina, E., González Díaz, M., Jabalera Ruz, P. and Cervilla, J. A. (2024). An epidemiological survey on personality disorder in Andalusia (the PISMA-ep PD study). *The International journal of social psychiatry*, 70(1), 209–217. <https://doi.org/10.1177/00207640231204216>
- Nakash, O., Nagar, M., Razon, L. and Westen, D. (2021). Association Between Attachment Patterns and Personality Disorders: A Multimethod Multi-Informant

- Study Using a Clinical Sample. *The Journal of nervous and mental disease*, 209(5), 386–394. <https://doi.org/10.1097/NMD.0000000000001310>
- Nakash-Eisikovits, O., Dutra, L. and Westen, D. (2002). Relationship between attachment patterns and personality pathology in adolescents. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 41(9), 1111–1123. <https://doi.org/10.1097/00004583-200209000-00012>
- Nazzaro, M. P., Boldrini, T., Tanzilli, A., Muzi, L., Giovanardi, G. and Lingiardi, V. (2017). Does reflective functioning mediate the relationship between attachment and personality?. *Psychiatry research*, 256, 169–175. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2017.06.045>
- Nesse R. M. (1990). Evolutionary explanations of emotions. *Human nature (Hawthorne, N.Y.)*, 1(3), 261–289. <https://doi.org/10.1007/BF02733986>
- Neves Horácio, A., Bento, A. and Gama Marques, J. (2023). Personality and attachment in the homeless: A systematic review. *The International journal of social psychiatry*, 69(6), 1312–1326. <https://doi.org/10.1177/00207640231161201>
- Newbury-Helps, J., Feigenbaum, J. and Fonagy, P. (2017). Offenders With Antisocial Personality Disorder Display More Impairments in Mentalizing. *Journal of personality disorders*, 31(2), 232–255. https://doi.org/10.1521/pedi_2016_30_246
- Newton-Howes, G., Clark, L. A. and Chanen, A. (2015). Personality disorder across the life course. *Lancet (London, England)*, 385(9969): 727–734. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(14\)61283-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(14)61283-6)
- Oatley, K. and Johnson-Laird, P. N. (1987). Towards a cognitive theory of emotions. *Cognition and Emotion*, 1(1), 29–50. <https://doi.org/10.1080/02699938708408362>
- Ochsner K. N. (2008). The social-emotional processing stream: five core constructs and their translational potential for schizophrenia and beyond. *Biological psychiatry*, 64(1), 48–61. <https://doi.org/10.1016/j.biopsych.2008.04.024>

- Ogloff J. R. (2006). Psychopathy/antisocial personality disorder conundrum. *The Australian and New Zealand journal of psychiatry*, 40(6-7), 519–528. <https://doi.org/10.1080/j.1440-1614.2006.01834.x>
- Okur, C.E. (2022). *Obsesif kompulsif bozukluk tanısı almış bireylerde zihinselleştirmenin stresle başa çıkma ve algılanan sosyal destek ile ilişkisi*. (Tez no. 786402) [Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Oldham J. M. (2015). A framework for all seasons: Commentary on the special issue on mentalization in borderline personality disorder. *Personality disorders*, 6(4), 397–398. <https://doi.org/10.1037/per0000153>
- Oliva, V., Fanelli, G., Kasper, S., Zohar, J., Souery, D., Montgomery, S., Albani, D., Forloni, G., Ferentinos, P., Rujescu, D., Mendlewicz, J., Kas, M. J., De Ronchi, D., Fabbri, C. and Serretti, A. (2022). Social withdrawal as a trans-diagnostic predictor of short-term remission: a meta-analysis of five clinical cohorts. *International clinical psychopharmacology*, 37(2), 38–45. <https://doi.org/10.1097/YIC.0000000000000384>
- Ortony A. (2022). Are All "Basic Emotions" Emotions? A Problem for the (Basic) Emotions Construct. *Perspectives on psychological science : a journal of the Association for Psychological Science*, 17(1), 41–61. <https://doi.org/10.1177/1745691620985415>
- Ortony, A. and Turner, T. J. (1990). What's basic about basic emotions?. *Psychological review*, 97(3), 315–331. <https://doi.org/10.1037/0033-295x.97.3.315>
- Oster, H., Daily, L. and Goldenthal, P. (1989). Processing facial affect. In A. W. Young & H. D. Ellis (Eds.), *Handbook of research on face processing* (pp.101-161). Amsterdam: Elsevier.
- Öner, Y. (2023). *Çocukluk çağı duygusal ve fiziksel istismarın borderline kişilik özelliklerini yordamasında mentalizasyonun aracılık rolü*. (Tez no. 831335) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Özsoy, E. ve Yıldız, G., (2013). Kişilik kavramının örgütler açısından önemi: bir literatür taraması. *İşletme Bilimi Dergisi*, 1(2), 1-12.
- Öztunç, H. Bilge, Y. ve Bilge, Y. (2015). Kişilik bozuklukları ile gelir ve cinsiyet değişkenlerinin ilişkisinin incelenmesi. *Yakındoğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1): 63-82.
- Öztürk, O. M. ve Uluşahin, A. (2011). *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri.
- Pad, R. A., Okut, H., Zackula, R., Macaluso, M. and Huprich, S. K. (2022). Understanding the relationship between personality pathology and attachment style in the context of the DSM-5 Alternative Model of Personality Disorders. *Personality and mental health*, 16(3), 163–179. <https://doi.org/10.1002/pmh.1530>
- Panksepp, J. (1982). Toward a general psychobiological theory of emotions. *Behavioral and Brain Sciences*, 5(3), 407–467. <https://doi.org/10.1017/S0140525X00012759>
- Parada-Fernández, P., Herrero-Fernández, D., Oliva-Macías, M. and Rohwer, H. (2021). Analysis of the mediating effect of mentalization on the relationship between attachment styles and emotion dysregulation. *Scandinavian journal of psychology*, 62(3), 312–320. <https://doi.org/10.1111/sjop.12717>
- Paris J. (2004). Gender differences in personality traits and disorders. *Current psychiatry reports*, 6(1), 71–74. <https://doi.org/10.1007/s11920-004-0042-8>
- Paris, J. (2007). An overview on gender, personality and mental health. *Personality and Mental Health*, 1(1), 14-20. <https://doi.org/10.1002/pmh.1>
- Park, C. S., Choi, E. K., Han, K. D., Ahn, H. J., Kwon, S., Lee, S. R., Oh, S. and Lip, G. Y. H. (2023). Increased cardiovascular events in young patients with mental disorders: a nationwide cohort study. *European journal of preventive cardiology*, 30(15), 1582–1592. <https://doi.org/10.1093/eurjpc/zwad102>
- Pena-Garijo, J. and Monfort-Escrig, C. (2021). The centrality of secure attachment within an interacting network of symptoms, cognition, and attachment dimensions in persons with schizophrenia-spectrum disorders: A preliminary study. *Journal of*

<https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2021.01.002>

- Penders, K. A. P., Peeters, I. G. P., Metsemakers, J. F. M. and van Alphen, S. P. J. (2020). Personality Disorders in Older Adults: a Review of Epidemiology, Assessment, and Treatment. *Current psychiatry reports*, 22(3), 14. <https://doi.org/10.1007/s11920-020-1133-x>
- Pennestri, M. H., Gaudreau, H., Bouvette-Turcot, A. A., Moss, E., Lecompte, V., Atkinson, L., Lydon, J., Steiner, M., Meaney, M. J. and Mavan Research Team (2015). Attachment disorganization among children in Neonatal Intensive Care Unit: Preliminary results. *Early human development*, 91(10), 601–606. <https://doi.org/10.1016/j.earlhumdev.2015.07.005>
- Pincus, A. L. (2005). A Contemporary Integrative Interpersonal Theory of Personality Disorders. In M. F. Lenzenweger & J. F. Clarkin (Eds.), *Major theories of personality disorder*. Guilford Press. 282–331.
- Pincus, A. L. and Lukowitsky, M. R. (2010). Pathological narcissism and narcissistic personality disorder. *Annual Review of Clinical Psychology*, 6, 421–446. <https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.121208.131215>
- Plutchik, R. (1960). The multifactor-analytic theory of emotion. *The Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied*, 50(1), 153–171. <https://doi.org/10.1080/00223980.1960.9916432>
- Plutchik, R. (1980). *A general psychoevolutionary theory of emotion*. In R. Plutchik, & H. Kellerman (Eds.), *Emotion: Theory, Research, and Experience* (pp. 3-33). New York: Academic Press.
- Pulay, A. J., Stinson, F. S., Dawson, D. A., Goldstein, R. B., Chou, S. P., Huang, B., Saha, T. D., Smith, S. M., Pickering, R. P., Ruan, W. J., Hasin, D. S. and Grant, B. F. (2009). Prevalence, correlates, disability, and comorbidity of DSM-IV schizotypal personality disorder: results from the wave 2 national epidemiologic survey on alcohol and related conditions. *Primary care companion to the Journal of clinical psychiatry*, 11(2), 53–67. <https://doi.org/10.4088/pcc.08m00679>

- Quek, J., Melvin, G. A., Bennett, C., Gordon, M. S., Saeedi, N. and Newman, L. K. (2019). Mentalization in Adolescents With Borderline Personality Disorder: A Comparison With Healthy Controls. *Journal of personality disorders*, 33(2), 145–163. <https://doi.org/10.1521/pedi.2018.32.336>
- Raby, K. L., Steele, R. D., Carlson, E. A. and Sroufe, L. A. (2015). Continuities and changes in infant attachment patterns across two generations. *Attachment & human development*, 17(4), 414–428. <https://doi.org/10.1080/14616734.2015.1067824>
- Radetzki, P., Wrath, A. J., McWilliams, L., Olson, T., Adams, S., De Souza, D., Lau, B. and Adams, G. C. (2023). Exploring the Relationship Between Attachment and Pathological Personality Trait Domains in an Outpatient Psychiatric Sample. *The Journal of nervous and mental disease*, 211(1), 46–53. <https://doi.org/10.1097/NMD.0000000000001569>
- Reich, J. and Schatzberg, A. (2021). Prevalence, Factor Structure, and Heritability of Avoidant Personality Disorder. *The Journal of nervous and mental disease*, 209(10), 764–772. <https://doi.org/10.1097/NMD.0000000000001378>
- Reichborn-Kjennerud T. (2008). Genetics of personality disorders. *The Psychiatric clinics of North America*, 31(3), 421–440. <https://doi.org/10.1016/j.psc.2008.03.012>
- Reichl, C. and Kaess, M. (2021). Self-harm in the context of borderline personality disorder. *Current opinion in psychology*, 37, 139–144. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2020.12.007>
- Reinhard, M. A., Nenov-Matt, T. and Padberg, F. (2022). Loneliness in Personality Disorders. *Current psychiatry reports*, 24(11), 603–612. <https://doi.org/10.1007/s11920-022-01368-7>
- Rigon, A., Turkstra, L. S., Mutlu, B. and Duff, M. C. (2018). Facial-affect recognition deficit as a predictor of different aspects of social-communication impairment in traumatic brain injury. *Neuropsychology*, 32(4), 476–483. <https://doi.org/10.1037/neu0000368>

- Ripoll, L. H., Zaki, J., Perez-Rodriguez, M. M., Snyder, R., Strike, K. S., Boussi, A., Bartz, J. A., Ochsner, K. N., Siever, L. J. and New, A. S. (2013). Empathic accuracy and cognition in schizotypal personality disorder. *Psychiatry research*, 210(1), 232–241. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2013.05.025>
- Ritzl, A., Csukly, G., Balázs, K. and Égerházi, A. (2018). Facial emotion recognition deficits and alexithymia in borderline, narcissistic, and histrionic personality disorders. *Psychiatry research*, 270, 154–159. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.09.017>
- Ritzl, A., Csukly, G., Balázs, K. and Égerházi, A. (2018). Facial emotion recognition deficits and alexithymia in borderline, narcissistic, and histrionic personality disorders. *Psychiatry research*, 270, 154–159. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.09.017>
- Robertson, J. and Bowlby, J. (1952). Responses of young children to separation from their mothers. *Courrier du Centre International de l'Enfance*, 2, 131-142.
- Robin, M., Surjous, L., Belbèze, J., Bonnardel, L., Lamas, C., Silva, J., Peres, V. and Corcos, M. (2023). Four attachment-based categories of emotion regulation in adolescent psychic troubles. *Frontiers in psychology*, 14, 1133980. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1133980>
- Robledo, J. P., Cross, I., Boada-Bayona, L. and Demogeot, N. (2022). Back to basics: A re-evaluation of the relevance of imprinting in the genesis of Bowlby's attachment theory. *Frontiers in psychology*, 13, 1033746. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1033746>
- Ronningstam, E. F., Keng, S. L., Ridolfi, M. E., Arbabi, M. and Grenyer, B. F. S. (2018). Cultural Aspects in Symptomatology, Assessment, and Treatment of Personality Disorders. *Current psychiatry reports*, 20(4), 22. <https://doi.org/10.1007/s11920-018-0889-8>
- Ruben, D., H. (2015). *Behavioral Guide To Personality Disorders (DSM-5)*. Illinois: Charles C Thomas Pub.

- Ruffman, T., Wilson, M., Henry, J. D., Dawson, A., Chen, Y., Kladnitski, N., Myftari, E., Murray, J., Halberstadt, J. and Hunter, J. A. (2016). Age differences in right-wing authoritarianism and their relation to emotion recognition. *Emotion (Washington, D.C.)*, 16(2), 226–236. <https://doi.org/10.1037/emo0000107>
- Ruiz-Tagle, A., Costanzo, E., De Achával, D. and Guinjoan, S. (2015). Social Cognition in a Clinical Sample of Personality Disorder Patients. *Frontiers in psychiatry*, 6, 75. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2015.00075>
- Russ, E., Shedler, J., Bradley, R. and Westen, D. (2008). Refining the construct of narcissistic personality disorder: diagnostic criteria and subtypes. *The American journal of psychiatry*, 165(11), 1473–1481. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2008.07030376>
- Russell, J. A. (1994). Is there universal recognition of emotion from facial expression? A review of the cross-cultural studies. *Psychological Bulletin*, 115(1), 102–141. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.115.1.102>
- Russell, J., and Fernandez-Dols, J., M. (1997). The psychology of facial expression. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511659911>.
- Rutter, L. A., Scheuer, L., Vahia, I. V., Forester, B. P., Smoller, J. W. and Germine, L. (2019). Emotion sensitivity and self-reported symptoms of generalized anxiety disorder across the lifespan: A population-based sample approach. *Brain and behavior*, 9(6), e01282. <https://doi.org/10.1002/brb3.1282>
- Sabino, A. D. V., Chagas, M. H. N. and Osório, F. L. (2016). Effects of psychotropic drugs used in the treatment of anxiety disorders on the recognition of facial expressions of emotion: Critical analysis of literature. *Neuroscience and biobehavioral reviews*, 71, 802–809. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2016.10.027>
- Sadock, B. J. and Sadock, V. A. (2000). *Kaplan and Sadock's comprehensive textbook of psychiatry* (7. Edition). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Salovey, P. and Mayer, J. D. (1989-1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185–211. <https://doi.org/10.2190/DUGG-P24E-52WK-6CDG>

- Salter, M. D. (1940). An evaluation of adjustment based upon the concept of security. Child Development Series. Toronto, Ontario, Canada: University of Toronto Press.
- Samuels J. (2011). Personality disorders: epidemiology and public health issues. *International review of psychiatry (Abingdon, England)*, 23(3), 223–233. <https://doi.org/10.3109/09540261.2011.588200>
- Samuels, J., Eaton, W. W., Bienvenu, O. J., Brown, C. H., Costa, P. T. and Nestadt, G. (2002). Prevalence and correlates of personality disorders in a community sample. *British Journal of Psychiatry*, 180(6), 536–542. <https://doi.org/10.1192/bjp.180.6.536>
- Santoro, G., Costanzo, A., Franceschini, C., Lenzo, V., Musetti, A. and Schimmenti, A. (2024). Insecure Minds through the Looking Glass: The Mediating Role of Mentalization in the Relationships between Adult Attachment Styles and Problematic Social Media Use. *International journal of environmental research and public health*, 21(3), 255-268. <https://doi.org/10.3390/ijerph21030255>
- Santoro, G., Midolo, L. R., Costanzo, A. and Schimmenti, A. (2021). The vulnerability of insecure minds: The mediating role of mentalization in the relationship between attachment styles and psychopathology. *Bulletin of the Menninger Clinic*, 85(4), 358–384. <https://doi.org/10.1521/bumc.2021.85.4.358>
- Santrock, J. W. (2012). *Yaşam boyu gelişim: Gelişim psikolojisi* (G. Yüksel, Çev.; 13.baskı) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. (Özgün çalışma 1997 yılında yayınlanmıştır)
- Sardoğan, M. E. ve Kaygusuz, C. (2006). Antisosyal Kişilik Bozukluğu Tanısı Almış ve Almamış Olan Bireylerin Duygusal Zekâ Düzeyleri Açısından İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 7(1):85-102.
- Sayın, A. ve Aslan, S. (2005). Duygudurum Bozuklukları ile Huy, Karakter ve Kişilik İlişkisi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 16(4): 276-283.
- Schermerhorn, J. R., Hunt, J.G., and R.N. Osborn. (2002). *Managing Organizational Behavior. Beşinci Basım*. ABD: John Wiley ve Sons, Inc.

- Schulte Holthausen, B. and Habel, U. (2018). Sex Differences in Personality Disorders. *Current psychiatry reports*, 20(12), 107. <https://doi.org/10.1007/s11920-018-0975-y>
- Schultz, D. P. and Schultz, S. E. (2005). *Theories of Personality* (8. Edition). United States of America: Thomson Wadsworth Learning.
- Schultz, D.P. and Schultz, S.E. (2017). *Theories of Personality*. (11th Edition). Boston: Cengage Learning.
- Seid, M., Anbesaw, T., Melke, S., Beteshe, D., Mussa, H., Asmamaw, A. and Shegaw, M. (2022). Antisocial personality disorder and associated factors among incarcerated in prison in Dessie city correctional center, Dessie, Ethiopia: a cross-sectional study. *BMC psychiatry*, 22(1), 53-60. <https://doi.org/10.1186/s12888-022-03710-y>
- Semerari, A., Colle, L., Pellecchia, G., Buccione, I., Carcione, A., Dimaggio, G., Nicolò, G., Procacci, M. and Pedone, R. (2014). Metacognitive dysfunctions in personality disorders: correlations with disorder severity and personality styles. *Journal of personality disorders*, 28(6), 751–766. <https://doi.org/10.1521/pedi.2014.28.137>
- Senn, M. J. E. (1977b). *Interview with John Bowlby. Unpublished manuscript, National Library of Medicine*, Washington, DC.
- Serrano, J. M., Iglesias, J. and Loeches, A. (1992). Visual discrimination and recognition of facial expressions of anger, fear, and surprise in 4- to 6-month-old infants. *Developmental psychobiology*, 25(6), 411–425. <https://doi.org/10.1002/dev.420250603>
- Sharp, C. and Fonagy, P. (2008). The parent's capacity to treat the child as a psychological agent: Constructs, measures and implications for developmental psychopathology. *Social Development*, 17(3), 737–754. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00457.x>
- Shaver, P. R. and Hazan, C. (1988). A Biased Overview of the Study of Love. *Journal of Social and Personal Relationships*, 5(4), 473-501. <https://doi.org/10.1177/0265407588054005>

- Shean, G., Bell, E. and Cameron, C. D. (2007). Recognition of nonverbal affect and schizotypy. *The Journal of psychology*, 141(3), 281–291. <https://doi.org/10.3200/JRLP.141.3.281-292>
- Shimokawa, A., Yatomi, N., Anamizu, S., Torii, S., Isono, H., Sugai, Y. and Kohno, M. (2001). Influence of deteriorating ability of emotional comprehension on interpersonal behavior in Alzheimer-type dementia. *Brain and cognition*, 47(3), 423–433. <https://doi.org/10.1006/brcg.2001.1318>
- Simcock, G., McLoughlin, L. T., De Regt, T., Broadhouse, K. M., Beaudequin, D., Lagopoulos, J. and Hermens, D. F. (2020). Associations between Facial Emotion Recognition and Mental Health in Early Adolescence. *International journal of environmental research and public health*, 17(1), 330. <https://doi.org/10.3390/ijerph17010330>
- Sinha, P. and Sharan, P. (2007). Attachment and personality disorders. *Journal of Indian Association for Child and Adolescent Mental Health*, 3(4):105-112. doi:[10.1177/0973134220070404](https://doi.org/10.1177/0973134220070404)
- Shu, L., Xie, J., Yang, M., Li, Z., Li, Z., Liao, D., Xu, X. and Yang, X. (2018). A Review of Emotion Recognition Using Physiological Signals. *Sensors (Basel, Switzerland)*, 18(7), 2074. <https://doi.org/10.3390/s18072074>
- Skinner, B. F. (1965). *Science and Human Behaviour*. New York: The Free Press.
- Slade A. (2005). Parental reflective functioning: an introduction. *Attachment & human development*, 7(3), 269–281. <https://doi.org/10.1080/14616730500245906>
- Snowden, R. J., Craig, R. and Gray, N. S. (2013). Detection and recognition of emotional expressions: Effects of traits of personality disorder and gender. *Personality and Individual Differences*, 54(2), 158–163. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.08.007>
- Soykan, A. (2019). *Sınır kişilik özelliği deneyimleyen bireylerin bağlanma stilleri ile duygu farkındalığı ve duygu düzenleme güçlüğü düzeylerinin incelenmesi*. (Tez No. 541027) [Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Soysal, A. Ş., Bodur, Ş., İşeri, E. ve Şenol, S. (2005). Bebeklik Dönemindeki Bağlanma Sürecine Genel Bir Bakış. *Klinik Psikiyatri*, 8(2): 88-99.
- Sprio, V., Mirra, L., Madeddu, F., Lopez-Castroman, J., Blasco-Fontecilla, H., Di Pierro, R. and Calati, R. (2024). Can clinical and subclinical forms of narcissism be considered risk factors for suicide-related outcomes? A systematic review. *Journal of psychiatric research*, 172, 307–333. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2024.02.017>
- Sroufe, L. A. and Waters, E. (1977). Attachment as an organizational construct. *Child Development*, 48(4), 1184–1199. <https://doi.org/10.2307/1128475>
- Steele, H., Steele, M. and Croft, C. (2008). Early attachment predicts emotion recognition at 6 and 11 years old. *Attachment & human development*, 10(4), 379–393. <https://doi.org/10.1080/14616730802461409>
- Steele, H., Steele, M., Croft, C. and Fonagy, P. (1999). Infant–mother attachment at one year predicts children's understanding of mixed emotions at six years. *Social Development*, 8(2), 161–178. <https://doi.org/10.1111/1467-9507.00089>
- Steele, K. R., Townsend, M. L. and Grenyer, B. F. S. (2019). Parenting and personality disorder: An overview and meta-synthesis of systematic reviews. *PloS one*, 14(10), e0223038. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0223038>
- Stern, J. A., Barbarin, O. and Cassidy, J. (2022). Working toward anti-racist perspectives in attachment theory, research, and practice. *Attachment & human development*, 24(3), 392–422. <https://doi.org/10.1080/14616734.2021.1976933>
- Svrakic, D. M. and Cloninger, R. C. (2010). Epigenetic perspective on behavior development, personality, and personality disorders. *Psychiatria Danubina*, 22(2), 153–166.
- Şenel, F. ve Balaban, G. (2024, 29-30 Nisan). *Kişilik Bozukluklarında Duygu Tanıma Yeteneğinin Değerlendirilmesi* [Bildiri sunumu]. Topkapı Üniversitesi 1.Topkapı Psikoloji Kongresi, İstanbul, Türkiye.

- Şenyuva, H. Ş. (2007). *Aydın İlinden Alınan Normal Bir Örneklemde Kişilik Bozukluklarının Yaygınlık Çalışması*. (Psikiyatri uzmanlık tezi), Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Tanzilli, A., Di Giuseppe, M., Giovanardi, G., Boldrini, T., Caviglia, G., Conversano, C. and Lingiardi, V. (2021). Mentalization, attachment, and defense mechanisms: a Psychodynamic Diagnostic Manual-2-oriented empirical investigation. *Research in psychotherapy (Milano)*, 24(1), 31-41. <https://doi.org/10.4081/ripppo.2021.531>
- Taşçı, F. (2021). *DSM-5'te yer alan kişilik bozukluklarının psikososyal gelişim dönemleri ve varoluşsal otantiklik açısından incelenmesi*. (Tez No. 663781) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Tatlıldil, E. ve Turan, E. (2007). Paranoid Kişilik Bozukluğu. *Türkiye Klinikleri Dahili Tıp Bilimleri Dergisi Psikiyatri*, 3(12): 17-23.
- Thamby, A. and Khanna, S. (2019). The role of personality disorders in obsessive-compulsive disorder. *Indian journal of psychiatry*, 61: 114–121. https://doi.org/10.4103/psychiatry.IndianJPsychiatry_526_18
- Thomaes, S., Bushman, B. J., Orobio de Castro, B. and Stegge, H. (2009). What makes narcissists bloom? A framework for research on the etiology and development of narcissism. *Development and psychopathology*, 21(4), 1233–1247. <https://doi.org/10.1017/S0954579409990137>
- Thompson, A. E. and Voyer, D. (2014). Sex differences in the ability to recognise non-verbal displays of emotion: a meta-analysis. *Cognition & emotion*, 28(7), 1164–1195. <https://doi.org/10.1080/02699931.2013.875889>
- Thorndike, E. L. (1927). *The law of effect*. *The American journal of psychology*, 39(1/4), 212- 222. <https://doi.org/10.2307/1415413>
- Timmerman, I. G. and Emmelkamp, P. M. (2006). The relationship between attachment styles and Cluster B personality disorders in prisoners and forensic inpatients. *International journal of law and psychiatry*, 29(1), 48–56. <https://doi.org/10.1016/j.ijlp.2005.04.005>

- Timmermann, M., Jeung, H., Schmitt, R., Boll, S., Freitag, C. M., Bertsch, K. and Herpertz, S. C. (2017). Oxytocin improves facial emotion recognition in young adults with antisocial personality disorder. *Psychoneuroendocrinology*, 85, 158–164. <https://doi.org/10.1016/j.psyneuen.2017.07.483>
- Tomkins, S.S. (1984). *Affect theory*. In K. R. Scherer & P. Ekman (Eds.), *Approaches to emotion* (pp. 163-195). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Tomko, R. L., Trull, T. J., Wood, P. K. and Sher, K. J. (2014). Characteristics of borderline personality disorder in a community sample: comorbidity, treatment utilization, and general functioning. *Journal of personality disorders*, 28(5), 734–750. https://doi.org/10.1521/pedi_2012_26_093
- Torgersen S. (2009). The nature (and nurture) of personality disorders. *Scandinavian journal of psychology*, 50(6), 624–632. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9450.2009.00788.x>
- Torgersen, S., Kringlen, E. and Cramer, V. (2001). The prevalence of personality disorders in a community sample. *Archives of general psychiatry*, 58(6), 590–596. <https://doi.org/10.1001/archpsyc.58.6.590>
- Törenli Kaya, Z., Alpay, E. H., Türkkal Yenigüç, Ş., ve Özçürümez Bilgili, G. (2023). Validity and Reliability of the Turkish Version of the Mentalization Scale (MentS). Zihinselleştirme Ölçeği'nin Türkçe Çevirisinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk psikiyatri dergisi = Turkish journal of psychiatry*, 34(2), 118–124. <https://doi.org/10.5080/u25692>
- Triebwasser, J., Chemerinski, E., Roussos, P. and Siever, L. J. (2013). Paranoid personality disorder. *Journal of personality disorders*, 27(6), 795-805.
- Trull, T. J., Jahng, S., Tomko, R. L., Wood, P. K. and Sher, K. J. (2010). Revised NESARC personality disorder diagnoses: gender, prevalence, and comorbidity with substance dependence disorders. *Journal of personality disorders*, 24(4): 412–426. <https://doi.org/10.1521/pedi.2010.24.4.412>
- Tuna, Y. (2013). Kişilik. Birey ve Davranış. (ss. 66-91). Editör Sezen Ünlü. Ankara: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No:2329

- Tuna, Y. (2013). *Kişilik. Birey ve Davranış*. Ankara: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Turan, F. (2016). *Türk toplumunda sağlıklı bireylerin yüz ifadelerinden oluşan duyguları tanımlama testi oluşturulması ve geçerlilik ile güvenilirliğinin uygulanması*. (Tez No. 443837) [Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Turan, F., Balaban, G. ve Şenel, F. (2024, 19-20 Nisan). *Türk Toplumunda Yüz İfadelerinden Oluşan Duyguları Tanımlama Testine (TTDDT) Yoğunluk Alt Boyutunun Eklenmesi ve Kısa Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması* [Bildiri sunumu]. Üsküdar Üniversitesi 6.Uluslararası Pozitif Psikoloji Kongresi, İstanbul, Türkiye.
- Turan, F., Sütçübaşı, B. and Taş, C. (2020). The Development, Validity, And Reliability Of Facial Expression Identification Test In Turkish Population. *The Journal of Neurobehavioral Sciences*, 7(1), 1–7. <https://doi.org/10.5455/JNBS.1564127380>
- Turner, T. J. and Ortony, A. (1992). Basic emotions: Can conflicting criteria converge? *Psychological Review*, 99(3), 566–571. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.99.3.566>
- Türk, M. E ve Karaaziz, M. (2020). Ergenlerde sosyal medya kullanımının bağlanma stilleri, akran ilişkileri ve kişilik bozuklukları ile ilişkisinin incelenmesi. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, 3(5), 97-112.
- Türkçapar, M. H. (2017). *Bilişsel Davranışçı Terapi* (1. Baskı). İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Tüzün, O. ve Sayar, K. (2006). Bağlanma kuramı ve psikopatoloji. *Düşünen Adam*, 19(1), 24-39.
- Üngüren, E. (2011). *Psikobiyolojik kişilik kuramı ekseninde yöneticilerin kişilik özellikleri, karar verme stilleri ve örgütsel sonuçlara yansımaları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Van Heel, M., Luyten, P., De Meulemeester, C., Vanwalleghem, D., Vermote, R. and Lowyck, B. (2019). Mentalizing Based on External Features in Borderline Personality Disorder Compared With Healthy Controls: The Role of Attachment

Dimensions and Childhood Trauma. *Journal of personality disorders*, 33(6), 736–750. https://doi.org/10.1521/pedi_2019_33_373

Van IJzendoorn M. H. (1995). Adult attachment representations, parental responsiveness, and infant attachment: a meta-analysis on the predictive validity of the Adult Attachment Interview. *Psychological bulletin*, 117(3), 387–403. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.387>

Van IJzendoorn M. H. and Bakermans-Kranenburg M. (1997). Intergenerational transmission of attachment: A move to the contextual level. (Atkinson L, Zucker K.J, Eds). *Attachment and psychopathology* (s. 135-170). New York: Guilford.

Van Rosmalen, L., Van der Veer, R. and Van der Horst, F. C. (2020). The nature of love: Harlow, Bowlby and Bettelheim on affectionless mothers. *History of psychiatry*, 31(2), 227–231. <https://doi.org/10.1177/0957154X19898997>

Vasconcellos, S. J. L., Salvador-Silva, R., Gauer, V. and Gauer, G. J. C. (2014). Psychopathic traits in adolescents and recognition of emotion in facial expressions. *Psicologia: Reflexão e Crítica*, 27(4), 768–774. <https://doi.org/10.1590/1678-7153.201427417>

Vaughn, B., Egeland, B., Sroufe, L. A. and Waters, E. (1979). Individual differences in infant-mother attachment at twelve and eighteen months: stability and change in families under stress. *Child development*, 50(4), 971–975.

Veague, H. B., Collins, C. and Levitt, P. (2007). *Personality Disorders*. New York: Chelsea House Publications.

Verhage, M. L., Schuengel, C., Madigan, S., Fearon, R. M. P., Oosterman, M., Cassibba, R., Bakermans-Kranenburg, M. J., and van IJzendoorn, M. H. (2016). Narrowing the transmission gap: A synthesis of three decades of research on intergenerational transmission of attachment. *Psychological bulletin*, 142(4), 337–366. <https://doi.org/10.1037/bul0000038>

"Narrowing the transmission gap: A synthesis of three decades of research on intergenerational transmission of attachment": Correction. (2018). *Psychological bulletin*, 144(4), 393. <https://doi.org/10.1037/bul0000149>

- Volkert, J., Gablonski, T.-C. and Rabung, S. (2018). Prevalence of personality disorders in the general adult population in Western countries: systematic review and meta-analysis. *The British Journal of Psychiatry*, 213(6), 709–715. doi:10.1192/bjp.2018.202
- Volkert, J., Hauschild, S. and Taubner, S. (2019). Mentalization-Based Treatment for Personality Disorders: Efficacy, Effectiveness, and New Developments. *Current psychiatry reports*, 21(4), 25-36. <https://doi.org/10.1007/s11920-019-1012-5>
- Wang, Y., Guobule, N., Li, M. and Li, J. (2021). The correlation of facial emotion recognition in patients with drug-naïve depression and suicide ideation. *Journal of affective disorders*, 295, 250–254. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2021.08.051>
- Waters, E., Merrick, S., Treboux, D., Crowell, J. and Albersheim, L. (2000). Attachment security in infancy and early adulthood: a twenty-year longitudinal study. *Child development*, 71(3), 684–689. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00176>
- Watson, J. B. (1930). *Behaviorism*. Chicago: University of Chicago Press.
- Weidmann, R., Chopik, W. J., Ackerman, R. A., Allroggen, M., Bianchi, E. C., Brecheen, C., Campbell, W. K., Gerlach, T. M., Geukes, K., Grijalva, E., Grossmann, I., Hopwood, C. J., Hutteman, R., Konrath, S., Küfner, A. C. P., Leckelt, M., Miller, J. D., Penke, L., Pincus, A. L., Renner, K. H., ... Back, M. D. (2023). Age and gender differences in narcissism: A comprehensive study across eight measures and over 250,000 participants. *Journal of personality and social psychology*, 124(6), 1277–1298. <https://doi.org/10.1037/pspp0000463>
- Weiner, B. and Graham, S. (1984). An attributional approach to emotional development. In C. E. Izard, J. Kagan, & R. B. Zajonc (Eds.), *Emotions, cognition, and behavior* (pp. 167-191). New York: Cambridge University Press.
- Weinfield, N. S., Whaley, G. J. and Egeland, B. (2004). Continuity, discontinuity, and coherence in attachment from infancy to late adolescence: sequelae of organization and disorganization. *Attachment & human development*, 6(1), 73–97. <https://doi.org/10.1080/14616730310001659566>

- Weinstein, L., Perez-Rodriguez, M. M. and Siever, L. (2014). Personality disorders, attachment and psychodynamic psychotherapy. *Psychopathology*, 47(6), 425–436. <https://doi.org/10.1159/000366135>
- Wells, L. J., Gillespie, S. M. and Rotshtein, P. (2016). Identification of emotional facial expressions: Effects of expression, intensity, and sex on eye gaze. *PLoS ONE*, 11(12), Article e0168307. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0168307>
- West, J. T., Horning, S. M., Klebe, K. J., Foster, S. M., Cornwell, R. E., Perrett, D., Burt, D. M. and Davis, H. P. (2012). Age effects on emotion recognition in facial displays: from 20 to 89 years of age. *Experimental aging research*, 38(2), 146–168. <https://doi.org/10.1080/0361073X.2012.659997>
- Westen, D., Nakash, O., Thomas, C. and Bradley, R. (2006). Clinical assessment of attachment patterns and personality disorder in adolescents and adults. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 74(6), 1065–1085. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.74.6.1065>
- Widiger, T. A. and Bornstein, R. F. (2002). Histrionic, narcissistic, and dependent personality disorders. *Comprehensive handbook of psychopathology* içinde (509-531). Boston, MA: Springer.
- Widiger, T. A. and Frances, A. (1985). Axis II personality disorders: Diagnostic and treatment issues. *Hospital and Community Psychiatry*, 36, 619–627.
- Wieck, C. and Kunzmann, U. (2017). Age differences in emotion recognition: A question of modality?. *Psychology and aging*, 32(5), 401–411. <https://doi.org/10.1037/pag0000178>
- Wilhelm, O., Hildebrandt, A., Manske, K., Schacht, A. and Sommer, W. (2014). Test battery for measuring the perception and recognition of facial expressions of emotion. *Frontiers in psychology*, 5, 404. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00404>
- Wingenbach, T. S., Ashwin, C. and Brosnan, M. (2016). Validation of the Amsterdam Dynamic Facial Expression Set--Bath Intensity Variations (ADFES-BIV): A Set of

- Videos Expressing Low, Intermediate, and High Intensity Emotions. *PloS one*, 11(1), e0147112. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0147112>
- Wingenbach, T. S. H., Ashwin, C. and Brosnan, M. (2018). Sex differences in facial emotion recognition across varying expression intensity levels from videos. *PloS one*, 13(1), e0190634. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0190634>
- Winsper C. (2021). Borderline personality disorder: course and outcomes across the lifespan. *Current opinion in psychology*, 37, 94–97. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2020.09.010>
- Winsper, C., Bilgin, A., Thompson, A., Marwaha, S., Chanen, A. M., Singh, S. P., Wang, A. and Furtado, V. (2020). The prevalence of personality disorders in the community: a global systematic review and meta-analysis. *The British journal of psychiatry: The Journal of Mental Science*, 216(2), 69–78. <https://doi.org/10.1192/bjp.2019.166>
- Yan, X., Andrews, T. J. and Young, A. W. (2016). Cultural similarities and differences in perceiving and recognizing facial expressions of basic emotions. *Journal of experimental psychology. Human perception and performance*, 42(3), 423–440. <https://doi.org/10.1037/xhp0000114>
- Yeung M. K. (2022). A systematic review and meta-analysis of facial emotion recognition in autism spectrum disorder: The specificity of deficits and the role of task characteristics. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 133, 104518. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2021.104518>
- Yörükan, T. (2011). *Bağlanma ve Sonraki Yaşlarda Görülen Etkileri* (1 b.). İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Zayas, V., Mischel, W., Shoda, Y. and Aber, J. L. (2011). Roots of adult attachment: Maternal caregiving at 18 months predicts adult peer and partner attachment. *Social Psychological and Personality Science*, 2(3), 289–297. <https://doi.org/10.1177/1948550610389822>
- Zel, U. (2011). *Kişilik ve Liderlik*. Ankara: Nobel Yayıncılık

- Zheng, L., Chai, H., Chen, W., Yu, R., He, W., Jiang, Z., Yu, S., Li, H. and Wang, W. (2011). Recognition of facial emotion and perceived parental bonding styles in healthy volunteers and personality disorder patients. *Psychiatry and clinical neurosciences*, 65(7), 648–654. <https://doi.org/10.1111/j.1440-1819.2011.02285.x>
- Zouraraki, C., Karamaouna, P. and Giakoumaki, S. G. (2023). Facial emotion recognition and schizotypal traits: A systematic review of behavioural studies. *Early intervention in psychiatry*, 17(2), 121–140. <https://doi.org/10.1111/eip.13328>

EKLER

EK-1

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı : E-20292139-050.04-2400010698
Konu : Etik Kurul Kararı (Fatma ŞENEL)

12.03.2024

Sayın Fatma ŞENEL
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

"Bağlanma Stilleri ve Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişkide Duygu Tanıma ve Mentalizasyonun Aracı Rolünün İncelenmesi" başlıklı araştırmanızla ilgili başvurunuz, kurulumuzun 16.02.2024 tarihli ve 2024/01 sayılı toplantısında değerlendirilerek araştırmanızın etik açıdan uygun bulunduğu katılanların oy birliği ile karar verilmiştir.
Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Kadir CANATAN
Kurul Başkanı

Ek: Fatma ŞENEL

Belge Doğrulama Kodu: 3E99AAE

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi: <https://ubys.izu.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index>

Adres: Halkalı Caddesi No: 281 Küçükçekmece/İstanbul

Bilgi için :

Selda Şenol
Yeminli Katip

Telefon No:

Faks No:

Telefon No:

e-Posta:

İnternet Adresi:

Direkt Hat:

Kep Adresi: izu@hs01.kep.tr

EK-2

Bilgilendirilmiş Onam ve Demografik Bilgi Formu

Bu çalışma, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans alanında Dr. Gülşah Balaban danışmanlığında Fatma Şenel tarafından yapılan bilimsel bir araştırma için veri toplamayı amaçlamaktadır. Çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırmada kişilerden kimlik belirleyici herhangi bir bilgi istenmemektedir. Verilen cevaplar 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca tamamen gizli tutulacak ve sadece araştırmacı tarafından değerlendirilerek elde edilecek bilgiler bilimsel yayınlar kapsamında kullanılacaktır. Ölçekler, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular içermemektedir. Ancak katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden ötürü rahatsızlık hissedilmesi durumunda çalışmayı sonlandırmakta serbestsiniz.

Uygulama yaklaşık 30 dakika sürmektedir. Katkınız için şimdiden teşekkür ederiz.

İletişim: senel.fatma@std.izu.edu.tr

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman yarıda kesip çıkabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

Tarih:/...../.....

Katılımcının İmzası:

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Lütfen aşağıdaki bilgileri eksiksiz doldurunuz.

1. Yaşınız:

2. Cinsiyetiniz

Kadın () Erkek ()

3. Siz dahil kaç kardeşsiniz?

.....

4. Kardeşler arasında en üstten kaçınıcı sıradasınız?

.....

5. Medeni durumunuz nedir?

Bekar () Evli () Ayrılmış () Eşi vefat etmiş ()

6. Anne ve babanız hayatta mı?

Her ikisi de hayatta () Anne hayatta-Baba vefat etmiş ()

Baba hayatta-Anne vefat etmiş () Her ikisi de vefat etmiş ()

7. Evinizin toplam gelir miktarı ne kadardır?

0-10.000 tl/ay () 10.001-30.000 tl/ay () 30.001-50.000 tl/ay ()

50.001-70.000 tl/ay () 70.001 tl/ay ()

8. Sizce ekonomik durumunuz nasıldır?

Düşük () Orta () Yüksek ()

9. Daha önce psikolojik veya psikiyatrik destek aldınız mı?

Evet () Hayır ()

10. Şu anda psikolojik veya psikiyatrik destek alıyor musunuz?

Evet () Hayır ()

11. Psikolojik veya psikiyatrik destek alma ihtiyacı hissediyor musunuz?

Evet () Hayır ()

EK-3

COOLIDGE EKSEN II ENVANTERİ PLUS TÜRKÇE KISA FORMU

Aşağıda sizinle ilgili ifadeler bulunmaktadır. Lütfen her bir maddeyi dikkatlice okuyunuz ve sizi en iyi tanımlayan seçeneği işaretleyiniz. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Sizden beklenen içtenlikle cevap vererek bilimsel bir çalışmaya yardımcı olmanız. Lütfen bütün sorularla ilgili görüşlerinizi ifade ediniz. Katkılarınız için teşekkürler.

1. Kesinlikle yanlış, 2. Yanlışla yakın, 3. Doğruya yakın, 4. Kesinlikle doğru anlamına gelmektedir.

1.	Birşeylere karar verme konusunda hergün zorlanırım.	1	2	3	4
2.	İnsanların benim hakkımda söylediği ne iyi ne de kötü şeyler umurumda olmaz.	1	2	3	4
3.	Mükemmel olma isteğim bir işi zamanında bitirmemi engeller.	1	2	3	4
4.	Özel bir insan olduğumu hissederim ve bunun fark edilmesini hak ederim.	1	2	3	4
5.	İlgi odağı olmamak beni gerçekten rahatsız eder.	1	2	3	4
6.	Son birkaç yıl içinde en azından bir kavgaya karıştım.	1	2	3	4
7.	Ailem de dâhil, insanların bana yakın olmasından hoşlanmam ve bunu istemem.	1	2	3	4
8.	İnsanlar beni kızdırır.	1	2	3	4
9.	Diğer insanlara fazla bağımlı olduğumu düşünüyorum.	1	2	3	4
10.	Sordukları sorulara cevap veremeyebileceğim için insanların yanında sessiz kalırım.	1	2	3	4
11.	Bir işe başlamadan önce, o işle ilgili küçük detayları ve o işle ilgili listeleri ya da programları kafama çok takarım.	1	2	3	4
12.	Problemlerimin özel olduğunu ve ancak özel biri tarafından anlaşılabilceğini düşünürüm.	1	2	3	4
13.	Dışarı çıktığım zaman ilginç, vahşi ve etkileyici gözükmekten hoşlanırım.	1	2	3	4
14.	Yoğun fakat dengesiz ilişkiler kurmaya meyilliyimdir.	1	2	3	4
15.	Bazı insanlar işimi çok fazla şansa bıraktığımı söylerler.	1	2	3	4
16.	Televizyon veya radyoda, insanlar bana hitaben ya da benim hakkımda konuşuyorlarmış gibi hissederim.	1	2	3	4
17.	İnsanlar benim onlardan istediğim kadar bana sadık değiller.	1	2	3	4
18.	Kendimi çoğu zaman işe yaramaz ve çaresiz hissederim.	1	2	3	4
19.	İnsanların beni seveceklerinden emin olmadıkça onlarla yakınlaşmak istemem.	1	2	3	4

20.	İnsanlar bana soğuk biri olduğumu söyler.	1	2	3	4
21.	Hak ettiğini düşünürsem birini incitmek için yalan söyleyebilirim.	1	2	3	4
22.	Duygularım çok hızlı değişir.	1	2	3	4
23.	Çoğu zaman kim olduğumu merak ederim.	1	2	3	4
24.	Birçok insanla bir arada olabildiğim şeyleri yapmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4
25.	Gerçekte var olmayan bir gücün ya da bir insanın varlığını hissettiğim oldu.	1	2	3	4
26.	Beni bir şekilde etkisi altına almak, bana zarar vermek ya da beni mahvetmek isteyen insanlar olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4
27.	Yalnızken kendimi çaresiz ve gergin hissederim.	1	2	3	4
28.	Eleştirilmek ya da birisi tarafından sevilmemek beni kolaylıkla incitir.	1	2	3	4
29.	Doğru yapmayacakları için işleri başkalarının yapmasına izin vermek hoşuma gitmez.	1	2	3	4
30.	Çok başarılı, güçlü ya da akıllı olmayı hayal ettiğim çok olur.	1	2	3	4
31.	Sırtımın sıvazlanmasından, iyi sözler işitmekten ve övgüler almaktan hoşlanırım.	1	2	3	4
32.	Paramı harcamakta veya cinsellikte, uyuşturucu kullanmakta, market hırsızlığında, hızlı araba kullanmada ya da tıknırcasına yemek yeme konusunda oldukça pervasız davrandığım oldu.(Bunlardan en az ikisinde)	1	2	3	4
33.	Bir sonraki işimi ayarlamadan birden fazla işten ayrıldığım oldu.	1	2	3	4
34.	Gülmeyi ve komik olmayı severim.	1	2	3	4
35.	İnsanlar yaptığım ya da söylediğim şeylerin ya da görünüşümün tuhaf, sıra dışı ya da acayip olduğunu düşünebilir.	1	2	3	4
36.	İnsanlar arkamdan benim hakkımda konuşurlar.	1	2	3	4
37.	Beni sevmeyeceklerinden korktuğum için hatalı bile olsalar insanlara karşı çıkmam.	1	2	3	4
38.	Onları tanımıyor olsam bile insanların yanında çok rahatımdır.	1	2	3	4
39.	Hiçbir hatıra değeri olmasa bile eski ya da değersiz şeyleri saklarım.	1	2	3	4
40.	Güzel olmayı, harika bir vücuda sahip olmayı ya da mükemmel aşkı bulmayı hayal ettiğim çok olur.	1	2	3	4
41.	İstediğim şeyi hemen elde edemezsem çok hayal kırıklığına uğrarım.	1	2	3	4
42.	Birilerinin beni yalnız bırakmasından çok korkarım.	1	2	3	4

43.	Gerçekten istediğin şeyi elde etmek için bazen insanları ezmen ya da incitmen gerektiği, hayatın bir gerçeğidir.	1	2	3	4
44.	Çok sayıda arkadaşım var.	1	2	3	4
45.	İnsanlar ne anlatmaya çalıştığımı anlamıyorlar.	1	2	3	4
46.	İnsanların sırf beni sinir etmek için uğraştıklarını düşünürüm.	1	2	3	4
47.	Kendimden pek emin değilim.	1	2	3	4
48.	Yanlış birşey söylerim ve aptal durumuna düşerim diye insanların yanında sessiz kalırım.	1	2	3	4
49.	Hazır olmak için çok zaman harcadığımdan işleri vaktinde bitirmekte sıkıntı yaşarım.	1	2	3	4
50.	İnsanlardan özel ilgi görmek ve olumlu sözler işitmekten hoşlanırım.	1	2	3	4
51.	Hayatımda birden çok sefer kendimi öldüreceğimi söylediğim ya da bunu denediğim oldu.	1	2	3	4
52.	İnsanlar asi biri olduğumu düşünür.	1	2	3	4
53.	Kendimi diğer insanlardan farklı veya onlara uzak bulurum.	1	2	3	4
54.	Başkalarına sır vermek beni tedirgin eder çünkü söylediğim şeylerin aleyhime kullanılmasından korkarım.	1	2	3	4
55.	A Milli futbol takımında kaptanlık yaptım.	1	2	3	4
56.	Yeni bir şey yapmadan önce yaşayabileceğim sorunlarla ilgili çok fazla endişem olur.	1	2	3	4
57.	Bana değişemeyeceğimin ya da inatçı olduğumun söylendiği oldu.	1	2	3	4
58.	İnsanların beni bencil olmakla suçladığı olmuştur.	1	2	3	4
59.	Dışarı çıktığımda insanların beni fark etmesi hoşuma gider.	1	2	3	4
60.	Öfkem kolayca kontrolden çıkar.	1	2	3	4
61.	Bazı insanların benim çok farklı davrandığımı düşündüklerinden şüpheleniyorum. Örneğin,garip, tuhaf ya da aptal olduğumu düşünüyor olabilirler.	1	2	3	4
62.	Biri tarafından aşağılandığımda ya da hakarete uğradığımda ona hemen saldırır ya da öfkemi gösteririm.	1	2	3	4
63.	İnsanlara kendimi sevdirebilmek için çirkin şeyler yaptığım ya da kendimi küçük düşürdüğüm olmuştur.	1	2	3	4
64.	Başkaları etrafımdayken kendimi beceriksiz hissedirim.	1	2	3	4
65.	Çok endişeli biriyim.	1	2	3	4
66.	Başarılı insanları çok kıskanırım.	1	2	3	4
67.	Hayattan pek zevk almam.	1	2	3	4
68.	Kehanette bulunmak, zihin okumak, altıncı his gibi özel güçlere sahip olduğumu düşünüyorum.	1	2	3	4
69.	Eşimin ya da sevgilimin sadakatini sorgularım.	1	2	3	4

70.	Sualtı Taarruz Komutanlığı'nda komandoydum.	1	2	3	4
71.	İnsanları kötü bir biçimde yargılamaya meyilliyimdir.	1	2	3	4
72.	Diğer insanların sahip olduğu başarılar keşke benim olsa.	1	2	3	4
73.	Kendimi çok sık boşlukta ya da kötü hissederim.	1	2	3	4
74.	Birini incittiğimde ya da birine kötü davrandığımda kendimi iyi hissederim.	1	2	3	4
75.	Diğer insanlar kadar iyi değilim.	1	2	3	4
76.	Başkalarına kolayca kanarım.	1	2	3	4
77.	Stres altındayken, gerçek değilmiş gibi, garip ya da tuhaf hissetmeye başlarım.	1	2	3	4
78.	Para ya da zevk için insanları dolandırdığım ya da aldattığım oldu.	1	2	3	4

EK-3

ÜÇ BOYUTLU BAĞLANMA STİLLERİ ÖLÇEĞİ (ÜBBSÖ)

Aşağıda sizinle ilgili ifadeler bulunmaktadır. Lütfen her bir maddeyi dikkatlice okuyunuz ve sizi en iyi tanımlayan seçeneği işaretleyiniz. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Sizden beklenen içtenlikle cevap vererek bilimsel bir çalışmaya yardımcı olmanız. Lütfen bütün sorularla ilgili görüşlerinizi ifade ediniz. Katkılarınız için teşekkürler.

1. Kesinlikle katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Kısmen katılıyorum, 4. Katılıyorum, 5. Kesinlikle katılıyorum anlamına gelmektedir.

1.	Karşımdaki insanlar benim kadar değerli değiller.	1	2	3	4	5
2.	Birisiyle çok fazla samimi olduğumda sorun çıkabileceğinden kaygılanıyorum.	1	2	3	4	5
3.	Karar alırken kimseyi önemsemem.	1	2	3	4	5
4.	Sorunu olan birisini gördüğümde kendimi onun yerine koyabiliyorum.	1	2	3	4	5
5.	Başkalarının benim kadar değerli olduklarını düşünmüyorum.	1	2	3	4	5
6.	İnsanlardan ne kadar uzak durursam o kadar az üzülürüm.	1	2	3	4	5
7.	Ebeveynimle (anne, baba veya benim bakımımı üstlenen bir başkası) iyi anlaşıyorum.	1	2	3	4	5
8.	İnsanlardan uzak duruyorum çünkü bana acı çektirebilirler.	1	2	3	4	5
9.	Bir sorun varsa bunun kaynağı genelde karşımdakilerin sorunlu olmasıdır.	1	2	3	4	5
10.	Kendimi mutlu bir insan olarak tanımlıyorum.	1	2	3	4	5
11.	Duygusal ilişki yaşadığım kişinin beni gerçekten sevmediğini düşünerek kaygılanıyorum.	1	2	3	4	5
12.	Yalnızca kendime değer veririm.	1	2	3	4	5
13.	Başkalarının üzüntülerini anlayabiliyorum.	1	2	3	4	5
14.	Duygusal ilişkilerden uzak duruyorum çünkü terk edilmek istemiyorum.	1	2	3	4	5
15.	İnsanların görüşleri benim için önemsizdir.	1	2	3	4	5
16.	Ebeveynlerime (anne, baba veya benim bakımımı üstlenen bir başkası) genelde kırıcı sözler söylemem.	1	2	3	4	5
17.	İnsanlardan ne kadar uzak durursam o kadar mutlu olurum.	1	2	3	4	5
18.	Başkaları çok da umurumda değildir.	1	2	3	4	5

EK-4

MENTALİZASYON ÖLÇEĞİ (ZÖ)

Aşağıda sizinle ilgili ifadeler bulunmaktadır. Lütfen her bir maddeyi dikkatlice okuyunuz ve sizi en iyi tanımlayan seçeneği işaretleyiniz. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Sizden beklenen içtenlikle cevap vererek bilimsel bir çalışmaya yardımcı olmanız. Lütfen bütün sorularla ilgili görüşlerinizi ifade ediniz. Katkılarınız için teşekkürler.

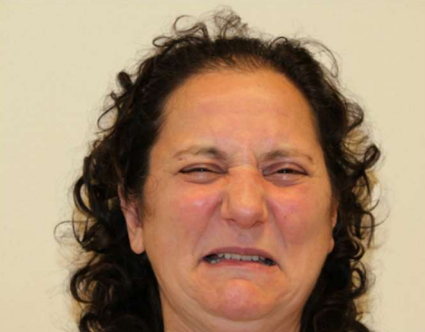
1. Tamamen yanlış, 2. Çoğunlukla yanlış, 3. Hem doğru hem yanlış, 4. Çoğunlukla doğru, 5. Tamamen doğru anlamına gelmektedir.

1.	Davranışlarıma yol açan nedenleri anlamayı önemserim.	1	2	3	4	5
2.	Başkalarının kişilik özellikleri hakkında karar verirken ne söyleyip ne yaptıklarını dikkatlice gözlerim.	1	2	3	4	5
3.	Başkalarının duygularını tanıyabilirim.	1	2	3	4	5
4.	Çoğunlukla başkaları ve onların davranışları üzerine düşünürüm.	1	2	3	4	5
5.	Genellikle insanları neyin rahatsız ettiğini ayırt edebilirim.	1	2	3	4	5
6.	Başkalarının duygularını paylaşabilirim (örn. acısını/sevincini paylaşmak gibi).	1	2	3	4	5
7.	Birisi beni sinirlendirdiğinde neden o şekilde tepki verdiğimi anlamaya çalışırım.	1	2	3	4	5
8.	Kendimi kötü hissettiğimde üzgün mü, korkmuş mu yoksa kızgın mı olduğumdan emin olamam.*	1	2	3	4	5
9.	Başkalarının davranışlarını anlamaya çalışarak vaktimi harcamayı sevmem.*	1	2	3	4	5
10.	Başkalarının düşünce ve duygularını bildiğimde davranışları hakkında doğru tahminlerde bulunabilirim.	1	2	3	4	5
11.	Çoğu kez kendime bile neden öyle bir şey yaptığımı izah edemem.*	1	2	3	4	5
12.	Bazen bir başkasının duygularını o bana henüz bir şey söylemeden anlayabilirim.	1	2	3	4	5
13.	Yakın olduğum insanlarla ilişkilerimde ne olup bittiğini anlamayı önemserim.	1	2	3	4	5
14.	Kendimle ilgili hoşuma gitmeyecek bir şeyi keşfetmek istemem.*	1	2	3	4	5
15.	Yakın olduğum insanlarla sık sık duygular hakkında konuşurum.	1	2	3	4	5
16.	Üzülüğümü, incindiğimi ya da korktuğumu kendime itiraf etmeyi güç bulurum.*	1	2	3	4	5
17.	Sorunlarım hakkında düşünmekten hoşlanmam.*	1	2	3	4	5

18.	Yakın olduğum insanların belirgin özelliklerini doğru ve ayrıntılı biçimde tarif edebilirim.	1	2	3	4	5
19.	Tam olarak nasıl hissettiğim konusunda sıklıkla kafam karışıktır.*	1	2	3	4	5
20.	Duygularımı ifade etmek konusunda uygun sözcükleri bulmak benim için zordur.*	1	2	3	4	5
21.	İnsanlar bana kendilerini anladığımı ve akıllıca tavsiyeler verdiğimi söyler.	1	2	3	4	5
22.	İnsanların neden belirli şekillerde davrandıkları hep ilgimi çekmiştir.	1	2	3	4	5
23.	Ne hissettiğimi kolayca tanımlayabilirim.	1	2	3	4	5
24.	İnsanlar kendi duyguları ve ihtiyaçları hakkında konuşurlarken aklım başka şeylere kayar.*	1	2	3	4	5
25.	Hepimiz hayat şartlarına tabi olduğumuz için başkalarının niyetlerini veya isteklerini düşünmek anlamsızdır. *	1	2	3	4	5

**TÜRK TOPLUMUNDA SAĞLIKLI BİREYLERİN YÜZ İFADELERİNDEN
OLUŞAN DUYGULARI TANIMLAMA TESTİ KISA FORMU**

Aşağıda verilen fotoğraflardaki yüz duygu ifadelerini ve yoğunluklarını belirtiniz.

	<p>1.Yandaki yüz ifadesindeki duyguyu belirtiniz. Mutlu () Hüzünlü () Kızgın () Korkmuş () Şaşırılmış () Tiksinmiş () Nötr ()</p> <p>2.Yandaki yüz ifadesindeki duygu yoğunluğunu belirtiniz. 1 () 2 () 3 () 4 () 5 () 6 () 7 ()</p>
	<p>1.Yandaki yüz ifadesindeki duyguyu belirtiniz. Mutlu () Hüzünlü () Kızgın () Korkmuş () Şaşırılmış () Tiksinmiş () Nötr ()</p> <p>2.Yandaki yüz ifadesindeki duygu yoğunluğunu belirtiniz. 1 () 2 () 3 () 4 () 5 () 6 () 7 ()</p>
	<p>1.Yandaki yüz ifadesindeki duyguyu belirtiniz. Mutlu () Hüzünlü () Kızgın () Korkmuş () Şaşırılmış () Tiksinmiş () Nötr ()</p> <p>2.Yandaki yüz ifadesindeki duygu yoğunluğunu belirtiniz. 1 () 2 () 3 () 4 () 5 () 6 () 7 ()</p>
	<p>1.Yandaki yüz ifadesindeki duyguyu belirtiniz. Mutlu () Hüzünlü () Kızgın () Korkmuş () Şaşırılmış () Tiksinmiş () Nötr ()</p> <p>2.Yandaki yüz ifadesindeki duygu yoğunluğunu belirtiniz. 1 () 2 () 3 () 4 () 5 () 6 () 7 ()</p>

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Fatma Şenel

Öğrenim Durumu: Yüksek lisans

1. EĞİTİM

2022- halen devam ediyor	Klinik Psikoloji (Tezli Yüksek Lisans) İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
2019-2022	Psikoloji (Lisans) İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
2017-2021	Beslenme ve Diyetetik (Lisans) İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
2009-2013	Matematik (Lisans) Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye

2. BİLİMSEL TOPLANTILARDA SUNULAN BİLDİRİLER

Turan, F., Balaban, G. ve Şenel, F. (2024, 19-20 Nisan). *Türk Toplumunda Yüz İfadelerinden Oluşan Duyguları Tanımlama Testine (TTDDT) Yoğunluk Alt Boyutunun Eklenmesi ve Kısa Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması* [Bildiri sunumu]. Üsküdar Üniversitesi 6.Uluslararası Pozitif Psikoloji Kongresi, İstanbul, Türkiye.

Şenel, F. ve Balaban, G. (2024, 29-30 Nisan). *Kişilik Bozukluklarında Duygu Tanıma Yeteneğinin Değerlendirilmesi* [Bildiri sunumu]. Topkapı Üniversitesi 1.Topkapı Psikoloji Kongresi, İstanbul, Türkiye.

2. SERTİFİKALAR

- Klinik Batarya Eğitim Sertifikası
 - Beck Depresyon Envanteri
 - Beck Anksiyete Ölçeği
 - Durumluk ve Süreklilik Kaygı Envanteri

- Belirti Tarama Testi
 - Kısa Semptom Envanteri
 - Coolidge
 - Kişilik İnanç Ölçeği
 - Eysenck Kişilik Envanteri
 - Beier Cümle Tamamlama Testi
 - MMPI
-
- Çocuk Değerlendirme ve Zekâ Testleri Eğitimi Sertifikası
 - Ergenler için Psikolojik Bozukluklar Envanteri
 - Kent EYG Zekâ Testi
 - Porteus Labirentleri Testi
 - Catell 2A Zekâ Testi
 - Catell 3A Zekâ Testi
 - Goodenough- Harris Bir İnsan Çiz Testi
 - Çocuk ve Ergen Psikoterapisinde Yaratıcı Teknikler Eğitimi
 - Afet Psikolojik Destek ve Psikolojik İlk Yardım Uygulayıcı Sertifikası

3. BAŞARILAR

2022	Tezli Yüksek Lisans Programına Birincilikle Kabul Neticesinde %100 Burs İmkânı
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
2022	Bölüm Birinciliği Derecesi ve Yüksek Onur Derecesi,
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
2021	Fakülte Üçüncülüğü Derecesi ve Yüksek Onur Derecesi,
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

4. YABANCI DİLLER

- İngilizce (C1 Seviyesi)